

1/1007
10376/31448

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1028/1481

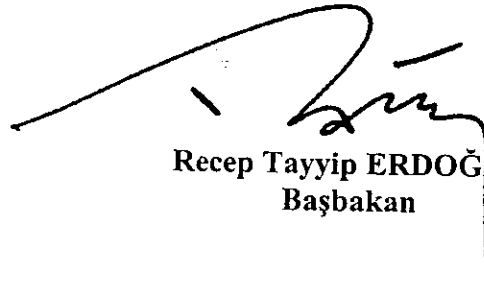
30/3 /2005

Konu : Kanun Tasarısı

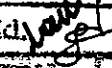
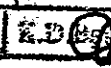
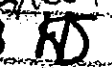
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

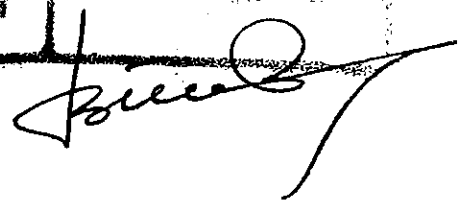
Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 14/2/2005 tarihinde kararlaştırılan "Bankacılık Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Adalet Aurupa Birliği, Uzun Savunma, Tercüme, Enel Bakanlar Kurulu, Genel
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	8-4-2005 /1007
K. Md.	K. Md. K. Md. K. Md.
BAŞKAN	

GENEL GEREKÇE

Finansal sektör, kaynakların ihtiyaç duyulan alanlara yönlendirilmesini ve sermaye birikimini sağlayan ve ekonomik büyüme sürecini etkileyen önemli sektörlerden biridir. Bu özelliği ile finansal sektör, ekonomik büyümenin itici gücüdür ve denetimi ile düzenlenmesi büyük önem arz etmektedir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede küreselleşme ve bölgesel bütünleşme eğilimleri, tüketici tercihlerinin değişmesini ve finansal sektörde yapısal değişimleri zorunlu hâle getirmiştir. Yapısal değişim süreci, finansal sistemin etkin ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamış, ancak finansal kuruluşların maruz kalabileceği riskleri çoğaltarak finansal piyasaların krize sürüklenmesi ihtimalini artırmıştır.

1980'li yıllardan itibaren yaşanan teknolojik gelişmeler, finansal piyasaların küreselleşmesi ve bütünleşmesi, kambiyo rejimlerinin liberalleşmesi sonucunda bir ülkenin finansal piyasalarında yaşanan krizin diğer ülkelere yayılma ihtimali artmış ve finansal sistemler daha kırılgan ve duyarlı hâle gelmiştir. Bulaşma etkisi Meksika ve Asya krizlerinde açıkça görülmektedir. Politik istikrarsızlıklar, kamu borç yönetiminde vade uyumsuzluğu, bankacılık sektöründe takipteki kredilerin hızla artması ve gerekli düzenlemelerin bulunmaması nedeniyle 1994 yılında Meksika'da yaşanan kriz ve bunun diğer Latin Amerika ülkelerini etkilemesi bulaşma etkisine bir örnektir. Bu süreçte, Meksika'nın döviz rezervleri yüzde 77 oranında erimiş ve gayrisafi yurt içi hasılası (GSYİH) ise yüzde 6 oranında küçülmüştür. Benzer vakia, kısa vadeli borçlardaki artış, bankaların borç portföylerinin yapısındaki bozukluk, kurumsal yönetimde gevşeme ve özellikle finansal sektördeki yapısal zayıflık nedeniyle 1997 yılında Tayland'da başlayan ve Doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerini etkileyen Asya krizinde görülmüştür. 1998 yılı sonunda, Tayland, Malezya, Filipinler, Güney Kore ve Endonezya'nın GSYİH'leri yüzde 21,2 ile yüzde 69,7 arasında küçülmüştür.

Bu gelişmeler üzerine, uluslararası ekonomik istikrarın sağlanabilmesi amacıyla başta finansal sistem olmak üzere iktisadi yapıların güçlendirilmesini sağlayacak reformların yapılması önem kazanmıştır. Bu nedenle, 2000'li yıllarda finansal sistemin sağlamlığının ve istikrarının küresel düzeyde sağlanabilmesini teminen, uluslararası finans çevreleri tarafından yeni finansal mimarinin yapı taşlarını oluşturacak ortak standartların belirlenmesi, farklı ülkelerde yapılan işlemlerde benzer finans dilinin kullanılması, bir finansal tablonun her bir ülkede aynı şekilde yorumlanabilmesi amacıyla uluslararası geçerliliği olan ilke ve standartların oluşturulması öngörülmüştür. Bu ilke ve standartlar, ekonomide karar alma süreçlerini iyileştirmiş, uluslararası finans piyasalarını güçlendirmiş ve uluslararası alanda faaliyet gösteren kişi ve kuruluşların karşı karşıya kaldıkları riskleri belli bir oranda azaltmıştır. Bunlar, birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede kabul görmüş, kendi düzenlemelerine uyarlanmış ve iç hukuk hâline getirilmiştir. Anılan ilke ve standartlar ile kurumlara dair özet bilgiler aşağıda verilmiştir.

İlke ve Standartları Geliştiren Kurumlar	İlke ve Standartlar
Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi	• Bankacılık denetimi ile düzenlemesi • Sermaye yeterliliği uzlaşısı • Bilgi teknolojisine dair destek hizmetlerinin yönetimi
Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu	• Muhasebe
Ödeme Sistemleri Komitesi	• Ödemeler ve mutabakat
Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu	• Denetim • Muhasebecilik mesleği
Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü	• Kurumsal yönetim • Bireysel emeklilik sisteminin denetimi ile düzenlenmesi • E-finans ve borç yönetimi
Uluslararası Para Fonu	• Maliye politikalarına ve para politikalarına dair şeffaflık • Veri yayımı • Kıyı finans merkezlerinin denetimi ile düzenlenmesi
Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütü	• Menkul kıymet piyasalarının düzenlenmesi • Menkul kıymet düzenleyicileri arasında bilgi alışverişinin güçlendirilmesi • Kredi derecelendirme kuruluşları
Finansal İstikrar Forumu	• Uluslararası finansal mimariyi güçlendirme
Uluslararası Sigorta Denetim Otoriteleri Birliği	• Sigortacılığa ilişkin düzenlemeler • Sigortacılık endüstrisinin şeffaflığı
Dünya Bankası	• Ödeme güçlükleri • E-finans
Karapara Aklanması Hakkında Finansal Aksiyon İş Gücü	• Karapara aklanması ile mücadele amacıyla piyasaların dürüstlüğü • Terörün finansmanı ile mücadele edilmesi
Küresel Finansal Sistem Komitesi	• Finansal sektördeki doğrudan yabancı yatırımlar • Yapısal finansa ilişkin derecelendirme
G-10	• Küresel finansal piyasaların yasal ve kurumsal açıdan desteklenmesi • Devlet borçlarının çözümü
Ortak Forum (Bankacılık, sermaye piyasası, sigortacılık alanında denetim ve gözetimden sorumlu otoritelerin üst düzey temsilcilerinden oluşur.)	• Finansal kuruluşların tâbi olacağı düzenlemelerin çerçevesi • Finansal kuruluşların faaliyetlerinin kamuya açıklanması • Finansal kuruluşların risklerinin dağıtımı • Finansal kuruluşların dışarıdan sağlayacakları hizmetlerin temini, icrası ve denetimi • Finansal piyasaların işlerliği ve şeffaflığı

Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi, 1997 yılının Eylül ayında, etkin bir gözetim ve denetim sisteminin oluşturulabilmesi için yirmi beş ilkedен oluşan “Basel Temel Prensipleri”ni ve 2004 yılının Haziran ayında “Sermaye Ölçümü ve Sermaye Standartlarının Uluslararası Uzlaşısı”nı yayımlamıştır. Uzlaşının 2007 yılının başında yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

Avrupa Birliği Konseyi tarafından, 1973-1992 yılları arasında kredi kuruluşlarının faaliyet esasları ile gözetim ve denetimine ilişkin olarak yedi adet direktif çıkarılmıştır. Anılan direktiflerin, açık hâle getirilmesi ve sadeleştirilmesi amacıyla tek bir metinde birleştirilmesi ve bir sisteme bağlanması ihtiyacı doğmuştur. Bu nedenle, 20 Mart 2000 tarihinde Avrupa Birliği Konseyi tarafından, kredi kuruluşlarının kuruluş ve finansal hizmetler özgürlüğü açısından tek iç pazarın kurulması hedefine ulaşmak amacıyla temel belge işlevi gören 2000/12/EC sayılı Direktif çıkarılmıştır.

Uluslararası finans piyasalarında yaşanan yapısal değişim sürecinde, finansal hizmetlerin biçimleri arasındaki farklar azalmış ve bunların bir arada sunulması yaygınlık kazanmıştır. Özellikle bilişim ve iletişim teknolojilerinin sunduğu ölçek ve kapsam ekonomilerinden yararlanmak amacıyla bankacılık, sigortacılık ve menkul kıymet alım ve satımı gibi birbirlerinden önemli farklılıklar arz eden finansal hizmet türlerinin aynı örgütlenme çatısı altında sunulduğu finansal holding şirketleri şeklinde kurumsal yapılar dünya ekonomisinde önem kazanmıştır. Bu bağlamda, finansal holding şirketleri 1992 yılının Haziran ayında Avrupa Birliği Konseyi tarafından kabul edilen 92/30/EEC sayılı Direktif kapsamına alınmıştır. Ayrıca, 16 Aralık 2002 tarihinde, bir büyük malî ortaklığa bağlı olan kredi kuruluşları, sigorta şirketleri ve yatırım şirketlerinin ek denetimi hakkında hükümler getiren 2002/87/EC sayılı Direktif Avrupa Birliği Konseyi tarafından kabul edilmiştir. Bu Direktifte, finansal holding şirketlerinin tanımı, bu kuruluşların ek denetimlerinin kapsamı, sermaye yeterliliği, risk yoğunlaşması, grup içi işlemler ve iç kontrol mekanizmaları ile risk yönetim süreçleri ve bağlı ortaklıklarının denetiminden sorumlu yetkili otoriteleri arasındaki işbirliği düzenlenmiştir.

2001 yılının Nisan ayında Avrupa Birliği Konseyi tarafından çıkarılan 2001/24/EC sayılı "Kredi Kuruluşlarının Yeniden Yapılandırılması ve Tasfiyesine İlişkin Direktif"te, yeniden yapılandırma önlemlerine ve tasfiye sürecine ilişkin hükümler ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Aynı yılın Eylül ayında Avrupa Birliği Konseyi tarafından çıkarılan 2001/65/EC sayılı Direktif ile bankalar ve diğer finansal kuruluşların finansal araçlarını Uluslararası Muhasebe Standartları ile uyumlu bir şekilde rayiç değerleri üzerinden değerlemeleri hüküm altına alınmıştır.

2002 yılında Amerikan enerji şirketi Enron'da 8,5 milyar dolar tutarındaki borcu gizlemek amacıyla özel amaçlı varlık kullanılması, 2003 yılının sonunda İtalyan gıda grubu Parmalat'ta finansal tablolarda gösterilen 4 milyar Euro tutarında kıymetin mevcut olmadığının ve yükümlülüklerinin olduğundan daha düşük gösterildiğinin ortaya çıkarılması ve diğer muhasebe usûlsüzlükleri, ortak bir muhasebe dilinin kullanılmasının ve kurumsal yönetim ilkelerinin uygulamaya geçirilmesinin önemini göstermiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 2002 yılında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Bakanlar Konseyi tarafından çıkarılan 2002/1606/EC sayılı düzenleme ile 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren bütün üye ülkelerde hisse senetleri borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören işletmelerin konsolide finansal tablolarını Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu olarak hazırlamaları gerekli kılınmıştır.

Avrupa Birliği Konseyi tarafından 2000 yılının Mart ayında Portekiz'de gerçekleştirilen müzakerede, istihdam, ekonomik reform ve toplumsal uyum konularına ilişkin olarak Avrupa Birliği hedeflerini ortaya koyan Lizbon Stratejisi belirlenmiştir. Bu Strateji çerçevesinde, etkin ve şeffaf finansal piyasaların maliyet azaltacak bir kaynak dağılımı sağlayarak büyümeyi ve istihdamı teşvik etmesi öngörülmüştür. Etkin ve şeffaf bir finansal piyasa için, kredi kuruluşları ile sigorta şirketlerinin yeniden yapılandırılması, Avrupa Birliği finansal piyasa düzenleyicileri arasında daha yoğun bir işbirliğinin olması, kuruluşların finansal yapılarının karşılaştırılabilirliğinin artırılması, finansal piyasaların bütünleşmesinin ve iyi çalışmasının sağlanması, yatırımcıların bu piyasalara katılımının kolaylaştırılması gerekli görülmüştür. 2003 yılının Mart ayında Brüksel'de gerçekleştirilen bir müzakere ile Lizbon Stratejisi bir kez daha değerlendirilmiş, yatırım, istihdam ve büyümenin, bilgi, yenilikler ve iş dünyasındaki dinamizm ile desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca, Avrupa Birliği bünyesinde bütünleşmiş bir finansal piyasanın 2010 yılına kadar dünyadaki en rekabetçi finansal piyasa olması amaçlanmış ve etkin bir sermaye piyasası oluşturulmasının önündeki engellerin azaltılmasına, kurumsal yatırımcıların sermaye piyasasında gerçekleştirdikleri yatırımların önündeki engellerin kaldırılmasına ve girişimciliğin teşvik edilmesine ilişkin kararlar alınmıştır.

2004 yılının Mayıs ayında Avrupa Birliği Konseyi tarafından yayımlanan "Finansal Hizmetler Aksiyon Planı Raporu"nda bütünleşmiş ve rekabetçi bir bankacılık sektörünün oluşturulması, üye ülkelerin denetim otoritelerinin benzer hususlarda benzer çözümler getirmeleri ve sınır ötesi faaliyetlerde bulunan bankaların denetiminden sorumlu otoriteler arasında koordinasyonun sağlanması konularında hedefler belirtilmiştir.

Finansal piyasaların serbestleşme ve bütünleşme süreci, bu piyasaları denetlemekle ve düzenlemekle yükümlü otoritelerin durumlarının da gözden geçirilmesini gerekli kılmıştır. 1980'li yılların sonunda ve 1990'lı yılların başında, Norveç, Finlandiya ve İsveç'te finansal piyasalarda yaşanan kriz, tek malî otoritenin gerekliliğini ilk kez ortaya koymuştur. Bu hadiseler neticesinde bugüne kadar, birçok OECD ülkesi, finansal piyasalar ile finansal kuruluşların düzenlenmesinin, denetiminin ve politikalarının belirlenmesinin tek malî otorite tarafından gerçekleştirilmesi çalışmalarını tamamlamıştır. Bu hususta muhafazakâr bir yapıya sahip olan Almanya, Avusturya, İsviçre gibi ülkeler dahi finansal piyasalar ile finansal kuruluşların düzenlenmesi ve denetimi ile bu piyasalara ilişkin politikaların belirlenmesinin tek bir malî otoriteye bırakılması uygulamasına geçmişlerdir. Söz konusu uygulama, günümüzde Kanada, Avustralya, Çin, Japonya, Güney Kore gibi birçok ülkede hâkim olan bir gerçekliktir. Ayrıca, bankacılık ve sigortacılık sektörü ile sermaye piyasalarında yer alan kuruluşların, faaliyetleri veya ortaklık yapıları nedeniyle bu sektörlerde birden fazla malî otoritenin izin veya denetimi kapsamında yer almaları, bu kuruluşların denetimi ve gözetimi ile sorumlu tek bir malî otoritenin bulunması gerekliliğine önemli bir dayanak teşkil etmektedir.

Finansal sektörün düzenleme ve denetimine yapılan siyasi müdahalelerin, son on yıl içerisinde uluslararası alanda yaşanan finansal krizlerin derinliğini ve büyüklüğünü olumsuz yönde etkilediği uluslararası otoritelerce kabul edilmektedir. Bu bağlamda, düzenleyici ve denetleyici kurumlara yeterli bağımsızlığın verilmesinin, denetim sürecinde müdahale olasılığını azaltarak finansal piyasaların şeffaflığı ve istikrarına olumlu etkide bulunacağı genel kabul görmektedir. Bankaların yeniden yapılandırılmasında bağımsız, tarafsız ve rekabet kurallarına uygun olarak karar alındığı hususunda piyasalara güven verilmesi amacıyla güçlü ve bağımsız bir düzenleyici ve denetleyici kurumun varlığına gerek duyulmaktadır. Bu kurumların bağımsızlığı; düzenlemelerde bağımsızlık, denetimde bağımsızlık, kurumsal bağımsızlık ve malî bağımsızlık olarak değerlendirilmektedir.

Türk finans sektörü 1980 yılından başlayarak uygulamaya konulan liberal politikalar sonucunda önemli ölçüde yapısal değişikliğe uğramış ve özel sektör tarafından finansal kuruluşlara yatırım yapılması cazip hâle getirilmeye çalışılmıştır. Ancak, finansal serbestleşme çalışmalarının yeterli yapısal reformlar ile desteklenememesi sebebiyle finansal piyasalarda kırılgan yapı oluşmuştur. Bu yapının ve 1993 yılı sonunda 6,4 milyar dolara ulaşan cari işlemler dengesi açığının etkisiyle, 1994 yılında yaşanan ekonomik krizde bankacılık sektörü hızla küçülmüş, özkaynaklarının önemli bir bölümünü kaybetmiş ve GSYİH yaklaşık yüzde 6,1 oranında azalmıştır.

Finansal kuruluşların kıyı bankacılığı faaliyetlerinin ihtiyatlı denetiminde yaşanan sorunlar, riskin kontrol edilmesi yönündeki kuralların uygulanmasını engellemiştir. Ayrıca, bankaların faaliyetlerine dair konsolide denetimin yapılamaması bankaların bağlı kuruluşlara kredi açmasını engelleyen kuralları kolaylıkla aşmalarına neden olmuştur. Tüm bu gelişmeler, bankaların aktif kalitesinin bozulmasına, likiditenin azalmasına, alınan riskler ile karşılaştırıldığında kârlılığın çok düşük seviyelerde kalmasına ve özkaynaklardaki büyümenin sınırlanmasına neden olmuştur.

Yaşanan bu gelişmeler ve uluslararası uygulamalar gözetilerek, 1996-2000 yılları için hazırlanan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile yıllık programlarda, bankaların ihtiyatlı denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve bağımsız karar mekanizmalarına sahip olunması amacıyla yeni bir bankalar kanununun yürürlüğe girmesi öngörülmüştür. Bu çerçevede hazırlanan 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile banka denetim ve gözetiminin her türlü etkiden uzak ve daha etkin biçimde yürütülmesini teminen, bankacılık sektörüne ilişkin politikaları belirlemek üzere, uluslararası ilke ve standartların gerektirdiği idarî ve malî özerkliği haiz "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu" kurulmuştur.

2000 yılında faaliyete geçen Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu sektöre yönelik birçok yeni düzenlemeyi yürürlüğe koymuştur. Anılan düzenlemeler, bankalarca açık pozisyonlarının hızla kapatılmasını öngörmüştür. 2000 yılının son çeyreğinde, bankacılık sektörünün aktif ve pasif yapısına bağlı olarak likidite, faiz ve kur risklerinde bir artış olmuş ve kamu bankalarının kısa vadeli yüksek borçlanma ihtiyacı giderilememiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak, kısa vadeli faiz oranları çok yüksek seviyelere çıkmıştır. Ayrıca, bankacılık sektörünün serbest özkaynakları negatif olmuş ve bankacılıkta faaliyet kârının düşük olması nedeniyle kâr hacmi özkaynak artışını destekleyememiştir. Bütün bu gelişmeler sonucunda 2001 yılının Kasım ayında yaşanan kriz sonrası iki temel sorun gündeme gelmiştir. Bunlardan birincisi, krizle birlikte yükselen faiz oranlarının döviz kurundaki artış hedefinin çok üzerinde seyretmeye başlamasıdır. İkincisi ise, krizin başta kamu bankaları ile TMSF kapsamındaki bankalar olmak üzere bankacılık sisteminin malî yapısında hasar oluşturması ve bunun neticesinde finansal sistemin kırılganlığının artmasıdır.

2001 yılının Şubat ayında, istikrarsız makroekonomik ortam, özkaynak yetersizliği, küçük ölçekli bankacılık yapısı, kamu bankalarının sistem içindeki payının yüksekliği, zayıf aktif kalitesi, yetersiz iç kontrol, risk yönetimi ve kurumsal yönetim bankacılık sektöründe yeni bir kriz yaşanmasında önemli rol oynamıştır. Bankaların hâkim ortaklarının bankacılık dışı faaliyetlerinin finansmanı için doğrudan veya dolaylı olarak kullandırılan ve sürekli yenilenen krediler aktif kalitesinde bozulmaya yol açmış, yönetim kurulunda yer almak ve karar alma sürecine katılmak suretiyle banka sahiplerinin banka yönetimi üzerindeki yönlendirici etkisi ise etkin kurumsal yönetimin uygulanmasını ve iç kontrol mekanizmasının gelişmesini sınırlandırmıştır. Diğer taraftan, ortakların gerektiğinde sermaye desteği sağlayacak malî güce sahip olmamaları veya bu konudaki isteksizlikleri özkaynak yetersizliğinin temel nedenleri olmuştur. 2000 yılının Aralık ayında 4,2 milyar dolar olan bankacılık sektörünün toplam dönem net zararı 2001 yılında yaşanan bu kriz sonrasında yaklaşık 2,7 milyar dolar artmış, 6,9 milyar dolar TL dönem zararı gerçekleşmiş ve ayrıca, özel bankaların sermayesi 6 milyar dolar civarında erimiştir.

2000 yılının Kasım ve 2001 yılının Şubat aylarında yaşanan bu krizler, bankacılık sektöründeki yapısal sorunların çözümüne yönelik kapsamlı bir programın daha fazla ertelenemez olduğunu ortaya koymuştur. Bu çerçevede hazırlanan "Bankacılık Sektörü

Yeniden Yapılandırma Programı", 15 Mayıs 2001 tarihinde uygulamaya konulmuştur. Bunun sonucunda; (1) "4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" hazırlanarak, bankacılık sektörünün sermaye yapısı güçlendirilmiş ve İstanbul Yaklaşımı çerçevesinde reel sektörün malî kesime olan borçları gönüllülük esasına dayanarak yeniden yapılandırılmış, (2) kamu ve TMSF bankalarının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası dışındaki kaynaklardan gecelik borçlanması sıfırlanmış, (3) kamu bankalarının 19 milyar dolar olan görev zararları tasfiye edilmiş ve görev zararları oluşumuna yol açan kanun ve karamameler iptal edilmiş, (4) bankacılık sektörünün sorunlu aktiflerinin çözümünü hızlandırıcı mekanizmalar hayata geçirilmiş, (5) gözetim ve denetim çerçevesini güçlendirici ve sektörde etkinliği artırıcı düzenlemeler yapılmış, (6) TMSF bankalarının yabancı para açık pozisyonları 4 milyar dolardan 400 milyon dolara, özel bankaların yabancı para açık pozisyonları ise 8,4 milyar dolardan 1,3 milyar dolara düşürülmüş, (7) TMSF kapsamındaki bankalara borçlu olanlar ile geri ödeme plânları yapılmış, (8) 2000 yılının Aralık ayında yüzde 9,3 olan bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranı 2002 yılının Aralık ayında yüzde 27,1'e yükselmiştir.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, finansal sistemde kaynakların etkin dağılımının temini ve malî kurumların daha rekabetçi ve etkin bir yapıya sahip olabilmeleri için gerekli ortamın oluşturulması, finansal sistemde şeffaflık ve etkinliğin sağlanmasına yönelik adımlar atılması öngörülmüştür. Ayrıca, bankacılık kesiminde sistemik risklerin önlenmesi amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından gereken önlemlerin alınması, sistemin şeffaflığının ve uluslararası kriterlere uygun çalışmasının temin edilmesi gerekliliği belirtilmiştir.

Finansal sistemin şeffaflığını ve uluslararası ilkelere uygun çalışmasını teminen, 2001 yılının Şubat ayında, bankaların, karşılaştıkları risklerin izlenmesini ve kontrolünü sağlamak üzere kuracakları iç denetim sistemleri ile risk yönetim sistemlerine ilişkin esas ve usûlleri belirleyebilmek amacıyla, "Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik", bankaların mevcut ve potansiyel riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı konsolide ve konsolide olmayan bazda yeterli özkaynak bulundurmalarının sağlanması amacıyla piyasa riskini dikkate alan, uluslararası uygulamalar ve Avrupa Birliği direktifleri ile büyük ölçüde uyumlu "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik", tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması, bankaların faaliyetlerinin güven ve açıklık içinde sürdürülmesi ve kamunun doğru bir şekilde bilgilendirilmesi amacıyla uluslararası denetim standartları ile büyük ölçüde uyumlu "Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir. 2002 yılının Haziran ayında, bankaların hesap ve kayıt düzeninde şeffaflık ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, konsolide ve konsolide olmayan bazda malî durumları, malî performansları ile yönetimin etkinliği hakkında bilgileri içeren finansal tablolarının zamanında ve doğru bir şekilde hazırlanması, raporlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usûl ve ilkelerin belirlenmesi amacıyla uluslararası muhasebe standartları ile büyük ölçüde uyumlu "Muhasebe Uygulama Yönetmeliği" ve buna ilişkin on sekiz adet tebliğ yürürlüğe girmiştir.

58 inci Hükümetin Acil Eylem Planında yer alan özel finans kurumlarının hukukî alt yapılarının güçlendirilmesi ve denetimleri ile finansal sistem içindeki rollerinin artırılmasına ilişkin hüküm çerçevesinde, özel finans kurumlarına tevdi edilen tasarrufların güvence altına alınması ve söz konusu kuruluşların bankalarla eşit rekabet koşullarına sahip olmaları hususları 4672 sayılı Kanun ile Bankalar Kanununda düzenlenmiştir.

Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının finansal sektörle ilgili kısmının bankacılık bölümünde, Programın temel hedefinin etkin, uluslararası ölçekte rekabet edebilir ve sağlıklı bir bankacılık sistemine geçişi sağlamak olduğu belirtilmiştir. Programda, mevduat sigortası sisteminin iyileştirilmesi amacıyla, finansal sistemde ve finansal göstergelerde istikrarın sağlanmasına bağlı olarak tam garanti uygulamasının belirli bir takvim dâhilinde kaldırılması, risk bazlı gözetim uygulamasına geçilerek bankacılık gözetiminin güçlendirilmesi ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun alacak tahsilatının hızlandırılması konuları ana hedefler arasında gösterilmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, 5 Temmuz 2004 tarihinden itibaren uygulanmak üzere tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz altın depo ve döviz tevdiat hesaplarının anapara ve faiz toplamalarının elli milyar TL'ye kadar olan kısmı sigorta kapsamına alınmıştır. Buna paralel olarak, daha önceden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatını haiz altın depo ve döviz tevdiat hesapları toplamının tamamı üzerinden üçer aylık dönemler itibarıyla onbinde onikibuçuk olarak ödenen sigorta priminin, 30 Eylül 2004 tarihinden geçerli olmak üzere, yine anılan hesaplar toplamının yalnızca sigortaya tâbi kısmı üzerinden üçer aylık dönemler itibarıyla onbinde onbeş olarak hesaplanacağı öngörülmüştür.

59 uncu Hükümet Programında ise, finans sektörünün ödemeler mekanizması, servet biriktirmeye yardımcı olma ve finansal güven sağlama rol ve fonksiyonunun uluslararası standartlara yükseltilmesi, bu çerçevede, rekabet derecesine ve ekonomik birimlerin ihtiyaçlarına uygun finansal ürün veya hizmet sunabilme yeteneğine, fon toplama ve fon kullandırma süreci ya da mekanizmasına evrensel içerik ve kalite kazandırılması, sektörün uluslararası standartta kurumsal ve fonksiyonel alanda derinleşmesinin sağlanması ve finans sektöründe olası kötü yönetimlerin topluma maliyet yüklemesini önleyici tedbirler alınması öngörülmüştür.

2003 yılının Ekim ayında kabul edilen 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usûllerin düzenlenmesi amaçlanmış ve 59 uncu Hükümet Programında da yer alan etkin ve şeffaf bir finansal sistemin oluşturulmasını teminen kamu hizmetinden yararlananların, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Ayrıca, 2003 yılının Aralık ayında kabul edilen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması, kamu yönetiminde hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere kamu bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve malî kontrolü düzenlenmiştir.

4389 sayılı Bankalar Kanunu, yurt içinde ve yurt dışında yaşanan gelişmelere uyum sağlayabilmek amacıyla beş yıl içerisinde sekiz defa değişikliğe uğramıştır. Bu süreçte, alt düzenlemelerin kanunî temelinin güçlendirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Öte yandan, dünyada oluşan yeni finansal mimari, güven ortamının tesis edilmesini, finansal serbestleşmenin tamamlanmasını, finansal piyasaların tarafları arasında rekabet ortamının sağlanmasını, şemsiye denetimine geçilmesini ve iyi yönetimin hâkim kılınmasını zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede;

- Piyasaların etkin, düzenli ve şeffaf bir yapıya kavuşturulmasını,
- Finansal hizmetlerden yararlanan bireysel müşterilerin haklarının gözetilmesini,

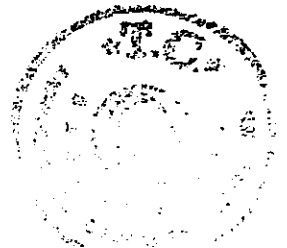
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun kurumsal yapısının, görev ve sorumluluklarının piyasa ihtiyaçlarına duyarlı ve esnek bir yapıya kavuşturulmasını,
- Bankaların, finansal holding şirketlerinin, finansal kiralama şirketlerinin, faktoring şirketlerinin, finansman şirketlerinin ve finansal piyasalarda faaliyet gösteren Kurulca belirlenecek diğer kuruluşlar ile bunlara destek hizmeti sağlayan kuruluşların faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi fonksiyonlarının Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bünyesinde toplanmasını,
- Kanun kapsamındaki kuruluşların yönetim ve organizasyon yapılarının duyarlı, esnek ve diyalog tabanlı hâle getirilmesini,
- Kurumsal yönetim ilkeleri hayata geçirilerek iyi yönetimin hâkim kılınmasını,
- Türk bankacılık sisteminin uluslararası piyasalarla bütünleştirilmesini,
- Kurum içi ve Kurum dışı denetim ve gözetim unsurlarının bütünleştirilmesini,
- Kuruluş ve faaliyet izinlerinin ihtiyatlı denetimin bir parçası hâline getirilmesini,
- Finansal piyasaların değişen koşullarına cevap verebilecek yeterli esneklikte bir denetim ve gözetim sistemi ile düzenleme yapısının oluşturulmasını,
- Finansal sistemin tarafları arasında şeffaflık ve eşitlik gibi genel ilkelerin gözetilmesini,
- Finansal piyasalarda güven ve istikrarın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını,
- Finansal piyasalarda risk doğurucu gelişmelerin öngörülebilmesini,
- Bankacılık sektöründe işlem ve aracılık maliyetlerinin azaltılmasını,
- Kurumun strateji ve politikalarının finansal piyasalara ilişkin yol haritalarının izlerini taşımasını,
- Kurumun ilgili merciler ile bilgi paylaşımının belirli esaslar üzerine inşa edilmesini,

amaçlayan, Avrupa Birliği direktifleri, uluslararası ilkeler ve standartlar ile uyumlu olarak bu Tasarı hazırlanmıştır.

Avrupa Birliği direktifleri ile plân ve programları, Hükümet plân ve programları, Ulusal Program, bankacılık sektörüne ve bankalara ilişkin muhtelif raporlar, Avrupa Birliği ülkelerinin bankacılık veya finansal kuruluş kanunları, uluslararası ilkeler ve standartlar, meslekî ilkeler, kazai ve ilmî içtihatlar, doktrindeki görüşler, mahkeme kararları gibi kaynaklar çerçevesinde mevcut sorunları çözümlemeyi ve geleceğe yönelik politikalar ile başlangıç noktaları oluşturmayı hedefleyen, şeffaflık ilkesi çerçevesinde anlaşılır ve açık bir şekilde kaleme alınan bu Tasarı ile getirilmek istenen yenilikler aşağıda belirtilen şekilde özetlenebilir.

1. "Özel finans kurumları" unvanı "katılım bankaları" olarak değiştirilmiş, Kanunun kapsamı finansal holding şirketleri, kuruluş birlikleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu da içerecek şekilde genişletilmiş ve diğer finansal kuruluşlar ile bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşlarının düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin hükümler ihdas edilmiştir.

2. Kanunun daha iyi anlaşılabilmesi ve uluslararası terim birliğine uyum sağlanabilmesi amacıyla, kapsam maddesi paralelinde tanımlar maddesi de genişletilmiştir. Bu çerçevede, kalkınma ve yatırım bankası, Fon bankası, katılım bankası, finansal kuruluş, finansal holding şirketi, merkez şube, kontrol, nitelikli pay, hâkim ortak, yöneticiler, tasarruf mevduatı, özel cari hesap, katılma hesabı, katılım fonu, destek hizmeti kuruluşu ve kıyı bankacılığı gibi kavramlar Kanuna eklenmiş ve Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak tanımlanmıştır.

3. Bankaların gerçekleştirebilecekleri faaliyet konuları, Avrupa Birliği direktiflerine uyumlu olarak, finansal kuruluşların tanımlanabilmesi ile etkin gözetim ve denetimin kapsamının belirlenebilmesi amacıyla açık bir şekilde sıralanmıştır.

4. Bankaların kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin verilecek izinler daha kapsamlı, açık ve ihtiyatlı denetimin bir parçası olarak tasarlanmış, izin başvurularının reddi ile verilen izinlerin iptali kurumsal yönetim hükümleri ve koruyucu hükümler ile ilişkilendirilerek Avrupa Birliği direktifleri ile uyumlu hâle getirilmiş ve şeffaflık ilkesi doğrultusunda ret kararlarının gerekçeli olarak bildirimi esası benimsenmiştir.

5. Avrupa Birliği direktifleri ve Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi ilkeleri ile uyumlu olarak bankalarda kuruluş aşamasında aranan şartlara, icra edilecek faaliyet konularının, organizasyon, yönetim ve malî yapılarına uygun olması ve Kurumun etkin ihtiyatlı denetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık ve organizasyon yapısına sahip olması; konsolide denetimi engelleyecek herhangi bir hususun bulunmaması, yönetim kurulu üyelerinin bu Kanunda öngörülen kurumsal yönetim kapsamında aranan nitelikleri haiz olmaları ve öngörülen faaliyet konularına ait iş planlarını, kuruluşun mali yapısı ile ilgili projeksiyonlarını sermaye yeterliliğini de içerecek şekilde, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi de dahil olmak üzere ibraz etmesi ilâve edilmiştir.

6. 4389 sayılı Bankalar Kanununun banka kurucularında aradığı şartlara ilişkin hükümlerin yanı sıra, Avrupa Birliği direktifleri ile Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi ilkelerine uygun olarak, kurucuların işin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olmaları, tüzel kişi kurucuların risk grubu yapısı ile ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması esasları getirilmiştir.

7. Şeffaflık ilkesi kapsamında ana sözleşmenin bankaların internet sayfasında yayınlanması öngörülmüştür.

8. Bankaların sermaye artışlarında, malî yapılarının gerçek anlamda güçlendirilmesi amacıyla, sermayeye ilâve edilmesine izin verilen kaynaklar hariç olmak üzere sermayenin iç kaynaklara başvurulmadan nakden ödenmesi yükümlülüğü getirilmiş ve artırılan sermayenin her türlü muvazaadan ari olması zorunlu kılınmıştır.

9. 4389 sayılı Bankalar Kanununa paralel olarak bankalarda nitelikli paya sahip ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şartı öngörülmüş ve buna ilâveten uluslararası standartlar dikkate alınarak, bu niteliklerin kaybı hâlinde ortaklık haklarının kullanımına ilişkin esaslar hüküm altına alınmıştır.

10. 4389 sayılı Bankalar Kanununa paralel olarak bankalardaki dolaylı pay sahipliği yapısının izlenmesi amacıyla sermayede yüzde on veya daha fazla oranda pay sahibi olan tüzel kişi ortakların ortaklık yapısında Kanunda öngörülen oranlarda meydana gelen değişiklikler Kurulun iznine bağlanmıştır. Buna ilâveten, izinsiz pay devirlerinde bu tüzel kişi ortağın temettü hariç ortaklık haklarının Fon tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

11. Bankalar için kurumsal yönetim ilkeleri ihdas edilmek suretiyle yönetim kuruluna denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesi hususunda yardımcı olacak ve icrai görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilecek asgarî iki kişilik denetim komitesinin tesis edilmesi öngörülmüştür.

12. Bağımsız denetim, iç denetim, iç kontrol ve risk yönetimine ilişkin hükümler uluslararası uygulamalarla uyumlu, gözetimi ve ihtiyatlı denetimi destekler hâle getirilmiştir. Bankaların dışarıdan alacakları hizmetlerinin teminine ve icrasına ilişkin esas ve usûllerin, Avrupa Birliği ve uluslararası uygulamalara paralel hâle getirilebilmesini teminen Kurula düzenleme yetkisi verilmiştir.

13. Bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşlarının verdikleri hizmetlerden doğabilecek zararları karşılayabilmeleri amacıyla sorumluluk sigortası yaptırımlarının zorunlu hâle getirilmesi öngörülmüştür.

14. Bankaların finansal raporlama sistemleri ile teşvik edici ve caydırıcı hükümler arasında bağ kurulmuş ve raporlama sistemi kurumsal yönetimin bir parçası hâline getirilmiştir.

15. Bankalar tarafından hazırlanan finansal raporlardan Kurulca belirlenecek olanların, doğru, anlaşılabilir ve finansal bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek şekilde hazırlanması ve finansal raporlama sürecinde üst düzey yönetimin etkin gözetiminin sağlanması amacıyla bunlardan sorumlu yöneticiler belirlenmiştir.

16. Bankaların, statülerine, yönetim ve organizasyon yapılarına, insan kaynaklarına, faaliyetlerine, finansal durumlarına, yönetimin değerlendirmeleri ve geleceğe yönelik beklentilerine ilişkin bilgileri, finansal tablolarını, özet yönetim kurulu raporunu ve bağımsız denetim raporunu da içeren yıllık faaliyet raporu hazırlamaları zorunlu tutulmuştur.

17. Banka yönetim kurulunun hesap verilebilirliğinin sağlanması, kredi açılmasında banka içi ihtiyatlı politikaların oluşturulması amacıyla kredi açmaya ilişkin yönetim kurulunun sorumluluklarına, kredi açma yetkisinin devrine, kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar ve süreçlerine ilişkin usûl ve esaslara yer verilmiş, maddeye aykırı olarak verilen kredilerin özkaynak hesabında indirim kalemi veya ilâve özkaynak temin edilmesi suretiyle giderilmesi öngörülmüştür.

18. Bankaların açtıkları krediler nedeniyle maruz kalacakları riskleri etkin bir şekilde ölçebilmeleri, izleyebilmelerini teminen gerekli bilgi ve belgeleri almalarının sağlanması ve müşteriler tarafından da bu bilgi ve belgelerin verilmesi zorunluluk altına alınmıştır.

19. Bankaların vermiş oldukları kredilere ilişkin olarak ihtiyatlı bir yönetim politikası uygulamalarını sağlamak amacıyla, doğmuş veya doğması muhtemel zararların karşılanması ve bunlar dışında kalan varlıkların değer azalışları için yeterli düzeyde karşılık ayrılmasına, aktiflerin kalitesine ve sınıflandırılmasına, garantilerin ve teminatların alınmasına, bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesine, takibe alınan kredilerin izlenmesine ve vadesi dolmuş kredilerin geri ödenmesine ilişkin politikaları oluşturmaları öngörülmüştür. Ayrıca, bankaların hem maliyetlerini azaltıcı bir unsur hem de ihtiyatlı kredi yönetimlerini teşvik etmek amacıyla bu madde uyarınca ayrılan karşılıkların tamamının, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak indirilmesi öngörülmüştür.

20. Bankaların öngörülen sınırlamalara ve standart oranlara ilişkin raporlarının sadece dönem sonlarında gönderilmesi yerine, eşiklere erişilmesi veya aşılması hâllerinde de ilgili raporlama dönemi beklenmeksizin bildirilmesi koruyucu hükümler çerçevesinde zorunlu tutulmuştur.

21. Bankaların koruyucu düzenlemeler çerçevesinde standart oranlara uymaları zorunlu kılınmış ve bunlara ilişkin olarak almaları gereken tedbirler performansları ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca, ilgili tarafların hak ve yükümlülüklerini ilgilendiren bir merkez kavram ve bir işlem temeli olduğundan, faaliyetlerin güvenilir ve sürdürülebilir olmasını sağlayan sermaye yeterliliğine ilişkin hükümler Kanunda yer almıştır. Sermaye yeterliliğinin asgari düzeyi, diğer ülke uygulamalarına paralel olarak ve şeffaflık açısından yüzde sekiz olarak belirlenmiştir. Bankaların etkin denetimi kapsamında mali bünyelerinin yakından takibi amacıyla bankalar için asgari likidite yeterliliği öngörülmüştür.

22. Bir gerçek veya tüzel kişiye ya da risk grubuna veyahut bankanın da içinde bulunduğu risk grubuna kullanılabilecek kredilerin özkaynaklara oranı Avrupa Birliği direktifleri ile tam uyumlu hâle getirilmiştir.

23. Bankaların mali güçlerinin korunması amacıyla, bankalarca münhasıran çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan vakıf ve sandıklara açıklarının kapatılması için kaynak aktarılamayacağı öngörülmüştür.

24. Bankaların kaynaklarının istismar edilmesinin önlenmesi, bankaların emin bir şekilde çalışmasının sağlanması ve mali güçlerinin korunması amacıyla, bağış sınırlarına ve örtülü kazanç aktarımına ilişkin hükümler ihdas edilmiştir.

25. Avrupa Birliği ülkeleri uygulamaları ile uyumlu olarak, mevduat bankalarının nezdlerindeki mevduatı yalnızca sigortaya tâbi kısım üzerinden sigorta ettirmeleri ve bu tutar üzerinden tasarruf mevduatı sigorta primi ödemeleri hüküm altına alınmıştır.

26. Etkin bir gözetim ve ihtiyatlı denetim yapısı oluşturmak amacıyla Kurumun, bankalardan her türlü bilgi ve belge istemesine ilişkin hükümler, Avrupa Birliği direktifleri ile uyumlu hâle getirilmiştir. Ayrıca, risk odaklı konsolide denetim, sadece yurt içi ve uzaktan denetimin değil, sınır ötesi ve yerinde denetimin de bir parçası hâline getirilmiştir.

27. Bankanın faaliyetlerinin güvenilirliğini ve sürekliliğini olumsuz etkileyecek olan hususlar açık bir şekilde belirlenmiş ve bu hususların konsolide veya konsolide olmayan bazda yapılan denetimler esnasında Kurumca tespiti hâlinde, alınması gereken kısıtlayıcı, düzeltici ve iyileştirici önlemler ile ilişkilendirilerek açık ve kapsamlı bir şekilde ihdas edilmiştir.

28. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun koordinasyonunda, Fon, Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankasının müşterek değerlendirmesi sonucunda sistemik risk tehlikesinin tespit edilmesi hâlinde, Bakanlar Kurulunun olağanüstü tedbirleri belirlemeye yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

29. Bankacılık sırtına ilişkin hükümler Avrupa Birliği ülkeleri uygulamaları ile paralel hâle getirilmiştir.

30. Bankalar ile bunların mensupları için etik ilkelerin ihdas edilmesi ve uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi öngörülmüştür.

31. Bankaların müşterilerinin haklarını korumak amaçlı olarak müşteri haklarına ilişkin hükümler Kanunda ihdas edilmiştir.

32. Finansal holding şirketlerinin Kanunun uygulanmasında tâbi olacağı hükümler sayılmış ve bu şirketlerin esas itibarıyla diğer ortaklıklara iştirak edecek olması sebebiyle, Kanunda yer alan oran ve sınırların bu şirketler açısından sadece konsolide esasta uygulanması öngörülmüştür.

33. Bankaların dayanışma, birlik ve mesleklerinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarının sağlanması ve haksız rekabetin önlenmesi amacıyla kuruluş birliklerine ilişkin hükümler zenginleştirilmiştir.

34. Finansal sektörde gerekli yeterliliğe sahip olmayan kuruluşların sistemden çıkarılmalarını, finansal istismarların engellenmesini, finansal piyasaların şeffaflığının ve istikrarının sağlanmasını, bankaların yeniden yapılandırılmasında siyasi tercihlerden bağımsız, tarafsız ve rekabet kurallarına uygun olarak karar alınmasını, finansal piyasalara güven verilmesini, denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılmasını ve bu amaçla bağımsız karar mekanizmalarına kavuşturulmasını teminen, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun idarî ve malî özerkliği vurgulanmıştır.

35. Denetim ve gözetim sisteminin bir parçası olan Kurumun gözetimine ilişkin esaslar düzenlenmiş, Kurumun denetimine tâbi kuruluşlarda denetim yapma yetkisi bulunanlar tarafından düzenlenen rapor ve mütalaaların bir suretinin anılan kuruluşlarca Kuruma gönderilmesi zorunlu tutulmuştur.

36. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun daha etkin, verimli, şeffaf ve hesap verebilir şekilde çalışmasını öngören hükümler ihdas edilmiştir. Yerinde ve uzaktan denetim faaliyetlerinin biçim ve içeriklerinin ilgili taraflarca izlenebilmesi amacıyla, Kurum tarafından hazırlanacak yönetmelik çerçevesinde yürütülmesi hüküm altına alınmıştır. Hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde, Kurumun sahip olduğu bilgilerin ilgili taraflarca nasıl paylaşılacağı Kanunda açık hâle getirilmiştir. Finansal piyasaların bir bütün olduğu düşüncesiyle işbirliği ve bilgi paylaşımını öngören bir yapı kurulmuştur. Kurumun düzenleme ve denetleme fonksiyonunun kapsamı; finansal holding şirketlerini, finansal kiralama şirketlerini, faktoring şirketlerini ve finansman şirketlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

37. Bankaların sağlıklı bir rekabet ortamında kârlı, verimli ve rasyonel çalışmalarının sağlanması, etkin ve şeffaf bir finansal sistemin oluşturulması suretiyle malî piyasalarda bütünleşmenin sağlanması, finansal piyasalara ilişkin düzenlemelerin ilgili taraflarla istişare edilerek hazırlanması hususlarında Kurumun strateji belirlemeye yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

38. Denetimin etkililiğini artırabilmek amacıyla, Kurum Başkanının Kurumun mesleki personelini oluşturan bankalar yeminli murakıp ve yardımcıları, bankacılık uzman ve yardımcıları, bilişim uzmanı ve yardımcıları, hukuk uzmanı ve yardımcıları arasından uygun göreceği bir denetim ekibini yerinde denetimle görevlendireceği hükme bağlanmıştır. Başkanın gerekli gördüğünde ve özellik arz eden konularda bağımsız denetim kuruluşlarını ilgili konu hakkında inceleme yapılması için görevlendirme yetkisini haiz olduğu öngörülmüştür.

39. Finans piyasalarındaki güven ve istikrarın teminine yönelik olarak politika önerilerinde bulunmak, finans sektörünü ilgilendiren konulara ilişkin görüş bildirmek üzere,

kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu nezdinde, Kurum, Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Rekabet Kurulu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, menkul kıymetler borsaları ve kuruluş birliklerinden temsilcilerin katıldığı, Avrupa Birliği ülke uygulamalarında da benzer örnekleri görülen "Finansal Sektör Komisyonu" adı altında bir komisyon oluşturulması öngörülmüş ve çalışma usûl ve esaslarının üye kurumların uygun görüşleri alınmak suretiyle Kurul tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır.

40. Finans sektörünün düzenli bir şekilde işleyişi, denetimi ve piyasa riskinin yönetimi, hukuk kurallarına uyumun yanısıra yurt içi para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesiyle ilgili merciler ile yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili ve Kurum muadili merciler arasında bilgi alışverişinde bulunmasını gerektirdiğinden, söz konusu otoriteler arasında işbirliğine ilişkin esaslar belirlenmiştir.

41. Kurum ile Fon arasında azamî düzeyde işbirliğinin temini amacıyla, Kurum Başkanı ve başkan yardımcıları ile Fon Başkanı ve başkan yardımcılarının teşekkül eden bir Eşgüdüm Komitesinin kurulması öngörülmüştür.

42. Gözetim sisteminin en önemli araçlarından biri olan, bankalar tarafından gönderilen raporların zamanında, doğru ve kontrol hataları içermeyecek bir şekilde Kuruma tevdiî amacıyla bu tür işlemler idarî cezaya tâbi tutulmuştur.

43. Bu Kanunla getirilmiş olan bağış sınırlarına uyulmaması hâlinde sınırı aşan miktar kadar idarî para cezası uygulanması öngörülmüştür.

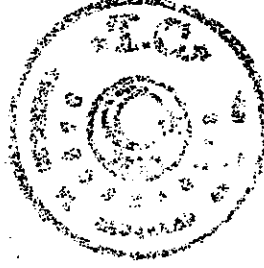
44. Kanun kapsamında belirlenmiş olan pay edinim veya pay devirlerine, sorumluluk sigortasına ve konsolide finansal raporlara ilişkin maddelerde banka dışı kişilere getirilen yükümlülüklerin ihlali hâlinde bu kimselere idarî para cezası uygulanması benimsenmiştir.

45. Bankaların işlemlerinin kayıt dışı bırakılmasının, gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmesinin ve kanunî ve yardımcı defter ve kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabirleri ile hesap mutabakatı sağlanmadan yıl sonu bilançolarının kapatılmasının önlenmesi amacıyla, fiilin işleyişindeki kasıt veya finansal tablolarında yaratacağı etkinin önemine bağlı olarak işlemleri kaydetmekle veya muhasebeleştirmekle görevli kişilere gönderilmesi gereken bilgi ve belgeleri göndermeyen veya gereken talimatları vermemek suretiyle işlemlerin kayıt dışı bırakılmasına sebep olan veya finansal tabloların önemli oranda değişmesini sağlayacak şekilde yıl sonu bilançolarını kapatan kişilere hapis ve adlî para cezası uygulanması öngörülmüştür.

46. Denetim ve gözetim uygulamalarında yararlanılan verilerin teknolojiye gelişmelere bağlı olarak çoğunlukla bilişim sistemleri içerisinde tutulması ve finansal raporların bu sistemler aracılığıyla hazırlanması nedeniyle Kanuna tâbi kuruluşlarda bilişim sistemlerinin güvenli bir şekilde işlemlerini sağlamak amacıyla, bilişim sistemindeki verileri ve finansal raporlama ile ilgili diğer her türlü unsurları, bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişilere hapis cezası uygulanması getirilmiştir.

47. Bu Kanunla getirilmiş olan örtülü kazanç aktarma ve edinme hükmüne aykırı davranışlar ile örtülü kazanç elde edenlere hapis ve adlî para cezası uygulanması öngörülmüştür.

48. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 44 üncü maddesinde değişikliğe gidilerek, Kanun kapsamındaki kuruluşların ve bunların müşterilerinin risk durumlarının izlenmesi, ölçülmesi, müşterilerin malî gücünün düzenli olarak analiz edilmesi, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasının sağlanması ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması hususları gözetilerek ve 2007 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanacak olan Basel II'de risk yönetimine atfedilen önem dikkate alınarak, Merkez Bankası bünyesinde bulunan Risk Merkezinin toplayacağı bilgilere ve bu bilgilerin Kurum ile Merkez Bankası arasında paylaşımına ilişkin usûl ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bankalar, ortaklarına kâr dağıtmakla görevli ticari kuruluşlar olmanın yanında günlük hayatın her safhasına girmeleri nedeniyle vazgeçilmez bir konuma sahip, kamu düzeni ve kamu yararı ile sıkı ilişki içinde olan kuruluşlardır. Ülkelerin yasama organları, finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin gözetilmesine yönelik olarak yasalar yapmaktadır. Bu yasalar ile tasarrufları koruyucu önlemler getirilmekte, birer güven ve itibar müessesesi olan bankaların likidite, emniyet ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde faaliyet göstermelerini ve etkin bir şekilde denetlenmelerini sağlayacak hükümler düzenlenmektedir.

Maddede belirtildiği üzere bu Kanunun amacı öncelikle Kanunun kapsam maddesinde zikredilen kuruluşların faaliyette bulunduğu finansal piyasalarda güven ve istikrarı sağlamaktır. Finansal piyasalarda güven, piyasaların etkin, düzenli ve dürüst bir şekilde çalıştığına olan inanç şeklinde görülmektedir. Sözünde durma, basiretli davranma, itibar sahibi olma bu güvenin tezahürleridir. Finansal piyasalarda güven, açık ve kapsamlı piyasa standartlarının oluşturulması, finansal suçların azaltılması, yeterli derinlik ve likiditeyi haiz piyasaların tesis edilmesi, ulusal ve uluslararası değişikliklere uyum sağlayan ve yatırımcılara güven veren sistemlerin oluşturulması suretiyle sağlanır.

Finansal piyasaların temel işlevi, fon arz edenler ile fon talebinde bulunanlar arasında aracılık yapmaktır. Bu piyasalara gerekli ve yeterli fonun arzı, piyasaların güvenilir ve istikrarlı olmasına bağlıdır. Finansal piyasada istikrar; fiyatlamada, kaynak aktarmada ve krizlerde finansal araçların etkin bir şekilde çalışmasının sağlanması ve bunun kendi kendini iyileştiren sistemler yoluyla sürdürülmesi olarak görülmektedir. Finansal istikrarı sağlamak için, finansal piyasaların aktörlerinin davranışlarına yönelik düzenlemeler yapılması ve bu çerçevede piyasaların etkin işleyişini sağlayacak denetimler icra edilmesi zorunludur. Finansal piyasalarda güvenin tesisi, finansal sistemi koruyacak güvenceler verilmesini, kamunun aydınlatılmasına yönelik düzenlemeler yapılmasını, piyasalara yeterli, anlaşılabilir, doğru ve zamanında bilgi verilmesini, uluslararası standartlara uygun muhasebe ve raporlama uygulamalarının geliştirilmesini gerektirmektedir.

Bu Kanunun diğer bir amacı kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamaktır. Genel olarak, kredi sisteminde etkinlik, bankaların tasarruf sahipleri ve yatırımcılar arasındaki finansal aracılık işlevini yerine getirmesi ve tasarrufların üretken yatırımlara dönüştürülmesi olarak kabul edilebilir. Bu Kanunun uygulamasında, mevduat ve kredi faizleri arasındaki farkın azalması, verilen hizmetlerin çeşitliliğindeki zenginlik, ödemelerin hızlı ve maliyetsiz bir şekilde gerçekleştirilmesi ve fonların üretken yatırımlara aktarılması gibi göstergeler kredi sisteminin etkinliğinin delaleti olarak kabul edilmektedir.

Bu Kanunda amaçlanan diğer bir unsur ise tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumaktır. Hak kavramı, bu Kanun ile hukuk düzeni tarafından korunan menfaat, tanınan yetki, davranış özgürlüğü ve tanınan ayrıcalık gibi anlamlara gelebilir. Tasarrufların korunmasının amacı, tasarruf sahiplerinin güven duygusu içinde bankalara para yatırımlarını sağlamaktır. Genel anlamda, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması, bankaların işlevlerinin gerektirdiği malî güç ve itibarı haiz olarak mevzuata, bankacılık ilke ve teamüllerine uygun, emniyetli, seyyal ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlayacak ortamın tesisi ile mümkün olur. Daha özel anlamda tasarrufların korunması, tasarruf sahibini korumaya yönelik mevduatın sigortalanması suretiyle tasarruf sahiplerine diğer alacaklar

karşısında bir imtiyaz tanınmasıdır. Fakat bu imtiyaz sadece sigortalı mevduatın korunması anlamındadır. Bu ise bir bankanın tasfiyeye tâbi tutulması durumunda tasarruf sahiplerine sigorta kapsamındaki mevduatlarının geri ödenmesi şeklinde tezahür etmektedir. Tasarrufların sınırsız güvence altında olmasının güvende aldanmaya yol açacağı ve piyasa disiplini bozucu etkileri olacağı dikkate alınarak, tasarrufların kısmi güvenceye tâbi olması gerektiği ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatleri ile kredi sisteminin etkin işleyişinin, gerekli ortamı sağlamak ve bunun için uygun tedbirleri almak yoluyla sağlanabileceği tâbidir.

Madde 2- Maddede, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası açık hâle getirilmiştir. Finansal bütünleşmeyi ve konsolide denetimi sağlamak üzere finansal holding şirketleri Kanun kapsamına dâhil edilmiştir. Buna göre, Kanunun kapsamı, Türkiye'de kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri, finansal holding şirketleri, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ile bunların faaliyetleri olarak belirlenmiştir.

Özel kanunlarla kurulmuş olan bankaların Kanun kapsamındaki durumlarına ilişkin hüküm bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki hâli ile korunmuştur.

Madde 3- Kanunda öngörülen yapıların, süreçlerin, sistemlerin daha iyi anlaşılabilmesi, anlam bütünlüğünün ve terim birliğinin sağlanması, Kanunun takibinin kolaylaştırılması amacıyla, sıklıkla geçen temel kavramlar tanımlanmıştır. Avrupa Birliği direktifleri dikkate alınarak Fon, kredi kuruluşu, kuruluş birlikleri, banka, mevduat bankası, katılım bankası, kalkınma ve yatırım bankası, finansal holding şirketi, şube, merkez şube, fon bankası, finansal kuruluş, kontrol, ana ortaklık, bağlı ortaklık, nitelikli pay, hâkim ortak, yöneticiler, mevduat, tasarruf mevduatı, özel cari hesap, katılma hesabı, katılım fonu, destek hizmeti kuruluşu ve kıyı bankacılığına ilişkin tanımlar yapılmıştır. Özel finans kurumu unvanı için niteliği de dikkate alınarak katılım bankası olarak değiştirilmiştir.

Madde 4- Bankalarca gerçekleştirilebilecek faaliyetler, Avrupa Birliği direktiflerinde ve uluslararası uygulamalarda olduğu gibi, faaliyet konularına ilişkin belirsizliklerin giderilmesi ve bankaların faaliyet bazında münferiden değerlendirilebilmesi için belirlenmiştir. Faaliyet konuları, izin işlemleri ve Kurumun denetimleri sonucunda alınacak tedbirler ile ilişkilendirilmiştir.

Bankalarca gerçekleştirilebileceği öngörülen faaliyetlerin diğer kanunlar ile Sermaye Piyasası Kurulu, Hazine Müsteşarlığı gibi yetkili mercilerin iznine tâbi tutulmuş ise, bu merciler gerekli izin ve denetim süreçlerini devam ettireceklerdir. Bu amaçla, ilgili kanun hükümlerinin saklı olduğu ifade edilerek söz konusu faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için izin ve denetim süreçlerinin ilgili kurumlarca denetleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bankalar gerekli izin sürecini müteakiben söz konusu faaliyetlerini gerçekleştirebileceklerdir. Diğer taraftan, bankalar için birincil denetim otoritesi olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görev ve yetki alanını belirginleştirmek ve bankaların temel faaliyetlerini belirlemek açısından bu maddenin ihdasına ihtiyaç duyulmuştur.

Ayrıca, maddenin son fıkrasında, bankaların mevcut durumları da gözetilerek neveleri itibarıyla gerçekleştiremeyecekleri faaliyetler belirtilerek, neveleri aynı olan kuruluşlar arasında adil bir rekabet ortamı tesis etmek ve tasarruf sahiplerine benzer düzeyde koruma sağlamak için her bir kuruluş nevi arasındaki ayrım kesinliğe kavuşturulmuştur.

Maddede geçen aracılık, bankalar tarafından bu faaliyet kapsamında, kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına veya kendi namına başkası hesabına hareket etmeyi ifade etmektedir.

Madde 5- Kanunun uygulanmasında, pay sahipliğinin etkin bir şekilde izlenebilmesi için dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesine dair bu hüküm ihdas edilmiştir. Bu madde hükmüne göre, Kanunun uygulanmasında gerçek kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, gerçek kişiler, bunların eş ve çocukları ile sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklara veya bu kişi veya ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte dikkate alınacaktır. Tüzel kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesi ile ilgili olarak, bunlara ait paylar ile bunların sermayesini veya yönetimini kontrol ettikleri ortaklıklara ait payların birlikte hesaplanması hüküm altına alınmıştır. Bununla bankaların ortaklık yapısının, genel kurulda doğrudan oy kullanan kişilerden ziyade, oyların aynı yönde kullanılmasına sebep olan aile ve ortaklık ilişkileri çerçevesinde değerlendirilmesi suretiyle yönetim ve denetimin belirlenmesinde veya işleyişinde etkili olan kişilerin tespiti amaçlanmıştır.

Madde 6- Bankaların, denetim ve gözetime elverişli, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunabileceği, faaliyetlerini emin ve güvenilir bir şekilde icra edebilecek, finansal piyasalarda güven ve istikrara ve kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına zarar vermeyecek bir ortaklık yapısına, iyi yönetime, yeterli malî güce, gerekli organizasyon yapısına sahip olması amacıyla, bankaların kurulmasında ve yurt dışında kurulu bir bankanın Türkiye’de ilk şubesinin açılmasında beş üyenin aynı yöndeki oyuyla Kurul izni şart koşulmuştur. Bu suretle, denetime, sektöre giriş anından itibaren başlanmış, sektörün sağlıklı bir şekilde çalışması güvence altına alınmış ve kontrolü sağlanmış olacaktır.

Söz konusu maddede, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak, izne ilişkin kararın başvurunun yapıldığı ya da başvuruda eksiklik bulunması hâlinde istenilen bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren üç ay içinde ilgiliye bildirileceği ve eksikliklerin altı ay içerisinde giderilmemesi hâlinde başvurunun geçersiz hale geleceği hüküm altına alınmıştır. Böylece izne ilişkin sürecin uluslararası uygulamalar doğrultusunda sistemik bir yapıya kavuşturularak, tarafların hak ve yükümlülüklerinin şeffaf ve hesap verilebilir hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 7- Madde ile bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümleri muhafaza edilmiştir. Bu hükümlere ilâve olarak, Avrupa Birliği direktifleri ile Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi ilkelerine uyumu teminen, bankalar tarafından icra edilecek faaliyetlerin, söz konusu kuruluşların organizasyon, yönetim ve malî yapıları ile uyumlu olmasına ve konsolide denetimi engelleyecek herhangi bir hususun bulunmamasına, yönetim kurulu üyelerinin Kanunda öngörülen kurumsal yönetim kapsamında aranan nitelikleri haiz olmalarına öngörülen faaliyet konuları ile iş planlarının, mali yapının, sermaye yeterliliğinin örtüştüğünü gösteren bütçe planına, yapısal örgütlenmeye ilişkin hükümler ihdas edilmiştir. Bu suretle kuruluş aşamasında plânlanan faaliyetleri gerçekleştirme ehliyetinden yoksun, sisteme zarar

verebilecek, etkin denetimi engelleyecek, iyi yönetime sahip olmayanların, sektöre girmelerinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Uluslararası piyasalarda rekabet edilebilirlik seviyesini artırmak amacıyla, kredi kuruluşunun  denmiş sermayesi asgarî tutarı otuz milyon Yeni Türk Lirasına  ıkarılmıştır. Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan hükümlere paralel olarak bu tutarın kalkınma ve yatırım bankaları bakımından üçte iki oranında olması şartının aranacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 8- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının kurucularda aranılacak şartları ihtiva eden (b) bendi hükümlerini güçlendirici nitelikte hükümler ihdas edilmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliği direktifleri ile Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi ilkelerine uygun olarak, bu hükümlere ilâveten kurucuların işin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olmaları ve tüzel kişi kurucuların risk grubu yapısı ile ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması esasları getirilmiştir.

Tüzel kişiliği haiz olan kurucuların gerçek iradelerini idare ve temsile yetkili organları göstermekle birlikte, bu irade üzerinde nitelikli paya sahip gerçek kişi ortakların etkisi malumdur. Bu itibarla gerçek kişi kurucularda aranan niteliklerin tüzel kişi kurucuların gerçek kişi nitelikli pay sahiplerinde de gözetilmesi  ng r lm ştir. Öte yandan tüzel kişi kurucuların ortaklık yapısı ile ortağı olduğu kuruluşların ortaklık yapılarının izlenemeyecek veya bilinemeyecek derecede karmaşık olması, bu kuruluşlar ile ilgili olarak öngörülen kredi sınırlamalarının doğru bir şekilde uygulanmasını güçleştirecektir. Yapılan bu düzenleme ile sektör ve genel ekonomi ile topluma sosyo-ekonomik yansımaları olan bu faaliyet alanında, yönetim üzerinde etkinliğe sahip olan kurucuların, yüksek değerlere sahip kişilerden oluşmasının sağlanması ve etkin denetimi engelleyecek yapılanmaların önlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin son fıkrası ile Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla kurulan kredi kuruluşları ile finansal kuruluşlar hakkında maddenin (b) ve (c) bentlerinde aranan şartların uygulanmayacağı hüküm altına alınarak, karşılaşılan sorunların giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 9- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 7 nci maddesinin (3) numaralı fıkrası hükmü esas alınarak, Türkiye'de kurulu bankalarda aranan şartlara ilişkin 7 nci madde hükümlerine paralel hükümler yurt dışında yerleşik bankaların Türkiye'de açacağı şubeler için de aranmıştır. Ayrıca, kurulu oldukları ülkedeki faaliyetlerinin, bu şubelerin yurt içindeki malî durumları ve faaliyetlerinin emin ve güvenilir bir şekilde icra edilmesi ile doğrudan ilişkili olması nedeniyle, Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak, bankanın Türkiye'de faaliyet göstermesine ilişkin olumsuz görüşün bulunmaması ve merkezinin bulunduğu ülkede izin verilen esas faaliyetin yasaklanmış olmaması şube açma şartı olarak aranmıştır.

Madde 10- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunun 7 nci maddesinin (4) numaralı fıkrası esas alınarak Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesinin bankacılıkta etkin denetim ve gözetime ilişkin temel prensipleri çerçevesinde, malî sistemde istikrarın sürekli kılınması ve denetime tâbi olacak kuruluşların açıkça belirlenmesi için bankacılık faaliyet izni verilmesine ilişkin esaslar ve bu izin kapsamındaki faaliyetler açıkça ifade edilmiştir. Bu çerçevede, bankaların faaliyetlerine ilişkin verilecek

izinler daha kapsamlı, açık ve denetimin bir parçası olarak tasarlanmıştır. Bununla, faaliyet izni için başvuruda bulunan bankaların kurucularının bu Kanunda aranan şartları haiz, malî yapısının güçlü, yasal statüsünün faaliyet alanına uygun ve önerdikleri yöneticilerin yeterli tecrübeye sahip olduğu, faaliyetlerini iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde sürdüreceği hususlarında Kurumun doğru bilgi sahibi olabileceği dinamik bir sistem oluşturulması amaçlanmıştır. Faaliyet izninin verilmesine ilişkin kararın üç ay içinde verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, faaliyet izni ile 4 üncü maddede belirtilen bütün faaliyetlerin yapılabilmesine izin verileceği ifade edilmektedir. Faaliyet konularına ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu veya Hazine Müsteşarlığı gibi birincil yetkili otoritelerinden izin alınması gereken durumlarda, bu izinlerin alınmasını müteakiben Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu faaliyetin gerçekleştirilmesi hususunda yeterlilik arayarak faaliyet iznini verecektir.

Madde 11- Maddede, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak, Avrupa Birliği direktifleri ile uyumu teminen Kanunun ilgili hükümleri uyarınca verilen kuruluş izinlerinin iptaline sebebiyet veren hususlar, kuruluş izninde öngörülen amaçlar gözetilerek açık bir şekilde düzenlenmiştir. Bu çerçevede, iznin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması, kuruluş izninin verildiği tarihten itibaren dokuz ay içerisinde faaliyet izni için başvurulmaması, izinden vazgeçildiğinin beyan edilmesi, iznin verilmesinde aranan şartların faaliyete geçilinceye kadar kaybedilmesi veya faaliyet izninin alınamamış olması, iradî olarak 4 üncü maddede belirtilen faaliyetlerin tümünden vazgeçilmesi ve iradi tasfiyenin tamamlanması, devrolunan bankanın birleşme veya bölünme işlemlerinin tamamlanması, 107 nci madde kapsamında tasfiye veya iflas takibatının tamamlanması hâllerinden herhangi birinin gerçekleşmesi izin iptalinin gerekçelerinden sayılmıştır.

Madde 12- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak, bu madde ile bankaların malî bünyelerinin bozulmasına bağlı olarak faaliyet izinlerinin kaldırılmasının yanında, belirli koşulları sağlayamamaları hâlinde de Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri dışında kalan faaliyet konularının tek tek sınırlanabileceği ya da faaliyet izni kapsamından çıkarılabileceği veya faaliyet izninin iptal edilebileceği hükme bağlanmıştır. Bu koşullar; iznin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması, iznin alınmasından itibaren altı ay içinde faaliyete geçilmemesi veya bir yıl içinde kesintisiz altı ay süre ile faaliyette bulunulmamış olması, faaliyet izninin alındığı tarihten itibaren bir ay içerisinde ilgili kuruluş birliğine üye olunmaması, sisteme giriş payının kalan taksitlerinin Fon hesabına yatırılmamış olması olarak öngörülmüştür.

Yetkili ülke idarelerince, Türkiye'de şubesi bulunan yurt dışında kurulu bankaların herhangi bir nedenle faaliyet izinlerinin kaldırılması, faaliyetlerinin durdurulması, iflâs veya tasfiyelerine karar verilmesi veya konkordato ilân etmeleri durumlarında, bu şubelerin merkezden bağımsız faaliyette bulunmalarının mümkün olmaması, malî durumlarının merkezlerinden ayrı düşünülmemeyeceği gerekçesiyle faaliyet izinlerinin Kurul tarafından kaldırılacağı ayrıca hükme bağlanmıştır.

Bankanın faaliyet izninin kaldırılması, Sermaye Piyasası Kurulu veya Hazine Müsteşarlığı gibi yetkili merciler tarafından verilen izinlerin de kalkmasını beraberinde getirecektir.

Maddenin son fıkrasında, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılan hususların kredi kuruluşunun temel faaliyetleri olması nedeniyle bu faaliyetlerin yapılmaması yönündeki bir sınırlandırmanın faaliyet izninin kaldırılması hükmünde olduğu ifade edilmiştir.

Madde 13- Bu madde ile Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ve koruyucu hükümler ile Kurulca belirlenen esaslara uyulmuş olması şartıyla yurt içinde şube açılması serbest hâle getirilmiş ve böylelikle yükümlülüklerini yerine getiremeyen bankaların, genişleyen şube ağı dolayısıyla malî sistem içerisinde riske neden olmamaları amaçlanmıştır. Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunda yer alan şube başına sermaye yükümlülüğü kaldırılarak etkin bir rekabet ortamının tesisi amaçlanmıştır.

Madde 14- Kıyı bankacılığı bölgeleri de dâhil yurt dışında şube veya temsilcilik açmak, ortaklık kurmak veya kurulmuş ortaklıklara katılmak suretiyle faaliyette bulunmak için genelde pazar avantajı veya vergisel avantajlar gibi birtakım kâr maksadı taşıyan hususlar yanında bazen de ilgili ülke mevzuatının denetim ve gözetim faaliyetlerinin yetersiz olması gözetilebilmekte ve bunun sonucunda ilgili kuruluşlarca ihtiyaca uygun olmayan finansal raporlar düzenlenebilmektedir. Bu tür istenmeyen hususların engellenebilmesi amacıyla, Avrupa Birliği direktifleri ile Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi ilkeleri çerçevesinde, sınır ötesi faaliyetler izin kapsamına alınmış ve izne ön koşul olarak Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlere ve Kurulca belirlenecek esaslara uyulması şartı getirilmiştir.

Madde 15- Bankalar tarafından dışarıdan destek hizmeti alınması suretiyle birtakım faaliyetler gerçekleştirilmekte, ancak gerekli kontrollerin sağlanamaması hâlinde, destek hizmeti kuruluşlarının verdiği hizmetlerde suiistimaller gözlenebilmekte veya bu tür hizmetlerdeki aksaklıklar birer itibar müessesesi olan bankaların itibar kaybına neden olabilmektedir.

Ayrıca, bankaların varlıklarının rayiç değeri ile muhasebeleştirilerek malî bilançolarına yansıtılması gerektiği durumlarda, bu değer tespiti yapacak değerlendirme kuruluşlarının tarafsız, konularında uzman kuruluşlar olması, kredi kuruluşlarının gerçek malî durumlarının tespiti bakımından önem arz etmektedir.

Bankaların finansal durumlarının gerçeğe uygun olarak tasarruf sahipleri ve ilgili taraflarca bilinmesi, ülke kaynaklarının doğru ve daha verimli alanlara yönlendirilmesinin rekabet ortamının gelişmesine yardımcı olacağı malumdur. Bu nedenle, bankaların finansal tablolarının mevzuatla belirlenmiş ilke ve standartlara uygunluğunun kontrolünün yapılmasını, yönetim kuruluna raporlama, iç denetim, iç kontrol ve risk yönetimi konusunda aksaklıkların bildirilmesi suretiyle daha etkin bir yönetimin tesisine yardımcı olunmasını, bu konularda yatırımcılar ve tasarruf sahipleri ile yönetim arasındaki bilgi eşitsizliğinin giderilmesini sağlayacak mekanizmaların temini gerekmektedir. Uluslararası uygulamalarda bu husus bağımsız denetim kuruluşlarının yaptıkları denetimlerle sağlanmaktadır. Bağımsız denetim kuruluşlarının yetersizliği veya kuruluşla aralarında bir takım menfaat ilişkilerinin varlığından kaynaklı olarak görevlerini kötüye kullanmaları, yatırımcılar ile tasarruf sahiplerinin yanılgılarına ve zarar görmelerine neden olabilmektedir. Bu tür istenmeyen hususların önlenmesi amacıyla, bankaların bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmetlerini gerçekleştirecek olan kuruluşların çalışmalarına ve yetkilendirilmesine ilişkin usûl ve esasların belirlenmesi yetkisi, ilgili meslek birliklerinin de görüşlerinin alınması suretiyle Kurula verilmiştir.

Madde 16- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 8 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası esas alınarak bu madde düzenlenmiştir. Maddede, ana sözleşme değişikliği için öngörülen izin başvurusunun Kurumca uygun bulunmaması hâlinde, genel kurulda bu konunun karara bağlanamayacağı ve durumun Ticaret Siciline kaydedilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Ana sözleşme değişikliklerine ilişkin izin, onay veya olumlu görüş başvurularında sürecin hızlandırılması amacıyla yetkili merciler tarafından onbeş iş günü içinde işlemlerin sonuçlandırılması hüküm altına alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, bankaların ana sözleşmelerindeki değişikliklerin yaygın iletişim ağı olan internette yayınlanması ve sözleşmede değişiklik yapılması hâlinde değişikliğin gerçekleştirildiği tarihten itibaren on iş günü içinde güncellenmesi yükümlülüğü getirilmek suretiyle kamuoyunun aydınlatılması ve finansal kurumların şeffaflığının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 17- Bu madde ile, sermaye artırımlarının her türlü muvazaadan âri olarak ve ilgili mevzuatla sermayeye ilâve edilmesine izin verilen kaynaklar hariç olmak üzere iç kaynaklara başvurulmadan nakden ödenmesi yükümlülüğü getirilmiştir. Bu suretle sermaye artışının gerçek ve dış kaynak temini yoluyla sağlanması ve malî yapının gerçek anlamda güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, sermaye artırımına ilişkin usûl ve esasları belirleme yetkisi Kurula verilmiştir.

Madde 18- Madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri esas alınarak hazırlanmıştır. Maddede, Avrupa Birliği direktifleri ile Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesinin etkin gözetim ve denetime ilişkin temel ilkeleri çerçevesinde, bankaların sermaye yapısında meydana gelecek değişikliklerin izlenmesi amacıyla belirli oranlarda pay edinimlerinin Kurulun iznine tâbi olacağı ve ortak sayısının beşin altına düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan gerçekleştirilen pay devirlerinin pay defterine kaydedilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yönetim kuruluna üye belirleme hakkı veren payların tesisi, devri veya yeni imtiyazlı pay ihracı ise herhangi bir sınır olmaksızın Kurulun iznine tâbi kılınmıştır. Söz konusu iznin verilmesinde, bankanın doğrudan devralınan hisselerinin nominal değerinin yüzde biri oranında devir payının Fona yatırılması zorunlu kılınmıştır. Ayrıca, uluslararası standartlar dikkate alınarak kuruluşlarda nitelikli paya sahip ortakların kurucularda aranan niteliklere sahip olması şartı getirilmiş, bu niteliklerin kaybı hâlinde ortaklık haklarının kullanım esasları açıklığa kavuşturulmuştur. Getirilen bu düzenlemeler ile kuruluşların ortaklık yapılarının ve ortaklar için öngörülen hükümlere uygunluğun izlenmesi, banka kaynaklarının ortaklar tarafından suiistimaline neden olabilecek veya etkin denetimi engelleyecek yapılanmaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Buna ilâve olarak, bankalardaki dolaylı ortaklık yapısının izlenmesi amacıyla sermayede yüzde on veya daha fazla oranda pay sahibi olan tüzel kişi ortakların sermaye yapısında meydana gelen değişiklikler de Kurulun iznine tâbi tutulmuştur.

Hisseleri borsada işlem gören bankaların hisselerinin borsadan alınması ve bir bankanın hisselerinin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre icra dairesinden satın alınması durumunda gerçekleştirilecek işlemlerin ve bu maddenin uygulanmasına dair usûl ve esasların Kurulca belirleneceği ifade edilmiştir.

Madde 19- Bu maddede yer alan birleşme, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası esas alınarak düzenlenmiştir. Buna paralel olarak birleşme sürecinin gerçekleştirilmesini ve ortaklık yapılarında değişiklik yapılmasını kolaylaştırmak için bölünme ve hisse değişimi maddeye dâhil edilmiştir.

Madde 20- Maddede, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 18 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası esas alınmıştır. İradi tasfiye sonucunda ilân sürecini takiben iki ay içerisinde alınması için sahibi tarafından başvurulmayan aynî ve nakdî her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların Fona bırakılacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 21- Genel hukuk ilkeleri, Avrupa Birliği direktifleri ve uluslararası uygulamalar çerçevesinde izin işlemlerinin daha şeffaf hâle getirilmesi amacıyla, yapılacak başvurulara ilişkin ret kararlarının gerekçeli olarak bildirilmesi öngörülmüştür.

Maddede, denetimin etkin bir şekilde ifa edilmesine engel olabilecek nitelikte doğrudan veya dolaylı herhangi bir ilişki mevcutsa veya izne tâbi işlem için öngörülen koşulların, niteliklerin, yeterliliklerin izin başvurusu esnasında ya da değerlendirme sürecinde sağlanamaması veya kaybedilmesi hâlinde izin başvurularının reddedileceği ifade edilerek söz konusu sürecin daha açık hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 22- Uluslararası alanda, son yıllarda yaşanan şirket yolsuzluk ve suiistimallerinin altında yatan en önemli nedenler arasında ağırlıklı olarak ülkelerin ve şirketlerin kurumsal yönetim politikalarının yetersizliği olduğu görüşüne yer verilmektedir. Bu nedenle, OECD tarafından kurumsal yönetim ilkeleri belirlenerek tüm üye ülkelerin kendi hukuksal yapıları çerçevesinde söz konusu ilkeleri uygulamaları önerilmiştir. Ayrıca, Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından bankacılıkta kurumsal yönetimin geliştirilmesine yönelik ilkeler yayımlanmıştır.

Worldcom, Enron, Parmalat ve Ahold gibi şirketlerde yaşanan skandallardan sonra ABD’de ve Avrupa Birliği ülkelerinde kurumsal yönetime giderek daha fazla önem vermeye başlanmıştır. Söz konusu skandallar sonrasında, ABD’de kurumsal yönetimi zorunluluk hâline getiren Sarbanes&Oxley yasası çıkarılmıştır. Avrupa Birliği ülkelerinde ise her bir ülkede farklı şekillerde uygulanan kurumsal yönetim ilkeleri için ortak bir direktifin çıkarılması yönünde çalışmalar başlatılmış ve Avrupa Birliği tarafından ticaret kanunu hükümlerinin yenilenmesi amacıyla başlatılan çalışmalarda kurumsal yönetim hükümlerine ayrı bir bölüm ayrılmıştır.

Başta yaşanan şirket skandalları olmak üzere son yıllardaki gelişmeler, yatırımcıları şirketlerin finansal tablolarında görünen performansları yanında bu performansın uzun dönemde sürdürülebilirliğine işaret eden kurumsal yönetim uygulamalarının kalitesine de önem verir hâle getirmiştir. Yatırımcıların kararlarını kurumsal yönetim çerçevesinde vermeleri, kurumsal yönetim yapı ve uygulamalarını söz konusu ilkeler doğrultusunda uyarlamaları bakımından şirketlerde piyasa baskısı yaratmakta ve iyi kurumsal yönetime doğru geçişlerini hızlandırmaktadır.

Son yıllarda yaşanan banka iflâslarının en önemli nedeni kurumsal yönetimin yetersiz olmasıdır.

Hâkim ortakların banka yönetiminde sınırsız söz sahibi olması, banka kaynaklarının verimsiz ve etkin olmayan yatırımlara kaymasına ve kamu maliyesinin, tasarruf sahiplerinin, azınlık hisse sahiplerinin ve küçük yatırımcıların çok büyük zararlara uğramasına neden olmuştur. Banka iflâsları ve mevduata sağlanan güvence nedeniyle kamu maliyesine verilen zarar kadar parasal olarak ifade edilemeyen finansal sisteme olan güven kaybı da önemlidir. Bankacılık sektörüne olan güvenin artırılması, bankacılık mesleğine daha fazla saygınlık kazandırılması ve tekrar benzer krizlerin yaşanmaması için Kanun kapsamındaki kuruluşların kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde yönetim, yapı ve uygulamalarını geliştirmeleri önem arz etmektedir.

Kurumsal yönetim ilkelerinin sağlayacağı etkinlik değerlendirilerek, söz konusu kuruluşlar açısından kurumsal yönetim ilkelerinin belirlenmesi bir gereklilik olarak görülmüş ve Kurula bu ilkeleri belirleme yetkisi tanınmıştır. Bu yetkinin kullanılmasında, hâli hazırda Sermaye Piyasası Kurulu tarafından halka açık şirketler için belirlenmiş kurumsal yönetim ilkelerinin bulunması ve bu ilkeler ile Kurul tarafından belirlenecek ilkeler arasında uygulamada karmaşa yaşanmaması amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu ile kuruluş birliklerinin görüşlerinin de alınması benimsenmiştir.

Madde 23- Avrupa Birliği direktifleri ve OECD'nin kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında, genel müdürlük ve yönetim kurulu başkanlığı görevlerinin aynı kişide birleşmesi hâlinde, genel müdürün yönetim kurulu tarafından belirlenen politikalar çerçevesinde hareket etmesinin sağlanmasında, yönetimin bankanın faaliyetlerini yeterince ve gereğince değerlendirmesinde ve söz konusu politikaların uygulanmasında yaşanabilecek zorluklar dikkate alınarak bu görevlerin aynı kişi tarafından icra edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Diğer taraftan, yönetim kurulu üyelerinin yarıdan bir fazlasının iyi yönetimin hâkim kılınması amacıyla genel müdürde aranan şartları haiz olmaları zorunlu tutulmuştur.

Banka yönetimindeki yeterliliğin güvence altına alınması amacıyla, yönetim kurulu üyelerinin bu madde kapsamında görevlendirilmesi Kurumun denetimine tâbi tutulmuş ve yönetimin sürekliliği ve fonksiyonlarının önemi gözetilerek yapılan görevlendirmelere ilişkin olarak bildirim süreleri belirlenmiştir.

Murahhas üyelerin görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmesi amacıyla bunların genel müdürde aranan nitelikleri haiz olması şartı aranmıştır.

Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurt dışında kurulu bankaların, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarına bağlanan işlemlerin icra edilebilmesi amacıyla, bu yetki ve sorumluluğu haiz Türkiye'deki merkez şube müdürünün de dâhil olduğu en az üç kişilik müdürler kurulu oluşturmaları zorunluluğu getirilmiştir.

Yönetim kurulu, bankanın idare ve temsiliyle görevli organıdır. Yönetim kurulu bankanın mevzuata uygun olarak, en etkin ve verimli şekilde yönetilmesini sağlayacak, denetim ve gözetimini en iyi şekilde icra etmesini temin edecek yapıları oluşturmalıdır. Bu nedenle, bankanın etkin, emin ve güvenilir bir şekilde çalışmasını teminen, kurumsal yönetimin birer parçası olan, finansal raporlama sistemlerinin güvence altına alınması, ilgili mevzuata uygun işleyen iç sistemlerin tesis edilmesi, işlerliğinin ve yeterliliğinin sağlanması, Kurul tarafından belirlenecek kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde yönetimin yapı ve süreçlerinin oluşturulması sorumluluğunun yönetim kurulunda olduğu belirtilmek suretiyle söz konusu sistemlerin yönetim kurulu tarafından en iyi şekilde tesisi ve izlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 24- Denetim ve gözetim faaliyeti, kuruluştaki meydana gelebilecek yolsuzluk, suiistimal ve mevzuata aykırı uygulamaların tespit edilmesi, önlenmesi ve sistemin iyileştirilmesi bakımından, yönetim kurulunun önemli fonksiyonlarından biridir. Bu fonksiyonun yeterli meslekî niteliklere sahip olan kişiler tarafından yerine getirilmesi kadar bu kişilerin tarafsız bir değerlendirme yapabilmeleri de önemlidir.

Uluslararası uygulamalara paralel olarak, maddede, yönetim kurulunun görevleri arasında yer alan banka içi denetim ve gözetim faaliyetlerinin ikiden az olmamak üzere icra görevi bulunmayan yönetim kurulu üyelerinden oluşan denetim komitesi tarafından icra edilmesi öngörülmüştür. Ayrıca, Türkiye’de şube olarak faaliyet gösteren bankalarda ise denetim komitesi görevini icra mahiyette görevi bulunmayan müdürler kurulu üyelerinden birinin yürütmesi hüküm altına alınmıştır. Ana ortaklık niteliğinde bir kuruluş bulunması hâlinde ise denetim komitesinin ana ortaklık niteliğindeki kuruluş altında oluşturulmasının yeterli olacağı ifade edilmiştir.

Denetim komitesi tarafından icra edilecek faaliyetler uluslararası uygulamalara paralel olarak; kuruluşun iç sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmek, bağımsız denetim kuruluşlarının yönetim kurulu tarafından seçilmesinde bu kuruluşların yeterliliği konusunda ön değerlendirmeleri yapmak ve bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluştaki icra ettikleri faaliyet süresince bağımsızlıklarını ve yeterliliklerini düzenli olarak izlemek, ana ortaklık niteliğindeki bankalar ile bunların konsolide denetime tâbi ortaklıklarında iç denetim işlevlerinin sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamak olarak belirlenmiştir.

Denetim komitesinin, faaliyetlerini gereği gibi yerine getirebilmesi, kuruluşun iç sistemler kapsamında oluşturulan birimleri ile bağımsız denetim kuruluşundan gerekli bilgileri almasına bağlıdır. Bu nedenle denetim komitesi; iç sistemler kapsamında oluşturulan birimlerden ve bağımsız denetim kuruluşunun kuruluştaki görevli denetim elemanlarından düzenli raporlamalar almakla ve söz konusu iç birimlerden ve bağımsız denetim kuruluşu denetçilerinden, kuruluşun faaliyetlerinin sürekliliği ve güven içinde sürdürülmesi bakımından, tespit ettikleri mevzuata aykırı veya önemli hususları yönetim kuruluna bildirmekle yükümlü tutulmuştur.

Denetim komitesi ile yönetim kurulu arasındaki ilişkilerin belirlenmesi, denetim komitesinin performansının izlenebilmesi ve yönetim kurulu tarafından denetim ve gözetim fonksiyonu çerçevesinde tespit edilen hususlara ilişkin zamanında karar alınabilmesi amacıyla komitenin, icra ettiği faaliyetlerin sonuçlarını altı aylık dönemleri aşmamak kaydıyla periyodik olarak raporlaması; faaliyetlerinin icrasında tespit ettiği sorunlar ile bankanın verimliliği, denetim ve gözetiminin etkinliği, faaliyetlerinin emin ve güvenilir bir şekilde icra edilmesi açısından önem arz eden hususları ise yönetim kuruluna bildirmesi öngörülmüştür.

Denetim komitesinin, gözetim ve denetim fonksiyonunu gereğince yerine getirebilmesi amacıyla, kuruluşun tüm birimlerinden, anlaşmalı destek hizmeti kuruluşları ve bağımsız denetim kuruluşundan bilgi ve belge alabilmesi öngörülmüş, yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadığı alanlarda bedeli kuruluş tarafından karşılanmak suretiyle konularında ihtisas sahibi kişilerden danışmanlık hizmeti sağlayabilmesi hüküm altına alınmıştır.

Yönetimde şeffaflığın sağlanabilmesi ve yetki, görev ve sorumlulukların açık olmasını teminen, komitenin görev, yetki ve sorumlulukları ile toplanma ve karar alma usûl ve esaslarının Yönetim kurulunca düzenlemesi zorunlu kılınmıştır.

Madde 25- Finans sektörünün ülke ekonomilerindeki yeri, bulunduğu rekabet ortamı ve yeni finansal ürünler ve teknolojideki gelişmeler nedeniyle oldukça karmaşık hâle gelen yapısı nedeniyle, üst düzey yönetim tarafından icra edilecek faaliyetler, bu konularda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmayan kimselere bırakılamayacak kadar önem arz etmektedir. OECD tarafından belirlenen kurumsal yönetim ilkelerinde ve Basel etkin gözetim ve denetim temel ilkelerinde de yer aldığı üzere, üst yönetimin yeterli meslekî deneyime ve öğrenime sahip olması gereklidir.

Maddenin birinci fıkrasında, bankalarda genel müdür olarak görev yapacakların öğrenim görmeleri gereken alanlar ve sahip olmaları gereken meslekî deneyim belirlenmek suretiyle genel müdürlük görevini icra edeceklerin nitelikli kişilerden oluşması amaçlanmıştır.

İkinci fıkrada, genel müdür yardımcılarında ve genel müdür yardımcısı unvanı altında istihdam edilmeseler bile, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda olan ve icrai nitelikte görev yapan yöneticilerde aranılacak öğrenim ve meslekî deneyim şartlarına ilişkin esaslar düzenlenmiş, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda genel müdür yardımcılarının en az yarısı için aranan öğrenim ve meslekî deneyim şartı, iyi yönetimin hâkim kılınması amacıyla üçte iki oranına çıkarılmıştır.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında ise bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun genel müdür ve genel müdür yardımcılarının atanmasına ve söz konusu kişilerin görevden ayrılmalarının görev yaptığı kuruluş ve görevden ayrılan tarafından bildirilmesine ilişkin hükümleri korunmuştur.

Maddenin beşinci fıkrasında bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunun 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan, yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubeleri hakkındaki hüküm korunmuştur.

Maddenin altıncı fıkrasında, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, konsolide denetime tabi ortaklıklar haricinde başka bir ticari kuruluştaki tam veya yarı zamanlı olarak görev alamayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 26- Maddeyle, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 9 uncu maddesinin (5) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin hükümleri korunmuştur.

Madde 27- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 9 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin birinci paragrafı korunmuş ve yemin yükümlülüğü yerine getirilmedikçe bu yükümlülüğe tâbi olanların göreve başlayamamaları benimsenmiştir.

Madde 28- İyi yönetimin unsurlarından biri olan hesap verebilirlik açısından yönetim kurulunun ve yönetime ilişkin önemli komitelerin aldığı kararların kaydedilmesi esastır. Bu esasın sağlanması amacıyla, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasında yer alan karar defterine ilişkin

hükümler korunmuş ve denetim komitesi ile kredi komitesi kararlarının kayıt altına alınmasının sağlanması amacıyla aynı usûl ve esaslar dâhilinde bu komitelerin de karar defteri tutması öngörülmüştür. Ayrıca, kararların üyeler tarafından bir ay içinde imzalanması şartı getirilmiştir.

Madde 29- Yönetim kurulunun, önemli fonksiyonlarından biri olan denetim ve gözetim faaliyetini layıkıyla icra edebilmesi için bankada gerekli sistemler oluşturulmalıdır. Bankaların faaliyetlerinin karmaşıklığı, çeşitliliği ve gerçekleştirilen işlem hacmi dikkate alındığında yönetim kurulu üyelerinin bu fonksiyonu tek başına yapamayacağı aşikârdır. Bu nedenle, kuruluşun faaliyetlerinin denetimi ve gözetimi amacıyla yönetim kurulu kendisine yardımcı olacak birimler oluşturmalıdır.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin yeterliliği, bankaların faaliyetlerinin emin ve güvenilir bir şekilde icra edilmesi bakımından önemlidir. Uluslararası uygulamalarda da bu sistemlerin sağlıklı ve güvenilir bir şekilde icra edilmesi üzerinde önemle durulmakta, bu sistemlerin işleyişine, yeterliliğine, icra edilecek faaliyetlere, bu sistemler kapsamında üst yönetimin görev ve sorumlulukları ile oluşturulacak birimlere ilişkin açıklamalar yapılmakta ve bu konularda yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Bu nedenle, yeni gelişmeler çerçevesinde usûl ve esasların belirlenebilmesi için Kurula düzenleme yetkisi verilmiştir.

Madde 30- Uluslararası alanda yaşanan Baring Bank, Illied Irish Bank gibi skandallar ile ülkemizde yaşanan banka iflâsları, bankalar içerisinde etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulmasının önemini göstermektedir.

İç kontrol sistemi çerçevesinde, bankalar hedeflerine ulaşım düzeylerini ve icra edilen faaliyetleri sürekli izlemek suretiyle gereksiz veya aşırı maliyetlere sebebiyet veren işlemleri tespit edebilmekte, organizasyonun bir bütün içinde hareket etmesini sağlayabilmekte ve bu suretle etkinlik ve verimlilik temin edilebilmektedir. Ayrıca, oluşturulan kontrol ortamı ile finansal veya yönetime ilişkin bilgilerin bankanın yönetim kurulu ve yönetimine, yetkili kamu mercilerine ve yatırımcılara doğru, zamanında ve bir bütün olarak ulaşması sağlanmaktadır. Öte yandan, mevzuata ve banka içi düzenlemelere uyumun izlenmesi suretiyle cezai uygulamalara ve itibar kaybına maruz kalınmasının önüne geçilebilmektedir.

İç kontrol sisteminin belirlenen prosedürler ve kontrol faaliyetleri dâhilinde banka içinde sürekli bir faaliyet olarak gerçekleştirilmesi ve bankaların iş akış süreçleri ve bilişim sistemlerinin iyileştirilmesi için denetim komitesine bilgi verilmesi ve önerilerde bulunulması gerekmektedir. İç kontrol sistemi sayesinde, bankaların faaliyetlerinden kaynaklanan risklerin kontrolü, faaliyetlerde olası aksaklık, hata ve suiistimallerin öngörülerek sistemin iyileştirilmesi veya bu sorunların büyümeden tespiti, yönetim kurulunun kuruluşta icra olunan faaliyetleri ve sonuçlarını sağlıklı bir şekilde izleyebilmesi beklenmektedir.

Bu maddede, iç kontrol sistemleri kapsamında icra edilmesi gereken faaliyetlere genel olarak yer verilmiş ve bu suretle iç kontrol sistemlerinden anlaşılması gereken husus konusunda genel bir bakış açısı sağlanması amaçlanmıştır. Maddenin düzenlenmesinde Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından bu kapsamda geliştirilen ilkeler esas alınmış ve iç kontrol sistemine ilişkin temel unsurlara yer verilerek 29 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmüne istinaden yapılacak düzenlemelere dayanak oluşturulmuştur.

Madde 31- Bankacılık faaliyetinin temel amacı, tasarruf sahiplerinden toplanan fonların kaynak ihtiyacı olan ekonomik birimlere aktarılmasıdır. Bankaların ekonomik birimlerin üstlenmedikleri riskleri üzerine almaları temel faaliyetleri arasında olup, yönetim kurulunca mevzuata uygun şekilde oluşturulacak risk politikaları çerçevesinde maruz kaldıkları riskleri yönetmeleri beklenmektedir. Risk yönetimi sistemi kapsamında, risk politikalarının oluşturulması ve uygulanması, kredi riski, piyasa riski, likidite riski ve operasyonel risk başta olmak üzere maruz kalınan risklerin tanımlanması, ölçülmesi, analiz edilmesi ve özkaynaklar ile ilişkilendirilmesi, sınırlandırılması, izlenmesi, raporlanması, teyit edilmesi ve denetlenmesi gerekmektedir.

Maddede, Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından belirlenen ilkelere uyum çerçevesinde, bankalara risk politikalarını Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde oluşturmak, uygulamak ve raporlamak zorunluluğu getirilmiş ve risk yönetimi faaliyetlerinin yönetim kuruluna bağlı olarak çalışacak risk yönetimi birimi ve personeli tarafından yürütülmesi öngörülmüştür.

Madde 32- Bu madde ile İç Denetim Enstitüsü tarafından belirlenen iç denetim standartlarına, Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesince düzenlenen iç denetime ilişkin ilkelere ve diğer uluslararası uygulamalara genel çerçevede uyum sağlanmıştır.

İç denetim birimlerinin görevlerini gereğince yerine getirebilmesi, bu birimlerin yetki ve görevlerinin fonksiyonlarına uygun olarak belirlenmesine, görev yapacak personelin meslekî yeterliliğine, yeterli sayıda denetçinin bulunmasına ve yönetimin etkisinden uzak olmasına bağlıdır.

Organizasyon yapısı; muhasebe uygulamaları, “dört göz” prensibi, fonksiyonel ayrımlar, karşılıklı kontrol, çift taraflı kontrol ve imza, varlıkların ve yatırımların fiziki kontrolü, bankaların yeterli, etkin ve verimli bir kontrol sisteminin bulunduğu etkin ve bağımsız iç denetim sistemi ile desteklenmelidir. Müfettişlerin kuruluşlarda uygun ve bağımsız statüsü ve bu statünün korunması için gerekli raporlama kanalları olmalıdır.

Kanunun 29 uncu maddesinde, iç denetim sistemlerinin usûl ve esaslarının Kurul tarafından belirlenmesi öngörülmüş, ancak Kanunda iç denetimin kapsamı konusunda herhangi bir hükmün yer almaması nedeniyle, yapılacak alt düzenlemelerin kapsamının belirlenmesi amacıyla iç denetim faaliyetleri belirtilmiş, bu faaliyetlerin icrası için yeterli sayıda müfettiş istihdamı zorunlu tutulmuştur. Bankanın ana ortaklık niteliğinde olması hâlinde ana ortaklıkta görev yapan iç denetim elemanlarının konsolidasyona tâbi ortaklıkların iç denetim görevini ifa edebilecekleri öngörülmüştür.

Madde 33- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası hükmü esas alınmış ve bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerine ve yetkilendirilmesine ilişkin esasların ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Kurul tarafından belirlenmesi şartı korunmuştur. Bağımsız denetim kuruluşlarının bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetleri nedeniyle üçüncü kişilere verecekleri zararlardan dolayı sorumluluklarının bulunduğu belirtilmiştir.

Ayrıca, bağımsız denetim kuruluşları denetim yaparken banka ile ilgili olarak tespit ettikleri önemli nitelikteki bazı olumsuz hususları Kuruma bildirmekle yükümlü kılınmış ve bu bildirimin mesleki ilkelere ve sır yükümlülüğüne aykırı olmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 34- Bu madde ile bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen değerlemelerin, rayiç değer tespiti gereken durumlarda değer gerçekliliğinin ve doğruluğunun sağlanması amacıyla, Kurul tarafından belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde değerlendirme kuruluşlarınca yapılması öngörülmüştür.

Madde 35- Destek hizmeti alımına ilişkin olarak, Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Organizasyonu ve Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği müştereken Ortak Forum ilkelerini belirleyerek bu hizmete ilişkin esasları düzenlemişlerdir.

Bankaların destek hizmeti kuruluşlarından alacakları hizmetler, niteliğine göre denetimi zafiyete uğratabilecek, bankanın faaliyetlerinin sürekliliğini ve güvenliğini zedeleyebilecek nitelikte olabilmektedir. Bu durumda vaziyetin düzeltilmesi beklenir. Gerekli önlemler alınmamış ise hizmet alımı durdurulur. Bu nedenle, bankaların dışarıdan alacakları hizmetlerin belirli usûl ve esaslar çerçevesinde temini, icrası ve denetimi önemli bir gereksinimdir. Bunu teminen bankalar, yazılı bir anlaşma temeline dayanarak sağladıkları hizmetler çerçevesinde, destek hizmeti kuruluşunun faaliyetlerini düzenli olarak denetlemelidir.

Bu gereksinimin karşılanması amacıyla, Ortak Forum ilkeleri de gözetilerek hüküm altına alınan maddede, söz konusu ilkeler ile Avrupa Birliği direktifleri ve uluslararası uygulamalara paralel ve ülke gereksinimimize uygun düzenlemelerin ihdası için Kurula yetki verilmiş, bankalara destek hizmetinden doğabilecek riskler ile bunların yönetilmesi, hizmetin alımından beklenen fayda ve maliyetin değerlendirilmesine ilişkin hazırlayacakları programı Kuruma ibraz etme yükümlülüğü getirilmiştir.

Ayrıca, sağlanan destek hizmetinin bankaların yasal yükümlülüklerini yerine getirmelerini, ilgili düzenlemelere uyumlarını ve etkin denetimlerini engelleyici mahiyette olmaması gerekir.

Bankalararası Takas Odaları Merkezi, Merkez Bankası nezdinde faaliyet gösteren Risk Merkezi ile Sermaye Piyasası Kurulunun denetiminde bulunan takas hizmeti kuruluşları, nitelikleri ve verdikleri hizmetler bakımından madde kapsamı dışında tutulmuştur.

Madde 36- Bu madde yeni ihdas edilmiş olup, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun bu konudaki boşluğu giderilmiştir. Bağımsız denetim kuruluşları, değerlendirme kuruluşları ile destek hizmeti kuruluşlarının bankalara verecekleri hizmetleri nedeniyle verdikleri zararlardan doğacak sorumluluklarının karşılanabilmesi bakımından sigorta şirketinin seçimindeki esaslar da dâhil olmak üzere Kurul tarafından belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde sorumluluk sigortası yaptırmaları hüküm altına alınmıştır. Bu maddenin amacı, Kanun uyarınca sahip olunan yetkilerin amacına uygun olarak kullanılması ve icra edilen faaliyetin sonuçlarına katlanması bakımından hakkaniyete uygunluğun sağlanmasıdır.

Sorumluluk sigortası aracılığı ile bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşlarının yaptıkları faaliyetlere ilişkin sorumluluğun piyasanın işleyişine yansması ve sigorta şirketlerinin primlerin belirlenmesinde kuruluşların faaliyetleri nedeniyle yarattıkları riskin boyutunu hesaplamaları beklenmektedir. Bu primler Kanun kapsamındaki kuruluşların

maliyetlerini artıracak nitelikte olmasına rağmen taraflarca yapılan faaliyetin öneminin anlaşılması ve piyasa disiplininin sisteme dâhil edilmesi açısından gereklidir.

Bağımsız denetim kuruluşunun, denetim görevini üstlenirken denetime tâbi kuruluşun faaliyetinin kapsamı, iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sisteminin yeterliliği, banka yönetiminin profesyonelliği gibi unsurları dikkate alarak denetim riskinin azaltılması için gerekli çalışma süresini tespit etmesi ve bu çerçevede ücret belirlemesi beklenir. Ancak, bu unsurları dikkate almadan ücretlerin belirlenme ihtimalinin bulunduğu, bununla birlikte denetim kuruluşlarının denetim riskinin boyutunun ölçülmesinde sigorta şirketlerinin prim oranlarını gösterge niteliğinde alabilecekleri düşünülmektedir. Böylece, piyasa disiplini oturmuş ve Kurumun gözetim ve denetim etkinliği artmış olacaktır.

Madde 37- Bankaların malî durumlarının doğru olarak tespiti muhasebe sistemlerinde üretilen bilgilerin, kayıtların gerçek mahiyetlerine uygun ve anlaşılır olmasına bağlıdır. Bankaların yönetim kurulu ve hissedarlarının doğru kararlar alabilmeleri ile yatırımcıların ve diğer ilgili tarafların bankalar hakkında doğru değerlendirmeler yapabilmeleri, bu bilgilerin ve kayıtların güvenilir ve anlaşılır olmasına bağlıdır. Son yıllarda oldukça önemli sayıda kitlenin maddi zarara uğramasına neden olan dünyada yaşanan muhasebe skandalları bu sistemlerin sağlıklı bir şekilde işleminin önemini ortaya koymuştur. Bu öneme binaen uluslararası alanda muhasebe sistemlerinin işleyişine ilişkin standartlar getirilmekte ve bu alandaki kurallar sürekli olarak gelişmektedir. Kurumun yapacağı denetimin etkinliği, verimliliği ve sıhhati bu sistemlerin yeterli bir seviyede tesis edilmiş olması ile yakından bağlantılıdır. İyi işlemeyen bir muhasebe sistemi, suiistimallerin ve başarısızlıkların gizlenmesine zemin yaratmakta, gizlenen hususların denetim yoluyla tespiti ise güçleşmekte ve zaman almaktadır. Diğer taraftan, gözetim sisteminin bu kuruluşlardan elektronik ortamda aldığı veriler üzerinden yaptığı analiz ve değerlendirmelerin de yanıltıcı olmasına sebebiyet vermektedir.

Bankaların faaliyet ve işlemlerinin, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Ulusal Muhasebe Standartları ile süreklilik, dönemsellik, tutarlılık, sosyal sorumluluk, kişilik, parayla ölçülme, maliyet esası, tarafsızlık ve güvenilir belge ve özün önceliği gibi ilkeler çerçevesinde muhasebeleştirilmesi beklenmektedir.

Yukarıda açıklanan ilkeler ve standartlar kapsamında bankaların, muhasebe sistemlerinde şeffaflık ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; bankaların etkin bir biçimde denetim ve gözetime tâbi tutulması suretiyle tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu itibarla, bankaların muhasebe sistemlerinin yeterli olması ve faaliyet ve işlemlerinin temel muhasebe ilkeleri kapsamında muhasebeleştirilmesi zorunluluk arz etmektedir.

Bu madde ile Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen temel muhasebe ilkeleri ile Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesinin konuyla ilgili temel prensipleri dikkate alınmak ve bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin ilgili hükümleri Kanunun sistematigine uygun olarak yeniden düzenlenmek suretiyle; bankaların muhasebe sistemlerinde tekdüzeni sağlamak, tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette ve ihtiyatlılık ilkesi çerçevesinde muhasebeleştirmek; finansal tablolarını finansal bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve karşılaştırılabilir, denetim, analiz ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde hazırlamak ve raporlamak zorunda oldukları vurgulanmıştır.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan hükümlere paralel olarak, bankalara ilişkin muhasebe ve raporlama sistemine ilişkin usûl ve esasların belirlenmesi yetkisi Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ile Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin görüşü alınmak suretiyle Kurula verilmiştir. Ulusal muhasebe sisteminin oluşturulması ile görevli Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından muhasebe sistemine ilişkin usûl ve esasların belirlenmesini müteakiben Kurul tarafından tekdüzen hesap plânı ve tip finansal raporlara ilişkin esasların belirlenmesi öngörülmektedir.

Diğer yandan, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun, kanunî ve yardımcı defter ve kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabirleri ile hesap mutabakatı sağlamadan bilançolarını kapatamayacaklarına ilişkin hükmü Kanunda korunmuştur.

Ayrıca, malî tablo kullanıcılarının gerçeğe aykırı biçimde bilgilendirilmelerinin engellenebilmesini teminen, yayımlanan finansal tabloların gerçeğe aykırı olduğunun veya kamuya gerçeğe aykırı bilgi verildiğinin tespiti hâlinde Kurula gerekli tedbirleri alma yetkisi verilmiştir.

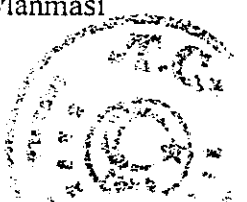
Madde 38- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin konsolide malî tabloların düzenlenmesine ilişkin hükmü, Kanunun sistematiği dikkate alınarak ve konsolide denetimle irtibatı kurularak yeniden düzenlenmiştir.

Malî tablolar, bir işletmenin belirli bir dönemdeki faaliyetlerinin finansal özetini ilgililere aktarmak ve böylece ilgililerin işletme hakkında ayrıntılı bir bilgiye sahip olmasını sağlamak amacıyla düzenlenmektedir. Buna karşın, konsolide malî tablolar da aynı amacı gerçekleştirmek için hazırlanmakta; ancak diğer malî tablolardan farklı olarak bu tablolar birden fazla işletmenin işlemlerini ifade etmektedir. Konsolide malî tablolar, bir grup hakkındaki finansal bilgiyi, gruba dâhil ortaklıkların bir bütünü oluşturan parçalar olarak dikkate alınması suretiyle tek bir tüzel kişiliğe aitmiş gibi sunmak amacıyla hazırlanır.

Konsolide malî tablolar, şirketlerin malî durumlarını ve performanslarını bir bütün olarak değerlendirebilme imkânı vermektedir. Sonuçta şirketlerin malî durumlarına ilişkin bilgilerin uluslararası kuruluşlar nezdindeki güvenilirliği de artacaktır. Ayrıca şirketler ile ilgili bilgilerin konsolide edilmesi ile grup bazında çeşitli iş kollarındaki risklerin bütünleştirilerek risk alma eğiliminin ve risk alma kapasitelerinin belirlenmesine imkân sağlanacaktır.

Madde 39- Bu maddede, bankalar tarafından hazırlanan finansal raporlardan Kurulca belirlenecek olanların temel ilkeler çerçevesinde, doğru, anlaşılabilir ve finansal bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek şekilde hazırlanabilmesini ve finansal raporlama sürecinde üst düzey yönetimin gözetiminin sağlanmasını teminen, yönetim kurulu başkanı, denetim komitesi üyeleri, genel müdür ile finansal raporlamadan sorumlu genel müdür yardımcısı ve ilgili birim müdürü veya bu unvanlara eşdeğer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle imzalanması zorunlu tutulmuştur.

Ayrıca, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası hükmü dikkate alınarak, bankaların genel kurullarına sunacakları yıllık finansal tabloların bağımsız denetim kuruluşları tarafından onaylanması

öngörülmüş ve anılan maddenin yıllık finansal tabloların Kurulun belirleyeceği usûl ve esaslar çerçevesinde ilgili mercilere sunulması ve ilânına ilişkin hükmü korunmuştur.

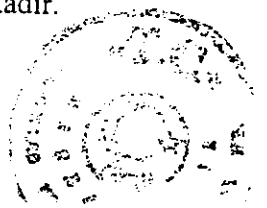
Madde 40- Maddede, Avrupa Birliği direktiflerine uyum çerçevesinde, şeffaflık ve kamuyu aydınlatma ilkeleri de dikkate alınarak bankalara; statülerine, yönetim ve organizasyon yapılarına, insan kaynaklarına, faaliyetlerine, kuruluşun finansal durumuna, yönetimin değerlendirmeleri ile geleceğe yönelik beklentilerine ilişkin bilgileri, finansal tabloları, yönetici özeti ile birlikte bağımsız denetim raporunu içeren yıllık faaliyet raporu hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir. Yatırımcıların, tasarruf sahiplerinin ve diğer menfaat sahiplerinin yukarıda yer alan bilgiler çerçevesinde yatırım yapacakları kuruluşları güvenilirlik ve finansal güçleri itibarıyla değerlendirmeleri uluslararası uygulamalarda çoğunlukla kabul gören bir yaklaşımdır. Bu nedenle, uluslararası uygulamalara paralel olarak yıllık faaliyet raporu ile piyasanın rekabet gücünden yararlanılması amaçlanmaktadır. Faaliyet raporunun hazırlanmasına, ilgili mercilere bildirilmesine ve kamuya açıklanmasına ilişkin usûl ve esasları belirleme yetkisi Kurula bırakılmak suretiyle, faaliyet raporunda yer alacak hususlar ile bildirim ve kamuya açıklanma yükümlülüğüne dair hususların detaylarına alt düzenlemelerde yer verilmesi öngörülmüştür.

Madde 41- Finansal raporların sağlıklı ve güvenilir bir şekilde hazırlanması, aksi durumun yaratabileceği olumsuz sosyal ve ekonomik sonuçlar nedeniyle önem arz etmektedir. Konunun önemine binaen madde ile Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi, finansal tabloların hazırlanması, onaylanması, denetlenmesi, yetkili mercilere sunulması ve yayımlanmasına ilişkin sorumluluklar bankaların idare ve temsilinden sorumlu olan yönetim kuruluna verilerek yasal alt yapının güçlendirilmesi sağlanmıştır.

Madde 42- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan belgelerin saklanması ile ilgili hüküm esas alınarak, belgelerin bankalarca on yıl süreyle saklanması zorunluluğu getirilmiş ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 43- Madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunun 13 üncü maddesi esas alınarak düzenlenmiş olmakla birlikte, koruyucu düzenlemeler ilk defa Kanunun diğer hükümleri ile ilişkilendirilerek açık bir şekilde hüküm altına alınmıştır.

Bankaların faaliyetlerinin emin ve güvenilir bir şekilde icra edilebileceğinin tespiti mali güçlerinin yeterliliğinin tespitini de gerektirmektedir. Genel olarak uluslararası ve ulusal uygulamalarda şirketlerin mali güçleri belirli hesap kalemleri arasında kurulan oransal ilişkiler ile izlenmekte ve finans sektöründe bu uygulamalar daha kapsamlı analizler ile gerçekleştirilmektedir. Finans sektörünün önemli aktörlerinden olan bankalar bakımından mali güç tespiti amacıyla yapılan tahliller ise uluslararası uygulamalarda da olduğu üzere daha da karmaşık boyutlara varmaktadır. Bu analizlerde sadece hesap kalemlerinin durumlarından hareket edilmemekte, ayrıca matematik ve istatistiğe dayalı risk hesaplamaları ile olası kayıplar da dikkate alınmaktadır. Bu konularda Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından yapılan çalışmalar sonucunda denetim ve gözetimin etkinliği ve mali güç değerlendirmelerine ilişkin ortaya konulan oran veya sınırlama şeklindeki uygulamalar tüm ülkelerin bankacılık denetim ve gözetim otoritelerine tavsiye olarak sunulmakta ve gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülkede bu uygulamalar dikkate alınmaktadır. Bu sınır ve oranlar sadece kuruluşun kendi hesapları dikkate alınarak solo bazda değil, aynı zamanda ortağı olduğu mali kuruluşlar da dikkate alınmak suretiyle konsolide bazda da uygulanmaktadır.

Son yıllarda risk hesaplamalarına dayalı analizler giderek daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Buna ilişkin Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından önerilen uygulama usûl ve esasları ülke uygulamalarına yansırken amacından sapmamak kaydıyla, ülke koşulları dikkate alınarak da belirlenebilmektedir. Finansal piyasalarda, bilişim teknolojilerinde ve tekniklerde yaşanan hızlı gelişmelere paralel olarak sürekli gelişen söz konusu uluslararası kabul gören uygulamaların yakalanabilmesi esnek uygulamaları gerektirmektedir. Bu amaçla hesap kalemleri veya risk hesaplamalarına dayalı sınırlama ve oranların düzenlenmesi ve bu sınır ve oranlara aykırı durumların varlığı hâlinde gerekli önlemlerin alınabilmesi Kurulun yetkisine bırakılmış ve denetim sonucu alınacak önlemlere ilişkin hükümlerde bu oran ve sınırlamalarla gerekli bağlar kurulmuştur.

Öte yandan, kurumsal yönetim hükümleri çerçevesinde bankaların iyi yönetimlere sahip olup olmadıkları değerlendirilmek suretiyle, iyi yönetimleri teşvik etmek, kötü yönetimlerin varlığı hâlinde, Kanunun amaç maddesinde öngörülen hususları korumak amacıyla daha sıkı sınır ve oranlar uygulamak önemli bir denetim ve koruma mekanizmasıdır. Ayrıca, bankaların malî güçlerinin tespiti ve tahlili amacıyla çeşitli teknikler kullanılmakta, bu tekniklerden bazıları malî gücü tespitinde diğer tekniklere göre daha etkin, ancak bankalar bakımından daha maliyetli olmaktadır. Malî gücü tespitinde etkin olan bu teknikleri kullanmak suretiyle önemli bir iyi yönetim örneği gösterecek bankaları teşvik etmek uygun bir yaklaşım olacaktır. Kullanılan tekniklerin özelliğine bağlı olarak söz konusu sınır ve oranların hesaplanma ve dolayısıyla bildirim dönemleri de farklılıklar arz etmektedir. Tüm bu hususlar göz önünde bulundurularak her bir banka için asgarî veya azamî standart oran ve sınırlardan farklı bir oran veya sınır tesis etmeye veya hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya Kurulun yetkili olması öngörülmüştür.

Diğer yandan, Kurum ve Kurul tarafından zamanında tedbir alınabilmesi amacıyla, öngörülen sınırlama ve standart oranlara erişilmesi hâlinde, söz konusu durumun banka tarafından Kuruma derhal bildirilmesi zorunluluk olarak aranmıştır.

Madde 44- Özkaynak, kuruluşların faaliyetlerinin sürdürülmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması, ödeme gücünün değerlendirilmesi ve ihtiyatlı denetimin gerçekleştirilmesinde önemli bir değerlendirme ölçütüdür. Kuruluşların güçlü özkaynaklarının bulunması faaliyetlerinin sürekliliğini, hareket kabiliyetlerini ve şoklara karşı dayanıklılıklarını artırıcı bir faktördür. Özkaynak, uluslararası uygulamalarda da standart oranların tespiti bakımından önemli bir referans olarak kabul edilmekte olup, sektörel yapının ve finansal kararların temel faktörü olarak görüldüğünden, bankalar için özkaynaklar bakımından ortak bir standart öngörülmektedir. Bu hususlar çerçevesinde, Avrupa Birliği direktifleri ve Basel ilkeleri esas alınarak tasarlanan ve bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 2 nci maddesinde yer alan özkaynak, ödenmiş sermaye ve yedek akçelere ilişkin hükümler korunmuştur.

Madde 45- Bankaların malî gücünün önemli göstergelerinden biri, özkaynaklar ile mevcut ve potansiyel riskleri nedeniyle karşılaşılabilecek olası zararlar arasındaki ilişkiyi esas alan sermaye yeterliliği standart oranıdır. Bu oranın düzenlemelerde öngörülen orana nispeten düşük olması hâlinde, bankanın faaliyetlerinin emin ve güvenilir bir şekilde sürdürülmesinin tehlike arz ettiği ve faaliyetin devamının tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerine zarar verebileceği fikri uluslararası uygulamalarda kabul görmektedir. Sermaye yeterliliğine ilişkin standart bir oranın belirlenmiş olması ile rekabeti bozucu fiillerin engellenmesi ve finansal sistemin güçlenmesi beklenmektedir.

Bu oranın hesaplanmasına ilişkin standart 1988 yılında Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından oluşturulmuş ve bu standartta 1996 yılında değişiklik yapılmıştır. Sermaye yeterliliği oranının daha hassas bir şekilde ölçülebilmesi için Basel II olarak adlandırılan "Yeni Sermaye Yeterliliği Uzlaşısı" Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından geliştirilmiş olup, söz konusu Uzlaşının 2007 yılında gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülke tarafından uygulanması beklenmektedir. Benzer şekilde, söz konusu Uzlaşısı Avrupa Birliği tarafından benimsenmiştir.

Sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında alternatif yöntemler bulunmakla birlikte son yıllarda yaşanan gelişmeler neticesinde, özellikle maruz kalınan riskler nedeniyle karşılaşılabilecek risklerin hesaplanması konusunda, daha hassas ölçümler yapması nedeniyle matematik ve istatistiğe dayalı ve bilişim sistemlerinin kullanıldığı ölçüm teknikleri gündemde yer almaktadır. Yeni ölçüm tekniklerinin istatistiksel varsayımlara, veri tabanına ve bilişim programları gibi bir takım teknik konulara bağlı olması bu tür ölçüm tekniklerine ilişkin düzenlemelerin alt düzenlemeler ile detaylı bir şekilde yapılmasını da beraberinde getirmiştir. Ayrıca finansal araçlardaki gelişim bugün için öngörülmeleyen birçok riskin ileride dikkate alınmasını ve hızlı bir şekilde piyasanın düzenlenmesini gerektirebilecektir. Bu hususlar göz önünde bulundurularak sermaye yeterliliği oranının hesaplanması, tutturulması, idame ettirilmesi ve raporlamasına ilişkin hususların Kurum tarafından düzenlenecek yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.

Ayrıca, Kurul, bankaların iç sistemleri, aktif ve mali yapılarını dikkate alarak asgari sermaye yeterliliği oranını artırmaya veya bankalar bazında farklılaştırmaya yetkili kılınmıştır.

Madde 46- Yakın dönemde yaşanan krizler, bankaların likidite durumlarının banka başarısızlıklarında çok önemli bir faktör olduğunu göstermiştir. Ayrıca, uluslararası standartlar likidite riskinin ölçülmesi ve yönetilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu kapsamda, bu maddeyle bankaların, etkin denetimi çerçevesinde malî bünyelerinin yakından takibi ve asgarî likidite yükümlülüğü tutarının karşılanabilmesi için Merkez Bankasının uygun görüşü alınmak suretiyle usûl ve esasları Kurul tarafından belirlenecek asgarî likidite düzeyini hesaplamalarını, tutturmalarını, sürdürmelerini ve raporlamalarını sağlamaları amaçlanmıştır.

Madde 47- Kanunda veya bu Kanun uyarınca çıkarılacak düzenlemeler ile belirlenecek sınırlama veya oranlarda yaşanabilecek aşımalar, ilgili maddesine göre cezai yaptırıma konu olmakla birlikte bu aşımaların giderilmesi de önem arz etmektedir. Aşımların giderilmesinde kullanılacak yöntemler ve aşımaların giderilme süresi, aşımaların boyutuna da bağlı olarak kuruluşun malî bünyesi üzerinde farklı etkilere sahip olacaktır. Söz konusu aşımaların mahiyetine, boyutuna bağlı olarak gerekli önlemlerin en kısa sürede alınabilmesi amacıyla, aşımaların Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde giderilmesi öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, özkaynaklarda oluşacak azalmaların kuruluşta iradî olarak arzulan bir sonuç olmayacağı gözetilerek, özkaynaklarda olabilecek düşüşler nedeniyle, hesaplamalarda özkaynağın kullanıldığı bazı oranların aşılması hâlinde, Kurul tarafından öngörülen sürede bu aşımaların giderilmesi kaydıyla, idarî para cezası uygulanmaması amaçlanmıştır.

Madde 48- Bu madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası esas alınarak düzenlenmiş, uygulamada kredi olarak kabul edilen, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdi krediler ve bu niteliği haiz taahhütler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler ile ters repo işlemlerinden alacakların da kredi sayılacağı hükme bağlanmıştır. Bununla birlikte, uygulamada ortaya çıkabilecek ve kredi olarak kabul edilen işlemlerin de izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılması hususunda Kurula yetki verilmiştir.

Ayrıca, maddenin ikinci fıkrasında kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemi ile sağladıkları finansmanlar ve katılım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da kredi olarak sayılmıştır.

Madde 49- Risklerin izlenmesi ve kontrolü, kredi kuruluşlarının etkin denetiminin tamamlayıcı ve ayrılmaz bir parçası olup, mevcut risklerin tek bir müşteri ya da birbiriyle bağlantılı müşterilerden oluşan bir grup üzerinde yoğunlaşması, zarar ve kayıplara yol açabileceğinden, uluslararası uygulamalarda, riskliliğin tespitinde, kullanılan kredilerin yanı sıra kredinin kullanıldığı risk grubunun da önemi artmıştır. Risk grubunun en önemli özelliklerinden biri, grubun içinde yer alan bir kimsenin ödeme güçlüğüne düşmesi hâlinde aralarındaki hukukî ilişkiler nedeniyle diğerlerinin de ödeme güçlüğüne düşebilmesidir. Örneğin, hâkim ortak niteliğindeki bir kuruluşun veya kişinin ödeme güçlüğüne düşmesi hâlinde bu kişiden tahsil olunamayan alacaklar nedeniyle İcra ve İflâs Kanunu ile diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde hâkim ortağı olduğu kuruluşun varlıklarına başvurulabilmektedir. Öte yandan krediyi kullanan tüzel kişiler ile bu tüzel kişileri etkileme gücü yüksek olanlar arasındaki ilişkiler nedeniyle bunların da bir risk grubu olarak tanımlanması ve bunlarca kullanılan kredilerden kaynaklı risklerin bir bütün olarak izlenmesi önem arz etmektedir. Bahis konusu ilişkiler maddede, aile, kontrol gücü ve yönetim kurulu üyeliği ile üst düzey yönetimde görev alma olarak yer almaktadır. İhtiyatlı denetimin en önemli unsurlarından birini oluşturan risk grubu, bu madde ile Kanun kapsamına alınmış ve risk grubunun kapsamı genişletilmiştir.

Maddede, Avrupa Birliği uygulamaları da gözetilerek, aldığı kredinin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmemesi veya getirememesi hâlinde ödeme gücü zafiyete uğrayacak olanların ve kredi kullanan ile yakın bağlantısı olan kimselerin krediyi alanla birlikte bir risk grubu içerisinde izlenmesi amaçlanmıştır. Bu suretle verilen kredilerden kaynaklanan risklerin bir bütün içerisinde izlenmesi sağlanmış olacaktır.

Bankanın kendisinin de dâhil olduğu risk grubuna kullanılan kredilerin izlenmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle bankada nitelikli pay sahibi olan ortakların bankadan kredi kullanma imkânları yönetim üzerindeki etkilerine bağlı olarak oldukça kolay olabilmektedir. Bu ilişkilerin yeterli düzeyde izlenmemesi kullanılan kredilerden kaynaklanan risklerin büyük tutarlara ulaşmasına, çeşitli suiistimallerin yaşanmasına sebebiyet verebilmektedir. Bu ilişkilerden doğan risklerin izlenebilmesi ve gerekli müdahalelerin yapılabilmesi amacıyla maddede bankanın dâhil olduğu risk grubu tanımlanmıştır.

Madde 50- Bu madde bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 11 inci maddesinin (9) numaralı fıkrası hükümleri korunarak düzenlenmekle

birlikte söz konusu maddede sayılan unsurlara ilâve olarak, yönetim kurulu üyelerine, banka mensuplarına, bunların eş ve velâyetleri altındaki çocuklarına çek karnesi vermek suretiyle kredi kullandırılmasına imkân tanınmış ve bu kişilere açılacak kredi limitleri net ücretlerine bağlı olarak mevcut piyasa koşulları çerçevesinde belirlenmiştir.

Risk unsuru olduğu ve özkaynağı azaltıcı bir niteliği bulunduğu dikkate alınarak, bankaların bu Kanunun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bankanın dâhil olduğu risk grubunda bulunan gerçek ve tüzel kişilere kullandıracakları kredilerin yönetim kurulunun üçte ikisi tarafından onaylanması zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, söz konusu kredilere ilişkin koşulların kredi kullananın lehine diğer kişi ve gruplara kullandırılanlardan ve piyasa koşullarından farklılık arz etmemesi hükme bağlanmıştır. Bu hükümde, banka kaynaklarının ortaklık ilişkisinden doğan gücün kullanılması suretiyle piyasa koşullarından ve diğer kişilere kullandırılanlardan daha avantajlı bir şekilde ortaklara kullandırılması suretiyle bankanın zarar etmesinin veya kaynakların verimsiz kullanılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, bankalar dahil oldukları risk grubuna kullandırdıkları kredileri Kuruma raporlamakla yükümlü kılınmışlardır.

Madde 51- Bankaların, dâhil olunan risk gruplarına verilen krediler nedeniyle maruz kaldıkları risklerini makul ve sürdürülebilir bir seviyede tutmaları, bu risklerin iyi bir şekilde izlenmesine bağlıdır. Söz konusu risklerin izlenebilmesi ve kontrol altında tutulabilmesi için kredi açma, onay verme gibi kredilendirme süreçlerinin her bir aşamasında yapılması gereken inceleme, tespit, değerlendirme ve benzeri her türlü işlemler ve bu işlemlere ilişkin görev tanımları ile yetki ve sorumlulukların detaylı bir şekilde düzenlenmesi gerekir. Bankaların kendi bünyelerinde bu tür düzenlemelerin bulunmaması veya yetersiz olması söz konusu risklerin kontrolünün zayıf olduğunun göstergesidir. Öte yandan, söz konusu iç düzenlemeler Kurum tarafından yapılacak denetimlerde de değerlendirilmek suretiyle bu kuruluşların etkin bir denetim ve gözetim altında tutulmasına da yardımcı olacaktır. Buna istinaden, yönetim kuruluna kredi açma, onay verme ve diğer idarî esaslara ilişkin yazılı politikaları oluşturma ve bunların uygulanmasını ve izlenmesini sağlama ve de gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiştir.

Bu madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 9 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi esas alınarak düzenlenmiştir. Ayrıca, yönetim kurulunun kredi açma yetkisini kredi komitesine ve genel müdürlüğe devretmesi konusunda ikili ayırım korunmuş, genel müdürlüğün kendisine devredilen kredi açma yetkisini, kredi kuruluşunun diğer birimleri, bölge müdürlükleri veya şubeler aracılığıyla da kullanabilme yetkisi Kanun kapsamına alınmıştır.

Öte yandan maddede, kredi açma yetkisini haiz olanların menfaat çatışmasının önlenmesi ve tarafsız bir şekilde değerlendirmede bulunmalarının sağlanması amacıyla kendileri ile eş ve velayetleri altındaki çocuklarının ve bunlarla risk grubu oluşturan diğer gerçek ve tüzel kişilerin taraf olduğu kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar verme aşamalarında yer alamayacakları hüküm altına alınmıştır.

50 nci madde ile bu madde hükümlerine aykırı olarak kullandırıldığı tespit edilen kredilerin, söz konusu kuruluşun özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınmasına karar vermeye veya bu krediler tutarında ilâve özkaynak temin edilmesini zorunlu tutmaya Kurul yetkili kılınmıştır.

Madde 52- Krediler nedeniyle maruz kalınacak risklerin ölçülmesi, karşı tarafın malî gücünün düzenli olarak analiz edilmesi ve izlenmesi, bu amaçla gerekli bilgi ve belgelerin temin edilmesi etkin bir risk yönetimi açısından önem arz etmektedir.

Bu maddede bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 11 inci maddesinin (11) numaralı fıkrasında yer alan hesap durum belgesine ilişkin hükümler, Basel II düşünülmüş, ihtiyatlı denetim açısından değişen koşullara göre yeniden düzenlenmiştir. Maddeyle, açılacak krediler, verilecek kefalet ya da teminatlar için ilgili kişilerden, maruz kalınacak riskleri ve karşı tarafın malî gücünü analize ve takibe yönelik bilgi ve belgelerin istenmesi şart koşularak, müşterilerin malî bünyelerini olumsuz yönde etkileyebilecek faktörlerin takip edilmesi açık bir şekilde hükme bağlanmıştır. Ayrıca, kredi müşterilerine de bu çerçevede kendilerinden konsolide ve konsolide olmayan bazda istenilen belgeleri verme yükümlülüğü getirilmiştir.

Madde 53- Madde, Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 11 inci maddesinin (12) numaralı fıkrası esas alınarak düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme ile bankalarca verilecek krediler ile diğer alacaklar yanında diğer varlıklarındaki muhtemel değer düşüklükleri için de karşılık ayrılması ilkesi kabul edilmiştir. Ayrıca, Basel II de düşünülmüş, bankalara, aktiflerinin kalitesine ve sınıflandırılmasına, garantilerin ve teminatların alınmasına, bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesine, takibe alınan kredilerin izlenmesine ve vadesi dolmuş kredilerin geri ödenmesine ilişkin politikaları oluşturma yükümlülüğü getirilmiştir.

Ayrıca, karşılıkların muhtemel zararlar için ve ihtiyatlılık prensibi çerçevesinde ayrıldığı ve esasen bu Kanun gereği gider olarak muhasebeleştirildiği göz önünde bulundurularak, tamamının ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edileceği belirtilmek suretiyle, söz konusu tutarlara ilişkin vergisel bir yük oluşturulmaması amaçlanmıştır.

Madde 54- Bu madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 11 inci maddesinin (2) ve (5) numaralı fıkraları esas alınarak düzenlenmiştir.

Bankalarca, bu Kanunun 49 uncu maddesinin birinci ve beşinci fıkrasında belirtilen bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullanılabilecek kredilerin toplamının özkaynakların yüzde yirmi beşini aşamayacağı, buna ilâveten, Kanunun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan bankanın dâhil olduğu risk grubu bakımından bu oranın yüzde yirmi olarak uygulanması öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrası ile banka sermayesinin yüzde bir ve daha fazla payına sahip pay defterine kayıtlı ortaklara ve bunlarla risk grubu oluşturan gerçek ya da tüzel kişilere kullanılacak krediler bakımından daha ihtiyatlı hareket edilerek kredilerin özkaynak toplamının yüzde ellisini aşamayacağı hükmü getirilmiştir.

Kredilerin optimal düzeyde kullanılmasını sağlamak ve risklerin mükerrer olarak dikkate alınmasını engellemek amacıyla, birlikte kontrol edilen ortaklıklara kullanılan kredilerin, bu ortaklıkları birlikte kontrol eden hissedarların her birinin ortaklık sermayesinde sahip olduğu payların, birlikte kontrol ettikleri toplam paya oranı ölçüsünde ortaklığı birlikte kontrol eden her bir hissedarın dâhil olduğu risk grubuna kullanılmış sayılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Gayrinakdi krediler ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler, kabul edilen aval, garanti ve kefaletler, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlarla gerçekleştirilen işlemler, Kurulca kabul edilecek ülkelerin merkezî yönetimleri, merkez bankaları ve bankaları ile yapılan işlemler veya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemlerin kredi sınırlarının hesabında dikkate alınmasına ilişkin esas ve oranları belirleme yetkisi Kurula verilmiştir.

Madde 55- Bu madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 11 inci maddesinin (6) numaralı fıkrası esas alınarak düzenlenmiştir. Maddede kredi sayılan ancak bu kredilere esas varlıkları ihraç edenler, kredilerin karşılığının nakde tahvil olma kabiliyetleri, kredi sayılan değerlerin ediniminin iradî olup olmaması, özkaynak hesabında indirilecek değer olarak dikkate alınıp alınmaması gibi hususlar gözetilerek söz konusu değerlerin kredi sınırlamalarında dikkate alınmaması öngörülmüştür. Bunun dışında, halka arza aracılık yüklenimleri kapsamında edinilen ortaklık paylarının da belirli esas ve süreler çerçevesinde elden çıkarılması koşuluyla kredi sınırlamalarına tâbi olmayacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca maddede kredi sınırlamalarına tâbi olmayan işlemler arasında açıkça belirtilmeyen işlemler için Kurula belirleme yetkisi verilmiştir.

Madde 56- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasında, malî olan ve olmayan ortaklıkların hesapları konsolide edilerek malî tablo üretilmesi öngörülmüş, ancak uygulamadaki güçlükler nedeniyle buna geçilememiştir. Bankaların malî olmayan ortaklıklarındaki riskleri kendi bünyelerine sirayet edebilmekte; iç kontrol, risk yönetimi ve konsolide denetim sisteminin etkinliğini zayıflatabilmekte, kuruluşların gerçek malî durumlarının tespitini güçleştirmekte ve risk yoğunlaşmasına neden olabilmektedir. Diğer taraftan, Avrupa Birliği direktiflerine göre malî olmayan iştirak edinimine ilişkin sınırların yetkili mercilerce daha sıkı uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır. Nitekim, üye ülkelerde farklı uygulamalar görülebilmektedir. Bu çerçevede, bankaların başka bir kredi kuruluşu veya finansal kuruluş dışındaki bir ortaklıktaki payının özkaynaklarının yüzde on beşini, bu ortaklıklar ile ana ve katkı sermayeden indirilenler dışındaki ortaklıklardaki paylarının toplam tutarının ise özkaynaklarının yüzde altmışını aşmaması, aşım oluşması hâlinde aşan tutarın özkaynak hesaplamasında ana sermayeden indirim kalemi olarak dikkate alınması öngörülmüştür.

Maddede yeni iştirak edinimleri ile mevcut iştiraklerdeki ortaklık paylarının artırılmasına ilişkin olarak Kurul tarafından belirlenecek bilgilerin bankalar tarafından Kuruma tevdi ve öngörülen süre içinde Kurum tarafından olumsuz görüş bildirilmemesi durumunda ise işlemin tekemmül ettirilebileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, maddenin üçüncü fıkrasında, bankadan herhangi bir fon çıkışı gerektirmemesi nedeniyle, her türlü sermaye artırımını dolayısıyla bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışlarının bu maddede düzenlenen sınırların hesabında dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Ortaklık yapısının sade ve anlaşılabilir olması ve Kanun kapsamındaki sınırlamalara uyumun tespiti amacıyla bankaların kendilerinde doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olan ortaklık ve kuruluşlarda doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olmaları, bunların hisse senetlerini rehin olarak kabul etmeleri, karşılığında avans vermeleri yasaklanmıştır.

Madde 57- Uzun vadeli duran değerlere yatırım yapılması suretiyle banka kaynaklarının likit değerlerden uzaklaştırılmaması, kaynakların bankacılık faaliyetleri çerçevesinde kullanımı yoluyla ekonomide daha verimli alanlara aktarılması, Kanun kapsamındaki kuruluşlarca toplanan fonların mümkün olduğunca finansal araçlara yatırılması ve ekonomik birimlerin fon ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılması ve bankanın likidite gücünün korunması amacıyla, bankaların edinecekleri gayrimenkullerin bu Kanun uyarınca belirlenecek değerlendirme ile ilgili esaslar çerçevesinde hesaplanan net defter değerleri toplamının özkaynakların yüzde ellisini aşamayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hesaplamada, değerlendirme veya enflasyon düzeltilmesine bağlı olarak oluşan ve gayrimenkul hesabına eklenen değer artışlarının yüzde elli oranında dikkate alınacağı öngörülmüştür.

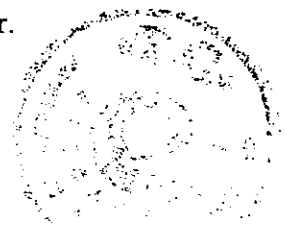
Esas olarak bankaların ticaret amacıyla gayrimenkul veya emtia alım ve satımı ile ana faaliyet konusu gayrimenkul ticareti olan kuruluşlara ortak olmaları, bu faaliyetlerin bankacılık faaliyeti ile bağdaşmaması nedeniyle yasaklanmış olmakla birlikte, uluslararası alanda da finansal piyasalarda işlem gören opsiyon, future ve forward gibi sözleşmelerin alım ve satımı ile iştigallerinin mümkün kılınması, ekonomik ve sosyal refahın gelişiminde önemli rolü bulunan konut sektörünün gelişimi, sermaye piyasalarına derinlik kazandırılması amacıyla Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında gayrimenkul ve emtiayı esas alan sözleşmelerin alım ve satımı ile ipotekli konut finansmanı kuruluşu ve gayrimenkul yatırım ortaklıklarında ortaklıkta bulunmaları bu yasaktan müstesna tutulmuştur.

Ayrıca, madde ile katılım bankalarının gayrimenkul, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, kâr ve zarar ortaklığı yatırımı, ortak yatırımlar yoluyla finansman sağlaması ve benzer faaliyetleri nedeniyle üstlendikleri yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yapılan işlemlerin bu madde ile yasaklanan faaliyetler kapsamında değerlendirilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Madde 58- Bankacılık sektörünün malî yapısı üzerinde bulunan risk unsurları iyi yönetilmediği takdirde banka bilançoları üzerinde ciddi boyutta olumsuz etkileri olacağı tâbiidir. Bu bağlamda, temel bankacılık faaliyetlerinden kaynaklanan risklere ilâve olarak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi çerçevesinde faaliyet gösteren sandıkları bulunan bankaların, söz konusu sandıklarda oluşabilecek teknik açıklardan ötürü ilâve bir yükü karşılaması riski bulunmaktadır.

Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine göre sandıklar üyelerine en az bu Kanunda belirtilen yardımları sağlamakla yükümlüdür. Münhasıran banka çalışanlarına ait olmak üzere kurulu sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarını güden sandık ve vakıflar faaliyetleri esnasında harcamalarının gelirlerini aşması sonucunda kaynak ihtiyacı içine girmektedirler. Bu ihtiyaç büyük bir çoğunlukla bankaların vakıf senetlerinde veya sandık tüzüklerinde oluşacak teknik açıkların kendileri tarafından kapatılacağına ilişkin vermiş oldukları taahhütlerden kaynaklanmaktadır. Bu yükümlülüğün, bankaların malî durumları gözetilmeksizin sürdürülmesi bankaların malî bünyelerinin zafiyete uğramasına neden olabilecek boyutlara ulaşmasına imkân verebilmektedir. Sandıkların teknik açıklarından dolayı bankaların katlanacakları zarar, malî yapısı zayıf bir grup firmasına sürekli olarak kredi kullandırılması yoluyla oluşacak zarar ile benzer niteliktedir.

Bu maddede; bankaların, münhasıran çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandık ve vakıfların açıklarının kapatılmasına yönelik kaynak aktaramayacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 59- Bankaların emin bir şekilde çalışmasının sağlanması ve malî güçlerinin korunması amacıyla, bankalar ve konsolide denetime tâbi kuruluşlara bağış sınırı getirilmiştir. Bu sınırlama ile, bir malî yılda yapılabilecek bağış tutarı toplamının, banka özkaynağının binde dördünü aşamayacağı hükmü getirilmiştir. Ayrıca, yapılacak bağışların en az yarısının kanunlarla vergi muafiyeti tanınan alanlara yapılması şart koşulmuştur.

Madde 60- Bankaların muvazaalı işlemler aracılığıyla kaynaklarının bir gerçek ya da tüzel kişiye aktarılmasının önlenmesi amacıyla bu madde ihdas edilmiştir. Muvazaalı işlemlerin; alım, satım, kiralama ve benzeri işlemler gibi olması ve işlem bedelinin emsaline nazaran piyasa koşullarında göze çarpacak derecede düşük veya yüksek olması şarttır. Benzer işlemlerden; imalat, inşaat, hizmet, ödünç para alma veya verme, aylık, ikramiye, ücret gibi ödemeler kastedilmektedir.

Örtülü kazanç aktarımına konu olacak işlemlerde fiyatların belirlenmesinde ödemelerin muvazaalı olup olmadığının tespiti için hem şirketler arası hem de ilgisiz taraflar arası işlemlerin içinde yer aldığı piyasa koşullarının incelenmesi gerekir.

Alım ve satım işlemlerinde, maliyet bedelinden yapılan satışlar, düşük fiyatla yapılan satışlar başkalarına yapılmazken, bankaların hâkim veya nitelikli paya sahip ortakları ve yönetim kurulu üyeleri ile bunların eş ve çocukları ya da bunların kontrol ettikleri ortaklıklara yapılan iskontolu satışlar, başkalarına yapılandan daha fazla indirimle yapılan satışlar, emsaline nazaran piyasa koşullarına göre bedelinin çok üstünde bir bedelle mal veya hizmet satın alınması veya iştirak yahut şirket hisse senetlerinin emsalinden açık şekilde yüksek veya düşük fiyattan alınması gibi işlemler örtülü kazanç dağıtımı olarak kabul edilmektedir. Satın alınan hisse senetlerinin borsada işlem görmesi hâlinde emsal alınacak fiyat borsa fiyatıdır. Şayet hisse senetleri borsada işlem görmüyorsa hisse senetlerini çıkaran kuruluşların bağımsız denetim şirketlerince yapılan şirket değerlemesi sonucu ulaşılan hisse senedi değeri emsal değer yerine geçer.

Bankanın hâkim veya nitelikli paya sahip ortaklarına, yönetim kurulu üyelerine, genel müdürleri ile bunların eş ve çocuklarına ya da bunların kontrol ettikleri ortaklıklara ait olan mal veya hakların, emsaline kıyasla, çok yüksek ya da düşük bir bedelle bankaya kiralanması halinde, ödenen kira bedeli ile emsal bedeli arasındaki fark verilen örtülü kazancı ifade etmektedir. Kira bedelinin makul olup olmadığı; bankanın, hâkim veya nitelikli paya sahip ortakları ve yönetim kurulu üyeleri ile bunların eş ve çocukları ya da bunların kontrol ettikleri ortaklıklar dışındaki kişilerle akdedeceği benzer kira sözleşmeleri ile yapılacak karşılaştırmadan ortaya çıkacaktır. Kiranın makul olup olmadığı araştırılırken para olarak ödenen kira tutarı yanında kiracının yan yükümlülüklerinin de dikkate alınacağı aşikardır.

İmalat işlerinde örtülü kazancın varlığına veya yokluğuna, özellikle üretim maliyetleri göz önünde bulundurularak karar verilir. Yapılan inşaat muamelelerinde özellikle uygulanan fiyat politikası emsaline göre piyasa koşullarında göze çarpacak kadar yüksek veya düşük olduğunda bu yolla örtülü kazanç dağıtıldığı neticesine varılır.

Hizmet ilişkilerinden sayılan reklam hizmetlerinde özel iskonto yapılmasını, reklamla ilgili özel koşullara göre değerlendirmek ve ortaya çıkacak sonuca göre, örtülü kazanç dağıtımının var olup olmadığına karar vermek gerekir.

Ödünç işlemlerinde örtülü kazanç dağıtımı ise, emsaline göre piyasa koşullarında göze çarpacak derecede yüksek faizle borç alınması veya emsaline göre piyasa koşullarında göze

çarpacak derecede düşük faizle veya faizsiz olarak borç verilmesinden kaynaklanır. Verilen paralara faiz hesaplanmaması, verilen paralara emsaline göre düşük faiz hesaplanması, başkalarından faiz karşılığında alınan paranın faizsiz olarak kullandırılması, başkalarından faiz karşılığında alınan paranın düşük faizle kullandırılması, alınan paralara emsaline göre yüksek faiz ödenmesi gibi hâllerde kazancın örtülü olarak dağıtıldığı kabul edilir.

Aylık, ikramiye, ücret ve bunun gibi ödemelerin emsaline göre piyasa koşullarında göze çarpacak şekilde yüksek olup olmadığının tespiti için, ilk plânda banka bünyesindeki diğer aylık, ikramiye, ücret ve benzeri ödemelerle karşılaştırma yapılır. Bunun yanında geçmiş dönemlerde yapılan ödemelere göre meydana gelen farklılıklar, şirketin genel ücret politikası içerisinde değerlendirilir. Bu kıyaslamalarda, ilgilinin yetki ve sorumluluk derecesi, şirketin muamele hacmi, özvarlığı gibi unsurlar göz önüne alınır.

Kanunun 34 üncü maddesinde belirtilen değerlendirme kuruluşlarınca tespit edilecek değerler emsal değer yerine geçecektir.

Emsal tespitinde öncelikle banka veya işletme içi emsallerin, bu yeterli değilse banka veya işletme dışı emsallerin değerlendirme kapsamına alınması; banka veya işletme dışı emsaller değerlendirilirken emsal seçilen bankaların veya işlemle ilgili olan diğer şirketlerin iş hacminin, karlılığının, öz varlığının ve bunun gibi unsurların da ayrıntılı olarak ele alınması gerekmektedir.

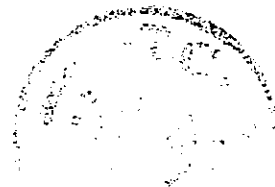
Örtülü kazanç işlemlerine konu iş ya da işlemlerin türlerinin aynı olduğu, aynı türden iş ve işlemlerin birden çok yapıldığı veya iş ya da işlemlerin örtülü kazanç dağıtımını yapabilecek kişiler ve üçüncü kişilerle birlikte yapıldığı kurumlar açısından kurum içi ölçütler kullanılabilir.

Örtülü kazanç aktarımı yaptığı iddia edilen kurum ile bir üçüncü kurumun karşılaştırması yapılırken emsal alınan kurumun ürün ya da hizmetinin, kapasitesinin, organizasyonunun benzer olması, aynı piyasada faaliyet göstermesi gibi ölçütler dikkate alınmalıdır.

Emsal gösterilmede gösterilen emsalin sağlıklı ve isabetli olması, gösterilen emsalin ekonomik ve ticari icaplara uygun olması, emsal gösterilen işlem veya bedelin örtülü kazanç iddiasına konu işleme yeterince benzemesi gerekmektedir.

Madde 61- Bu madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 10 uncu maddesi esas alınarak düzenlenmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarının yapacakları işlemler sonucu elde edecekleri fonlardan mevduat sayılmayacak olanların kapsamı genişletilerek, bu bankaların müşterilerinden ve kendi müstakrizlerinden genel esaslar dâhilinde sağladıkları fonların yanı sıra, ortak ve ortaklıklarından genel esaslar dâhilinde sağladıkları fonlar ile bankalardan, para piyasaları, sermaye piyasaları ve organize piyasalardan sağlayacakları kaynakların da mevduat sayılmayacağı kabul edilmiştir.

Ayrıca, 2000 ve 2001 krizlerinde yaşanan hususlar da dikkate alınarak madde ile tasarruf sahiplerinin haklarının korunması amacıyla izinsiz mevduat ve fon kabulü sayılacak durumlar ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış ve Türkiye’de kurulan kredi kuruluşlarının yurt dışındaki şubeleri ile ortaklıklarının mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin evrakın düzenlenmesi işlemlerini faaliyette bulundukları ülkede yapmaları zorunlu tutulmuş ve söz

konusu şube veya ortaklıklar adına hiçbir şekil ve surette yurt içinde mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin evrakın düzenlenemeyeceği ve verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu madde ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununa istinaden çıkartılan alt düzenlemelerde yer alan hüküm çerçevesinde, Türkiye’de kurulu kredi kuruluşlarının, yurt dışında kurulu ortaklıkları veya başka banka veya finansal kuruluşlar adına yurt içinde yerleşik kişilerden mevduat veya katılım fonu kabulü amacıyla; evrak ya da cüzdan bulundurmaları, personel istihdam etmeleri, bu ortaklıklar veya başka kredi kuruluşu veya finansal kuruluş adına toplanacak mevduat ve katılım fonu üzerinden personele ücret, komisyon, prim ve benzeri adlar altında para ödemek veya personele bu kuruluşların reklamını yaptırmak suretiyle müşterilerini yurt dışındaki kuruluşlara yönlendirmeleri, bu ve benzeri yöntemler kullanarak yurt dışında kurulu kuruluşlar adına mevduat ve katılım fonu kabul etmelerinin izinsiz mevduat kabulü sayılacağı hükmü Kanun kapsamına alınmıştır.

Bu maddenin son fıkrasında, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 10 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan hüküm, katılım fonu hesaplarını da kapsayacak şekilde ihdas edilmiştir. Madde ile kredi kuruluşlarının, tasarruf mevduatı hesapları ile katılım fonu hesaplarını Merkez Bankasının Kurulun görüşünü almak suretiyle tespit edeceği vade ve türlerine göre tasnif etmek ve diğer hesaplardan ayırmak zorunda oldukları hüküm altına alınmıştır.

Madde 62- Madde ile, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 10 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun rehinlere ve hapis hakkına, 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine, takasa ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak kaydıyla, özel cari hesap ile katılma hesabı sahiplerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 63- Madde bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 10 uncu maddesinin (4) numaralı fıkrası esas alınarak düzenlenmiştir.

Katılım bankalarında zamanaşımına uğrayan katılım fonu, emanet ve alacakların da Fona gelir kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

Madde 64- Kredi kuruluşlarındaki mevduatların ve katılım fonlarının emre amade olmaması durumunun göz önüne alınması gerektiğinden ve asgarî bir mevduat ve katılım fonu koruma seviyesinin temin edilmesinin şart olduğundan bahisle mevduatın sigortalanmasına ilişkin bu madde hükmü ihdas edilmiştir.

Mevduatın ve katılım fonunun sigortalanması, sektördeki tüm kuruluşlar arasında bir dayanışmanın, finansal bütünleşmenin ve denetimin vazgeçilmez bir unsuru olarak görülmektedir. Bankalara duyulan güveni artırmak suretiyle tasarrufları korumak ve Türk mali sistemine istikrar kazandırmak amacıyla mevduat sigorta sistemi uygulanmaktadır. Fakat bu husus, kredi kuruluşları nezdindeki mevduatların ve katılım fonlarının tamamının sigortalanması anlamına gelmez.

Türkiye’de ve Dünya örneklerinde mevduata tam garanti uygulamasına finans sektöründe sistemik bir krizi önlemek veya bir an önce sonlandırmak ve oluşabilecek maliyetleri en aza indirmek amacıyla başvurulduğu bilinmektedir. Bu nedenle tam mevduat güvencesi sınırlı bir süre için uygulanması gereken bir politika seçeneğidir. Tam mevduat

güvencesinin bir ülkede uzun süre uygulanması ve bu politikanın geçici nitelikten uzaklaşarak kalıcı bir hâl alması, piyasa disiplini zayıflatarak ekonomi üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Bu durum ülkemiz kaynaklarının verimli yatırım ve faaliyet alanlarına kanallize edilmesini önlemekte, tasarruflarımızın ülke kalkınmasına yapacağı katkıyı sınırlandırmaktadır. Bu nedenle, ülkemiz uygulamasında da mevcut durumda tasarruf mevduatlarının sadece 50 bin YTL'ye kadar olan kısmı güvence kapsamındadır.

Mevduat sigorta primine esas matrahın tespiti hususunda çeşitli ülkelerde farklı uygulamalar söz konusudur. Hemen belirtmek gerekir ki, sigortalı mevduat üzerinden prim alınması daha yaygındır. Sigorta priminin mevduatın sigortalı kısmı toplamı üzerinden değil, mevduatın tümü üzerinden hesaplanması Fona gelir sağlama bakımından savunulabilir ise de, bu duruma hukukî bakımdan itiraz edilebileceği hususu izahtan varestedir. Buna göre, mevduat sigorta primlerinin, sigortaya tâbi mevduatın ve katılım fonunun sigortalı kısmı üzerinden hesaplanması daha hakkaniyetli olacaktır. Bu nedenle maddenin ikinci fıkrasında, kredi kuruluşlarının, nezdlerindeki tasarruf mevduatını ve gerçek kişilere ait katılım fonlarını sigortaya tâbi kısım üzerinden sigorta ettirmek ve bunun üzerinden prim ödemek zorunda olduğu hükme bağlanmıştır.

Fonun aslî gelir kaynağı olan mevduat sigortası prim ödemelerinin yetersiz kalması durumunda, Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankası kaynaklarına başvurulduğu için sigortaya tâbi olacak tasarruf mevduatının ve gerçek kişilere ait katılım fonlarının kapsamı ve tutarının, Merkez Bankası, Kurul ve Hazine Müsteşarlığının olumlu görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenmesi hüküm altına alınmıştır. Böylece, 30 Mayıs 1994 tarihli, 94/19/EC sayılı Konsey Direktifine uyumun tesis edilebilmesi amacıyla, sigortaya tâbi olacak mevduatın kapsamının belirlenebilmesi hususunda esneklik sağlanmıştır.

Bankacılık sistemi içerisinde her bankanın sistem üzerinde yarattığı riske göre sigorta primi ödemesi, genel sigortacılık prensipleriyle uygun olduğu gibi birçok ülke uygulamasında da yer almaktadır. Bu amaçla prim ödemesinin risk esaslı olarak belirlenmesi uygun görülmüştür. Bankaların risk esaslı sigorta primi tarifesine bağlı olması, aynı zamanda bankaları daha düşük seviyelerde risk almaya ve daha ihtiyatlı düzenlemelere uyum konusunda teşvik edici niteliktedir. Risk esaslı sigorta priminin tarifi, tahsil zamanı, şekli ve diğer hususların Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Kredi kuruluşlarının uluslararası alanda rekabet edebilir bir yapıya sahip olabilmesi amacıyla, kendileri için aynı zamanda bir maliyet unsuru olan sigorta priminin uluslararası uygulamalarda öngörülen genel seviyede izlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ve Fonun kaynak ihtiyacı da göz önüne alınarak, bu madde ile kredi kuruluşlarının, tasarruf mevduatının ve gerçek kişilere ait katılım fonlarının sigortaya tâbi kısmı üzerinden risk esaslı prim ödemesi ve prim oranının, sigortaya tâbi mevduatın ve katılım fonunun yıllık bazda binde yirmisini aşamayacağı hükme bağlanmıştır.

2004 sayılı İcra İflas Kanununun 206 ncı maddesinde, özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar eski hâlinde birinci sırada düzenlenmişken, 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda söz konusu alacaklar üçüncü sıra olarak değiştirilmiştir. Böylece kredi kuruluşlarının iflâsı hâlinde mevduat ve katılım fonu sahiplerinin, Fonun imtiyazlı alacaklarından sonra gelmek üzere sigortaya tâbi olmayan kısım için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesindeki üçüncü sıra anlamında

imtiyazlı alacaklı olduğu hüküm altına alınarak İcra ve İflas Kanunundaki değişikliğe paralellik tesis edilmiştir.

Madde 65- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (6) numaralı fıkrasının (b) bendi ile 20 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasının (c) bendi hükümleri dikkate alınmak suretiyle Avrupa Birliği direktifleri çerçevesinde sigorta kapsamında sayılmayan hesaplar açık bir biçimde belirtilmiştir. Ayrıca, sigorta kapsamı dışında tutulmasında yarar veya gerek görülen mevduat, katılım fonu ve hesapların kapsam dışına alınması hususunda Kurula yetki verilmesi öngörülmüştür.

Madde 66- Kanunun amacı doğrultusunda, kapsamda zikredilen kuruluşların Kanun hükümlerine uyumunun zamanında ve süreklilik arz edecek şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu husus, uluslararası uygulamalarda da görüldüğü üzere, etkin bir denetimin sağlanabilmesi amacıyla, sadece yerinde yapılacak denetimlere bağlı olmamalı, aynı zamanda Kurum tarafından istenen bilgi, belge ve raporlamalar üzerinden Kurum bünyesinde yapılacak gözetim faaliyetleri ile bütünlük arz etmelidir. Bu amaçla, söz konusu kuruluşlar ve bunların faaliyetlerinin Kurumun denetim ve gözetimine tâbi olduğu hükümlenmiştir.

Kuruma, lüzum görülmesi hâlinde, bankaların genel kurul toplantılarına gözlemci sıfatıyla temsilci gönderme yetkisi tanınarak denetimin etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Madde 67- Bankaların malî bünyeleri kendi faaliyetlerinin yanında yurt içi ve yurt dışı bağlı ortaklıkları, nitelikli paya sahip oldukları ortaklıkları ve birlikte kontrol ettikleri ortaklıkları ile yurt dışı şube veya temsilciliklerinin faaliyet sonuçlarından etkilenmektedir. Söz konusu ortaklık, şube veya temsilciliklerden kaynaklanabilecek risklerin bankaların malî bünyesini zayıflatılabilir olası bulundurmaktadır. Bu tür durumlara mahal vermemek amacıyla, ana ortaklık bankalar ile bunların yukarıda belirtilen ortaklık, şube ve temsilciliklerinin konsolide denetime tâbi tutulması öngörülmüştür.

Yukarıda belirtilen kuruluşların, başta iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemleri, muhasebe ve finansal raporlama birimi, finansal tablolar ve raporları ile risk grubuna kullandırılan kredilere ilişkin bilgi ve belgeler olmak üzere her türlü kayıt, bilgi, belge, yapı ve sistemlerini konsolide denetime uygun hâle getirmek zorunda oldukları belirtilmek suretiyle konsolide denetimde kullanılacak gerekli araçların, denetimi kolaylaştıracak bir şekilde hazır bulundurulması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan Avrupa Birliği direktifleri çerçevesinde, ülkemiz koşulları da dikkate alınarak, gerek duyulması hâlinde bağlı ortaklık ve iştiraklerin denetiminin Sermaye Piyasası Kurulu veya Hazine Müsteşarlığı gibi yetkili merciler ile birlikte gerçekleştirilmesi öngörülmüş ve elde edilecek denetim sonuçlarının kurumlar arası işbirliği çerçevesinde paylaşılması ve kullanılması esaslarının Kurul tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 68- Temel işlevi fon fazlası olan kesimlerin bu fonlarını fona ihtiyacı olan kesimlere aktarmak olan bankalar, birer itibar müessesesi olması nedeniyle güven ortamında çalışmak zorundadır. Bankacılığın temel fonksiyonu söz konusu fon tahsisini yaparken maruz kaldıkları riski yönetmektir. Bankacılık, ekonomik faktörlerden hızlı ve yoğun bir şekilde etkilenen ve etkilerini ekonominin diğer alanlarına hızla aktaran kırılgan bir sektördür. Bu gelişmiş ülkeler için olduğu kadar, ülkemiz için de geçerli bir olgudur. Ekonominin genelinde

yaşanan sorunlar banka bilançolarına doğrudan yansıdığı gibi, banka yönetiminin yanlış veya kötü tercih ve uygulamaları da, bankaların mali bünyelerini tahrip edebilmektedir.

Bir bankada yaşanan sorun, bankacılık sisteminin genelini istikrarını tehdit edebilmektedir. Genel ekonominin sağlamlığının korunması ve halktan toplanan tasarruf mevduatının Devlet tarafından güvence altına alınmış olması olgusu, mali bünyesi zafiyete uğrayan bankalara Devlet müdahalesini, düzelemeyecek kadar kötü durumda olan bankaların ise özel bir yöntemle tasfiye edilmelerini gerekli kılmaktadır.

2000 ve 2001 krizleri sonucunda Türk mali sektörüne, özellikle de bankacılık sistemine olan güven ciddi olarak zedelenmiştir. Güven sorununun bulunduğu durumlarda, güvenin çok kısa sürede ve gerçekçi olarak sağlanması ekonomide istikrarın oluşturulması açısından zorunludur. Küreselleşmenin bugün ulaştığı noktada, yurt içinden veya yurt dışından kaynaklanan olumsuzlukların mali sektörden başlayıp tüm sektörleri etkilediği bir ortamda, finansal piyasaların güvenilirliğinin bozulmaması, finansal sektörün ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak büyümesi daha da büyük önem taşımaktadır.

1994 yılından bugüne kadar ortaya çıkan bankacılık krizlerinin kamuya yüklediği zararın tahsil edilmek suretiyle tasfiyesi için yoğun emek sarf edildiği bu dönemde, bankacılık sisteminin gözetim ve denetiminin ve alınan tedbirlerin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun "Denetlemeler sonucunda alınacak tedbirler" başlıklı 14 üncü maddesi ve devamındaki 15, 16 ve 17 nci maddeler, yapılan değişiklikler ve ilâvelerin de etkisiyle oldukça karmaşık bir yapı sergilemektedir. Bankaların gözetim ve denetimleri sonucu alınacak tedbirler, taşıdıkları öneme binaen, kanun yapma sanatı ve tekniği ilkeleri dikkate alınarak, sistemin işleyişi açısından faydalı olacağı düşüncesiyle yapılan ilâvelerle birlikte sürecin daha iyi anlaşılabilir kılınması için, bu maddede ve müteakip 69, 70, 71, 72 ve 73 üncü maddelerde daha sistematik hâle getirilmiştir.

Kamu gözetim ve denetimi sonucunda bir bankaya uygulanacak tedbirlerde asıl olan, ilk etapta bankaların sorunlu hâle gelmelerini önlemek, ikinci aşamada mali bünyelerinde zafiyet olması durumunda, bunları ıslah etmeye yönelik uygun tedbirleri almak ve son olarak düzelme ümidi kalmamış bankalara maliyeti asgarî düzeyde tutmak şartıyla çözümleme yöntemlerini uygulamaktır.

Bu meyanda, söz konusu maddede bir banka hakkında önlem alınması gereken hâller tadadi usûl kullanılarak düzenlenmiştir. Maddede belirtilen hâllerden herhangi birinin tespit edilmesi durumunda aşamalı olarak 69 uncu maddede hüküm altına alınan düzeltici önlemlerin, 70 inci maddede düzenlenen iyileştirici önlemlerin ve 71 inci madde konusu kısıtlayıcı önlemlerin alınması öngörülmüştür.

Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında belirtilen hususlara ilâve olarak bir bankanın aktif kalitesinin mali bünyeyi zayıflatabilecek şekilde bozulması, bu Kanuna ve ilgili düzenlemelere veya Kurulca alınan kararlara aykırı nitelikte karar, işlem ve uygulamalarının bulunması, iç denetim, iç kontrol ve risk yönetim sistemlerini kurmaması veya bu sistemleri etkin ve yeterli bir şekilde işletmemesi veya denetimi engelleyici herhangi bir hususun bulunması, yönetiminin basiretsizliği nedeniyle bu Kanun ve ilgili mevzuat ile tanımlanmış

risklerin önemli ölçüde artması ve/veya malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde yoğunlaşması önlem alınmasını gerektiren hâller içinde sayılmıştır.

Madde 69- Bu madde ile 68 inci maddede sayılan önlem alınmasını gerektiren hâllerden bir ya da bir kaçının tespiti hâlinde alınacak düzeltici tedbirler hüküm altına alınmaktadır. Bu madde ile gözetim ve denetim sonucunda malî bünyesinde sorunlar tespit edilen bir bankanın ilk olarak bu sorunları Kurumun uygun göreceği ve onaylayacağı bir plân dâhilinde “kendi kendine düzeltme”si teşvik edilmekte, gözetim ve denetim otoritesinin bu süreçte öngördüğü tedbirler, bankanın malî yapısının düzeltilmesine yönelik yapıcı eleştiri ve tavsiyeler niteliğini taşımakta ve bankayı yönlendirmektedir. Madde ile amaçlanan, bankanın malî bünyesinin sağlamlığı bozulmadan 70 ve 71 inci maddelerdeki tedbirlere göre daha “hafif” nitelikte olan düzeltici tedbirlerin alınmasıdır.

Madde 70- Bu madde ile 69 uncu maddede yer alan önlemleri almayan ya da almasına rağmen sonuç alınamayacağı belirlenen bankalar hakkında alınması öngörülen tedbirler düzenlenmektedir.

Madde ile bankanın yönetim kurulunun ve mensuplarının yapısına, uzun vadeli veya duran varlıklarının elden çıkarılmasına, kredi kullanımının sınırlandırılmasına ve bu gibi temel unsurlarına müdahale niteliği taşıyan önlemler hüküm altına alınmaktadır.

Madde 71- Bu maddede, 69 ve/veya 70 inci maddede yer alan önlemleri almayan ya da almasına rağmen sorunları giderilemeyen veya bu tedbirlerin alınması hâlinde dahi sonuç alınamayacağı belirlenen bankalar hakkında alınması öngörülen tedbirler düzenlenmektedir.

69 ve 70 inci maddelerin uygulanmasına rağmen bankanın durumunda bir düzelme ve iyileşme katedilememesi durumunda, bankanın faaliyetlerinin sınırlandırılması ya da geçici olarak durdurulması, faiz oranı ve vadelere sınırlama ve kısıtlamalar getirilmesi, yönetim kurulunun ve yöneticilerinin tamamen ya da kısmen görevden alınması, doğan zararın özkaynaktan indirilmesi ve bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak sigortaya tâbi mevduat veya katılım fonu tutarını aşmamak ve yeterli teminatı hâkim ortakların hisse senetlerinden veya diğer mal varlıklarından karşılamak üzere uzun vadeli kredi sağlaması ile bankanın başka bir bankayla birleştirilmesi gibi bankanın yönetim ve teşkilat yapısının değiştirilmesine yönelik aslî kısıtlayıcı tedbirler öngörülmektedir.

Madde 72- Bu madde, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası ile (4) numaralı fıkrası birleştirilmek ve bir takım ilâveler yapılmak suretiyle düzenlenmiştir.

Malî bünye zafiyeti bulunan banka hakkında alınan düzeltici, iyileştirici ve kısıtlayıcı tedbirlere rağmen en sonunda en etkin çözümün bankanın tasfiyesi olduğuna karar verilebilir. Bu tür bir seçim, bankanın değeriyle ilgili ciddi kaygıların olması ve bankanın yaşamasının vergi mükelleflerinin yükünü önemli ölçüde artırmasının söz konusu olması durumunda gündeme gelir. Gerekli olduğu durumlarda bankaların tasfiyesi suretiyle malî sistemden çıkarılmaları uluslararası en iyi uygulamaların da bir parçasıdır.

Maddede bu esaslar gözetilerek, bir bankanın; Kanunun 71 inci maddesi kapsamında alınması istenen tedbirlerin Kurul tarafından verilen süre içerisinde ya da her halükarda en geç on iki ay içinde kısmen ya da tamamen almaması ya da bu tedbirleri kısmen veya tamamen

almış olmasına rağmen, malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmaması ya da bu tedbirleri almış olsa dahi malî bünyesinin güçlendirilemeyeceğinin tespit edilmesi hâllerinde veya faaliyetine devamının mevduat ve katılım fonu sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz ettiğinin ortaya çıkması, yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğinin tespit edilmesi, yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşması, hâkim ortaklarının veya yöneticilerinin, banka kaynaklarını, bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı veya dolanlı olarak kendi lehlerine kullanması veya dolanlı olarak kaynak kullandırması ve bankayı bu suretle zarara uğratması hâllerinden bir veya birkaçının varlığı durumunda, Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararlar bankanın faaliyet iznini kaldırmaya ya da kredi kuruluşunun temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimini, zararın mevcut ortakların sermayesinden indirilmesi kaydıyla, kısmen veya tamamen devri, satışı veya birleştirilmesi amacıyla Fona devretmeye yetkili kılınmıştır.

Madde 73- Banka bilançoları, gerek makro ekonomik değişkenlerdeki gelişmeler, gerekse bankaların kendi aktif ve pasif işlemlerinden kaynaklanan sebeplerle sorunlu hâle gelebilmektedir. Bu durum, hem tasarruf sahiplerinin zarara uğramasına yol açmakta, hem de bir güven ve itibar kurumu olan bankalara olan güvenin ortadan kalkmasına veya azalmasına neden olmaktadır. Münferiden bir bankada başlayan sorun, sistemik bir finansal krize yol açabilmektedir. Bu durumun önceden tespit edilip önlenmesi, bankaların kamu otoritesinin yakın denetim ve gözetimine tâbi tutulmasını gerekli kılmaktadır. Bir başka ifadeyle, problemler özel olarak bankada çözülmeye çalışılmakta ve bu suretle sistemik sorunlar yumağına dönüşüm engellenmeye çalışılmaktadır.

Ancak, Kurumun yakın gözetim ve denetimine rağmen finansal sistemin bütününe sirayet edebilecek ölçüde olumsuz bir gelişmenin ortaya çıkması ve bu durumun Kurumun koordinasyonunda, Fon, Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankasıyla müştereken tespiti hâlinde, alınacak olağanüstü tedbirleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Madde 74- Bu maddenin ilk fıkrasında bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (8) numaralı fıkrasında öngörülen ve Kanunun uygulanmasında ve uygulamanın denetiminde görev alanlar açısından düzenlenen özel sır saklama yükümlülüğü aynen muhafaza edilmiş, ayrıca bankalara ve bunların bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıkları ve müşterilerine ait öğrenilen sırların başkalarının yararına da kullanılamayacağı hükme bağlanmıştır. Buna ilâveten fıkra, Kurumun dışarıdan destek hizmeti aldığı kişi ve kuruluşlar ve bu kuruluşların çalışanları için de, Kurumda icra ettikleri görev ve işleri nedeniyle öğrenebilecekleri bilgilerden dolayı, aynı sır saklama yükümlülüğü öngörülmüştür. Bu yükümlülüğün görevden ayrılmalardan sonra da devam edeceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası ile Kurulun yurt dışındaki muadili denetim mercileri ile akdedeceği ikili veya çok taraflı anlaşmalarda ortaya çıkan ve sır niteliğindeki bilgilerin açıklanabileceği merciler konusundaki uyumsuzluktan kaynaklanan sorunların çözümlenmesini teminen bir düzenlemeye gidilmiştir.

Bilindiği üzere Kurul, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (10) numaralı fıkrasının kendisine vermiş olduğu yetkiye dayanarak yabancı ülkelerin muadil denetim otoriteleri ile sınır ötesi kuruluşların denetimi ve bilgi alışverişi hususunda işbirliğini öngören mutabakat zabıtları imzalamaktadır. Bu anlaşmalar ile Türkiye'de kurulu bankaların yurt dışında sahip oldukları şube ve iştirakleri ile

ilgili bilgilerin paylaşımı, şube ve iştiraklerin Kurum tarafından olabilecek en geniş coğrafi alanda konsolide denetim uygulaması imkânının oluşturulması ve yerinde denetimlerin yapılabilmesi amacıyla akdedilmektedir. Böylece konsolide denetim mümkün olabilmektedir.

Sır kapsamına giren bilgilerin mevzuatımız gereği çok sayıda kurum ve kuruluşu ve adli, idari ve askeri yargıya dâhil bütün mahkemelere, özellikle hukuk mahkemelerine verilebilmesi, Avrupa Birliği standartlarına uygun yasal düzenlemelere sahip ülkelerin yetkili denetim otoriteleriyle imzalanmak istenen bu tür işbirliği anlaşmalarında önemli sorunlar doğurmakta ve anlaşmaların imzalanmasını imkânsız hâle getirmektedir. Ancak, Kurum denetimine tâbi kuruluşların, yurt dışı şube ve iştiraklerinin konsolide denetiminin yapılabilmesinin, Kurumun kanunla kendisine verilmiş olan görevlerinin ifası açısından taşıdığı önem tartışmasızdır.

Bu çerçevede, Kurulun yurt dışında kurulu finansal kurumların denetiminden sorumlu mercileri ile akdedeceği anlaşmalarda ortaya çıkan veya anlaşmalar dışında elde edeceği sırlarla ilgili olarak asgarî gizlilik konularındaki uyumsuzluktan kaynaklanan sorunların çözümlenmesini teminen hüküm ihdas edilmiştir. Maddeye ilâve edilen söz konusu hükümle, artık Kurum, “genel kanun-özel kanun, önceki kanun-sonraki kanun” ilişkisi gereği, sır saklama yükümlülüğü konusunda ülke mevzuatındaki sınırlamalara tâbi olmak zorunda kalmayacaktır. Maddede bu bilgilerin karşılıklılık ilkesi çerçevesinde hiçbir kişi, kurum, kuruluşu verilemeyeceği belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile sır saklama yükümlülüğü bankaların yönetim kurulu üyeleri, mensupları, bunlar adına hareket eden kişiler ile görevlilerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Buna ilâveten fıkroda, destek hizmeti kuruluşu ile bu kuruluşların çalışanları için de, sıfat ve görevleri dolayısıyla bankalara veya müşterilerine ait öğrenebilecekleri bilgilerden dolayı, aynı sır saklama yükümlülüğü öngörülmüştür.

Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda sır saklama yükümlülüğü banka tüzel kişiliğine değil, doğrudan doğruya “kanunun uygulanmasında ve uygulamanın denetiminde görev alanlar” ile “mensup ve diğer görevliler”e yöneltilmiş ve madde, sadece cezai açıdan düzenlenmişti. Dolayısıyla, söz konusu hüküm bankanın tüzel kişi olarak sır saklama yükümlüne dayanak oluşturacak nitelikte değildi. Banka tüzel kişiliğini muhatap alan bu kural ile özel hukuk açısından bankaların (ve Kanunda belirtilen diğer kuruluşların) sır saklama yükümlülüğüne doğrudan dayanak oluşturulmuştur. Sır saklama yükümlülüğü açısından bir zaman sınırlaması bulunmamaktadır.

Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (8) numaralı fıkrasında yer alan “...diğer görevlileri” ibaresi, doktrinde bankanın mensupları dışında görevli bulunmadığından, uygulama alanı bulmayan ibare olarak nitelendirilmekte idi. Yapılan değişiklik ile bu ifade metinden çıkarılmış, buna karşılık mülga 3182 sayılı Kanunda da yer alan ve Merkez Bankası yetkilileri, resmi görevi sonucu banka ile ilişki kuran Devlet memurları, noter, icra memuru, müfettiş, yeminli denetçi, bağımsız denetçi, hesap uzmanı, kanunen açıkça yetkili kılınmış da bankadan bu sırları öğrenen diğer mercileri içeren “görevliler” ibaresi aynen muhafaza edilmiştir.

Diğer taraftan, madde ile öğretide çok eleştirilen üçüncü kişiler ile kimlerin kastedildiği açıkça hükme bağlanmıştır. Gerçekten de bankalar, son yıllarda artan şekilde takas sistemi, bilgi paylaşımı, bilgi sistemleri, iletişim, sesli yanıt sistemleri gibi doğrudan doğruya bankacılık sayılmayan bazı destek hizmetlerini, ya kendilerinin ya da başkalarının

kurduğu teşebbüsler vasıtasıyla sağlama eğiliminde olup; böylelikle uzman oldukları işlere yoğunlaşmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle bu tür destek hizmeti kuruluşu ve çalışanları hakkında da sır saklama yükümlülüğünün getirilmesi, bu kişilerin cezasız kalmasının önüne geçilmesi bakımından önemlidir.

Maddenin son fıkrası ile kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların destek hizmeti kuruluşları ile yapacakları yazılı anlaşmalar uyarınca, bu kuruluşlara müşterilerinin risk durumlarının izlenmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve müşteri hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla verilecek bilgi, belge ve hizmetlerinin, sırların yetkili olmayan kuruluşlara verilmesi anlamına gelmeyeceği açık bir biçimde hükme bağlanmıştır.

Madde 75- Bankaların faaliyetleri güvene dayandığından bankalar hakkında yapılacak haberlerde gerekli hassasiyetin gösterilmesi beklenir. Bankalar hakkındaki itibarı zedeleyici haberler, bu kuruluşlarda fon çekilişine veya bu kuruluşların daha kötü şartlarda fon temin etmelerine sebep olmak suretiyle mali durumlarının bozulmasına ve hatta kuruluşun sektördeki yerine bağlı olarak sektöre ve genel ekonomiye sirayet edebilecek zararların meydana gelmesine neden olabilecektir. Bu tür haber yapacakların caydırılabilmesi amacıyla 5187 sayılı Basın Kanununda belirtilen araçlarla ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın araçlarından biri vasıtasıyla, bir banka hakkında asılsız veya bu kuruluşların itibarını kırabilecek, güvenilirliğini sarsabilecek, şöhretine veya servetine zarar verebilecek nitelikte bir haberin yayılması yasaklanmıştır.

Ayrıca, Kurul ile Kurumun bankacılık sektörünün gözetim ve denetiminden sorumlu olduğu dikkate alınarak Kurul ve Kurumun itibarını sarsacak nitelikte haberler yapmak suretiyle bankacılık sektörünün bütünü hakkında olumsuz bir kanaat oluşmasının engellenmesi gerekmektedir. Bu nedenle maddede, Kurul ve Kurumun itibarını zedeleyebilecek asılsız haberlerin yapılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 76- Bankaların ve mensuplarının etik ilkeler çerçevesinde hareket etmesi, bu kuruluşlarda iyi yönetimi güçlendirecek, sosyal sorumluluğu artıracaktır. Bankalar ile mensuplarının her türlü davranış kalıplarının kanunlarla düzenlenmesi, olası her durum için bir davranış kalıbı belirlemek anlamına geleceğinden mümkün bulunmamaktadır. Değişen ve gelişen ihtiyaçlar çerçevesinde piyasanın ve rekabetin gerektirdiği etik ilkelerin ve örnek davranışların belirlenmesi, sektörde hizmet kalitesinin ve sektöre olan güvenin artmasını sağlayacaktır. Öte yandan, etik ilkeler bankanın ve mensuplarının mevzuata ve banka içi düzenlemelere uygun olarak hareket etmelerini güçlendirecektir.

Bu amaçla, bankalar ile bunların meslek personeli, kuruluşun faaliyetlerinin kanuna, ilgili düzenlemelere, kuruluş amaç ve politikalarına uygun olarak icra edilmesini ve yönetimde adalet, doğruluk, dürüstlük ve sosyal sorumluluğun esas alınmasını teminen, ilgili kuruluş birlikleri tarafından Kurulun uygun görüşü alınmak suretiyle etik ilkelerin belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 77- Bankaların verdiği hizmetler oldukça çeşitli olup, sürekli değişiklik gösterebilmektedir. Müşterilerin aldıkları hizmetlerden kaynaklanan her türlü sorunlarına cevap vermek üzere bankalarda bir sistemin kurulması ve müşterilerini, bu hizmetler hakkında bilgilendirme zorunluluğu getirilmiştir. Diğer taraftan, müşterilerin talebi hâlinde yapılan işlemlere ilişkin her türlü bilgi ve belgenin bir nüshasının verilmesi öngörülmüştür.

Öte yandan bankaların müşterilerinin birçoğunun sektörde verilen hizmetler konusunda hukukî veya teknik bilgiden yoksun olması nedeniyle yapılan sözleşmelerin tam anlamıyla okunamaması, sözleşmede yer alan ifadelerin teknik anlamının bilinmemesi ya da acil fon ihtiyacı içinde olunması, bu sözleşmelerin şartlarının incelenmesi hususunda gereken hassasiyetin gösterilememesine yol açabilmektedir. Müşteri ile banka arasında bilgi eşitsizliğinin bulunduğu ortamda, bankaların müşterileri ile yapacakları sözleşmelerin şekil ve içeriğinde yer alması gereken asgarî hususlar ile tip sözleşmelerin uygulanacağı işlemlerin Kurulun görüşü alınarak kuruluş birlikleri tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu madde ile bankaların kimlikleri ve vergi numaralarını belgelemeyen müşterileri adına hesap açmaları, sözleşme düzenlemeleri ve diğer bankacılık ve malî hizmetleri vermeleri, işlemlerin kayıt altına alınabilmesini teminen yasaklanmış ve bu fıkranın uygulamasına ilişkin usûl ve esasların Kurumun görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı tarafından düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 78- Maddede, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında olduğu şekilde Kanunun uygulanmasında kalkınma ve yatırım bankalarının Kanunun hangi maddelerine tâbi olacağı belirlenmiştir.

Madde 79- Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede bir yandan küreselleşme ve bölgesel entegrasyon eğilimleri, diğer yandan tüketici tercihlerinin değişmesi, finans sektöründe yapısal değişimleri zorunlu kılmıştır. Bu yapısal değişim sürecinde finansal hizmet biçimleri arasındaki farklar azalmış ve genellikle bankaların liderliğinde çok sayıda finansal hizmeti bir arada sunan finansal gruplar yaygınlık kazanmıştır. Finansal grupların bir biçimi olarak ortaya çıkan finansal holding şirketleri de özellikle bilişim ve iletişim teknolojilerinin sunduğu ölçek ve kapsam ekonomilerinden yararlanmak amacıyla bankacılık, sigortacılık ve menkul kıymetler gibi geleneksel olarak birbirlerinden önemli farklılıklar arz eden finansal hizmet türlerinin aynı örgütlenme çatısı altında sunulduğu kurumsal yapılar olarak ekonomilerdeki ağırlığını artırmaktadır.

Finansal sektörde ortaya çıkan bu yapısal değişim süreci bir yandan finansal sistemin etkin çalışmasına katkı sağlarken, diğer yandan finansal şirketlerin ve finansal sistemin maruz kalabileceği risklere yeni boyutlar kazandırmaktadır. Finansal holding şirketlerinin ve özellikle bu finansal holding şirketlerinin parçası olan bankalar, sigorta şirketleri ve yatırım şirketlerinin malî güçlüklerle karşılaşmaları hâlinde, bu malî güçlükler, malî sistemde ciddi istikrarsızlık kaynağı olabilmekte ve bireysel mudiler, sigorta poliçesi sahipleri ve yatırımcıları etkileyebilmektedir. Bu açıdan, finansal holdinglere ilişkin uygun denetim kavramlarının geliştirilmesi gerekliliği uluslararası forumlarda da ifade edilmiştir. Finansal holding şirketlerinin bünyesindeki bankalar, sigorta şirketleri ve yatırım şirketleri için ek denetim sisteminin oluşturulması da 'uygun denetim' kademelerinden birisidir.

Bir finansal holding şirketi bünyesindeki bankalar, sigorta şirketleri ve yatırım şirketlerinin ek denetiminin etkili olabilmesi için, bu ek denetimin; yapıları ne olursa olsun, birden fazla sektördeki finansal faaliyetleri "önemli" kabul edilen düzeyde olan ya da bir başka deyişle, önceden tespit edilmiş belirli eşik değerleri aşan bütün finansal holding şirketlerine uygulanması gerekir. Bu bağlamda Kurul, finansal holding şirketlerinin kapsamını belirlemeye, kurulmasını zorunlu tutmaya ve söz konusu eşik değerleri belirlemeye yetkili kılınmıştır.

Finansal holding seviyesinde ödeme gücü, risk yoğunlaşması, grup içi işlemler, iç denetim ve risk yönetiminin uygun ve doğru yapılıp yapılmadığı konularında basiretli denetim için, finansal holding şirketlerinin gerçekleştirecekleri faaliyetlerin ve bu şirketlere ilişkin sermaye yeterliliği, iç sistemler ve konsolide denetim gibi hususların uygulamasına ilişkin esasları belirleme yetkisi Kurula verilmiştir.

Finansal holding şirketi içindeki kuruluşların aynı grup içindeki diğer şirketlere veya bu grup içindeki şirketlerle yakın ilişki içerisinde bulunan gerçek veya tüzel kişilere doğrudan veya dolaylı olarak bağlı olduğu, sözleşmeden doğan veya doğmayan ve ödeme için olsun veya olmasın bir yükümlülüğün ifasına yönelik bütün işlemler "grup içi işlemler" anlamına gelmektedir. Bu madde uyarınca ödeme gücü, sermaye yeterliliği ve risk yoğunlaşmasının değerlendirilmesinde grup içi işlemlerin kontrolü ve denetimi büyük önem arz etmektedir.

Kurum, bir finansal holding şirketi nezdinde konsolide edilen ortaklıklarının mali durumunu; özellikle ödeme gücü, özkaynak araçlarının ana ve bağlı ortaklıklarda birden çok kullanımının sermaye üzerinde yaratacağı olumsuz etkinin ortadan kaldırılması, risk yoğunlaşması ve grup içi işlemleri bakımından grubun genel düzeyiyle karşılaştırarak değerlendirmelidir.

Maddenin bu içerikte ele alınışının nedeni, 'finansal holding şirketi' kavramının mali piyasalarda yeni ortaya çıkan, gelişime ve değişime açık bir kavram olmasıdır. Bu konuda yapılan uluslararası düzenlemeler ile diğer ülke düzenlemeleri de, söz konusu kavram ile mevcut sektörel kural ve düzenlemelere eklenecek hükümleri asgari düzeyde tutmaya ve finansal holding şirketleri, finansal piyasalardaki konumunu güçlendirene kadar esnek ve teşvik edici bir ortam hazırlamaya çalışmaktadır.

Finansal holding şirketlerinin Kanunun uygulanmasında tâbi olacağı hükümler tadadi usûl kullanılarak belirlenmiş ve bu şirketlerin esas itibarıyla diğer ortaklıklara iştirak edecek olması sebebiyle, Kanunda yer alan oran ve sınırların bu şirketler açısından sadece konsolide esasta uygulanması öngörülmüştür.

Madde 80- Maddede, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine benzer şekilde, mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ve katılım bankalarının kendi aralarındaki müşterek ihtiyaçların karşılanmasını, meslekî faaliyetlerin kolaylaştırılmasını, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesinin sağlanmasını, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğün ve güvenin hâkim kılınmasını, meslekî disiplin ile ahlakının korunmasını teminen oluşturulan ve üyeliğin zorunlu kılındığı Türkiye Bankalar Birliği ile Türkiye Katılım Bankaları Birliği düzenlenmiştir.

Birçok ülkede, kanunla kendisine bir takım düzenleyici görevler verilen birliklerin, ilgili düzenleyici ve denetleyici kuruluş tarafından, hedefleri, sorumlulukları ve kendisine tanınan yetkiler çerçevesinde tutarlı hareket edip etmedikleri denetlenmektedir. Söz konusu birliklerin bu Kanunla kendilerine tevdi edilen yeni görev, yetki ve sorumlulukları dikkate alınarak, faaliyetleri ile malî işlemlerinin, Kurum tarafından denetimine ilişkin kuralların ilgili birliğin kuruluş statüsünde belirleneceği öngörülmüştür.

Madde 81- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda birliklere tevdi edilen görev ve yetkiler korunmuş olup, birlikler, mesleğin gelişimini sağlamak, meslek ilkelerini belirlemek suretiyle, üyelerin birlik ve mesleğin gerektirdiği

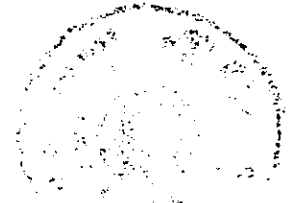
vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaclarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak, meslek personelinin uyacakları meslekî ilke ve standartları belirlemek, Kurum ile işbirliği yapmak suretiyle bankalar arasında ortak projelere ilişkin işbirliğini temin etmek, üyelerinin ortak menfaatlerini ilgilendiren konularda yönetim kurulu kararına istinaden dava açmak, Kanunun müşteri haklarına dair hükümlerinde öngörülen sözleşme şekil ve içeriğine ilişkin usûl ve esasların uygulanmasını denetlemekle görevli ve yetkili kılınmışlardır.

Madde 82- Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun birliklerin organ seçimleri, statülerinin belirlenmesi, gelir ve giderleri ile üyelerine uygulayabilecekleri disiplin cezalarına ilişkin hükümler korunmuş, birliklerin üyelerine uygulayabilecekleri ceza miktarı belirlenmiştir.

Madde 83- Günümüzde olağanüstü hızlanan teknolojik gelişmeler ve küreselleşme süreci, toplumsal ilişkileri giderek karmaşıktırmakta, bu durum idarî yapılanmaya yeni kurum ve kavramların eklenmesini zorunlu kılmaktadır. Çağdaş demokratik hukuk devletinin bu yeni süreçte en temel sorunu, bir yandan artan idarî faaliyet alanlarına uygun yönetim sistem ve kurumlarını oluştururken, öte yandan da bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin en kapsamlı biçimde korunması olmaktadır. Bu arayışların ortaya çıkardığı ürünlerden biri de "Bağımsız İdarî Otoriteler"dir. Bankacılık, finans, iletişim ve medya gibi hassas ve teknik bazı alanları, hem çıkar gruplarının müdahalelerinden ve ihlallerinden, hem de politikacıların muhtemel tarafsız tutumlarından koruma isteği, bağımsız idarî otoritelerin ortaya çıkış nedenleri arasında ön sırada gösterilmiştir. Bağımsız idarî otoritelerin ekonomi sektöründeki temel işlevi oyunun kurallara göre oynanmasını sağlamaktır. Bu kurumlar, kamu yaşamı için önemli kimi sektörlerde, idare edilenleri keyfilikten koruyacak objektifliğin ve yansızlığın güvencesi olarak görülmektedir.

Bağımsız idarî otoriteler federal devlet yapısına sahip Amerikan hukuk sistemlerinde ortaya çıkmış ve 1980'li yıllarda uygulanan liberal politikaların etkisiyle Kara Avrupası hukuk sistemlerinde de benimsenmiştir. Bu süreç içerisinde, önceleri bakanlıklara ait olan düzenleme ve denetleme yetkisi zamanla idarî teşkilat içerisinde yer almakla birlikte bağımsız nitelikte olan düzenleyici kurumlara devredilmiştir. Bu sürecin ülkemizdeki yansıması olarak, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve buna ilişkin yıllık programlarda ekonomi alanında denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve bu amaçla bağımsız karar mekanizmalarının oluşturulması öngörülmüş ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur.

4389 sayılı Kanunla kurulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bağımsızlık unsurunun, uluslararası tespitler ve uygulamalar paralelinde güçlendirilmesi ihtiyacı hasıl olmuştur. Ayrıca, bağımsız idarî otoritelerin üniter devlet sistemlerine uyumlaştırılmasında, idarenin bütünlüğü ilkesiyle ilgili olarak büyük önem arz eden "bağımsızlık" unsurunun mahiyetinin, kanun düzeyinde normlarla, tereddüde mahal vermeyecek şekilde açıklanması yoluna gidilmiştir. Düzenleyici ve denetleyici kurumların bağımsızlığı, karar verme, danışma, bilgi verme ve soruşturma yapma gibi etkinliklerin yerine getirilmesinde başkalarına bağımlı olmamayı gerektirmektedir. Doktrinde, bağımsızlık kavramının yanı sıra özerklik kavramına da yer verilmektedir. Özerklik, daha çok idarî teşkilatlanma açısından ele alınmakta ve bir yönetsel yapının özerk sayılabilmesi için, öncelikle kurumsal yapılanmada ve karar vermede özerkliğin olması gerektiği ifade edilmektedir. Bağımsızlık ile özerkliğin ayrımı ise; bağımsızlığın, özerkliğin daha ileri bir uygulaması olarak nitelendirilmesi suretiyle yapılabilmektedir.

Doktrinde, düzenleyici ve denetleyici kurumların bağımsızlığı, düzenleme, denetim, kurumsal ve malî bağımsızlık olmak üzere dört açıdan değerlendirilmektedir.

Düzenlemelerde bağımsızlık, kurumların sektördeki kuruluşlarla ilgili olarak piyasalara giriş ve çıkış kurallarının belirlenmesi ile koruyucu düzenlemeler yapma konusunda yeterli seviyede özerkliğe sahip olması şeklinde ifade edilmektedir. Bu kural ve düzenlemeler, finansal kuruluşların asgarî sermaye yeterliliği oranı ve limit aşımaları gibi güven ve istikrarını sağlayıcı uygulamalarla ilgilidir. Devletin birincil görevleri arasına giren düzenleme yapma görevinin, klasik bürokratik yapılanma dışında, hızlı ve etkin karar alabilen ve aynı şekilde uygulayabilen uzman kurumlar eliyle yürütülmesi gereksinimi, bağımsız idarî otoritelerin var olma nedeni olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra, düzenlemede bağımsızlık konusunda iki önemli hususun da vurgulanması gerekmektedir. Bunlardan ilki, uluslararası piyasalar ile bütünleşmenin getirdiği zorunluluktur. Finansal sektörlerin önemi, karmaşıklığı ve hızlı bütünleşmesi sonucunda düzenleyici otoriteler, uluslararası piyasalardaki değişime ve tehlike arz eden hususlara uyum sağlama ve en iyi uluslararası uygulamalara yönelik hızlı ve esnek kural ve düzenlemeler koyma ihtiyacı duyabilmektedir. İkinci önemli husus ise, bağımsız idarî otoritelerin, yaptıkları düzenlemeleri yürütme ve uygulamada kendilerini bağımsız ve tek otorite olarak görmeleridir. Örgütlenme özerkliği çerçevesinde bağımsız idarî otoritelere, üst norma bağlı kalmak kaydıyla düzenleyici işlemler yapma yetkisi verilmektedir. Düzenlemelerde bağımsızlığın derecesi bakımından finansal sektörler üç ana kategoriye ayrılabilir. Bunlar, fiyatlamayı, kârlılığı, sisteme giriş ve çıkışları kontrol etmeyi içeren ekonomik düzenlemeler; ürün çeşitliliğini ve denetlenen kuruluşların üretim sürecini kontrol etmeyi içeren ihtiyatlı düzenlemeler ile bilgi yönetimine dair düzenlemelerdir. Düzenleyici otoritelerin bu tür düzenlemeleri yapması bakımından bağımsız olması beklenmektedir.

Denetimde bağımsızlık, düzenlemelerin uygulanması suretiyle yaptırım gücü sağlanması ve kriz yönetiminde dinamik bir yapı oluşturulabilmesi açısından önem arz etmektedir. Yerinde denetim, gözetim, yaptırım uygulama, lisans iptallerini de içeren uygulamaları güçlendirmesi gibi hususlar, bağımsız idarî otoritelerin piyasaların istikrarını sağlamak açısından başlıca araçlarıdır. Denetimin doğruluğunu temin etmek, malî sistemin itibarını sağlamanın en önemli unsurudur. Uluslararası uygulamalara göre, denetim fonksiyonunun doğruluğunu korumak ve artırmak için, denetleyici otoritelerin işlerini yaparken yasal koruma altında olmaları, yaptırım ve müdahalelerin bir kurala bağlanmış olması, bu otoriteler için uygun maaş ve kariyer sisteminin olması ve yaptırımlara karşı kuruluşların mahkemeye başvurma hakkının olması gerekmektedir. Doktrine göre denetimde bağımsızlık, bağımsız idarî otoritelerin, izin işlemlerinde, denetim ve gözetimde, caydırıcı uygulamalarda ve kriz yönetiminde bağımsız olmasını gerektirmektedir. Genel olarak bu kurumların, kamuoyu, politikacılar ve sektörün müdahalesinin dışında gerçekleştirdiği faaliyetlerinde daha etkin oldukları ifade edilmektedir. Düzenleyici ve denetleyici kurumların etkinliği, gerekli hukukî araçların tesis edilmesine bağlıdır. Bunun aksi bir durum, denetimi hem siyasi hem de denetlenen kuruluşlardan gelecek müdahalelere karşı zayıf düşürebilecektir.

Kurumsal bağımsızlık, kurumların üst düzey personelinin atanmasına ve görevden alınmasına, yönetim yapısına, kurul üyelerinin görev ve sorumluluklarına, meslekî niteliklerine ve kurulun karar alma süreçlerinin şeffaflığına ilişkin kuralların açık bir şekilde düzenlenmesi suretiyle güvence altına alınmasıdır. Kurumsal bağımsızlığın üç önemli unsuru vardır. İlki, üst düzey personel tarafından iş güvencesinin beğenilmesi, açık kurallar olması ve işe alma ve işten çıkarmada hakkaniyetli ve duyarlı olunmasıdır. İkincisi, otoritenin

yönetiminin kurul olarak teşkil edilmesidir. Üçüncüsü ise, karar alma sürecinin sır yükümlülüğüne uygun olarak açık ve şeffaf olması, hem kamunun hem de sektörün düzenleyici kararları inceleyebilmelerinin mümkün kılınmasıdır. Bu çerçevede, bu kurumların yönetim organlarına hiçbir surette müdahale edilmemesi beklenir. Düzenleyici karar alma süreçlerinin şeffaf ve açık olması, mümkün olması hâlinde kararların kamuya açıklanabilmesi ve bu suretle kamu ve sektörün incelemesine açılması, kararlara müdahale riskini azaltabilecektir.

Malî bağımsızlık, kurumların, görevlerini en iyi şekilde icra edebilmeleri için gerekli donanım, nitelikli personel istihdamı ve etkin denetim hususlarında doğabilecek ihtiyaçlara en kısa sürede cevap verebilecek ve müdahalelere maruz kalmadan bütçelerinin büyüklüğü, kullanımı ve kaynakları konusunda bağımsız karar alabilmesini ifade etmektedir. Malî bağımsızlığın bulunmaması, dünya uygulamasında etkin bir denetimin sağlanmasını engelleyen bir husus olarak mütalaa edilmektedir. Uluslararası uygulamalar bu kurumların gelirlerinin ilgili sektördeki kuruluşlardan alınan giderlere katılma paylarından oluşması ve genel bütçeden pay almadan, kaynaklarını etkin bir şekilde sektörel politikaların uygulanmasında kullanmaları yönündedir. Düzenleyici kurumların malî bağımsızlığında, harcamaya yönelik denetim mekanizmasının iyi oturtulması ve bunların kurum içi denetim ve Sayıştay denetimi ile de pekiştirilmesi gerekir.

Maddede, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bu Kanun ve mevzuatla kendisine verilen düzenleme ve denetim ile ilgili görev ve yetkilerini yukarıda belirtilen bağımsızlık unsurları sağlanarak icra etmesi öngörülmüştür. Kurumun idarî ve malî özerkliği haiz olduğu ve bu Kanun ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde kendisine tahsis edilen kaynakları kendi bütçesinde belirlenen esaslar çerçevesinde serbestçe kullanacağı ifade edilmek suretiyle malî bağımsızlığı; düzenleme ve denetleme ile ilgili görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getireceği ifade edilmek suretiyle de düzenleme ve denetleme bağımsızlığı vurgulanmıştır. Kanunun Kuruma ilişkin diğer maddelerinde karar alma süreçlerinin şeffaf ve açık olmasına yönelik hükümler ihdas edilmek suretiyle kurumsal bağımsızlık hedeflenmiştir.

Maddede düzenlenen bir başka husus, düzenleyici ve denetleyici kurumların üniter devlet yapılarına uyumlaştırılmasında, idarenin bütünlüğü ilkesi ile ilgili olarak karşılaşılan "yerindelik denetimi" meselesidir. Denetlenen kuruluşların yaptığı iş ve işlemlerin kanun, tüzük ve yönetmelik esaslarına uygun olup olmadığının kontrolü kanunîlik denetimi olarak görülmektedir. Yapılan iş ve işlemlerde kaynakların verimli kullanılıp kullanılmadığının, çözüme ilişkin tercihlerin isabetli olup olmadığının tespitine yönelik denetim ise yerindelik denetimi olarak tanımlanmaktadır.

1997 yılında yayınlanan ve gözetim sisteminin etkin olarak işleyebilmesi için gerekli 25 temel ilkeden oluşan Basel Temel İlkelerinin 1 inci ilkesinde, bankacılık sisteminin gözetimini yapan otoriteler için hukuksal bir korumanın varlığı, bankacılık sisteminin gözetimi ile ilgili yasal çerçevenin gerekli bir unsuru olarak ifade edilmektedir. Özellikle sistemik krizlerde ve gelişmekte olan ülkelerde bankacılık gözetim ve denetimi ile sistemin yapılanmasının yenilenmesi ciddi sorunlar ve dirençlerle karşılaştığından otoritelerin görevlerini iyi yapabilmeleri için bu koruma gereklidir. Bu nedenle, Kurumun kendisine bırakılan tercih seçeneklerinden hangisini seçtiği ancak usûl hukukuna uygunluk ile kanunun açıkça düzenlediği hükümlere uygunluk ve emredici yasa hükümleri karşısındaki durumu açısından ele alınmalıdır. Kurumun yerine geçerek karar verme ve tercihte bulunma sonucunu doğuracak biçimde hüküm tesis edilmemelidir. Bu noktada, "takdir hakkının yargısal

denetimi" ile "idari işlemin yerindelik denetimi" arasındaki dengeyi kuracak biçimde hareket edilmesi önem kazanmaktadır. Yerindelik denetimi, "bağımsızlık" sıfatı varlık gayesi olan Kuruma bırakılmış olan karar verme, inisiyatif ve yetki kullanma konusundaki tercihlerin denetim yapan kurum tarafından kullanılması anlamına gelir.

Anayasanın 125 inci maddesi ile 2577 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında; idari yargı yetkisinin idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğu ile sınırlı olduğu, idari mahkemelerin, yerindelik denetimi yapamayacakları, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Kurumun karar ve işlemlerinin yerindelik denetimine konu edilmesi, Kurumun idari teşkilat içerisinde yer alan, vesayet denetimine ve hiyerarşik denetime tâbi bir kurum gibi hareket etmesine yol açarak bağımsızlığının zedelenmesine sebebiyet verebilecektir. Bu sebeple, Kurumun görevlerini vesayet denetimi ve hiyerarşik denetime tâbi olmaksızın, hiçbir etki veya baskıya maruz kalmadan bağımsız olarak yerine getirebilmesi için, eylem ve işlemlerinin yerindelik denetimine tâbi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 84- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunda yer alan hüküm korunarak, yedi üyeden oluşan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun Kurumun karar organı olduğu, Kurul Başkanının aynı zamanda Kurumun da başkanı olduğu ifade edilmiştir.

Başkanın herhangi bir sebeple görevde bulunmaması durumunda Kurul toplantılarının aksamaması için Başkana vekâlet edilmesi hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 85- 83 üncü madde gerekçesinde yapılan açıklamalar çerçevesinde, Kurul üyeliklerine atanacaklarda aranacak şartlar, Kanun kapsamındaki kuruluşların kurucularının sahip olması gereken nitelikler de dikkate alınarak bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununa göre daha ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu çerçevede, üyelerin Bakanlar Kurulunca, yüksek öğrenim sonrası en az on yıl deneyim sahibi veya bu maddede belirlenen öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapan kişiler arasından atanması, üyelerden en az birinin hukuk fakültesi mezunu, birinin iktisat bölümü mezunu, birinin ise Kurumda başkan yardımcısı, ana hizmet birimi yöneticisi veya meslek personeli olarak çalışmış olması ve atanan üyeler arasından bir başkan bir de ikinci başkan görevlendirilmesi hüküm altına alınmıştır.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan hüküm korunarak, Kurul üyelerinin göreve başlamadan önce Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin etmeleri esasının devamlılığı sağlanmıştır.

Madde 86- Maddede, Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri belirlenerek süresi biten üyelerin yeniden atanamayacakları öngörülmüştür. 83 üncü maddenin gerekçesinde yapılan açıklamalar çerçevesinde, bağımsızlığın bir unsuru olarak, Kurumun üst düzey yönetiminin görevden alınmasına ilişkin kuralların açıklığa kavuşturulması amaçlanmıştır. Üyeliklerin sürekli veya geçici olarak boşalması hâlinde Kurulun toplanması ve karar almasının aksamaması için gerekli önlemler alınmıştır. Kurum faaliyetlerinde aksamalara

sebebiyet vermemesi bakımından geçici iş göremezlik nedeniyle üyeliği düşenlerin yerine bir ay içinde atama yapılacağına ilişkin hüküm ihdas edilmiştir.

Madde 87- Kurul üyeliği görevinin layıkıyla yerine getirilebilmesi, görevin ifası için gerekli zamanın ayrılmasını ve Kurul kararlarından etkilenecek taraflara eşit mesafede olunmasını gerektirir. Bu hususlar dikkate alınmak suretiyle, Kurul üyelerinin görevleri sırasında yapamayacakları işler belirlenmiştir.

Bankalar, finansal holding şirketleri, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri hakkında içerden edinilen bilgilerin Kurul üyelerinin kişisel menfaatleri doğrultusunda kullanılabileceğine ilişkin bir önyargının dahi Kurulun tarafsızlığına gölge düşüreceği düşüncesiyle, üyelerin göreve atanmalarını takiben Kurumun düzenlemek ve denetlemekle yetkili olduğu sektördeki ortaklıklarda pay sahibi olamayacakları öngörülmüştür. Bu çerçevede, üyelerin göreve başlamadan önce kendilerinin veya eş ve velâyeti altındaki çocuklarının sahip oldukları söz konusu payları ve bu kuruluşların borçlanma senetlerini elden çıkarmaları esasa bağlanmıştır. Bu esasın önemi göz önünde bulundurularak, durumlarını bu fıkra hükümlerine uygun hâle getirmeyenlerin üyelikten çekilmiş sayılacağı ve bu durumun ilişkili Bakana bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu maddenin dördüncü fıkrasında, Kurul Başkan ve üyeleri ve diğer personelin, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve ticari sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamayacakları, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, Kurul Başkan ve üyelerinin 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabi oldukları hükme bağlanmıştır.

Madde 88- 83 üncü maddenin gerekçesinde yapılan açıklamalar çerçevesinde, şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanmasını teminen, bağımsızlığın bir unsuru olan karar alma süreçlerinin şeffaflığına ilişkin kurallar, yurt içi ve yurt dışındaki benzer kurulların çalışma usûlleri, uygulamada karşılaşılabilecek sorunlar, gizlilik ve meslekî ilkeler göz önünde bulundurulmak suretiyle sistematik bir şekilde belirlenmiştir.

Kurulun en az haftada bir defa olmak üzere gerekli hallerde, en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanacağı ve kararların, bu Kanunda belirtilen özel nisap gerektiren hâller dışında en az dört üyenin aynı yöndeki oyu ile alınacağı hükme bağlanmıştır.

Kurul kararlarının kesin olduğu, üyelerin çekimser oy kullanamayacakları ve Kurul toplantılarının gizli yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kurul üyelerinin tarafsızlığının sağlanması amacıyla belirli derecede akrabalığı bulunan kişiler ile ilgili konularda müzakerelere ve oylamaya katılamayacakları esasa bağlanmıştır.

Kurul üyeliklerinin boş bulunması ve bu durumun Kurulun karar almasını engellemesi halinde, Kurul üyeliklerine atama yapılınca kadar, toplantı nisabını sağlayacak şekilde kıdemli başkan yardımcılarının Kurul üyeliğine vekalet etmesi düzenlenmiştir.

Madde 89- Kurul, bu Kanun ve diğer mevzuatta belirtilen görevler yanında, düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu sektör ile ilgili düzenlemeler yapmak, Kurumun

stratejik planını oluşturmak, bu planla uygun bütçeyi karara bağlamak, Kurumun performansını ve mali durumunu gösteren raporları onaylamak, Kurumun üst düzey personelinin atamak, taşınmaz alımı gibi konuları karara bağlamakla görevli ve yetkili kılınmıştır.

Madde 90- İyi yönetimin temel unsurlarından biri olarak görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiğinden hareketle Başkanın bu Kanun uyarınca yerine getireceği görevler ile yetkileri açıklığa kavuşturulmuştur. Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumlu kılınmıştır. Bu sorumluluk, Kurum çalışmalarının yürütülmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde kamuya duyurulması görev ve yetkilerini kapsamaktadır.

Madde 91- Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere atanacak Kurum başkan yardımcılarının nitelikleri Kurul üyelerinin taşıması gereken nitelikler ile paralellik sağlanarak düzenlenmiştir.

Ayrıca, iş akış süreçlerinin etkinliğinin sağlanması bakımından yetki devrinin yapılabilmesinin çağdaş yönetimin bir gereği olması sebebiyle, Başkan yardımcılarının gerektiğinde yetkilerinin bir kısmını hukukun genel ilkeleri çerçevesinde astlarına devredebilecekleri öngörülmüştür.

Madde 92- Kurumun hizmet birimlerinin, sayısı onu geçmemek üzere daire başkanlıklarından oluşan ana hizmet birimleri, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşacağı ve bunların Kurumun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

Ana hizmet birimi olarak Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının ve insan kaynakları ve eğitim, idari ve mali işler ve benzeri faaliyetleri yürütmek üzere Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının kurulacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca Kurumun, düzenlemekle görevli olduğu alanın yoğun olduğu illerde olmak ve sayısı üçü geçmemek kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla yurt içi temsilcilik açabileceği öngörülmüştür.

Madde 93- Kuruma verilen görevleri yerine getirecek olan personelin unvanları ve istihdam esasları belirlenmiştir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak Kurumun her türlü personelinin taşıması gereken nitelikler, Kurul üyelerinin taşıması gereken niteliklere atıfta bulunmak suretiyle belirtilmiştir.

Kurum meslek personelinin yeterlilik esasları belirlenmiş, ana hizmet birimlerinde uzmanlık gerektiren işlerde meslek personeli çalıştırılması esasa bağlanmıştır. Ayrıca, Kurumda yönetici, müşavir ve meslek personeli unvanlarını haiz olmayan personelin oranının toplam kadro sayısının yüzde otuzunu geçmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Kurumda, meslek personeli sayısının yüzde onunu geçmeyecek şekilde, sektörde en az on yıl mesleki tecrübesi olanlar ile Kurumun faaliyet alanına ilişkin konularda doktor unvan ve derecesini alanlar arasından yeteri kadar yerli ve yabancı uzman personelin, hizmet veya vekalet akti hükümlerine göre çalıştırılabileceği öngörülmüştür.

Ayrıca, Kurumun meslek ve idarî personelin yeterlik ve yarışma sınavları, nitelikleri ile çalışma usûl ve esasları ile ilgili diğer hususların Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Madde 94- Maddede Kurumun görev ve yetkileri öncelikli esaslar belirtilmek suretiyle ifade edilmiştir.

Kurumun düzenleme ve denetleme fonksiyonunun kapsamı, Ulusal Program çerçevesinde finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri ile bunların faaliyetlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Finansal piyasalarda istikrarın sağlanmasını teminen bu piyasalarda yer alan aktörlerin tek bir denetim ve gözetim otoritesi tarafından düzenlenmesi ve denetlenmesi, uluslararası uygulamalarda da kabul gören bir yaklaşım olup, finansal piyasaların daha etkin bir şekilde işlemlerini sağlamaktadır. Öte yandan finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinde çoğunlukla Kanun kapsamındaki kuruluşlar pay sahibi olup, halihazırda söz konusu ortaklıklar konsolide denetime tâbi tutulmaktadır. Bu itibarla, söz konusu kuruluşların düzenleme ve denetleme yetkisinin bir bütün olarak kullanılmasını teminen bu yetkinin Kuruma verilmesi öngörülmüştür. Kurum faaliyetlerini ilgili mevzuatla kendisine verilen yetkiler çerçevesinde yürütecektir.

Kurum, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak; bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuatlarda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin; kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleşme, bölünme, hisse değişimini ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulanmasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek, yurt içi ve yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmakla görevli ve yetkili kılınmıştır.

Kaliteli düzenlemeden düzenlemenin; açık, uygulanabilir, orantılı, hesap verilebilir, tutarlı, şeffaf, hedefe odaklanmış, etki analizine dayanmış olması anlaşılmalıdır. Düzenleme taslaklarının hazırlanmasında, OECD'nin Düzenleme Kalitesini Geliştirme Stratejisi ve Avrupa Birliği Komisyonunun Düzenleme Taslaklarının Kalitesinin Geliştirilmesi Eylem Planında öngörülen hususlar da göz önünde bulundurulur. Gerekçelerin, alınan görüşleri, yapılan etki analizlerini, düzenleme türünün seçiliş nedenini ve malî etkilerini içerecek şekilde hazırlanması beklenir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunda yer alan hükümler esas alınarak, Kurumun yapacağı düzenlemelerde izleyeceği yöntem belirtilmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise, kamu kurum ve kuruluşları Kanun ile belirlenmiş görev alanlarında Kuruma gerekli yardımı sağlamakla yükümlü kılınmışlardır.

Madde 95- Uygun bir rekabet ortamı içerisinde verimli ve rasyonel çalışan bir bankacılık sistemi, toplanan fonların en uygun fiyatlarla kullandırılmasını sağlamak suretiyle kaynakların en verimli alanlara yönlendirilmesine imkân vermektedir. Birer güven ve itibar müesseseleri olan bankalara karşı güvenin korunması ve sağlanması, bankaların malî bünyelerinin sağlamlığı ve karlılık düzeyleri ile yakından bağlantılıdır. Malî bünyedeki zafiyet sonucu oluşan zararlar nedeniyle banka özkaynaklarındaki aşınma, bankaların malî gücü hakkında piyasalarda olumsuz intiba uyanmasına, yabancı kaynak temininde yüksek maliyetlere maruz kalınmasına neden olabilmektedir. Yüksek maliyetle edinilen kaynaklar

kredi sistemi aracılığıyla dolaylı olarak ekonomiye de yansımaktadır. Bankaların karlı, verimli ve rasyonel çalışması bankalarda toplanan fonların kredi sistemine cazip fiyatlarla girmesi için gerekli ancak yeterli bir unsur değildir. Ayrıca, bankaların işlem ve aracılık maliyetlerinin de azaltılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. İşlem ve aracılık maliyetlerinin yüksek olması fon arz ve talebinin daha yüksek bir fiyat seviyesinde dengeye gelmesine, uluslararası rekabet ortamında bankaların rekabet gücünün zayıf kalmasına neden olmakta ve bu durum hem malî sektörün hem de ekonominin gelişmesinde önemli engellerden biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Malî sektörün gelişiminde diğer önemli bir husus ise, finansal sistemin rekabet gücüne sahip olması, finansal piyasalara hâkim olan düzenleme ve uygulamalara uyum sağlayacak yapıların tesisi ve finansal sistemde etkinliğin ve şeffaflığın sağlanmasıdır. Rekabet gücüne sahip olmayan bir finansal sistem, özellikle sermaye hareketlerinin gelişen teknoloji ile birlikte sınır tanımaması nedeniyle, ülkeler arasında dolaşmakta olan önemli tutardaki sermayenin başka ülkelere yönelmesine, finansal sisteminde rekabet gücü olmayan ülkelere ise zayıf yurt içi kaynaklar nedeniyle ülke ekonomisinin diğer ülkelere göre yüksek maliyetlerle fon kullanmasına neden olabilmektedir. Uluslararası yatırımcılar ellerindeki fon fazlalarını çeşitli ülkelere aktarırken yatırım yapacakları bu ülkelere finansal sistemin şeffaflığına da önem vermektedir. Uluslararası yatırımcılar, yaptıkları yatırımların geri dönebilirliği ve yatırım kararlarını alırken kullanmış oldukları bilgilerin güvenilirliği üzerinde hassasiyetle durmakta ve finansal sistemin işleyişi ile ilgili kuralların, sistemde yer alan kuruluşların kurumsal yönetim ve malî bünyelerinin açık bir şekilde ortaya konulmasını aramaktadırlar.

Malî sektörün gelişimi bakımından uluslararası alanda yaşanan gelişimin yakından izlenmesi önem arz etmektedir. Özellikle finans sektöründe hızlı gelişmeler yaşanmakta ve yeni ürünler ortaya çıkmaktadır. Genellikle teknolojiye yaşanan gelişmelerin getirdiği imkânlar kullanılarak bankacılığa ilişkin faaliyet alanlarında da gelişmeler görülmektedir. İnternet bankacılığı, elektronik fon transferi bu tür teknolojik gelişmelerin akabinde finansal sektörde yaşanmış gelişmelerden bazılarıdır. Söz konusu teknolojik gelişmeler sonucunda denetim tekniklerinde ve denetim konularında da gelişmeler olmaktadır. Özellikle risk ölçümü, bilgi teknolojileri denetimi bu konudaki başlıca örneklerdir. Malî sektörün geliştirilmesi açısından uluslararası alanda yaşanan gelişmelerin yakından izlenmesi önem arz etmektedir. Bu gelişmelerin yakından izlenmesinin yollarından biri de uluslararası bankaların tecrübelerinden yararlanılması ve bu bankaların denetim ve faaliyet alanlarının yakından takip edilmesidir.

İşbirliği ve dayanışma, gelişmiş bir malî sektörün önemli özelliklerinden biridir. Meslek mensupları arasında dayanışmanın sağlanması, uluslararası gelişmelerin izlenmesi ve finansal piyasalarda bütünleşmenin sağlanması için finansal piyasalarda yer alan kurumlar ve meslek mensupları arasında ulusal ve uluslararası düzeyde diyalog ve işbirliğinin tesisi bir ihtiyaçtır.

Finansal piyasalara ilişkin yapılan düzenlemelerin etkinliği, söz konusu düzenlemelerde öngörülen amaçların gerçekleştirilebilmesine bağlıdır. Finansal piyasalardaki faaliyetlerin karmaşıklığı, faaliyetlerin doğası gereği taşınan riskler bu piyasalarda yapılacak düzenlemeler için hassas çalışmalar yapılmasını gerektirmektedir. Bu nedenlerle finansal piyasalara ilişkin düzenlemelerde düzenlemenin kapsamı dâhilinde veya etkileyeceği tüm aktörlerin ve ilgili otoritelerin görüşü alınarak hazırlanması önemli bir gereksinimdir.

Maddede, malî sektörün geliştirilmesi bakımından yukarıda önemi ifade olunan hususlarda stratejiler belirlenmesi öngörülmüş ve bu stratejileri belirleme yetkisi Kuruma verilmiştir.

Madde 96- Finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması, bu amaca yönelik olarak yapılacak düzenlemeler ışığında gerçekleştirilen gözetim ve denetimlerle sağlanabilir. Gözetim ve denetim bilgi toplama ve toplanan bilgilerin analizine dayanır.

Kesintisiz bir gözetim, bankaların malî yapılarında hızlı değişimlerin yaşanabildiği günümüzde, muhtemel sorunların erken tespit edilerek gerekli önlemlerin alınmasında çok önemli bir yere sahiptir. Gözetim, sistemde bir erken uyarı mekanizması oluşturarak problemlerin erken teşhis edilmesini sağlarken denetimin gücünü de artırma fonksiyonu görür. Ayrıca, gözetim yoluyla tek bir bankayı olduğu kadar, sektörün genelini de izleme ve analiz etme imkânı sağlanır.

Bu Kanun hükümleri ile bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar hakkında diğer kanunlarda yer alan hükümlerin uygulanmasının sağlanması ve bu kuruluşların her türlü işlemlerinin denetimi ve bu Kanun kapsamındaki kuruluşların konsolide ve konsolide olmayan bazda risk yapısı, iç kontrol ve iç denetim sistemleri ile varlıkları, alacakları, öz kaynakları borçları, kâr ve zarar hesapları, yükümlülükleri ve taahhütleri arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların ve bu kuruluşların kurumsal yönetim ilkelerine uyum seviyesinin tespiti, tahlili ve ölçümünün Kurum tarafından yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kurumun bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılan yıllık finansal raporların yapısı, uygunluğu ve güvenilirliğini değerlendirmesi öngörülmüştür.

Yerinde denetimin, Kurumun mesleki personelini oluşturan bankalar yeminli murakıp ve yardımcıları, bankacılık uzman ve yardımcıları, bilişim uzmanı ve yardımcıları, hukuk uzmanı ve yardımcıları arasından Başkanın görevlendireceği bir denetim ekibi tarafından yapılması öngörülmüştür. Yerinde denetim yapan Kurumun meslek personeli Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmekle yükümlü kılınmıştır.

Kurumun, bankalardan, bunların bağlı ortaklıkları, nitelikli paya sahip olduğu ortaklıkları, birlikte kontrol ettiği ortaklıkları, şubeleri ile temsilcilikleri, destek hizmeti kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanunun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri istemeye, bunların tüm defter kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olduğu, bilgi istenenlerin de istenilen bilgileri vermekle, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlü tutulduğu düzenlenmiştir.

Kurum tarafından ihtiyaç duyulacak bilgi ve belgelerin gizli olsa dahi görevi nedeniyle bunlara sahip kamu kurum ve kuruluşları, Merkez Bankası ve benzeri kuruluşlar ile Risk Merkezi tarafından geciktirilmeksizin yerinde denetim yapan meslek personeline verilmesi hükme bağlanmıştır.

Kurum tarafından gerçekleştirilen incelemeler sırasında talep edilmesi hâlinde, bankalar tarafından iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinde çalışanların görevlendirilmesi dâhil, her türlü desteğin sağlanacağı hüküm altına alınmak suretiyle bankaların denetiminin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Kurumun meslek personelinin bu Kanun kapsamındaki vazifeleri dışında görevlendirilmelerinin, Kanunda sayılan görevleri öncelikli olmak kaydıyla Başkan tarafından yapılması öngörülmüştür.

Başkanın uygun görmesi üzerine, bağımsız denetim kuruluşlarının özellik arzeden konularda görevlendirilmesi hüküm altına alınmıştır. Bağımsız denetim yapan kuruluşun denetçisi, denetim konusu ile sınırlı olmak kaydıyla bu maddedeki yetkileri haiz kılınıp sır yükümlülüğüne tabi tutulmuştur.

Kurumun, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden, bu Kanunun Kurumun görev yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümlerinde zikredilen kuruluşlar ve ilgilileri hakkında 1567 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkiyi haiz olduğu ve kanunla kurulmuş bankaların kuruluş kanunu hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulamasını denetlemeye de yetkili bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Bankalarda yerinde denetim yapan kişiler, bu Kanunda belirtilen düzenlemelerin dışında diğer kanunlara aykırılıkları tespit ettikleri takdirde bu tespitleri ilgili mercilere derhal bildirmekle yükümlü kılınmıştır.

Denetim ve gözetime ilişkin usûl ve esasların Kurumca düzenlenecek yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 97- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (9) numaralı fıkrasında yer alan Kurumun bilgi ve belge isteme yetkisi yeniden düzenlenmiştir.

Bankalar, finansal holding şirketleri, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri ile bunların ortakları, bağlı ortaklıkları, nitelikli paya sahip olduğu ortaklıkları, birlikte kontrol ettiği ortaklıkları, şubeleri ile temsilcilikleri, bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşları, gizli dahi olsa bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi Kurumun talebi üzere Kuruma tevdi etmekle yükümlü kılınmak suretiyle etkin gözetim ve denetimin sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası ile denetim ve gözetimde sürekliliğin ve tutarlılığın sağlanması amacıyla kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından bu Kanun kapsamında verilen görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermek, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmek ve incelemeye hazır bulundurmak, tüm bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak ilgili personele açmak, verilerin güvenliğini sağlamak ve muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile vermek zorunda bulundukları bilgilere ilişkin mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hâle getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelenmesi için ibraz etmek ve işletmek hususunda mükellef tutulmuşlardır.

Kurumun faaliyetlerini etkin olarak gerçekleştirmesini teminen ilgili tarafların gereken hassasiyeti göstermesi önem arz etmektedir. Bu amaçla, kendilerinden bilgi talep edilen kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süreler içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle mükellef kılınmıştır.

Madde 98- Hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde, Kurumun sahip olduğu bilgilerin ilgili taraflarca nasıl paylaşılacağı belirgin hâle getirilmiştir. Avrupa Birliği ülkelerinin bankacılık mevzuatları ile Uluslararası Para Fonunun şeffaflık ilkeleri paralelinde, Kurumun faaliyetleri hakkında hazırlayacağı raporlar sistematik bir şekilde belirtilmiş ve Kurumun kamuya açıklayacağı hususlar düzenlenmiştir.

4743 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile düzenleyici ve denetleyici kurumlar, faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirmekle yükümlü kılınmışlardır. Bu çerçevede maddenin birinci fıkrasında, Kurumun faaliyetleri hakkındaki yıllık raporun, raporun ait olduğu dönemi izleyen yılın Mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna sunulması ve kesin hesaplar ile birlikte kamuya açıklanması ile Kurumun, faaliyetleri ile ilgili olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plân ve Bütçe Komisyonuna bilgi vermesi hüküm altına alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası ile ekonomik kamu düzeninin sağlanmasında, bankaların gözetim ve denetiminden sorumlu olan Kurumun, bu görevini yerine getirirken bir nevi ekonomik kolluk yetkilerini kullanıp, geleceğe yönelik olarak oluşturduğu stratejilerine ve bu stratejilerin uygulanmasına ilişkin olarak Bakanlar Kuruluna altı ayda bir bilgi vermesi öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrası ile Kurumun, sektörde yaşanan gelişmelere ve bankalar, finansal holding şirketleri, finansal kiralama, faktoring ile finansman şirketlerinin performanslarına ilişkin olarak toplulaştırılmış bazda üç aylık süreli kapsamlı bir rapor yayımlaması öngörülmüştür. Ayrıca, Kurumun şeffaflık ilkesi uyarınca risk yönetim politikalarını kamuya açıklaması hüküm altına alınmak suretiyle, kamuoyunun Kurumun denetimine tâbi kuruluşların işleyişi hakkında bilinçlenmesi sağlanırken piyasanın istikrarını da artırması amaçlanmıştır.

Finansal piyasalarda şeffaflık ilkesinin tam olarak yerleşmesi ve piyasalarda faaliyet gösteren aktörlerin gelişmeler karşısında gecikmeksizin ve tam olarak bilgilenmelerinin sağlanmasını, bilgi eksikliği ve gecikmesinden kaynaklanan maliyetlerin asgariye indirilmesini teminen Kurul tarafından yapılan düzenlemelerin, değişiklikleri de içerecek şekilde sürekli olarak güncellenmek suretiyle Kurumun internet sayfasında yayımlanması öngörülmüştür.

Maddenin son fıkrası ile bilgi akışının sağlanmasında önemli bir işlevi olan süreli raporların biçim ve içerikleri ile usûl ve esaslarının Kurul tarafından belirleneceği düzenlenmiştir.

Madde 99- Finans sektörünün düzenli bir şekilde işleyişi, denetimi ve piyasa riskinin yönetimi, hukuk kurallarına uyumun yanı sıra, ilgili kuruluşlar ile yabancı ülke otoriteleri arasında yakın ve sürekli işbirliğini gerektirir. Bu çerçevede, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (9) ve (10) numaralı fıkraları hükümleri esas alınarak, Kurumun kamu kurum ve kuruluşları ve yabancı ülke yetkili

mercileri ile işbirliği yapmasına ilişkin hususlar, Avrupa Birliği düzenlemeleri ile uluslararası uygulamalar da gözetilerek hükme bağlanmıştır.

Para, kredi ve bankacılık politikaları sektör üzerinde önemli etkilere sahiptir. Sektörün bu politikalara uyum sağlayıp sağlayamayacağı, sektörde yer alan kuruluşların finansal durumları ile yakından ilgilidir. Bu nedenle, söz konusu politikaların belirlenmesinde veya yürütülmesinde Kurum, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Merkez Bankasının karşılıklı mütalaa ve bilgi alışverişinde bulunacakları öngörülmüştür.

Kurum, Fon ve Merkez Bankası tarafından görevleri çerçevesinde edinilen bilgiler her bir merci bünyesinde tutulmaktadır. Bu bilgilere başka bir merciin görevlerini yerine getirmek amacıyla ihtiyaç duyması hâlinde, aynı konuda bankalara ve finansal holding şirketlerine ikinci bir raporlama yükü getirilmemesi amacıyla söz konusu bilgilerin paylaşılması önem arz etmektedir. Bu nedenle anılan mercilerin veri tabanlarında yer alan, üzerinde müşterek olarak uzlaştıkları bilgileri, Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek ve denetim ile gözetimde uyumun ve yeknesaklığın sağlanması amacıyla, gizlilik hükümleri çerçevesinde paylaşmaları maddenin ikinci fıkrası ile hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, bankaların etkin denetimi bunların yurt dışında bulunan şube ve ortaklıklarının da denetlenmesini gerektirmektedir. Ancak, bunların yurt dışında bulunmaları nedeniyle denetimin yapılması ilgili ülke yetkili mercilerinin iznine bağlıdır. Ayrıca bu mercilerin bankalar hakkında denetim veya başka bir surette edindiği bilgiler bankaların faaliyetlerinin emin ve güvenilir bir şekilde sürdürülmesi için yapılacak değerlendirmelerde önem arz edebilmektedir. Etkin bir denetimin sağlanması bakımından, yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili muadil mercilerin, kendi ülkelerindeki finansal piyasalarda faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki bu Kanun kapsamındaki şube veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi taleplerinin yerine getirilmesi ile bankaların yurt dışındaki şube veya ortaklıklarından konsolidasyon kapsamında istenen bilgilerin yerine getirilmesi, karşılıklılık ilkesi çerçevesinde Kurulun iznine tâbi kılınmıştır.

Finansal piyasalarda yaşanan küreselleşme, teknoloji ve yeni finansal araçlardaki gelişmeler, finansal piyasalarda hızlı bir gelişimi beraberinde getirmektedir. Düzenleme ve denetim ihtiyaçlarını zamanında belirlemek, uluslararası alanda denetim ve gözetim sistemlerinde yaşanan gelişmeleri takip edebilmek ve yabancı muadil kuruluşların deneyimlerinden yararlanmak, Kurumun görevlerini en iyi şekilde icra edebilmesi için gerekli çalışmalardır. Bu çalışmaların icrası maksadıyla Kurumun, politikaların ve düzenlemelerin uyumlaştırılmasına yönelik olarak, gerekli olduğu hâllerde yabancı ülkelerde denetim yapma ve eğitim ile personel değişimi imkânı sağlamak üzere, yabancı ülkelerin denetime yetkili mercileri ile yapacağı ikili anlaşmalar çerçevesinde veya başka yollarla, finansal kuruluşlarla ve finansal piyasalarla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunabileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, Kuruma, yurt dışında şube veya ortaklığı bulunan bir bankanın faaliyet izninin kaldırılması hâlinde, bu bankanın durumu hakkında ilgili ülkenin muadil otoritesine, denetimin ulusal ve uluslararası alanda kesintisiz olarak yerine getirilmesini teminen gecikmeksizin bilgi verme yükümlülüğü getirilmiştir.

Yurt içi ve yurt dışı yetkili mercilerle denetime, bilgi paylaşımına ve diğer hususlara dair yapılacak işbirliğine ilişkin usûl ve esasların Kurulca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 100- Maddenin ilk fıkrası ile finansal piyasaların bir bütün olduğu gerçeğinden hareketle Avrupa Birliği düzenlemeleri ve uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak Finansal Sektör Komisyonu oluşturulması öngörülmüştür.

Finansal Sektör Komisyonu, finansal piyasalardaki güven ve istikrarın teminine yönelik olarak politika önerilerinde bulunmak, finans sektörünün geleceğini ilgilendiren konulara ilişkin görüş bildirmek, bilgi alışverişinde bulunmak, kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, ortak politika önerilerinde bulunmak üzere, Kurumun yanı sıra, ekonomik kamu düzeninin sağlanmasında bu alanda düzenleme ve denetim yetkisi bulunan Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu, Fon, Rekabet Kurulu ile menkul kıymetler borsaları ve kuruluş birlikleri temsilcilerinden oluşmaktadır.

Madde ile kurumlar arasında işbirliği ve bilgi paylaşımını öngören bir yapı oluşturulmuş ve Komisyonun çalışma usûl ve esaslarının üye kurumların görüşleri alınmak suretiyle Kurul tarafından belirleneceği, Komisyonun en az altı ayda bir toplanacağı ve toplantı sonuçları hakkında Bakanlar Kuruluna bilgi sunulacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 101- Bankacılık sisteminin genel durumu, kredi kuruluşlarının denetimleri sonucunda alınacak önlemler, sigorta primi ve sigortalı mevduat ve katılım fonlarına ilişkin bilgiler ile Fonun görev alanına giren konularda işlem tesis edilmesinin gerekli olduğu hâllerde Kurum ile Fon arasında azamî düzeyde işbirliğinin sağlanması amacıyla, bir Eşgüdüm Komitesinin kurulması öngörülmüştür. Komitenin, Başkan ve Kurum Başkan yardımcıları ile Fon Başkanı ve Fon Başkan yardımcılarında teşekkül edeceği ifade edilmiştir. Komitenin en az üç ayda bir olmak üzere sektörde yaşanan gelişmeler doğrultusunda tarafların uygun göreceği sıklıkla toplanması ve tarafların bilgi paylaşımında gerekli duyarlılığı göstermeleri esasa bağlanmıştır. Ayrıca, Kurum ile Fon arasında, iki kurumu ilgilendiren konularda ve bilgi paylaşımında izlenecek usûl ve esasların ayrıntılı olarak belirlendiği bir mutabakat zaptının imzalanması şart koşulmuştur.

Madde 102- Kurum gelirlerinin giderlerini karşılaşmasının esas olduğu ve bütçesinin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde düzenleneceği öngörülmüştür. Mali yıl sonunda oluşan gelir fazlalarının Mart ayı içinde genel bütçeye aktarılacağı ve gerekli durumlarda genel bütçeden Kuruma kaynak aktarımında bulunabileceği hüküm altına alınmıştır.

Kurum giderlerinin, bir önceki yıl sonu bilanço toplamalarına göre bu Kanunun bankalar, finansal holding şirketleri, finansal kiralama, factoring ve finansman şirketlerince bütçenin yürürlüğe girmesinden önce Kuruma yapılacak ödemelerle karşılanacağı, giderlere katılma payı olarak tahsil olunacak tutarların, söz konusu kuruluşların bilanço toplamalarının onbinde üçünü geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Kurumun iç ve dış denetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde yapılacaktır. Kurumun faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın Mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı ikincil düzenlemeler ile

bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlanması öngörülmüştür.

Kurumun yıllık faaliyet raporu, mali tabloları ve bütçe kesin hesabının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı ve kesin hesabın bir örneğinin de Maliye Bakanlığına gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 103- Özlük haklarının, personelin stresli ortamlarda dahi çalışmasını motive edecek, uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmeleri takip edebilecek, asgarî olarak sektördeki önemli görevleri ifa eden personel düzeyinde bilgiye sahip kişilerden oluşmasını sağlayacak nitelikte olması denetim ve gözetimin etkinliği açısından bir zarurettir. Kurum faaliyet alanlarında alınacak kararlarda yapılabilecek bir hatanın sonucunda doğabilecek kamu zararının boyutları dikkate alındığında personel kalitesinden taviz verilmesi imkân dâhilinde bulunmamaktadır. Sektörde aranan nitelikleri haiz personelin, herhangi bir nedenle görevden ayrılması hâlinde yeni personelin yetiştirilmesi mesleğin mahiyet ve niteliği gereği uzun zaman almaktadır.

Madde, ülkenin geleceğini doğrudan ilgilendiren ve dinamik bir yapı arzeden finansal sektöre ilişkin son derece kapsamlı ve teknik konularda görev yapan ve sorumluluk üstlenen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personelinin haiz olduğu nitelikleri, yetki görev ve sorumlulukları dikkate alınarak sistematik bir şekilde düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, Kurul Başkanına Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dahil mali ve sosyal haklar tutarında aylık ücret ödeneceği ve Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanların bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmayacağı, Kurul üyelerine, Kurul Başkanına yapılan ödemelerin yüzde doksanbeşi oranında aynı esas ve usullere göre ödemenin yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ülkelerin muadil otoritelerinde görev yapan personele ilişkin özlük hakları ve ücret rejimi genel kamu personeli özlük hakları ve ücret rejiminden ayrı tutularak yetişmiş eleman kaybının asgarî ölçülerde tutulması prensip edinilmiştir. İhtiyaç duyulan yetkin elemanın temini ve hizmete devamının sağlanması bakımından kadro karşılığı sözleşmeli olarak istihdam edilmesi öngörülen Kurum personelinin ücretleri ile diğer mali ve sosyal haklarının ücret tavanını geçmemek üzere Kurul tarafından belirleneceği öngörülmüştür. Maddenin diğer fıkralarında, Kurul üyeleri ile Kurum personelinin sosyal güvenliğine ilişkin esaslar hüküm altına alınmıştır.

Madde 104- Madde, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan esaslar benimsenerek sistematik bir şekilde düzenlenmiştir.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda tam mesai ile çalışmalarını teminen eski görevleri ile ilişkilerinin kesileceği, ancak memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla kamu görevlisi iken üyeliğe atananların Kuruldaki görevlerinin sona ermesinden sonra veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları durumunda otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları halinde atamaya yetkili makam tarafından mükteseplerine uygun bir kadroya atanmaları ve söz konusu kadroya atanıncaya kadar almakta oldukları her türlü ödemenin taraflarına yapılması öngörülmüştür. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul üyeliğine seçilip görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar almakta oldukları ödemelerin Kurum tarafından verilmeye devam edilmesi, bu fıkra

belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Kurum tarafından yapılacak ödemelerin üç ayı geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 105- Bu madde ile Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin, kamu hizmeti ifa etmeleri sebebiyle görevleri esnasında veya görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayıldıkları belirtilerek, görevleri ile ilgili soruşturmalara ilişkin usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanundan farklı olarak, Kurul üyeleri ve Kurum personelinin görevlerini yerine getirmelerinde herhangi bir baskıya maruz kalmalarını engellemek amacıyla, bu kişilerin haklarında soruşturma izni verilmesi, söz konusu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya zarar vermek kastıyla hareket ederek kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması şartına bağlanmıştır.

Ayrıca, Kurul üyeleri ve Kurum personeli aleyhine görevleri ile ilgili olarak açılan ceza ve hukuk davalarında ilgili üye veya personelin talebi hâlinde avukat görevlendirilmesi uygun görülmüştür.

Açılan hukuk davalarında yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Kurumun ödeme yapması hâlinde, Kurumun bu meblağı ilgili personelin kusurlu olduğuna ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi kaydıyla ilgililerden talep edeceği esasa bağlanmıştır.

Madde 106- Bu madde ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda olduğu gibi Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görüleceği hükme bağlanarak, konuya ilişkin süreç uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede, Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davalarda yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilecek kararlara ilişkin itirazların Kurumun savunması alınmadan sonuçlandırılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, ilişkili Bakanlığın, Kurulun düzenleyici nitelikteki kararlarına karşı iptal davası açabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 107- Bir bankanın ve yabancı banka şubesinin faaliyet izninin kaldırılması halinde yönetim ve denetiminin Fona intikal edeceği hükme bağlanmış; akabinde, tasfiye sürecinde, iznin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren, banka ve yabancı banka şubesi hakkındaki ihtiyatî tedbir dahil her türlü icra ve iflâs takibatının duracağı ve yeni icra ve iflâs takibi yapılamayacağı, banka hakkında Fon haricinde üçüncü kişiler tarafından açılmış tüm dava, icra ve iflâs takiplerinin mahkeme, icra ve iflâs dairesi tarafından derhal Fona bildirileceği hükme bağlanmıştır.

Fonun, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankadaki ve yabancı banka şubesindeki sigortalı mevduatı doğrudan veya ilan edeceği başka bir banka aracılığı ile ödeyerek, mevduat sahipleri yerine bankanın doğrudan doğruya iflasını istemesi, iflas kararı alınması halinde tüm imtiyazlı alacaklılardan önce gelmek üzere imtiyazlı alacaklı sıfatını kazanması ve iflas dairesi, alacaklılar toplantısı ve iflas idaresi görev ve yetkilerine sahip olarak bankayı anılan Kanun hükümleri çerçevesinde tasfiye etmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Fona tanınan yetki ve imtiyazlar ile Fonun alacağının hak kaybına sebebiyet vermeden tahsili amaçlanmıştır.

Faaliyet izni iptal edilen bir banka ve yabancı banka şubesinin iflâs talebinin seri muhakeme usulü hükümleri uygulanarak en geç altı ay içerisinde karara bağlanması, iflas kararı verilmeyen hallerde ise banka ve yabancı banka şubesinin iradi tasfiyesinin başlatılması ve Fon alacağının hak kaybına sebebiyet verilmeden tahsili hususunda Fona yetkiler tanınmış, tasfiyeye ilişkin yetkilerin yönetmelik ile düzenlenerek uygulanması, böylelikle faaliyet izni kaldırılan banka ve yabancı banka şubesindeki çözümleme süreçlerinin hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılması amaçlanmıştır.

Madde 108- Bu hüküm ile Fona; ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankalarla ilgili yetkilerini maliyet etkinliğini sağlama ve mali sistemin güven ve istikrarını koruma ilkeleri doğrultusunda kullanması, banka faaliyetini geçici süre durdurması ve/veya devir tarihi itibarıyla düzenlenecek bilançosunu esas almak suretiyle mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi ve satışı amacıyla maddede sayılan yetkilerini kullanması imkanı sağlanmıştır. Fonun bu yetkilerini kullanması sonucunda, devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisselerin, üzerindeki her türlü hak ve takyidattan âri olarak Fona intikal edeceği hükme bağlanmıştır. Fon, sahip olduğu aktifleri ve hisse senetlerini iskonto uygulayarak veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya ve kendisine intikal eden hisselerin üçüncü kişilere devredilmesine yönelik olarak gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya yetkili kılınmıştır.

Ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona devredilen bankaların, mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi ve satışına ilişkin işlemlerin dokuz ay içerisinde tamamlanması, bu sürenin işlemlerin tamamlanmasına yetmemesi halinde Fon Kurulu kararı ile üç ayı geçmemek üzere uzatılması ve her halükarda Fona devredilen bankanın oniki aylık süre içerisinde bankanın başka bir banka ile devir, birleştirilme ve satış işlemlerinin tamamlanması, aksi halde oniki aylık süre içerisinde sisteme geri döndürülememiş bankanın Kurul kararı ile faaliyet izninin kaldırılarak hakkında iflas ve tasfiye süreçlerinin başlatılması hususunda Fon yetkili kılınmıştır.

Madde 109- Bir bankanın kaynakları ve varlıklarının bankanın hakim ortakları veya yöneticileri tarafından istismar edilmesi halinde, uygulanacak tedbirlere bu maddede yer verilmiştir. Banka kaynakları ve varlıklarının doğrudan ve dolanlı olarak kullanılma usulleri belirtilerek kullanılan kaynaklar ve maruz kalınan zarar kapsamında iade ve tazmine konu edilecek tutarların belirlenmesi, şahsi sorumluluğa ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla doğrudan veya dolaylı veya dolanlı bir şekilde kullanılan kaynakları ve bu suretle uğranılan zararları Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin etme mükellefiyeti getirilmiş, maddede belirtilen şartların mevcudiyeti halinde, bu zarar veya kullanılan kaynakların miktarına bakılmaksızın, bunlara ait hisselerin başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal etmesine imkan sağlanmıştır. İade veya tazmin mükellefiyetinin yerine getirilmesi veya Fonun uygun göreceği biçimde teminatlandırılması halinde dahi banka hakkında ilave tedbirler alınması ve uygulanmasında Fona ve Kurula yetkiler verilmiştir.

Madde 110- Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalardaki mevduat ve katılım fonu sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik olarak gerekli göreceği her türlü tedbirleri alması kapsamında; hâkim ortaklarından ve tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarlarından ve yöneticilerinden, kendilerine, eşlerine, altsoy ve üstsoyuna, kan ve kayın hısımlarına, evlatlıklarına ve kendilerini evlat edinenlere ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ile yaşayış tarzına göre

geçim kaynaklarını ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesi vermelerini istemeye ve malvarlıkları üzerine teminat aranmaksızın ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları ile ilgililerin yurt dışına çıkmasını yasaklama dahil, alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemeye yetkili kılınmıştır.

Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın ana sözleşmelerinde yer alan düzenlemelerin genel kurul yapılmaksızın değiştirilmesinde ve tescil ettirilmesinde Fona yetki verilmiş, bankanın faaliyet izninin kaldırıldığı veya Fona devredildiği tarihten sonra bankaya borçlu olanların banka alacaklılarından temlik yoluyla alacak edinmeleri, takas ve mahsup talebinde bulunmalarına kısıtlamalar getirilmiş, böylelikle bu bankalar hakkında etkin ve süratli bir biçimde çözümleme faaliyetlerinin başlaması ve kesintiye uğratılmadan devam ettirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 111- Bu Kanun hükümleri kapsamında bir bankanın iflâs ve/veya tasfiyesinde tesis edilecek işlemlerin uygulanması amacıyla, muhtemel gereksinimler dikkate alınarak Kurumdan alınacak geçici süreli izinle Fon tarafından banka kurulması, bu süre içerisinde iflas veya tasfiye işlemlerinin tamamlanamaması halinde izin süresinin uzatılarak iflas ve tasfiye işlemlerinin tamamlanması sağlanmış, bu bankaya Kanun ile Fona verilen görevlerin ifasında bazı istisna ve muafiyetler tanınmıştır.

Madde 112- Fon, yaptıkları işlemler nedeniyle banka hakkında Kanunun 72 nci maddesi hükümlerinin uygulanmasına neden oldukları tespit edilen yöneticiler ve denetçilerinin, yönetici ve denetçilerin karar ve işlemlerinin bankanın hâkim ortaklarına menfaat temini amacıyla yapılması halinde de bu ortakların şahsen iflaslarını isteme ve iflaslarına karar verilmesi halinde iflas tasfiyesi ile yetkilendirilmiştir.

Madde 113- Kanun kapsamında Fona verilen yetki ve görevler madde metninde ayrıntılı olarak belirtilmiş, Fonun kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir Kurum olduğu, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin Fon Kurulunun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremeyeceği, Fonun yerindelik denetimine tabi tutulamayacağı ve bir takım mevzuat hükümlerine tabi olmayacağı düzenlemesi getirilmiştir. Fonun malları haciz ve rehine karşı korunmuş, personel istihdamında serbestlik tanınarak görev ve yetkilerini etkin bir şekilde yerine getirmesi amaçlanmıştır.

Madde 114- Fonun karar organı olan Fon Kurulunun biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşacağı ve Fon Kurulu Başkanının Fonun da başkanı olduğu hükme bağlanmış ve Başkana vekaletin hangi hallerde ve kim tarafından üstleneceği düzenlenmiştir.

Madde 115- Fon Kurulu üyelerinin taşımaları gereken şartlarla birlikte Bakanlar Kurulu tarafından atanmaları için sahip olmaları gereken diğer hususlar belirlenmiştir. Ayrıca Kurul üyelerinin; göreve başlamadan önce, görevlerini dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yerine getirecekleri konusunda, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin etmelerine ilişkin düzenleme getirilmiştir.

Madde 116- Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri en yüksek verimin sağlanması için altı yıl olarak belirlenmiş ve süreleri biten başkan ve üyelerin yeniden atanamayacakları, boşalan üyeliklere atananlardan iki yıl veya daha az süreyle görev yapanların bir defalığına tekrar atanabiliceği öngörülerek Kurulun işlerinin düzenli bir şekilde yapılabilmesi ve kurumsal hafızanın devamının sağlanması amaçlanmıştır. Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemeyeceğine ilişkin kurallar ve istisnai haller düzenlenmiştir.

Madde 117- Fon Kurulu üyelerinin görevlerini tam bir tarafsızlık ve dürüstlikle yapmalarını sağlamak amacıyla, Kurul üyeliği dışında yapamayacakları bazı faaliyetler ile diğer yasaklar tadadi olarak bu maddede sayılmaktadır. Ayrıca mal beyanına ilişkin olarak Kurul üyelerine özel bir düzenleme getirilmektedir.

Madde 118- Bu maddede Fon Kurulunun toplanma şekli, karar alma usulü, kararların tekemmülü, tebliği ve Resmî Gazetede yayımlanması gibi hususlar düzenlenmektedir. Fonun karar organı olan Kurul üyelerinin Fon faaliyetleri hakkında Başkan tarafından bilgilendirilmesi de öngörülmek suretiyle Kurul kararlarının alınmasından önce yeterli bilgiyle donatılması sağlanmaktadır.

Bu maddeye göre, gündemi belirleme yetkisi Başkana verilmiş olmakla birlikte bu yetki mutlak değildir. Toplantıdan önce bir üyenin önerisi üzerine Kurulun kabul etmesi şartıyla gündeme yeni madde ilave edilmesi mümkün hale gelmiştir.

Ayrıca, toplantı ve karar nisapları düzenlenmiş bulunmaktadır. Tutanakların imzalanmaması, toplantılara iştirak edilmemesi, kararların imzalanmaması veya karşı oy gerekçelerinin yazılmaması gibi durumlarda neler yapılacağı belirlenmiş, uygun süreler öngörülmüştür.

Fon Kurulu üyeliklerinin boş bulunması ve bu durumun Kurulun karar almasını engellemesi halinde, Kurul üyeliklerine atama yapılınca kadar, toplantı nisabını sağlayacak şekilde kıdemli başkan yardımcılarının Kurul üyeliğine vekalet etmesi düzenlenmiştir.

Fon Kurulunun düzenleyici mahiyetteki kararlarının Resmî Gazetede yayımlanması, diğer kararlarının ise bültenler, web sayfası ve benzer vasıtalarla kamuoyuna duyurulması öngörülmüş, ancak yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı nitelikteki kararların yayımlanıp yayımlanmaması hususunda Fon Kuruluna takdir yetkisi tanınmıştır.

Kurul kararlarının uygulanması konusunda idare hukukunun genel prensibi korunmuştur. Bir başka ifade ile, Kurul kararları usulüne uygun olarak tebliğ edildikleri andan itibaren uygulanabilecek ve para cezaları tahsil edilebilecektir. Aleyhine karar verilen taraflar yargıya gidip yürütmeyi durdurma kararı alıncaya kadar karar uygulanacaktır. Yürütmeyi durdurma kararı verilmesi halinde ise genel uygulamadan farklı olarak özel bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre, mahkemenin iptal istemini nihai olarak reddetmesi halinde para cezalarına, işlemin ilgiliye tebliğinden itibaren kanunî faiz uygulanacaktır.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin uyacakları meslekî ilkeler ile Fon Kurulunun çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde 119- Bu hüküm ile Fon Kurulunun yetkileri daha çok Kurumun genel stratejisini belirleme ve genel idarî nitelikteki işlerde ise sadece ana ilkeleri belirleme düzeyinde sayılmıştır. Böylelikle uygulamada ortaya çıkan bazı sorunların önlenmesi hedeflenmiştir.

Madde 120- Başkanın sorumlulukları belirlenerek, bu sorumluluğun sınırları tespit edilmiş, icraya ilişkin görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Başkanın Kurula ilişkin görevlerinin, Fon Kurulunun kararlarını uygulamak ve Kurumu yönetmek olduğu ve başkana, yokluğunda ikinci başkanın vekâlet edeceği hükme bağlanmıştır.

Madde 121- Bu madde ile, başkana kurumun yönetiminde ve gerekli koordinasyonun sağlanmasında yardımcı olmak üzere iki başkan yardımcısı atanacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 122- Hizmet birimlerinin düzenlendiği bu madde ile, Kurumun daire başkanlığı şeklinde teşkilâtlanmış anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşacağı hüküm altına alınmaktadır. Fonda performansın düşmesinin önüne geçebilmek ve verimlilik artışını sağlamak için de daire başkanlıklarının sayısı on ile sınırlandırılmaktadır. Birimlerin görev ve sorumluluklarının Fonun görevlerine uygun olarak Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirleneceği de hüküm altına alınmaktadır.

Madde 123- Fona verilen görev ve hizmetlerin avukatlar, denetçi ve denetçi yardımcıları, uzman ve uzman yardımcılarının oluşan meslek personeli ile idari personel eliyle yürütülmesi hükme bağlanmış ve bu personelin taşıyacağı nitelikler düzenlenmiştir. Diğer taraftan, Fonun meslek ve idari personelinin yeterli ve yarışma sınavları, nitelikleri ve çalışma usûl ve esasları ile ilgili diğer hususların Fon tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesine ilişkin düzenleme getirilmiş olup bu düzenleme ile Fonun daha etkin ve verimli çalışması amaçlanmıştır.

Madde 124- Fonun, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatla verilenler dışındaki görev ve yetkileri, sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu üzerinden prim hesaplanması ve tahsilinin denetlenmesine ilişkin yetkileri, Fonun faaliyetlerinde gözetileceği ilke ve stratejiler, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının Fona yardım yükümlükleri bu madde ile düzenlenmiş, böylelikle Fonun daha etkin ve verimli çalışması amaçlanmıştır.

Madde 125- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden Fonun belge ve bilgi isteme yetkisinin kapsamı ve sınırları ile kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin bu kapsamdaki yükümlülükleri düzenlenmiş olup bu düzenleme ile Fona çalışmalarında ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgelerin temininde hiç bir zorlukla karşılaşmaması amaçlanmıştır.

Madde 126- Fonun iç denetimi ve dış denetimi, yıllık hesapları, faaliyet raporu, mali tabloları ve bütçe kesin hesabı, dava, alacak, takip, tahsil, yeniden yapılandırma ve diğer faaliyetleri ile ilgili raporları hakkında düzenleme yapılmıştır. Fonun iç denetiminin Başkan, dış denetiminin ise Sayıştay tarafından yapılması öngörülmektedir. Fonun faaliyetleri performans denetimine tâbi tutularak daha ekonomik, verimli ve etkili bir şekilde çalışması amaçlanmış, bütçesi çerçevesinde faaliyet yapması ve bunun performans denetimi ile ölçülmesi, performansına göre hazırlayacağı faaliyet raporlarının, mali tabloları ve bütçe kesin hesabı ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması sağlanarak Meclis denetiminin de gerçekleştirilmesi, yıllık faaliyet raporu, Sayıştay mali denetim raporu ile

yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı olacak kararları dışındaki kararları, düzenlemeleri, işlemleri, araştırma ve soruşturmalarının her yılın Mayıs ayı sonunda Fonun internet sayfasında ve resmî bültenleriyle yayınlanarak kamuoyunun bilgisine sunulması, böylece kamuoyu denetimine de imkan sağlanması hedeflenmiştir.

Madde 127- Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile personelinin ücret, malî ve sosyal hakları, emeklilik ve hizmet sürelerinde düzenleme yapılmıştır. Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile meslek personelinin Emekli Sandığı Kanununa, diğer personelin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olacağı; Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananlardan, emekliliğini hak edip talebi sonucu emeklilik işlemi tamamlanan üyelerin üyeliklerinin görev süreleri sonuna kadar devam edeceği; atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam edeceğine ilişkin düzenlemeler yapılmış olup bu düzenleme ile kamu personeli hakkında verimli ve yeksenak uygulama yapılması amaçlanmıştır.

Madde 128- Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananların görevleri süresince önceki görevleri ile ilişkilerinin kesilmesi, bu sayede tarafsızlıkları hakkında muhtemel şüphelerin önüne geçilmesi, kamu görevlisi iken Kurul üyeliğine atananlardan Kurul üyeliği sona erenlerin geldikleri göreve dönmelerinde, atama işlemlerinde vuku bulabilecek gecikme halinde mağduriyetlerini önlemek üzere üç ayı geçmemek şartıyla Fondaki özlük haklarının devam etmesi öngörülmektedir. Aynı hüküm, özel sektörde çalışmakta iken üye olarak atananlar hakkında da uygulanabilecektir.

Madde 129- Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin, gerek görevlerinin ifası sırasında ve gerekse görevden ayrılımlarından sonra, görevleriyle ilgili isnatlardan dolayı aleyhlerine açılmış ve açılacak davaların bir avukat tarafından yürütülebilmesine imkan tanınmış; Fon Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Fon personelinin, görevleri esnasında veya görevleri nedeniyle işledikleri suçlar ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılacağı, soruşturmanın Fon Kurulu üyeleri için ilişkili Bakanın, Fon personeli için ise Fon Başkanının izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılacağı öngörülmüştür. Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Fon personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisinin ise ilişkili Bakana ait olduğu belirtilmiş, Fon Kurulu üyeleri ve Fon personeli hakkında soruşturma izni verilmesi için, bu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması gerektiği düzenlenmiştir. Soruşturma izni verilmesi halinde bu durumun ilgililere tebliğ edileceği, soruşturmaya izin verilmesine karar verilmesi halinde, bu kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabileceği, izin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamayacağı öngörülmüştür. Böylelikle, Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin Fon alacağını tahsil ve takip görevlerini yerine getirirlerken kasıtlı suçlama ve yıpratmalara karşı gerekli hukuki güvenceye sahip olmaları amaçlanmıştır.

Bakan, Kurul veya Fon Kurulu tarafından atanan yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri ile Fon tarafından bu Kanunun 135 inci maddesi hükümlerine ve/veya bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (7) numaralı fıkrasının (a) bendine istinaden atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile müdürler kurulu üyeleri ve tasfiye memurları ve/veya yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankaların iştiraklerinde bu bankaları temsilen görev yapan yönetim ve denetim kurulu

üyeleri, müdürler kurulu üyeleri, tasfiye memurları ile bu yöneticilerce görevlendirilen genel müdür, genel müdür yardımcısı ve diğer şirket çalışanları ve/veya hisseleri Fona devredilen iştiraklerde Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri, iflâs ve tasfiye memurları ile bu yöneticilerce görevlendirilen genel müdür, genel müdür yardımcısı ve diğer şirket çalışanları aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları ile şahsi sorumluluk davalarının Fon aleyhine açılacağı hüküm altına alınmış, Fonun rücu imkanı ve atanan yöneticilerin muaf oldukları kanuni yükümlülükler düzenlenmiştir.

Şirketin amme borçlarının ve/veya Sosyal Sigortalar Kurumu borçlarının veyahut sair borçlarının ödenmemiş olmasından dolayı yukarıda sayılan yöneticilerin şahsî sorumluluklarına gidilmemesi, bu şirketlerin çoğunluğunun sermayelerini kaybetmiş olması nedeniyle anılan yöneticilerin Türk Ticaret Kanununun 324, İcra ve İflâs Kanununun 179, 277 ve 345/a maddeleri karşısında sorumlu tutulmamları, bu fıkra hükümlerinin Fon yararına uygulanması ve yönetici temininde kolaylık sağlanması gibi hususlar da dikkate alınarak kanun metnine alınmıştır.

Madde 130- Fon Kurulunun kararları nihai olarak alacakların takip ve tahsili yoluyla kamu zararlarının tazmini amacına matuftur. Bu nedenle kararların hemen uygulanması, gerekmektedir. Aksi halde uygulamadaki gecikmeler belirsizliklere yol açacak, bu da alacakların tahsili sürecinin uzamasına sebep olacaktır. Kararların kısa sürede kesinleşmesini sağlayarak belirsizliği ortadan kaldırmak ve Fon Kurulu kararlarına karşı gidilecek yargı yolunda yeknesaklığı temin etmek üzere 500.000.-YTL. yi aşan davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülmesi hükmü getirilmektedir. Yargılamanın acele işlerden sayılması öngörülerek buna ilişkin bazı istisnalar getirilmiştir.

Madde 131- Fonun, idari özerkliğinin mali açıdan tamamlanmasını teminen Fon kaynaklarının kullanımının bu madde kapsamında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanan ve Fon Kurulu kararıyla yürürlüğe giren Fon bütçesine göre gerçekleştirileceği öngörülmüştür.

Madde 132- Bankacılık sisteminin güven ve istikrar içerisinde çalışması amacıyla kurulan Fonun, Kanun kapsamında verilen yetki ve görevlerinin finansmanında kullanacağı kaynakları belirlenmiştir.

Madde 133- Fonun, Kanun kapsamında verilen yetki ve görevlerin finansmanında kullanacağı kaynaklarına ilave olarak, ihtiyaç hasıl olduğunda, Fona ek kaynak temin etme yetkisi tanınmış ve bu çerçevede, Fona ikrazen verilmek üzere Hazine Müsteşarlığınca özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebileceği, bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alınabileceği, Merkez Bankasından avans kullanılabileceği öngörülmüş ve Fona, yaptığı borçlanmalar üzerinde bağımsız tasarruf imkanı getirilmiştir.

Madde 134- Fona, Fon gelirlerinin tahsilinde, banka kaynaklarının istismarı sebebiyle faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların hakim ortakları ve yöneticileri hakkında yapacağı takiplerde ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile bu Kanun uyarınca banka tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tâbi mevduat ve katılım fonu tutarı ile Fon tarafından tespit edilen mevduat ve katılım fonu tutarı arasında bir fark bulunması halinde bu farkın tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsili yetkisi verilmiş, bu yetki çerçevesinde

Fonun idari yetkilerle donatılması suretiyle alacaklarının tahsil kabiliyetinin artırılması amaçlanmıştır.

Fonun, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takibine karar verdiği alacaklarına ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerini uygulayabileceği, Fonun, alacaklarından dolayı 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre satışa arz ettiği mal, hak ve alacaklarla ilgili ihaleye katılmaya, pey sürmeye ve alacağına mahsuben ihaleden mal, hak ve alacakları satın almaya yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Fon alacaklarının hak kaybına sebebiyet vermeden tahsilinin hızlandırılmasını teminen, iflas bürosunun ve iflas idaresinin oluşumunda yeni düzenleme getirilmiştir. Mülga metindeki icra tetkik merciine tanınan takdir hakkı kaldırılarak Fonun talebine uygun işlem tesis edilmesi öngörülmüştür.

Faaliyet izni kaldırılan veya yönetim ve denetimi Fona intikal eden bankalarla ilgili olarak, takibi şikayete bağlı suçlar dahil olmak üzere, bu Kanun hükümleri uyarınca yapılan başvurular üzerine açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında Fona kanuni müdahillik ve şahsi haklarda taraf sıfatı verilerek kamunun ceza davalarına müdahillliği ve zararların tazmini temin edilmiştir.

Fonun talebi üzerine Fona borçlu gerçek kişi ile tüzel kişilerin kanuni temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümlerinin uygulanması hükme bağlanarak Fona borçlu olanların yurt dışına çıkmalarının ve bu suretle takipleri sonuçsuz bırakma çabalarının önüne geçilmesi, böylelikle Fon alacaklarının tahsilinin hızlandırılması amaçlanmıştır.

Madde 135- Faaliyet izni kaldırılan bankaların tasfiyelerinin tamamlanması ancak iflas veya tasfiye masa alacaklarının tahsil edilememiş olması durumunda, bankanın sorumlulukları tespit edilen ortakları, yönetim kurulu eski üyeleri ve denetçileri aleyhine varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın tazmini için tasfiyenin tamamlanmasını müteakip beş yıl içinde Fon tarafından dava açılabilmesi getirilmiş, aynı şekilde Fon tarafından kanuni halef sıfatı ile takip edilecek davalar düzenleme altına alınmış, ayrıca bu bankaların başka bir bankaya devredilmesi ya da başka bir banka ile birleşmesi, hisselerinin üçüncü kişilere devredilmesi ya da tasfiyelerine karar verilmesi halinde bu işlemlerin tamamlanmasını takibeden beş yıl içinde bankanın sorumlulukları tespit edilen yönetim kurulu eski üyeleri ile eski denetçileri aleyhine varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın Fon adına tazmini istemiyle Fon tarafından dava açılabilmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde kapsamında belirtilen bankaların, Fona devredilmiş olması ve tasfiye veya yeniden yapılandırma sürecine girmeleri sebebiyle genel kurulu toplamalarının mümkün olmadığı dikkate alınarak, mali sorumluluk davalarında, dava açılmasına dair Fon Kurulu kararının "dava şartı" olarak aranan genel kurul kararı yerine geçeceği düzenlemesi getirilmiştir.

Fon tarafından açılan ve/veya açılacak davalar ile kanunî halef sıfatıyla takip edilen davalarda, kamu yararı gözetilerek maktu vekalet ücreti uygulaması getirilmiştir.

Madde 136- Hakim ortakların doğrudan veya dolaylı olarak yönetim ve denetimini elinde bulundurdukları şirketlerin kapsamı genişletilerek, Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülmesi halinde, hakim ortak adına hareket eden ve onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen şirketlerin ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile bu şirketlerin yönetim ve denetiminin Fon tarafından devralınması imkanı getirilmiştir.

Fon alacaklarının tahsili bakımından yarar görülen hâllerde, Fonun yönetim ve denetimini devralacağı şirketler ile bu şirketlerin ortaklarının temettü hariç ortaklık haklarının Fon tarafından devralınması halinde, yönetim ve denetim kurulu üyeliklerine atanacak uzman eleman teminindeki güçlük nedeniyle, Fonun hareket kabiliyetinin artırılmasını teminen şirket ana sözleşmesinde belirlenen yönetim ve denetim kurulu üye sayısı ile bağlı kalınmaksızın üye sayısını artırmak veya eksiltmek suretiyle Fonun atama yapma konusunda yetkili kılınması öngörülmüş, Fonun yönetim ve denetimine sahip olduğu şirketlerin ve/veya bu madde uyarınca yönetimini ve denetimini devir aldığı şirketlerin ve Fon iştiraklerinin ortak sayısının, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel kanunlarda belirtilen zorunlu ortak sayısının altına düşmesi halinde tüzel kişiliklerine hâle gelmeyeceği hüküm altına alınarak uygulamada şirketlerin ortak sayısı değişiklikleri neticesinde hukuki varlıklarının devamı ile ilgili oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasındaki düzenleme ile Fon tarafından atanan yöneticilerin yetkilerinin kapsamı genişletilerek şirket aktiflerinin Fon alacağına mahsuben değerlendirilmesi hususunda yetki verilmiştir.

Fon iştiraklerinin veya yönetim ve denetimi devir alınan şirketlerin hisselerinin veya aktiflerinin rızai yollarla paraya çevrilerek alacağa mahsup edilmesinde, şirket yönetimi ile birlikte Fon da yetkili kılınmıştır.

Fon iştiraklerinin veya yönetim ve denetimi devir alınan şirketlerin hisselerinin % 49'undan fazlasının yabancı gerçek ve tüzel kişilere satılabileceğine yönelik hükme, bu şirketlere ait malların da satılabilmesi hususunda ekleme yapılmıştır. Ancak, bilhassa gayrimenkullerle ilgili olarak özel kanunlarda bazı kısıtlamalar olabileceği dikkate alınmak suretiyle bu kısıtlamalar saklı tutulmuştur.

İktisadi ve ticari bütünlük oluşturan malların; gerek borçlunun, gerekse kamunun menfaatlerine uygun biçimde en yüksek değerden satılabilmesi için 6183 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın;

- İktisadi ve ticari bütünlük oluşturarak satış,
- İhale bedelinin ödenme şekli, para birimi,
- Alıcıların sahip olması gereken şartlar,
- Ödeme tarihi, ihalenin sair usul ve esaslarını Fon Kurulunun belirlemesi,
- Satışa konu varlıkların geçmiş dönem borçlarının ödenmesi,

gibi kavramlara yer verilmek suretiyle bu amacın gerçekleştirilmesi için yasal zemin oluşturulmuştur.

İhalenin güvenliği ve bu sayede iç ve dış piyasada gerekli ilgiyi görmesi amacıyla; ihalenin sonuçlanmasından ve malların alıcısına teslim edilmesinden sonra iadesinin talep edilemeyeceği, ancak ihale bedeli ve faiz maliyeti ile sınırlı olarak tazminat talep edilebileceği düzenlenmiştir.

İktisadi ve ticari bütünlüğün bozulmasına yol açabilecek girişimlerin önüne geçilebilmesi amacıyla; Fonun izni olmaksızın bu bütünlük içerisinde yer alan bir malın satışının talep edilemeyeceği düzenlemesi getirilmiş, ancak iyiniyetli üçüncü kişilerin haklarının zayi olmaması bakımından bunlarla ilgili zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemeyeceği hükme bağlanmıştır.

İhalenin sonuçlanmasından sonra alıcısının en kısa sürede yararlanmasına sunulabilmesi ve bu sayede daha fazla tahsilat sağlanabilmesi bakımından; telekomünikasyon, enerji, ulaşım, radyo, yazılı ve görsel medya ve diğer sektörlerdeki mal, hak ve varlıkların alıcıları adına devri ve tescili işlemlerinin en kısa sürede (bir ay içinde) tamamlanabilmesi hükmü getirilmiştir.

Bu madde uyarınca iktisadi ve ticari bütünlük çerçevesinde yapılacak satışlara ilişkin diğer esas ve usullerin Fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle tespit edilmesi öngörülmüştür.

Yine bu madde kapsamında yapılacak satışlarda, kamu kurum, kuruluşları ve üst kurulların bütünlük oluşturan varlıkların maliklerinden olan alacaklarının satış bedelinden garameten tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Fon Kuruluna düzenleme kapsamında "iktisadi ve ticari bütünlük" oluşturarak satış yapma yetkisi verilerek;

- Fona devredilen bankaların çözülmesi sürecinde kamu alacaklarının tahsil kabiliyetinin hızlandırılması ve artırılması,
- Satış süreci ve satış sonrasında işlemleri düzenleyerek iç ve dış talebin artırılması,
- İşletmelerle ilgili geçmiş dönemlerden kalan sorunların çözülmesi ve bu suretle ticari ve iktisadi bütünlüğün değerinin yükseltilmesi,

imkanı getirilmiş ve bu çerçevede kamu menfaatlerinin hak kaybına sebebiyet vermeden tahsilini sağlamaya yönelik çalışmaların kuvvetlendirilmesi ve istikrarlı bir şekilde devam ettirilmesi amaçlanmıştır.

Zira, Fonun, tasfiyeye tabi tutulan bankaların hâkim ortaklarından olan alacaklarını tahsil için uyguladığı 6183 sayılı Kanun hükümleri, takip sürecinin hızlı işlemlerini sağlamakta; ancak, takip sonunda haciz konulan varlıkların yahut şirketlerin satışında yeterli hukukî imkânı sunamamaktadır. Hukuk tekniği açısından varlıkların (örneğin gayrimenkullerin ve araçların) tek tek satışına uygun olan 6183 sayılı Kanunun satış hükümleri, Fon tarafından el konulan bankaların ve iştiraklerinin, her biri başka şirkete farklı şekillerde dağıtılmış varlıklarının satışına uygun değildir. Büyük borç yükü nedeniyle şirketlerin hisselerini satmak, ekonomik ve finansal açıdan oldukça zordur. Dolayısıyla, söz konusu şirketlerin sahip oldukları varlıkların satılması, süreci hızlandırmada önemli avantaj sağlayacaktır. Bu sebeple, dağılmış ve parçalanmış varlıkların bir iktisadi bütünlük içinde satılmasını sağlamak özel önem taşımaktadır. 6183 sayılı Kanun, bu iktisadi bütünlüğü oluşturmaya imkân veren düzenlemeleri içermemektedir. Bu hüküm kapsamında, 6183 sayılı Kanunun satışa ilişkin bu ve benzeri kısıtlamalarını aşmayı, satış sürecini hızlandırmayı, satış sürecindeki ve satış sonrası hukuksal belirsizlikleri kaldırarak satış değerlerini yükseltmeyi sağlayacak yetkiler Fona tanınmaktadır.

Banka kaynağının kullanılması olarak kabul edilecek bir takım işlemler sayılarak bu işlemlerin tarafları hakkında Fon, bu madde ile getirilen hükümleri uygulamakla yetkili alınmıştır. Bu işlemler sebebiyle üçüncü kişiler lehine tesis edilen ayni veya şahsi her türlü hakkın Fona karşı hüküm ifade etmeyeceği ve bahsi geçen işlemler sebebiyle Fona karşı yiniet iddiasında bulunulamayacağı yönündeki düzenleme ile de Fon alacaklarının tahsilinin uzandırılması ve çözümleme sürecinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Yine faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankanın maddede sayılan ortak veya kişilerce her türlü sınırlı ayni hak tesisine ilişkin olarak imzalanmış sözleşmelerinin geçersiz sayılması konusunda Fon Kuruluna yetki verilerek alacakların tahsil kabiliyetinin artırılması amaçlanmıştır.

Öte yandan maddede sayılan tüm alacaklara ilişkin olarak zararın veya alacağın loğmasından itibaren 6183 sayılı Kanunda belirlenen oranda gecikme zammı uygulayabileceği, yine bu alacaklara dayanılarak açılacak tüm davalarda yürütmenin durdurulmasını teminen Fonun her türlü teminat şartından muaf olacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 137- 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu uyarınca banka tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tâbi mevduat ve katılım fonu tutarı ile Fon tarafından tespit edilen mevduat ve katılım fonu tutarı arasında bir fark bulunması halinde, bu fark nispetinde kimlere ve hangi tür mal, hak ve alacaklara tedbir konulacağı belirtilmiş, bu tedbirin kapsamı ve talep edilecek mercii düzenlenmiştir. Ayrıca, tüm bu mal, hak ve alacaklara ilişkin olarak açılmış veya açılacak avarlarda bu kişiler Türk Medenî Kanununun 3 üncü maddesindeki iyiniyet karinesi ile 985 nci maddesindeki mülkiyet karinesinden ve tüm resmî sicillere iyiniyetli güven ilkesinden yararlanamayacakları; iyiniyetle edinmiş olduklarını ispatladıkları takdirde, yaptıkları demelerin muvazaalı olmayan rayiç değer olduğunu belgelendirmek şartıyla ödediklerinin slî sorumluların mal varlığı ve diğer değerlerinden bu kişilere geri verilmesine mahkemece karar verileceği düzenlenmiştir.

Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bir banka nezdinde tasarruf mevduatı hesabı bulunmamasına rağmen sahte olarak düzenlediği belgeler veya sahte olduğunu bildiği belgeleri ibraz ederek veya ettirerek, kendisine veya bir başkasına ödeme yapılmasını talep eden kişilere, fiilleri daha ağır cezayı gerektirmediği takdirde, dört yıldan ekiz yıla kadar hapis cezası verileceği, kendilerine veya gösterdikleri yahut hak sahibi oldukları kişilere ödeme yapıldıktan sonra bu fiilleri işledikleri ortaya çıkan kişilere, bu cezanın yanı sıra ödenen tutarın on katı kadar para cezası verilmesi öngörülmüş ve bu kişiler hakkında yukarıda belirtilen hükümlerin uygulanması hüküm altına alınmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleştirilen fiiller nedeniyle, bu madde hükümlerine göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından ödeme yapılmasına veya yapılması sebebiyet veren kişiler ile bunların eş ve çocuklarına ait her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

Mülga hükümde sulh ceza hakimince verilen tedbirlerin hangi merci tarafından uygulanacağı konusunda açıklık bulunmadığından ve bu husus uygulamada karışıklığa yol açtığından madde metnine, tedbir kararının kararı veren mahkemenin bulunduğu yerdeki şubetçi icra dairesi tarafından infaz olunacağı konusunda hüküm ilave edilmiş, tedbire ilişkin tedbirler konusunda izlenecek usul ve esaslar belirlenmiş ve bu tedbirlerin devamı, bir yıl

içerisinde Fon tarafından suç duyurusunda bulunulması, 6183 sayılı Kanuna göre alacağın tahsili yönünde takip başlatılması veya hukuk davası açılması şartına bağlanmıştır. Yine sözkonusu farkın bu Kanunda yer alan hükümler dahilinde tahsiline karar verme hususunda Fon yetkili kılınmıştır.

Madde 138- Fon alacaklarının tahsilini teminen açılan davalarda, Fon alacaklarının genellikle teminatlı ve likit olmaması nedeniyle yargılamayı gerektirdiğinden, dava öncesinde veya dava kapsamında alınan tedbir kararları, tedbir konulan malların devir ve temlikini önlerken dava konusu alacağın teminatını oluşturmamaktadır. Ancak tedbir kararı ile korunan borçlu malları üzerine yasal ya da muvazaalı işlemler ile üçüncü kişilerce konulan haciz ya da rehinler, Fon lehine olan tedbirin hacze dönüştürülmesi sırasında öne geçmekte ve Fon alacağı teminatsız kalmaktadır. Söz konusu sakıncaların giderilmesini teminen, Fon alacaklarının yasal teminatına ihtiyati tedbirlerle birlikte ihtiyati hacizler de eklenmiş ve Fon alacaklarının imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil edilebilmesi için eski metinde yer alan, uygulamada sorunlara yol açabilecek sınırlamalar metinden çıkarılmıştır.

Madde 139- Fona intikal eden banka kaynaklarını kullanan hâkim ortaklardan Fon alacaklarının tahsilinde, geçmiş dönemde yapılan muvazaalı işlemlerin ispatında mevzuat karşısında yetersiz kalınması ve objektif delil tespitinin her zaman mümkün olmaması nedeniyle bu muvazaalı işlemler Fona karşı geçersiz sayılmak ve aksinin ispatı karşı tarafa yükletilmek suretiyle Fon alacağının tahsilinin hızlandırılması amaçlanmıştır; ancak, ispat külfetine ilişkin olarak getirilen bu istisna, banka kaynaklarının istismarı halinde hakim ortaklar ve yöneticiler aleyhine Fon tarafından açılacak davalar ve şahsi sorumluluk davaları ile sınırlandırılmıştır.

Türk Medenî Kanununun 6 ncı maddesinde, "Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça" taraflardan her birinin hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatlamakla yükümlü olduğu öngörülmüştür. Bu genel hüküm dahi, kanun koyucunun davalarda ispat yükünün paylaşılmasında, hal ve şartlara göre, bu yükü davalıya da tahmil edebileceğini açıkça göstermektedir. Öte yandan, Borçlar Kanununun 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, sözleşmeden doğan hukukî sorumluluk davalarında, borçlunun kusurlu olduğu esas kabul edilmiş ve borçluya kusurunun bulunmadığına ilişkin kurtuluş beyanesi getirmek suretiyle tazminat ödemekten kurtulabileceği öngörülmüştür. Ayrıca Borçlar Kanununun 99 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre, Devletten alınan izin ile yürütülen bankacılık faaliyetlerinde ve banka hissedarlığında, davalı borçluların hafif kusurdan dahi hukukî sorumluluklarının mevcut olduğu kabul edildiğinden, banka yöneticileri, denetçileri ve nitelikli ortakları hakkında açılan hukukî sorumluluk davalarında ispat yükünün ters çevrilmesi, hak ve adalet duygularının ve üstün kamu çıkarlarının korunması açısından hukuken yerinde olacaktır.

Madde 140- Fon ve Fon bankalarının taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezaların uygulanmayacağı hüküm altına alınmış ve Fonun kamu adına tesis ettiği işlemlerin güvencesi olarak, Fona ait mal, hak ve alacakların haczedilemeyeceği belirtilmiştir.

Ayrıca doğrudan Fon alacaklarının tahsil kabiliyetinin artırılmasını teminen Fona bazı yetki ve imtiyazlar tanınmıştır. Bu kapsamda;

- Bir bankanın borçlarının, taahhütlerinin yüklenilmesi veya alacaklarının devralınması halinde, bu borç, taahhüt ve alacaklarla ilgili olarak açılmış veya açılacak dava

ve icra takiplerinde kanunlarda yazılı zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dahil her türlü sürenin alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiği tarihten itibaren Fon bakımından dokuz ay süre ile duracağı öngörülmüş; 108 inci madde uyarınca temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona devredilen bankaların mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi ve satışı ile ilgili sürecin devrin yapıldığı tarihten itibaren en geç dokuz aylık bir süre içerisinde sekteye uğratılmamasının sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca;

- Fonun yapılan ihalelere iştirak etmesi halinde teminat şartı aranmayacağı öngörülmüş,
- Fonun alacaklı olduğu takiplerde borçlular tarafından yapılan itirazların satış dışında takip işlemlerini durdurmayaacağı hükme bağlanmış,
- Kıymet takdirleri ile satış ilanlarının borçlular dışındaki ilgililere tebliğinin nasıl olacağı düzenlenmiş,
- İhalenin feshi davalarında teminat yatırılması hususu düzenlenmiş,
- Fonun alacaklı olduğu icra dosyalarında Fona ödenmesi gereken satış bedellerinin sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin teminatsız olarak ödeneceği öngörülmüş,
- Satış bedelinin dosyaya yatırıldığı tarihten itibaren icra müdürlüğünce nemalandırılarak ödeneceği ve faiz tutarının paranın dosyaya yatırıldığı tarihten itibaren kısıtlayıcı hesaplanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 141- Fon, kendisine devredilen bankaları çözümleme sürecinde, Fon alacaklarının tahsilini ve yeniden yapılandırıldıkları süreç içerisinde hayatiyetlerini devam ettirmelerini teminen faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların ekonomik değeri olan iştirakler ve yönetim ve denetimini devraldığı şirketler ile ilgili olarak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaksızın yapılacak sermaye artırımları da dahil olmak üzere, Fon Kurulunca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde kaynak sağlamak da dahil gerekli her türlü tedbiri almaya yetkili kılınmıştır.

Madde 142- Çözümleme sürecinin kolaylaştırılması amacıyla Fona, bir takım mali istisnalar tanınmış, bu çerçevede, Fonun her türlü vergi, resim ve harçtan muaf ve Fonun işlemlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflâs ve tasfiye idarelerinin borçlarının ve/veya taahhütlerinin Fon tarafından üstlenilmesi ve/veya alacaklarının devralınması halinde Fonun üstlendiği borçlar ve/veya taahhütler ile devraldığı alacaklara ilişkin devir ve temlik sözleşmelerinin, her türlü teminatın tesisi ve kaldırılmasının, sözleşmelerin bozulmasının, dava ve icra takipleri ile bu borçlar ve/veya alacaklar ve/veya taahhütlere ilişkin diğer her türlü işlemlerin ve bu işlemlerle ilgili düzenlenen kağıtların, eğitime katkı payı hariç olmak üzere her türlü vergi, resim, harç, fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkümlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükmünden istisna olacağı hükme bağlanmış, bu suretle Fonun malî yapısının zayıflatılmaması ve işlemlerine kolaylık getirilmesi amaçlanmıştır.

Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmuş ise de, uygulamada genel olarak Fon alacaklarının tahsili sırasında icra müdürlükleri tarafından, borçluların ödemesi gereken tahsil harçları Fon alacağından mahsup edilmekte ve bu icra işleminin her seferinde icra tetkik merciine şikâyet yoluyla iadesinin sağlanması mümkün olmakta, bu durum mahkemelerin gereksiz işgal edilmesine, zaman kaybına ve masrafa yol açmaktadır. Uygulamadaki tereddütleri gidermek için, borçlu tarafından ödenmesi gereken tahsil harcı dahil her türlü

vergi, resim, harç ve masrafların bu alacaktan mahsup edilemeyeceği, bu işlemlerden kaynaklanan döner sermaye ücretinin ödenmeyeceği ve diğer kesintilerin yapılmayacağı hususları açıkça düzenlenmiştir.

Ayrıca, Fon alacaklarının tahsil kabiliyetinin artırılması, işlemlerin hızlandırılması amacıyla,

- Fon alacağına karşılık bir malın Fon veya Fon bankaları tarafından rızaen veya icraen satın alınması halinde bu işlemlerle ilgili olarak tarafların ödemekle yükümlü olduğu eğitime katkı payı hariç vergi, resim, harç ve döner sermaye ücreti gibi mali yükümlülüklerin aranmayacağı,

- Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflâs ve tasfiye idarelerinin, mahkeme ilâmını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmesi ve her türlü ihtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz ve tehir-i icra taleplerinde teminat şartının aranmayacağı,

- Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflâs ve tasfiye idarelerinin, kendi aralarındaki ve/veya diğer gerçek ve tüzel kişilerle aralarındaki işlemler nedeniyle düzenlenen sözleşmeler, belgeler ve sair kağıtlar ile bunların değiştirilmesi, yenilenmesi, uzatılması, devredilmesi ya da yeni bir itfa planına bağlanması, alacakların teminatlandırılması, teminatların devir alınması, tarafların sulh ve/veya ibra olması ve/veya her ne nam altında olursa olsun herhangi bir işleme tâbi tutulması nedeniyle düzenlenen kağıtlar ve/veya belgelerin her türlü vergi, resim ve harçlar ile özel kanunları ile hükmolunan mali yükümlülüklerden istisna olacağı ve bu hükmün, üçüncü kişiler yönünden, Fonun ve/veya Fona intikal eden bir bankanın ve/veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen müflis bankaların iflâs idarelerinin ve tasfiyeye tabi tutulan bankaların tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsili ile ilgili işlemlere taraf olmaları halinde uygulanacağı,

- Fonun gerçekleştireceği borçlanma ve avans işlemlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan istisna olduğu,

- Hisseleri kısmen veya tamamen Fona ait şirketlerin veya faaliyet izni kaldırılan bankaların veya yönetim ve denetimi Fon tarafından devralınan şirketlerin Fon ile yapacağı her türlü işlemlerin banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna olduğu,

- Tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen müflis bankaların tasfiye ve iflâs idarelerinin yapacakları işlemler ve elde edilen her türlü gelirlerin banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna olduğu,

- Fon bankaları ile faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsilini teminen yapacakları her türlü işlemin, dava ve icra takiplerinin, bu dava ve takiplerin borçlularınca kabul edilmek suretiyle kesinleştirilmesinin, eğitime katkı payı hariç olmak üzere her türlü vergi, resim, harç ve fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleryle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkümlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükmünden, bu bankaların Fona devrettikleri iştirak, gayrimenkul, mal ve her türlü aktif veya pasifinden dolayı oluşan kazançlarının kurumlar vergisinden istisna olduğu,

- Faaliyet izni kaldırılan bankaların ve Fon bankalarının sandıklarının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri halinde, aktüerlerce tespit edilen fiili ve teknik açıklar için, faaliyet izni kaldırılan bankaya, Fona ve/veya Fon bankalarına rücu edilemeyeceği hükmüne bağlanmıştır.

Fon alacaklarına ilişkin davalarda, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanacağı hükmüne bağlanarak Fon alacaklarının tahsil sürecinin hızlandırılması öngörülmüştür.

Madde 143- Bu Kanundan kaynaklanan Fon alacaklarına ilişkin dava ve takiplerde zamanaşımı süresi yirmi yıl olarak belirlenerek, uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi öngörülmüştür.

Madde 144- İstanbul ili sınırları içinde görev yapan mahkemeler nezdinde açılmış bulunan ticarî davaların büyük çoğunluğunun İstanbul Ticaret Mahkemelerinde görülmesi, bu davaların da hemen hemen tamamına yakınının bankaların taraf olduğu davaların teşkil etmesi ve bu davaların tek bir mahkemede toplanmasının İstanbul (1) numaralı Asliye Ticaret Mahkemesinin iş yükünü olağanüstü arttırması nedeniyle, (1) ve (2) numaralı Asliye Ticaret Mahkemesinin bu davalara bakması imkânı getirilmiş ve aynı çerçevede, kamu alacaklarının tahsili sürecinin hızlandırılmasını teminen Kanun hükümleri ile Fona verilen yetki ve görevler gereğince açılmış ve açılacak her türlü davalara adli tatilde de bakılacağı, bu davalarda bilirkişilerin resmî kurum ve kuruluşlarda görev yapanlar arasından seçileceği ve duruşmalara otuz günden fazla ara verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Madde 145- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan hükümler ile 4743 sayılı Kanun kapsamında aktif yönetim şirketinin düzenlendiği hükümler kısmen konsolide edilerek, Fonun hisselerinin tamamına sahip olduğu veya hissedar olabileceği iki ayrı yapıda varlık yönetim şirketi kurulması hükme bağlanmıştır.

Fonun sahip olduğu varlıkların yönetimi veya alacaklarının tahsili amacıyla sermayesinin tamamına Fonun sahip olduğu bir anonim şirket kurulması, bankalar ve Fon dahil diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla, kuruluş ve faaliyet esasları Kurul tarafından belirlenen varlık yönetim şirketlerinin kurulması öngörülmüş ve sermayesinin tamamına Fonun sahip olduğu şirkete 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması ve bilgi isteme yetkisi dışında Fonun sahip olduğu tüm hak, menfaat, istisna ve muafiyetlerden aynı şekilde yararlanma imkanı, Fonun sermaye sağlamak suretiyle hissedar olarak katılabileceği şirkete de birtakım istisna ve muafiyetler tanınarak, alacakların takip ve tahsilinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca, açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında, alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiği tarihten itibaren, suçtan zarar gören olarak, varlık yönetim şirketinin müdahil sıfatını kazanacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 146- Ödünç para verme işlemleri ile mevduat kabulünde uygulanacak azamî faiz oranları ile sağlanacak diğer menfaatlerin niteliklerini belirleme yetkisinin, hâlihazırda olduğu gibi Bakanlar Kurulunda olduğu belirtilmiş ve Bakanlar Kurulunun bu yetkisini Merkez Bankasına devredebilmesine imkân tanınmıştır.

Madde 147- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 20 nci maddesinde yer alan parasal tutar ve sınırların ileriki yıllarda artırılmasında Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan üretici fiyatları endeksinin esas alınacağı hükmü bu Kanunda korunmuştur. Kanunda yer alan maktu para cezalarının ise, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan üretici fiyat endeksindeki artış oranı kadar artırılmak suretiyle bulunacak tutarlar üzerinden uygulanacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 148- Madde ile birleşme, bölünme ve hisse değişiminin teşvik edilmesi amacıyla, bu işlemlere ilişkin istisnalar belirlenmiştir. Bu çerçevede, söz konusu işlemler sonucu elde edilen kazancın kurumlar vergisi ile gelir vergisi tevkifatından istisna tutulacağı, münfesi kurumun bilançosunda yer alan indirilebilir nitelikteki zararın beş yılı aşmamak kaydıyla gider olarak kurum kazancından indirileceği belirtilmiştir. Birleşme, bölünme, hisse

değişimi, infisah ve şirket kuruluşu işlemleri sırasında düzenlenen kağıt ve sözleşmeler ile münfesi kurumun menkul ve gayrimenkul mallarının devralan kurum adına kayıt ve tescilli işlemleri ve münfesi kurum tarafından birleşme veya bölünme tarihinden önce düzenlenen veya lehe alınan teminat sözleşmeler, şerhler, teminatlar ve sair kağıtların, devralan kurum adına yenilenmesi, uzatılması, değiştirilmesi, devredilmesi veya bozulmasına ilişkin işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan, lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna tutulmuştur. Ayrıca, alacağın tahsili amacıyla edinilen ortaklık payları, emtia ve gayrimenkullerin elden çıkarılmasının kolaylaştırılmasına ilişkin istisnalar belirlenmiştir. Maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirleme yetkisi Maliye Bakanlığına verilmiştir.

Madde 149- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 21 inci maddesinde öngörülen idarî cezaların muhatabı "bankalar" olarak gösterilmişken, madde ile bankalar ve finansal holding şirketlerinin müeyyidelendirilmesi öngörülmüştür.

Maddede, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak, karar defterine, değerleme kuruluşlarına, belgelerin saklanmasına, koruyucu düzenlemelerde belirtilen oranların aşımının Kuruma bildirilmesine, kredilerin izlenmesine, bağış sınırlarına, mevduat veya katılım fonu kabulüne ilişkin olarak Türkiye'de kurulan kredi kuruluşlarının yurt dışındaki şube ve ortaklıklarının mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin diğer evrakın düzenlenmesi işlemlerini faaliyette bulundukları ülkede yapmak zorunda olmalarına, Kurum tarafından, bankalar ve finansal holding şirketlerinden talep edilen bilgilerin gönderilmemesine ilişkin maddelere aykırılık idarî para cezasına bağlanmıştır.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu döneminde, anılan Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen para cezalarının miktarında Kurulun artırma yahut eksiltme yapabilmesi yönünde bir takdir hakkının olmasının olumlu sonuçlar doğuracağı, para cezaları ile ulaşılmak istenen caydırıcılığın daha rahat temin edilebileceği müşahade edilmiştir. Bu ihtiyaç, 4672 sayılı Kanun ile giderilmeye çalışılmış ancak istenen amaca tam olarak ulaşılamamıştır. Bu Kanunda ise, para cezalarının üst sınırı belirtilerek, para cezasının miktarının belirlenmesinde Kurula takdir yetkisi tanınmıştır. Diğer taraftan, kimi durumlarda, faaliyet alanları gereği Kanun kapsamındaki kuruluşlara para cezasının uygulanmamasının gerektiği durumlarla da karşılaşılabilirdi ve böyle durumlarda para cezasının uygulanmasının hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurduğu müşahade edildiğinden bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki "uygulanabilir" ifadesi muhafaza edilmiştir.

Madde 150- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 21 inci maddesinde öngörülen idarî cezaların muhatabı "bankalar" olarak gösterilmişken, bu Kanunda ikili bir ayrıma gidilerek bankalar ve finansal holding şirketlerinin yanısıra gerçek ve tüzel üçüncü kişilere yönelik sınırlamalara aykırı davranılması hâlinde, "ilgili gerçek ve tüzel kişiler" in müeyyidelendirilmesi bu madde ile öngörülmüştür.

Bu Kanunun pay edinin ve devirlerine ilişkin 18 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları ile sorumluluk sigortasına ilişkin 36 ncı ve konsolide finansal raporlara ilişkin 38 inci maddesi hükümlerini ihlâl eden gerçek ve tüzel üçüncü kişilerin cezalandırılması hüküm altına alınmıştır.

Madde 151- Bu maddede, bankalar ve finansal holding şirketleri ile ilgili gerçek ve tüzel kişiler tarafından, bu Kanun veya bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan

sınırlamalara doğrudan ya da dolaylı olarak uyulmaması hâlinde uygulanacak müeyyideler belirlenmiştir.

Bu Kanunun 149 ve 150 nci maddelerinde yer alan idari para cezalarının Fon tarafından tahsil edileceği öngörülmüştür.

Madde 152- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 21 inci maddesinde düzenlenen müeyyideye ilişkin hükümler dışında kalan hükümler ayrı bir madde altında toplanmıştır.

Madde 153- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan suçlar, Kanunda, aşağıdaki gerekçeye dayanılarak iki ayrı suçta vücut verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki hâli incelendiğinde esasen iki ayrı grup suçun tanımlandığı görülmektedir. Maddedeki iki suçun da ön şartı gerekli izinlerin alınmaması olarak tespit edilmiştir. Suçlardan birinci grup bankacılık işlemleri yaptığı yahut mevduat topladığı izlenimini uyandırmak, ikinci grup ise bankacılık işlemleri yapmak yahut mevduat toplamaktır.

Bu suçlardan birinci grup suç, ikinci gruptaki suçun teşebbüs aşamasında kalmış hâlidir. Bazı hâllerde fiilin önemi nedeniyle, bir suçun teşebbüs aşamasında kalan hâli de ayrıca suç olarak öngörülebilmektedir. Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanundaki hâlinde de böyle bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, ceza hukukunun genel ilkeleri gereğince, böyle bir düzenlemede teşebbüs hâli için öngörülen müeyyidelerin daha hafif olması hususu gözetilmemiştir. Örneğin, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, henüz mevduat kabul edilmemiş olsa bile mevduat toplandığını ilân etmek suçu ile fiilen mevduat toplamak suçunun müeyyideleri aynı olarak öngörülmüştür.

Diğer taraftan, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 20 nci maddesinin (6) numaralı fıkrası paralelinde ve Kanunun diğer hükümleri gereğince katılım bankalarındaki katılım fonu hesaplarında bulunan fonların da madde kapsamına alınması gerekli görülmüştür.

Bu nedenlerle, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında düzenlenen suçlar, bu Kanunda iki ayrı fıkra düzenlenmiştir. Birinci fıkra suçun tamamlanmış hâli düzenlenmiş, ikinci fıkra suçun hazırlık hareketleri aşamasında kalmış hâlinin de cezai müeyyideye tâbi tutulması öngörülmüştür. Nitelikleri açısından farklı oldukları için ceza miktarları da değişik olarak belirlenmiştir.

Suçla ilişkin olarak bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda ve bu Kanunda, işyerinin kapatılması, ilân ve reklamların durdurulması ya da toplatılması, hem kolluk tedbiri olarak hem de müeyyide olarak öngörülmüştür. 4389 sayılı Bankalar Kanununun 21 inci maddesinin son fıkrasında düzenlenen kolluk önlemi, Kurul kararına istinaden Kurum tarafından yapılacak talep üzerine valiliklerce yerine getirilmektedir. 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer aldığı üzere, müeyyide olarak uygulanması ise Kurulun talebi üzerine mahkemelerce hükmedilmesi şeklindedir. Kanun ile müeyyide olarak uygulanacak olan işyeri kapatılmasının

bir aydan bir yıla kadar olması, sürekli kapatmanın ise ancak tekerrür hâlinde söz konusu olmasını sağlayacak değişiklik getirilmiştir. Emniyet tedbiri alınması ise 4389 sayılı Bankalar Kanununda valiliklerce yerine getirilecek şekilde düzenlenmişken, bu Kanunda itiraz yolu açık olmak üzere sulh ceza hâkimi yahut dava açılmışsa davaya bakan mahkeme tarafından verilebilecek bir karar olarak düzenlenmiştir. Böylece temel hak ve özgürlüklerin korunması açısından daha teminatlı bir yol benimsenmiştir.

Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu metninde geçen "görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre" ifadesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda zaten düzenlenmiş ve dolayısıyla mahkemece resen uygulanacak olan iştirake ilişkin hükümlerin tekrarı mahiyetinde olduğundan metinden çıkarılmıştır.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 154- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen suç bu maddede muhafaza edilmiştir. 4389 sayılı Bankalar Kanununda, bu suç, özel finans kurumları açısından, anılan Kanunun 20 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasının ikinci bendinde yer alan atıf nedeniyle uygulanırken, bu Kanunda katılım bankaları da banka kavramı içinde yer aldığından, atfa gerek kalmadan kapsam içinde bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Türk Ceza Kanunu uyarınca suçta kastın esas olması nedeniyle, maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan "kasten" ifadesi gereksiz tekrardan kaçınmak amacıyla metinden çıkarılmıştır. Zira maddede yazılı suçun oluşup oluşmadığının tespitinde, kasıt unsurunun değerlendirilmesi mahkemece zaten yapılacaktır.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 155- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun mali bünyeye ilişkin önlemleri almamak hususunu müeyyideye bağlayan 22 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, önce ağır para cezası sonra hürriyeti bağlayıcı cezalar belirtilmiştir. Kanunda ise, Türk Ceza Kanunundaki uygulama paralelinde önce hürriyeti bağlayıcı ceza sonra para cezası gelecek şekilde ifade sırası değiştirilmiştir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda, bu suçun yarar sağlama kastıyla işlenmesi ağırlaştırıcı sebep olarak belirlenmiş ancak bu sebebin varlığı hâlinde müeyyidelerden sadece para cezasında artırım öngörülmüştür. Kanunda ise, Türk Ceza Kanunu mantığı paralelinde, ağırlaştırıcı nedenin varlığı hâlinde para cezasında artırımın yanı sıra hürriyeti bağlayıcı cezada da artırım öngörülmüştür.

Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda geçen "görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre" ifadesi, Türk Ceza Kanununda zaten düzenlenmiş ve dolayısıyla mahkemece resen uygulanacak olan iştirake ilişkin hükümlerin tekrarı mahiyetinde olduğundan metinden çıkarılmıştır.

Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki metninde, fail "... bankaların işlerini fiilen yöneten mensupları" olarak ifade edilmekte iken, Kanunda failin belirlenmesinin daha da netleştirilmesi amacıyla "...bu önlemleri almakla yükümlü olan mensupları" olarak değiştirilmiştir.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 156- Madde kapsamında olan merciler ile denetim görevlilerinin hangileri olduğu konusunda yaşanabilecek tereddütleri gidermek amacıyla bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan "Bu Kanunda gösterilen yetkili merciler ile denetim görevlileri" ifadesi, "Bu Kanunla yetkilendirilen merciler ile denetim görevlileri" olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca, faili belirten "görevli veya ilgili mensupları" ifadesindeki "ilgili" kelimesi, failin tespitinde karışıklığa mahal vermemesi açısından metinden çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, bu Kanun kapsamındaki kuruluşların konsolide finansal raporların hazırlanmasını teminen istedikleri bilgi ve belgelerin verilmemesi de müeyyideye tâbi tutulmuştur.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 157- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasında son cümle olarak düzenlenmiş olan suç, bu Kanunda ayrı madde olarak düzenlenmiştir.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 158- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasında hüküm altına alınan suçlardan, gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu, diğer resmi dairelere hitaben düzenlenen veya yayımlanan gerçeğe aykırı beyanlar suç kapsamından çıkartılmak suretiyle ayrı bir madde hâlinde düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer almayan bir ağırlaştırıcı neden ve bir suç ihdas edilmiştir. Bu fıkra ile bir yandan suçun bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanan belgelerle işlenmesi ağırlaştırıcı neden olarak öngörülmekte ve bağımsız denetim kuruluşlarının gerçeğe aykırı olduğunu bildikleri belgeleri onaylamaları müeyyidelendirilmektedir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak, maddenin üçüncü fıkrası ile maddedeki suçlar nedeniyle zarar doğması ağırlaştırıcı neden olarak öngörülmüştür.

Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki metninde geçen "görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre" ifadesi, Türk Ceza Kanununda zaten düzenlenmiş ve dolayısıyla mahkemece resen uygulanacak olan iştirake ilişkin hükümlerin tekrarı mahiyetinde olduğundan metinden çıkarılmıştır.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 159- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasında hüküm altına alınan suçlardan, gerçeğe aykırı beyanda bulunma dışında kalan suçlar bu maddede düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer almayan bir ağırlaştırıcı neden ve bir suç ihdas edilmiştir. Bu fıkra ile bir yandan suçun bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanan belgelerle işlenmesi ağırlaştırıcı neden olarak öngörülmekte diğer taraftan bağımsız denetim kuruluşlarının gerçeğe aykırı olduğunu bildikleri belgeleri onaylamaları da müeyyidelendirilmektedir.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundan farklı olarak, maddenin üçüncü fıkrası ile maddedeki suçlar nedeniyle zarar doğması ağırlaştırıcı neden olarak öngörülmüştür.

Maddenin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki metninde geçen "görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre" ifadesi, Türk Ceza Kanununda zaten düzenlenmiş ve dolayısıyla mahkemece resen uygulanacak olan iştirake ilişkin hükümlerin tekrarı mahiyetinde olduğundan metinden çıkarılmıştır.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 160- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer almayan bu maddedeki suçun konusu fiiller, uygulamada gereklilik arz etmesi itibarıyla kanunî düzenleme konusu yapılmıştır.

Maddenin birinci fıkrası ile esasen önceki gerçeğe aykırı beyanda bulunmak ile işlemlerin kayıt dışı bırakılması ve gerçek mahiyetlerine aykırı şekilde muhasebeleştirilmesine ve hesap uygunluğu sağlanmadan bilançoların kapatılmasına ilişkin maddelerde yer alan fiillere ilişkin boşluğun doldurulması amaçlanmıştır. Örneğin işlemler, kendilerinin herhangi bir iştiraki olmaksızın, görevli kişilere bilgi ulaştırılmaması nedeniyle kayıt dışı kalabilmektedir. Bu durumda yukarıdaki suçlarda öngörülen netice doğmasına rağmen kasten bu neticenin oluşmasına neden olan şahıslar cezalandırılmamaktadır. Madde ile bu boşluk doldurulmuştur. Maddeyle ihdas edilen suç için öngörülen müeyyide netice açısından benzerlik nedeniyle belirtilen iki madde ile aynı olarak belirlenmiştir.

Bu maddede belirtilen suçun failinin, aynı zamanda zimmet suçuna ilişkin hükümleri asli fail yahut iştirak eden olarak ihlal etmiş olması durumunda, failin bu maddede yazılı suçtan değil, zimmet suçunun asli faili yahut iştirak edeni olarak yargılanmasını teminen "bu fiilleri zimmet suçunu oluşturmadığı takdirde" ifadesi eklenmiştir. Zimmet suçu oluşmamış olursa madde uygulama alanı bulacaktır.

Maddenin son fıkrası ile maddedeki suçlar nedeniyle zarar doğması ağırlaştırıcı neden olarak öngörülmüştür.

Madde 161- Bu maddede yazılı suç bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda bulunmayıp bu Kanun ile ihdas edilmiştir.

Diğer taraftan, maddede yazılı suçlar esas olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 244 üncü maddesi paralelinde olmakla birlikte, ikinci fıkrada yazılı suç, Türk Ceza Kanunundaki düzenlemeden daha geniş olarak, sadece bilişim sistemindeki verileri değil, finansal raporlama ile ilgili diğer her türlü unsuru da korumaktadır.

Bu maddede belirtilen suçun failinin, aynı zamanda zimmet suçuna ilişkin hükümleri asli fail yahut iştirak eden olarak ihlal etmiş olması durumunda, failin bu maddede yazılı

suçtan değil, zimmet suçunun aslî faili yahut iştirak edeni olarak yargılanmasını teminen "bu fiilleri zimmet suçunu oluşturmadığı takdirde" ifadesi eklenmiştir. Zimmet suçu oluşmamış olursa madde uygulama alanı bulacaktır.

Madde 162- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (7) numaralı fıkrasında düzenlenen suça bu maddede yer verilmiştir.

Anılan suç, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda da, bir tehlike suçu olarak düzenlenmiştir. Yani suçun oluşması için bir bankanın itibarının ya da servetinin fiilen zarar görmesi gerekmemekte; zarar görme tehlikesinin oluşması yeterli olmaktadır. Ancak uygulamada anılan madde yanlış yorumlanmakta ve yargılama esnasında zararın gerçekleşip gerçekleşmediği mahkemelerce araştırılmaktadır. Bu yanlış anlamamanın önüne geçilebilmesini teminen zararın oluşması hâli ağırlaştırıcı neden olarak öngörülmüştür.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 163- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (8), (9) ve (10) numaralı fıkralarında yazılı suçlar ve ağırlaştırıcı nedenler bu madde altında toplanmıştır. Ayrıca bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (10) numaralı fıkrasının son cümlesi hükmü muhafaza edilmiştir.

Maddede öngörülen cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 164- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında yazılı suçlar bu madde altında toplanmıştır.

Diğer taraftan, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasında yazılı suç 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 247 nci maddesi paralelinde düzenlenmiştir.

Madde 165- Bu Kanunla getirilen örtülü kazanç aktarmama yükümlülüğüne aykırılığı müeyyideye bağlayan yeni bir suç ihdas edilmiştir.

Örtülü kazanç aktarma ve edinme suçunun konusunu oluşturan değer azlığı nedeniyle verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 166- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (11) numaralı fıkrası aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 167- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası aynen muhafaza edilmiş, (3) numaralı fıkrasının ilk cümlesi hükmü de bu maddeye alınmıştır.

Madde 168- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilk cümlesi hükmü bu madde kapsamına alınmıştır. Ayrıca, kovuşturmayaya yer olmadığı kararının tebliğ edilmesine paralel olarak, kamu davası açılması hâlinde buna ilişkin iddianamenin bir örneğinin de Kuruma ve Fona tebliğ edileceği öngörülmüştür.

Madde 169- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının özel yetkiye ilişkin hükümleri bu madde kapsamında alınmıştır.

Madde 170- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin (7) numaralı fıkrasında yer alan adli para cezaları 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa paralel olarak düzenlenmek suretiyle muhafaza edilmiştir.

Madde 171- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında yazılı suça ilişkin olarak, 24 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasında öngörülen özel hükümler aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 172- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasında yazılı hüküm, zimmet suçunu kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Madde 173- Maddeyle, yürürlükten kaldırılan hükümler ile diğer kanunlarda yapılan değişiklikler belirlenmiştir.

Madde 174- Diğer kanunlarda mülga 3182 ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunlara yapılan atıfların bu Kanuna yapıldığı belirlenmiştir.

Geçici Madde 1- Maddede, bu Kanun uyarınca çıkarılması gereken düzenlemeler yürürlüğe konuluncaya kadar geçiş sürecinde doğabilecek mevzuat boşluğunun önlenmesini teminen, bunların düzenleyeceği konulara ilişkin mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 2- Maddeyle, bankaların durumlarını bu Kanun hükümlerine intibakını teminen süre belirlenmiş ve bankaların faaliyet alanlarını genişletmeleri Kurumun iznine tabi kılınmıştır.

Geçici Madde 3- Maddeyle bağımsız denetim kuruluşlarının durumlarını bu Kanunun sorumluluk sigortasına ilişkin 36 ncı maddesi hükmüne intibakını teminen süre belirlenmiştir.

Geçici Madde 4- Maddeyle, bankaların bu Kanunun 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına intibakını teminen süreler ve oranlar öngörülmüştür.

Geçici Madde 5- Maddeyle, bankaların bu Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki ortaklık payı sınırlamalarına intibakını teminen süreler ve oranlar öngörülmüştür.

Geçici Madde 6- Maddeyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 ncı maddesi kapsamında sandık ve vakıfları bulunan bankaların durumlarını bu Kanunun 58 inci maddesi hükmüne intibakını teminen süre belirlenmiştir.

Geçici Madde 7- Maddeyle, özel finans kurumlarının bir yıl içinde ticaret unvanlarını katılım bankası ibaresini de kapsayacak şekilde değiştirmeleri ve mevcut durumlarını bu Kanunun finansal raporlamayla ilgili hükümlerine intibak ettirmeleri hüküm altına alınmıştır.

Maddede ayrıca, Özel Finans Kurumları Birliğinin Türkiye Katılım Bankaları Birliği olarak addolunması ve üç ay içinde durumunu bu Kanun hükümlerine uygun hâle getirmesi öngörülmüştür.

Geçici Madde 8- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu personeline ilişkin hususlara yer verilmiştir.

Geçici Madde 9- Maddeyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Hazine Müsteşarlığının 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu hükümleri ile 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ikrazatçılık dışındaki hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili personelinin Kuruma naklen atanmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Maddede ayrıca, Kurum veya Fon personeli iken Fonda veya Kurumda geçici olarak görevlendirilen personelin bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren belirtilen süre içinde kurumlarına iade edilmemeleri durumunda bulundukları Kuruma naklen atanacakları hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 10- Bu Kanun yayımlandığı tarihte halen Fonda çalışmakta olan personelden, Kanun ile Fona verilen görevlerin gerektirdiği aslî ve sürekli görevleri yürütecek daimi personel ve Fonun geçici mahiyetteki işlerini yürütecek personel ile ilgili düzenlemelerin Fon norm kadrosu da dikkate alınarak Fon Kurulu tarafından belirlenmesi öngörülmüştür.

Geçici Madde 11- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce 26/12/2003 tarihine kadar temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetim Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında başlatılan işlemler sonuçlanıncaya ve her türlü Fon alacakları tahsil edilinceye kadar bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 14, 15, 15/a, 16, 17, 17/a ve 18 inci maddeleri, ek 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri ile geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanması imkanı getirilmiştir. Haksız mal edinme hükümlerine tabi olacak hususlar hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 12- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem yapılan bankalar ile tasfiyeye tâbi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankalar hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (5) ve (6) numaralı fıkraları hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği hüküm altına alınarak geçmişte bu çerçevede işlem tesis edilen bankaların tasfiye işlemlerinin hak kaybına sebebiyet vermeden tamamlanması öngörülmüştür.

Geçici Madde 13- 72 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalar hariç olmak üzere, 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendinin (6) numaralı alt bendi; bu Kanunun 136 ncı maddesinin dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci ve onüçüncü fıkraları, 138 inci maddesi, 139 uncu maddesi, 140 ncı maddesinin ikinci fıkrası ve geçici 12 nci maddesinin ikinci fıkrası, 26/12/2003 tarihine kadar temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetim Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle

yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında uygulanacağı öngörülerek, bu hükümlerin yürürlüğü sınırlandırılmıştır.

Geçici Madde 14- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun ek 5 inci maddesinde yer alan hüküm çerçevesinde, kamu bankalarında (Tasfiye halinde T. Emlak Bankası A.Ş. dâhil) ve sermayesinin yarıdan fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalardan bankacılık teamüllerine göre teminatlı ve/veya yetersiz teminatlı kredi kullanıp da vadesi geçtiği hâlde henüz ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar için Fon alacaklarına ilişkin tedbir, takip ve tahsil hükümlerinin bankalarınca uygulanacağı öngörülmek suretiyle, bu alacakların takibinde de Fona tanınan olanaklardan yararlanılması sağlanmıştır.

Geçici Madde 15- Maddeyle, 5020 sayılı Kanunun 15, 21 ve 25 inci maddeleri ile 4208 ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı kanunlara eklenen hükümlerde yer alan ceza ve hukuk davalarını kovuşturan, soruşturan ve yürüten Cumhuriyet savcıları ile hâkimlerin bu işleri ivedilikle yürütmeleri ve görevleri süresince disiplin nedenleri hariç olmak üzere mazeretleri ve istemleri olmadıkça üç yıl süre ile başka bir yere veya göreve atanamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 16- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflâs etmiş olan bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler saklı kalmak kaydıyla iflâs idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Bu maddenin uygulanmasında iflâs idarelerinin bu Kanunun 107 nci ve 142 nci maddesinde Fona verilen yetkileri haiz olduğu hüküm altına alınarak bankaların tasfiyesinin hızlandırılması öngörülmüştür.

Geçici Madde 17- Fon alacaklarının tahsilinde kamu menfaatlerinin hak kaybına sebebiyet vermeden tahsili amaç edinildiğinden, kamu yararı sebebiyle bu Kanun ile Fon lehine getirilen hükümlerin geçmişe yürüyeceği esası getirilmiştir.

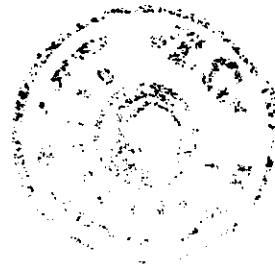
Geçici Madde 18- Kurulun işlerinin düzenli bir şekilde yapılabilmesi ve kurumsal hafızanın devamının sağlanmasını teminen Kurul Başkanı ve Fon Kurulu Başkanı hariç olmak üzere, Kurula ve Fon Kuruluna ilk atanan üyelerin üçte birinin iki yılda bir yenileneceği, ikinci yılın sonunda kur'a sonucu üyelikleri sona eren üyelerin bir defalığına daha tekrar atanabileceği hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 19- Katılım fonlarını da Fonun sigorta etmesi hükme bağlandığından bu Kanunun yayımını izleyen bir ay içerisinde bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunla kurulan Güvence Fonu tutarlarının Fona devredileceği hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 20- Kurum ile Fon arasında her iki kurumu ilgilendiren konularda ve bilgi paylaşımında izlenecek usul ve esasların belirleneceği mutabakat zaptının Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde akdedilmesi öngörülmüştür.

Madde 175- Yürürlük maddesidir.

Madde 176- Yürütme maddesidir.

BANKACILIK KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı, finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanmasına, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Türkiye'de kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri, finansal holding şirketleri, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bunların faaliyetleri bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Özel kanunlarla kurulmuş olan bankalar hakkında da kanunlarında yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler tatbik olunur.

Tanımlar ve kısaltmalar

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

İlişkili Bakan: Başbakan veya görevlendireceği Devlet Bakanını,

Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

Başkan: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,

Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,

Fon: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu,

Fon Kurulu: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulunu,

Fon Başkanı: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu Başkanını,

Kredi kuruluşu: Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını,

Kuruluş birlikleri: Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğini,

Banka: Mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,

Mevduat bankası: Bu Kanuna göre kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Katılım bankası: Bu Kanuna göre özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Kalkınma ve yatırım bankası: Bu Kanuna göre mevduat veya katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Finansal holding şirketi: İçlerinden en az bir tanesi bir kredi kuruluşu olmak şartıyla, bağlı ortaklıklarının tümü veya çoğunluğu kredi kuruluşu veya finansal kuruluş olan şirketi,

Şube: Elektronik işlem cihazlarından ibaret birimler hariç olmak üzere, bankaların bağımlı bir parçasını oluşturan ve bu kuruluşların faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan, sabit ya da seyyar bürolar gibi her türlü iş yerini,

Merkez şube: Yurt dışında kurulu bir bankanın Türkiye'de açtığı ilk şubeyi,

Fon bankası: Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanun uyarınca temettü hariç ortaklık hakları ile yönetimi ve denetimi Fona intikal eden bankalar ile Fonun çoğunluk hissesine sahip olduğu bankaları,

Finansal kuruluş: Kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu Kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketlerini,

Kontrol: Bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgari yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması suretiyle veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması suretiyle veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını,

Ana ortaklık: Kontrolündeki ortaklıklar ile Kurul tarafından belirlenen usul ve esaslarla tanımlanan ortaklıkların finansal tablolarını kendi nezdinde konsolide eden banka veya finansal holding şirketini,

Bağlı ortaklık: Ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları,

Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

Hakim ortak: Bir ortaklığı doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte kontrol eden gerçek veya tüzel kişiyi,

Yöneticiler: Bankanın yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imza yetkisine sahip mensuplarından; bölge müdürleri, şube müdürleri ve genel müdürlük merkez teşkilatında yer alan bölüm, kısım, grup ve bunlara eşdeğer isimler altında faaliyet gösteren birimlerin yöneticilerini,

Mevduat: Yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında, istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen parayı,

Tasarruf mevduatı: Mevduat bankaları nezdinde açtırılan, gerçek kişilere ait ve münhasıran çek keşide edilmesi dışında ticari işlemlere konu olmayan mevduat hesaplarını,

Özel cari hesap: Katılım bankalarında açılabilen ve istenildiğinde kısmen veya tamamen her an geri çekilebilme özelliği taşıyan ve karşılığında hesap sahibine herhangi bir getiri ödenmeyen fonların oluşturduğu hesapları,

Katılma hesabı: Katılım bankalarına yatırılan fonların bu kurumlarca kullanılmasından doğacak kâr veya zarara katılma sonucunu veren, karşılığında hesap sahibine önceden belirlenmiş herhangi bir getiri ödenmeyen ve anaparanın aynen geri ödenmesi garanti edilmeyen fonların oluşturduğu hesapları,

Katılım fonu: Katılım bankaları nezdinde açtırılan gerçek ve tüzel kişilere ait özel cari hesap ve katılma hesaplarında yer alan parayı,

Destek hizmeti kuruluşu: Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara ana hizmetlerinin uzantısı veya tamamlayıcısı niteliğinde hizmet veren kuruluşları,

Kıyı bankacılığı: Bankacılık faaliyetleri, kurulu bulunulan ülke harici ile sınırlı tutulan veya ülke genelinde uygulanan ekonomik ve malî mevzuata tâbi olmayan ya da kurulu bulunulan ülkede yerleşik olanlardan mevduat ve fon kabulünün yasaklandığı bankacılığı,

ifade eder.

Faaliyet konuları

Madde 4- Bankalar, diğer kanunlarda öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetleri gerçekleştirebilirler:

- a) Mevduat kabulü,
- b) Katılım fonu kabulü,
- c) Nakdî, gayrinakdî her cins ve surette kredi verme işlemleri,
- d) Nakdî ve kaydî ödeme ve fon transferi işlemleri, muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dahil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri,
- e) Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası işlemleri,
- f) Saklama hizmetleri,
- g) Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri,
- h) Efektif dahil kambiyo işlemleri; para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri,
- i) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden

fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri,

j) Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri,

k) Sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yoluyla satışına aracılık işlemleri,

l) Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri,

m) Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri,

n) Yatırım danışmanlığı işlemleri,

o) Portföy işletmeciliği ve yönetimi,

p) Hazine Müsteşarlığı ve/veya Merkez Bankası ve kuruluş birlikleri nezdinde oluşturulan bir sözleşme kapsamında üstlenilen yükümlülükler çerçevesinde alım satım işlemlerine ilişkin piyasa yapıcılığı,

r) Faktöring ve forfaiting işlemleri,

s) Bankalararası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık,

t) Yatırım fonu yönetimi işlemleri,

u) Finansal kiralama işlemleri,

v) Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetleri,

y) Kurulca belirlenecek diğer faaliyetler.

Mevduat bankaları birinci fıkranın (b) ve (u), katılım bankaları (a), kalkınma ve yatırım bankaları (a) ve (b) bentlerinde belirtilen faaliyetleri gerçekleştiremezler.

Dolaylı pay sahipliği

Madde 5- Bu Kanunun uygulanmasında, gerçek kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, bir gerçek kişi ile eş ve çocuklarına ve bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklara veya bu kişi veya ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte dikkate alınır. Tüzel kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, bunlara ait paylar ile bunların kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte hesaplanır.

Bu madenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

İKİNCİ KISIM

İzne Tâbi İşlemler

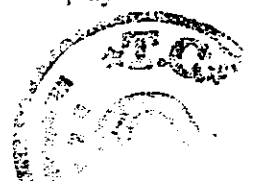
BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Faaliyet İzinleri

Kuruluş veya Türkiye’de şube ve temsilcilik açma izni

Madde 6- Türkiye’de bir bankanın kurulmasına veya yurt dışında kurulmuş bir bankanın Türkiye’deki ilk şubesinin açılmasına, bu Kanunda öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınacak kararla izin verilir.

İzin için yapılacak başvurulara ve iznin verilmesine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. İzne ilişkin karar, başvurunun yapıldığı ya da başvuruda eksiklik bulunması halinde, istenilen bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren üç ay

içinde ilgiliye bildirilir. Eksikliklerin altı ay içinde giderilmemesi halinde başvuru geçersiz hale gelir.

Türkiye'de münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunmak üzere banka kurulması veya yurt dışında kurulu bankalarca bu amaçla şube açılması, bunların faaliyet alanları ile finansal raporlama ve denetim usulleri ve faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması hususları Kurul kararıyla belirlenir.

Yurt dışında kurulu bankalar, mevduat veya katılım fonu kabul etmemek ve Kurulca belirlenecek esaslara göre faaliyet göstermek kaydıyla, Kurulun izni ile Türkiye'de temsilcilik açabilirler.

Kuruluş şartları

Madde 7- Türkiye'de kurulacak bir bankaya;

- a) Anonim şirket şeklinde kurulması,
 - b) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
 - c) Kurucularının bu Kanunda belirtilen şartları haiz olması,
 - d) Yönetim kurulu üyelerinin bu Kanunun kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek meslekî tecrübeyi haiz olması,
 - e) Öngörülen faaliyet konularının planlanan malî, yönetim ve organizasyon yapısı ile uyumlu olması,
 - f) Nakden ve her türlü muvazaadan âri olarak ödenmiş sermayesinin en az otuz milyon Yeni Türk Lirası olması,
 - g) Ana sözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,
 - h) Kurumun etkin denetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması,
 - i) Konsolide denetimini engelleyici nitelikte herhangi bir hususun bulunmaması,
 - j) Öngörülen faaliyet konularına ait iş planlarını, kuruluşun mali yapısı ile ilgili projeksiyonlarını sermaye yeterliliğini de içerecek şekilde, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi de dahil olmak üzere ibraz etmesi,
- şartlarını taşıması halinde kuruluş izni verilir.

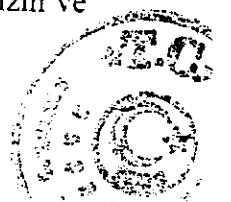
Kalkınma ve yatırım bankaları için ödenmiş sermaye, birinci fıkranın (f) bendinde belirtilen tutarın üçte ikisinden az olamaz.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Kurucularda aranan şartlar

Madde 8- Bankaların kurucu ortaklarının;

- a) Müflis veya konkordato ilân etmiş olmaması,
- b) Bu Kanunun 72 nci maddesi uygulanan bankalarda veya bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Fona devredilmiş olan bankalarda nitelikli paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması,
- c) Tasfiyeye tâbi tutulan bankerler ile iradî tasfiye haricinde tasfiyeye tâbi tutulan finansal kuruluşlarda, faaliyet izni kaldırılan kalkınma ve yatırım bankalarında, ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona intikal eden veya bankacılık yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılan kredi kuruluşlarında, Fona intikalinden ve/veya bankacılık yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izin ve

yetkileri kaldırılmadan önce nitelikli paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması,

d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmış olmaması veya bu Kanun ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflâs, görevi kötüye kullanma gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan hükümlü bulunmaması,

e) Gerekli malî güç ve itibara sahip bulunması,

f) İşin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olması,

g) Tüzel kişi olması halinde, risk grubu ile birlikte ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması,

şarttır.

Bankaların tüzel kişi kurucu ortaklarının doğrudan veya dolaylı olarak nitelikli paya sahip gerçek kişi ortaklarının bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde yer alan şartları taşıması gerekir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla kurulmuş çok taraflı kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar hakkında bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri uygulanmaz.

Merkezi yurt dışında bulunan bankaların Türkiye'de şube açma şartları

Madde 9- Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde gerekli izni alarak Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurt dışında kurulu bir bankanın;

a) Merkezinin bulunduğu ülkede esas faaliyetlerinde yasaklamamanın bulunmamış olması,

b) Merkezinin bulunduğu ülkenin yetkili denetim merciinin Türkiye'de faaliyet göstermesine ilişkin olumsuz görüşünün bulunmaması,

c) Ödenmiş sermayesinin Türkiye'ye tahsis edilen kısmının 7 nci maddede belirtilen miktardan az olmaması,

d) Müdürler kurulu üyelerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen şartları ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek meslekî tecrübeyi haiz olmaları,

e) İzin kapsamındaki faaliyet konularına ait iş planlarını, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını ibraz etmesi,

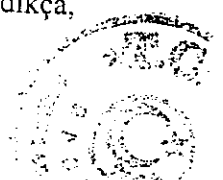
f) Dahil olduğu grubun ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması,

şarttır.

Merkezinin bulunduğu ülkedeki yerel düzenlemelere aykırılıkları nedeniyle faaliyeti yasaklanan konularda faaliyet izni için başvuru yapılamaz.

Faaliyet izni

Madde 10- Bu Kanunun 6 ncı maddesi çerçevesinde kuruluş veya Türkiye'de şube açma izni alan bankaların, Kuruldan ayrıca faaliyet izni alması şarttır. Bir beyanname ile yapılacak başvuru üzerine verilecek izin, Kurul tarafından aksi kararlaştırılmış olmadıkça,

4 üncü maddede belirtilen bütün faaliyetleri aynı maddenin son fıkrasındaki sınırlamalar çerçevesinde kapsar. Verilen faaliyet izinleri Resmi Gazetede yayımlanır. Kararın, ilk izin başvurusunun yapıldığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde verilmesi gerekir.

Kurum, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerdeki şartları taşımayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksiklikleri tamamlamaları için altı ay geçmemek üzere uygun bir süre verir. Bu süre içinde yeniden başvuranlar hakkında yapılan inceleme sonucunda durumları uygun bulunmayanlara verilmiş olan kuruluş izni geçersiz olur ve sonuç yazılı olarak bildirilir. Kuruluş izni almış olan bankaların faaliyete geçebilmesi için;

- a) Sermayesinin nakit olarak ödenmiş ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek düzeyde olması,
 - b) Kurucuları tarafından 7 nci maddede belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarındaki sisteme giriş payının en az dörtte birinin Fon hesabına yatırıldığına dair belgenin ibraz edilmesi,
 - c) Faaliyetlerinin kurumsal yönetim hükümlerine uygunluğunu sağlaması ve yeterli personel ve teknik donanımına sahip olması,
 - d) Yöneticilerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri haiz olması,
 - e) Kurulca, faaliyet konularını yürütebilecek yeterliliğe sahip bulunduğu kanaatine varılması,
- gerekir.

Sisteme giriş payının ödenmeyen kısmının, faaliyete geçiş tarihinden itibaren Kurulca belirlenecek ödeme planı çerçevesinde Fon hesabına yatırılacağına ilişkin taahhütnamenin Kuruma ibrazı zorunludur. Sisteme giriş payı bir defaya mahsus olmak üzere alınır. Banka hissedarları sisteme giriş payının ödenmesinden müteselsilen sorumludurlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.

Kuruluş izninin iptali

Madde 11- Bir bankanın kuruluş izni;

- a) İznin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması,
- b) Kuruluş izninin verildiği tarihten itibaren dokuz ay içerisinde faaliyet izni için başvurulmaması,
- c) Kuruluş izninden vazgeçildiğinin beyan edilmesi,
- d) İznin verilmesinde aranan şartların, faaliyete geçilinceye kadar kaybedilmesi,
- e) Faaliyet izni alınamamış olması,
- f) İradi olarak bu Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen faaliyetlerin tümünden vazgeçilmesi ve iradi tasfiyenin tamamlanması,
- g) Devrolunan bankanın birleşme veya bölünme işlemlerinin tamamlanması,
- h) Bu Kanunun 107 nci maddesi kapsamında tasfiye veya iflas takibatının tamamlanması,

hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla iptal edilir.

Faaliyet izninin iptali

Madde 12- Bir bankanın;

- a) Faaliyet izninin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması.

- b) Faaliyet izninin alınmasından itibaren altı ay içinde faaliyete geçilmemesi veya bir yıl içinde kesintisiz altı ay süre ile faaliyette bulunulmamış olması,
- c) Faaliyet izninin alındığı tarihten itibaren bir ay içerisinde ilgili kuruluş birliğine üye olunmaması,
- d) Sisteme giriş payının kalan taksitlerinin Fon hesabına yatırılmamış olması,

hallerinden birinin gerçekleşmesi durumunda, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri dışında kalan faaliyet konuları tek tek sınırlandırılabilir ya da faaliyet izni kapsamından çıkarılabilir veya faaliyet izni iptal edilebilir. Bu durum ilgililere yazılı olarak bildirilir ve Resmi Gazetede yayımlanır.

Türkiye'de şubesi bulunan yurt dışında kurulu bankaların, kurulu bulundukları ülkede herhangi bir nedenle faaliyet izninin kaldırılması, faaliyetlerinin durdurulması, iflâs veya tasfiyelerine karar verilmesi veya konkordato ilân etmeleri halinde, bunların Türkiye'deki şubelerinin faaliyet izinleri Kurul tarafından kaldırılır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (b) bentleri kapsamında bir kredi kuruluşuna verilen yetkinin Kurul tarafından kaldırılması, faaliyet izninin kaldırılması hükmündedir.

Yurt içinde şube açma

Madde 13- Kurulca belirlenecek esaslara ve bu Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlere uyulmuş olması ve Kuruma bildirilmesi şartıyla bankalarca yurt içinde şube açılması serbesttir.

Sınır ötesi faaliyetler

Madde 14- Türkiye'de kurulan bankaların, kıyı bankacılığı bölgeleri de dahil olmak üzere yurt dışında şube veya temsilcilik açmaları, ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmaları, bu Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlere ve Kurulca belirlenecek esaslara uyulması kaydıyla Kurulun iznine tâbidir.

Bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşlarının yetkilendirme izni

Madde 15- Bankaların bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti faaliyetlerini gerçekleştirecek olan kuruluşların yetkilendirilmesine, yetkilerinin geçici veya sürekli olarak kaldırılmasına Kurulca karar verilir. Buna ilişkin usûl ve esaslar ilgili meslek birliklerinin görüşü alınarak Kurulca belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Ana Sözleşmeye İlişkin Hükümler

Ana sözleşme değişiklikleri

Madde 16- Bankaların ana sözleşme değişikliklerinde Kurumun uygun görüşü aranır. Kurumca uygun görülmeyen değişiklikler genel kurulda karara bağlanamaz. Kurumun uygun görüşü alınmaksızın yapılan ana sözleşme değişiklikleri Ticaret Siciline tescil edilemez. Ana sözleşme değişikliği için bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen izin, onay veya olumlu görüş başvuruları, yetkili mercilerce onbeş iş günü içinde cevaplandırılır.

Bankalar ana sözleşmelerini güncel olarak internet sayfalarında yayınlar. Ana sözleşmelerin güncelleştirilmesi, değişikliklerin gerçekleştiği tarihten itibaren on iş günü içerisinde yapılmak zorundadır.

Sermaye artırımları

Madde 17- Sermaye artırımlarının, her türlü muvazaadan âri olarak, ilgili mevzuatla ilâve edilmesine izin verilen kaynaklar hariç, iç kaynaklara başvurulmadan nakden ödenmesi şarttır. Sermaye artırımının Ticaret Siciline tescil edilmesinde Kurumun uygun görüşü aranır.

Sermayenin mevzuata aykırı olarak artırıldığı tespit edilen kısmı, özkaynak hesabında dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamında sermaye artırımına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Pay edinim ve devirleri

Madde 18- Bir kişinin, bir bankada doğrudan veya dolaylı pay sahipliği yoluyla sermayenin yüzde onunu ve daha fazlasını temsil eden payları edinmesi veya bir ortağa ait doğrudan veya dolaylı payların sermayenin yüzde on, yüzde yirmi, yüzde otuzüç veya yüzde ellisini aşması sonucunu veren pay edinimleri ile bir ortağa ait payların, bu oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri Kurulun iznine tâbidir.

Yönetim kuruluna veya denetim komitesine üye belirleme imtiyazı veren payların tesisi, devri veya yeni imtiyazlı pay ihracı yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tâbidir.

Bu izinlerin verilmesinde, bankanın devralınan hisselerinin nominal değerinin yüzde biri oranında devir payının devralan tarafından Fona yatırılması zorunludur.

Ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan yapılan pay devirleri pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Oy hakkı edinilmesi ve hisseler üzerinde intifa hakkı tesisinde de bu hüküm uygulanır.

Nitelikli paya sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Kurucularda aranan nitelikleri kaybeden nitelikli paya sahip ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde, diğer ortaklık hakları Kurumun bildirimine üzerine Fon tarafından kullanılır. Bu ortaklar sermayedeki doğrudan ve dolaylı payları yüzde onun altına düşene kadar rüçhan haklarını kullanamazlar.

Bir bankanın sermayesinin yüzde on veya daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin paylarının doğrudan veya dolaylı olarak birinci fıkrada belirtilen oranlar veya esaslar dahilinde el değiştirmesi, devralacak ortağın kurucularda aranan nitelikleri taşıması şartıyla Kurulun iznine tâbidir. Kurulun izni olmadan payların devredilmesi halinde, tüzel kişinin temettü hariç ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır.

Hisseleri borsada işlem gören bankaların hisselerinin borsadan alınması ve bir bankanın hisselerinin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre icra dairesinden satın alınması durumunda gerçekleştirilecek işlemlere ve bu maddenin uygulanmasına dair usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birleşme, Bölünme, Hisse Değişimi ve İradi Tasfiye

Birleşme, bölünme ve hisse değişimi

Madde 19- Türkiye'de faaliyette bulunan bankalardan birinin; diğer bir veya birkaç banka veya finansal kuruluş ile birleşmesi veya bütün aktif ve pasifini Türkiye'de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi, devir alması veya bölünmesi ya da hisse değişimi Kurulun iznine bağlıdır. Bu tür işlemlere ilişkin gerekli izin verilmeden önce danışma mahiyetinde Rekabet Kurulunun, halka açık kuruluşlarda ise Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınır. İzin tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili bankaların yetkili organlarınca karar alınarak gerekli işlemlere geçilmediği takdirde, verilen izin geçersiz olur. Bankaların bu Kanun hükümlerine göre birleşme, bölünme ve devirlerinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile devir veya birleşmeye konu bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının yüzde yirmiyi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Birleşme veya devir işleminin kesinleşmesini müteakip, devredilen bankanın bütün hak, alacak, borç ve yükümlülükleri devralan bankaya geçer ve devredilen bankanın tüzel kişiliği sona ererek kaydı Ticaret Sicilinden silinir.

Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İradi tasfiye

Madde 20- Bankaların faaliyetlerine son vermeleri ve tasfiyeleri Kurulun iznine ve Kurumun denetimine tabidir.

Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan en az iki gazete ile ilan ve mevduat sahipleri veya katılım fonu sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek ellerinde bulunan aynı ve nakdi her türlü mevduat veya katılım fonu ile emanet ve cari hesap bakiyelerini ve sair borçlarını, vadeli olsalar bile vadelerini beklemeksizin iki ay içinde iadeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmayan aynı ve nakdi her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakları Kuruma tevdi etmeye mecburdurlar. Kurum, bu suretle verilen değerleri, takip eden yıl başından başlamak üzere on yıl süre ile her yıl başında usulüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Son ilan tarihinden itibaren altı ay içinde aranmayan bu değerler Fona gelir kaydolunur.

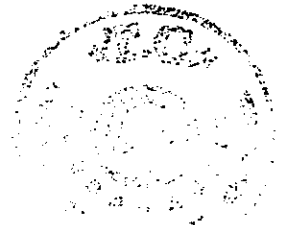
Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İzin Başvurularının Reddi

İzin başvurularının reddi

Madde 21- Bu Kanun hükümleri uyarınca Kuruma yapılan izin başvuruları; denetimin etkin bir şekilde ifa edilmesine engel olabilecek nitelikte doğrudan veya dolaylı herhangi bir ilişkinin varlığı veya izne tâbi işlem için öngörülen koşulların, niteliklerin, yeterliliklerin izin başvurusu esnasında ya da değerlendirme sürecinde sağlanamaması veya kaybedilmesi halinde Kurulca reddedilir. Ret kararları ilgililere gerekçeli olarak bildirilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM Kurumsal Yönetim

BİRİNCİ BÖLÜM Yönetim

Kurumsal yönetim ilkeleri

Madde 22- Kurumsal yönetime ilişkin yapı ve süreçler ve bunlara ilişkin ilkeler Sermaye Piyasası Kurulu ile kuruluş birliklerinin de görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir.

Yönetim kurulu

Madde 23- Bankaların yönetim kurulları genel müdür dahil beş kişiden az olamaz. Genel müdür, bulunmadığı hallerde vekili, yönetim kurulunun doğal üyesidir. Bu Kanunda genel müdür için öngörülen şartlar, yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası için de aranır. Murahhas üyelerin genel müdürde aranan şartları taşımaları zorunludur. Yönetim kurulu üyeliğine seçilenler ve herhangi bir nedenle boşalma halinde görevlendirilenler, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte yedi iş günü içerisinde Kuruma bildirilir. Genel müdürlük ve yönetim kurulu başkanlığı görevleri aynı kişi tarafından icra edilemez. Yönetim kurulu üyelerinin bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b),(c),(d) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları taşıması gerekir.

Türkiye’de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurt dışında kurulu bankaların Türkiye’deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, merkez şube müdürünün de dahil olduğu en az üç kişilik bir müdürler kurulu oluşturmaları zorunludur. Bu Kanunun uygulanmasında müdürler kurulu yönetim kurulu hükmündedir.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin ilgili mevzuata uygun olarak tesis edilmesi, işlerliğinin, uygunluğunun ve yeterliliğinin sağlanması, finansal raporlama sistemlerinin güvence altına alınması, banka içindeki yetki ve sorumlulukların belirlenmesi, yönetim kurulunun sorumluluğundadır.

Denetim komitesi

Madde 24- Bankaların, yönetim kurullarınca yönetim kurulunun denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere denetim komitesi oluşturulur. Denetim komitesi en az iki üyeden oluşur. Denetim komitesi üyeleri icraî görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. Türkiye’de şube olarak faaliyet gösteren bankalarda ise kendisine bağlı icraî mahiyette faaliyet gösteren bir birim bulunmayan müdürler kurulu üyelerinden biri görevlendirilir. Ana ortaklık niteliğinde bir kuruluş bulunması halinde; denetim komitesinin ana ortaklık niteliğindeki kuruluş çatısı altında oluşturulması yeterlidir.

Denetim komitesi üyelerinin, Kurulca belirlenen niteliklere sahip olmaları şarttır. Buna ilişkin bilgi ve belgeler atamanın yapılmasını müteakiben en geç yedi iş günü içinde Kuruma bildirilir.

Denetim komitesi, yönetim kurulu adına bankanın iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmek, bağımsız denetim kuruluşlarının yönetim kurulu tarafından seçilmesinde gerekli ön değerlendirmeleri yapmak. yönetim kurulu tarafından seçilen

bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerini düzenli olarak izlemek, bu Kanun kapsamında ana ortaklık niteliğindeki kuruluşlarda, konsolide denetime tabi kuruluşların iç denetim işlevlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamakla görevli ve sorumludur.

Denetim komitesi, iç kontrol, iç denetim ve risk yönetimi sistemleri kapsamında oluşturulan birimlerden ve bağımsız denetim kuruluşlarından; görevlerinin ifasıyla ilgili olarak düzenli raporlar almak ve bankanın faaliyetlerinin sürekliliği ve güven içinde yürütülmesini olumsuz etkileyebilecek hususlar veya mevzuata ve iç düzenlemelere aykırılıklar bulunması halinde bu hususları yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

Denetim komitesi, altı aylık dönemleri aşmamak kaydıyla icra ettiği faaliyetlerin sonuçları ile bankada alınması gereken önlemlere, yapılmasına ihtiyaç duyulan uygulamalara ve bankanın faaliyetlerinin güven içinde sürdürülmesi bakımından önemli gördüğü diğer hususlara ilişkin görüşlerini yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

Denetim komitesi, bankanın tüm birimlerinden, anlaşmalı destek hizmeti kuruluşları ve bağımsız denetim kuruluşundan bilgi ve belge almaya, bedeli banka tarafından karşılanmak suretiyle konularında ihtisas sahibi kişilerden yönetim kurulunun onayına bağlı olarak danışmanlık hizmeti sağlamaya yetkilidir. Denetim komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

Genel müdür ve yardımcıları

Madde 25- Banka genel müdürlerinin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, işletme mühendisliği, kamu yönetimi ve dengi dallarda lisans veya lisansüstü düzeyinde öğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az on yıllık meslekî deneyime sahip olmaları şarttır.

Genel müdür yardımcılarının en az yedi yıllık meslekî deneyime sahip ve asgari üçte ikisinin birinci fıkrada belirtilen alanlarda en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması şarttır. Başka unvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda icraî nitelikte görev yapan diğer yöneticiler de bu Kanunun genel müdür yardımcılarına ilişkin hükümlerine tâbidir.

Genel müdürlüğe ve yardımcılıklarına atanacakların, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kuruma bildirilmesi şarttır. Bildirimden itibaren yedi iş günü içinde Kurumca olumsuz görüş bildirilmemesi durumunda ilgili kişilerin atamaları yapılabilir.

Herhangi bir nedenle görevden ayrılan genel müdür ve yardımcılarının görevden ayrılma nedenleri, ilgili banka ve görevden ayrılan tarafından yedi iş günü içinde Kuruma bildirilir.

Bu madde uygulamasında, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının sahip olması gereken nitelikler ve atanmalarına veya görevden ayrılmalarına ilişkin yükümlülükler bakımından, yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki merkez şubesi müdürü, genel müdür gibi değerlendirilir.

Genel müdür ve genel müdür yardımcıları, konsolide denetime tabi ortaklıklar hariç başka bir ticari kuruluştaki tam veya yarı zamanlı olarak görev alamaz.

Çalışması yasak olanlar

Madde 26- Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya para cezası ile cezalandırılanlar ile bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları taşımayan kişiler, bankalarda; genel müdür, genel müdür yardımcısı veya imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar, bu kimselerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar.

Kurum denetimleri sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlâl ettikleri ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen ve haklarında kanuni kovuşturma talep edilen banka mensuplarının, imza yetkileri Kurul kararı ile geçici olarak kaldırılır. Bu kimseler, Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiçbir bankada çalıştırılmazlar.

Yemin ve mal beyanı

Madde 27- Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra yerel ticaret mahkemesi huzurunda yemin etmedikçe göreve başlayamazlar. Bu kişiler ile genel müdür ve yardımcılarını ve imza yetkisine sahip mensuplarından, bölge müdürleri, şube müdürleri ve genel müdürlük merkez teşkilatında yer alan bölüm, kısım, grup ve bunlara eşdeğer isimler altında faaliyet gösteren birimlerin yöneticileri 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine tabidirler.

Yemin ve mal beyanına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Karar defteri

Madde 28- Yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi ile müdürler kurulu kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla, tarih ve numara sırasıyla 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış müteselsil sayfa numaralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheyi davet etmeyecek şekilde günü gününe kaydedilir ve her kararın altı üyeler tarafından karar tarihinden itibaren en geç bir ay içinde imza olunur. İş hacimleri büyük olan bankalarda Kurulun izni ile ve yıl sonlarında ciltlettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yaprakları noterce tasdikli ve müteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İç Sistemler

İç sistemlere ilişkin yükümlülükler

Madde 29- Bankalar, maruz kaldıkları risklerin izlenmesi, kontrolünün sağlanması, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu ve değişen koşullara uygun, tüm şube ve konsolidasyona tâbi ortaklıklarını kapsayan yeterli ve etkin bir iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi kurmak, işletmek ve idame ettirmekle yükümlüdürler.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin kuruluşuna, işleyişine, yeterliliğine, oluşturulacak birimlere, icra edilecek faaliyetlere, üst yönetimin görev ve sorumlulukları ile Kuruma yapılacak raporlamalara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

İç kontrol sistemi

Madde 30- Bankalar, iç kontrol sistemi kapsamında, faaliyetlerinin mevzuata, iç düzenlemelerine ve bankacılık teamüllerine uygun olarak yürütülmesini, muhasebe ve raporlama sisteminin bütünlüğünü, güvenilirliğini ve bilgilerin zamanında elde edilebilirliğini her seviyedeki personeli tarafından uyulacak ve uygulanacak sürekli kontrol faaliyetleri ile sağlamak, görevlerin fonksiyonel ayrımlarını, yetki ve sorumlulukların paylaşımını, fon ödemelerini, banka işlemlerinin mutabakatını, varlıkların korunmasını ve yükümlülüklerin kontrol altında tutulmasını temin etmek, maruz kalınan her türlü riskin tanınması, değerlendirilmesi ve yönetimi için gerekli alt yapıyı hazırlamak ve yeterli iletişim ağını oluşturmak zorundadır. İç kontrol faaliyetleri yönetim kuruluna bağlı olarak çalışacak iç kontrol birimi ve personeli tarafından yürütülür.

Risk yönetimi sistemi

Madde 31- Bankalar risk yönetimi sistemi kapsamında, risk politikalarını Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde oluşturmak, uygulamak ve raporlamak zorundadır. Risk yönetimi faaliyetleri yönetim kuruluna bağlı olarak çalışacak risk yönetimi birimi ve personeli tarafından yürütülür.

İç denetim sistemi

Madde 32- Bankalar bütün birim, şube ve konsolidasyona tabi ortaklıklarını kapsayan bir iç denetim sistemi kurmak zorundadır. Bu çerçevede, faaliyetlerin mevzuata, ana sözleşmeye, iç düzenlemelere ve bankacılık ilkelerine uygunluğu, tahkikat da yapmak suretiyle, banka müfettişleri tarafından yerine getirilir.

İç denetim faaliyetleri, tarafsız ve bağımsız bir şekilde, gerekli meslekî özen gösterilerek, yeterli sayıda müfettiş tarafından yerine getirilir. Ana ortaklık bankanın iç denetiminde görev alanlar konsolidasyona tâbi ortaklıklarda iç denetim görevini ifa edebilir. İç denetimle görevli birimce veya yetkili müfettişlerce bu Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında düzenlenecek iç denetim raporunun, en az üçer aylık dönemler itibarıyla ve denetim komitesi aracılığıyla yönetim kuruluna tevdi zorunludur.

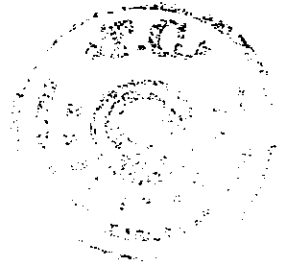
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetkili Kuruluşlar

Bağımsız denetim kuruluşları

Madde 33- Bağımsız denetim kuruluşlarının kurulmasına, çalışmalarına, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ilişkin esaslar Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, Merkez Bankası ve kuruluş birliklerinin görüşü alınarak Kurulca düzenlenir. Bağımsız denetim kuruluşları, bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetler dolayısıyla üçüncü kişilere verecekleri zararlardan sorumludurlar.

Bağımsız denetim kuruluşları denetim esnasında, bankanın varlığını tehlikeye sokabilecek veya yöneticilerin Kanun veya esas sözleşmeyi ihlal etmiş olduklarını gösteren hususları tespit ederse, durumu derhal Kuruma bildirir. Bu bildirim, mesleki gizlilik prensiplerinin ve anlaşmalarının veya bankacılık sırlarına ilişkin yükümlülüklerin ihlal edildiği anlamına gelmez.

Değerleme kuruluşları

Madde 34- Bankalar, Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde bu Kanun ve bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen değerlemeleri, değerlendirme kuruluşlarına yaptırmak zorundadır.

Destek hizmeti kuruluşları

Madde 35- Bankalar, destek hizmetinden doğabilecek riskler ile bunların yönetilmesine, beklenen fayda ve maliyetin değerlendirilmesine ilişkin hazırlayacakları programı Kuruma ibraz etmek zorundadır. Destek hizmeti, bankaların yasal yükümlülüklerini yerine getirmelerini, ilgili düzenlemelere uymalarını ve etkin biçimde denetlenmelerini engelleyici nitelikte olamaz.

Destek hizmeti kuruluşlarına, hizmet alımlarına ve hizmet alınabilecek konulara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Bankalararası Takas Odaları Merkezi ile Merkez Bankası nezdinde faaliyet gösteren Risk Merkezi ve Sermaye Piyasası Kurulunun denetiminde bulunan takas hizmeti kuruluşları tarafından sunulan destek hizmetleri bu madde hükümlerine tâbi değildir.

Sorumluluk sigortası

Madde 36- Bağımsız denetim kuruluşları, değerlendirme kuruluşları ve destek hizmeti kuruluşları, verdikleri hizmetlerden doğabilecek zararları karşılamak amacıyla sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Sigorta şirketinin seçimindeki esaslar da dahil olmak üzere, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Finansal Raporlama

Muhasebe ve raporlama sistemi

Madde 37- Bankalar, kuruluş birliklerinin ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun görüşü alınmak suretiyle Kurul tarafından uluslararası standartlar esas alınarak belirlenecek usûl ve esaslara uygun olarak, muhasebe sistemlerinde tekdüzeni sağlamak; tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette muhasebeleştirmek; finansal raporlarını finansal bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve karşılaştırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde hazırlamak ve sunmak zorundadır.

Bankalar, kanunî ve yardımcı defter ve kayıtlarını, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabetleri ile hesap mutabakatı sağlamadan bilançolarını kapatamazlar.

Yayımlanan finansal tabloların gerçeğe aykırı olduğunun tespiti halinde Kurul gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

Konsolide finansal raporlar

Madde 38- Ana ortaklık banka, finansal durum ve faaliyet sonuçları hakkında bir bütün olarak bilgi vermek amacıyla 37 nci maddeye istinaden Kurulca düzenlenen usûl ve esaslar çerçevesinde konsolide finansal raporlar hazırlamak zorundadır. Konsolide finansal rapor kapsamında bulunan kuruluşlar, kendilerinden konsolide finansal raporların hazırlanmasına ilişkin olarak istenecek her türlü bilgi ve belgeyi ilgili ana ortaklık bankaya vermekle yükümlüdür.

Finansal raporların imzalanması, sunulması, ilanı ve denetimi

Madde 39- Bankalar tarafından hazırlanan finansal raporlardan Kurulca belirlenecek olanların, yönetim kurulu başkanı, denetim komitesi üyeleri, genel müdür ile finansal raporlamadan sorumlu genel müdür yardımcısı ve ilgili birim müdürü veya bu unvanlara eşdeğer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle, finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelere ve muhasebe kayıtlarına uygun olduğu belirtilerek imzalanması zorunludur. İmza yükümlülüğü, Türkiye’de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan bankalarda müdürler kurulu üyelerince yerine getirilir.

Bankaların genel kurullarına sunacağı yıllık finansal raporların bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanması şarttır.

Bankalar, düzenleyecekleri finansal raporlarını, Kurulun belirleyeceği usûl ve esaslar çerçevesinde ilgili mercilere sunmak ve ilân etmek zorundadırlar.

Yıllık faaliyet raporu

Madde 40- Bankalar, statülerine, yönetim ve organizasyon yapılarına, insan kaynaklarına, faaliyetlerine, finansal durumlarına, yönetimin değerlendirmeleri ve geleceğe yönelik beklentilerine ilişkin bilgileri, finansal tablolarını, özet yönetim kurulu raporunu ve bağımsız denetim raporunu da içeren yıllık faaliyet raporu hazırlamak zorundadırlar. Faaliyet raporunun hazırlanmasına, ilgili mercilere bildirilmesine ve kamuya açıklanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Sorumluluk

Madde 41- Yönetim kurulu, bu Kanunun 37 nci maddesi uyarınca faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi, finansal tabloların hazırlanması, onaylanması, denetlenmesi, yetkili mercilere sunulması ve yayımlanması dâhil finansal raporlama sistemini, görev, yetki ve sorumlulukları belirlemek, bilgi sistemlerini yeterli hale getirmek ve uygulamayı gözetmekle yükümlüdür.

Belgelerin saklanması

Madde 42- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, alınan yazılar ve faaliyetler ile ilgili belgelerin asılları veya bunun mümkün olmadığı hâllerde sıhhatlerinden şüpheye mahal vermeyecek kopyaları ve yazılan yazıların makine ile alınmış, tarih ve numara sırası verilerek düzenlenecek suretleri, usûlleri çerçevesinde ilgili banka nezdinde on yıl süreyle saklanır. Bu belgelerin mikrofilm, mikrofış şeklinde veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklanmaları mümkündür. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Koruyucu Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Özkaynaklar ve Standart Oranlar

Koruyucu düzenlemeler

Madde 43- Kurul, bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borç, yükümlülük ve taahhütleri, gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların ve maruz kalınan risklerin tespiti, tahlili, izlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesi

amacıyla sınırlamalar ve standart oranlar da belirlemek suretiyle, gerekli düzenlemeleri yapmaya ve bunlar hakkında her türlü tedbiri almaya yetkilidir. Bu hüküm, 38 inci madde gereğince konsolide malî tablo hazırlama yükümlülüğü bulunan ana ortaklık bankalar için Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde konsolide ve konsolide olmayan bazda uygulanır. Bankalar, yapılan düzenlemelere uymak, belirlenen sınırlamaları ve standart oranları konsolide baz da dahil olmak üzere hesaplamak, tutturmak ve idame ettirmek ve bunlara ilişkin olarak Kurum tarafından istenen tedbirleri belirlenen süreler içinde almak ve uygulamakla yükümlüdür.

Kurul, kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlerin uygulanmasını da dikkate alarak, her bir banka ya da banka grubu için belirlenen asgarî veya azamî standart oranlar ve sınırlardan farklı daha ihtiyatlı bir oran veya sınır tesis etmeye veya hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya veya genel olarak belirlenmemiş oran ve sınırlar tespit etmeye yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında öngörülen sınırlamalara ve standart oranlara ilişkin eşiklere erişilmesi veya aşımaların oluşması halinde, ilgili banka durumu derhal Kuruma bildirmek zorundadır.

Ödenmiş sermaye, yedek akçeler ve özkaynak

Madde 44- Ödenmiş sermaye, bankaların fiilen ve her türlü muvazaadan arî olarak ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutardır.

Yedek akçeler, bankaların 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile ana sözleşmelerine göre ayırdıkları yedek akçelerinden varsa bilanço zararının düşülmesinden sonra elde edilen tutardır.

Özkaynak, ana sermaye ve katkı sermaye toplamı ile bu toplamdan sermayeden indirilecek değerlerin düşülmesi sonucu bulunacak tutarı ifade eder.

Konsolide özkaynak, konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında bu maddenin üçüncü fıkrası hükmüne göre hesaplanarak dikkate alınır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Sermaye yeterliliği

Madde 45- Bu Kanunun uygulanmasında maruz kalınan riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı yeterli özkaynak bulundurulması sermaye yeterliliğini ifade eder. Bankalar, Kurum tarafından düzenlenecek yönetmelikte öngörülen usûl ve esaslara göre yüzde sekiz oranından az olmamak üzere belirlenecek sermaye yeterliliği oranını hesaplamak, tutturmak, idame ettirmek ve raporlamak zorundadır.

Bankaların iç sistemleri, aktif ve mali yapıları dikkate alınarak asgari sermaye yeterliliği oranını artırmaya, bankalar bazında farklılaştırmaya Kurul yetkilidir.

Likidite yeterliliği

Madde 46- Bankalar, Merkez Bankasının uygun görüşü alınmak suretiyle Kurulca belirlenecek usûl ve esaslara göre asgarî likidite düzeyini hesaplamak, tutturmak, idame ettirmek ve raporlamak zorundadır.

Aşımların giderilmesi

Madde 47- Bu Kanun ve bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan sınırlama ve oranlara ilişkin aşımaların Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde giderilmesi zorunludur.

Özkaynaklarda meydana gelebilecek düşüşler nedeniyle, özkaynağın belirli bir oranı ile ilişkilendirilen sınırlama ve oranlarda aşımaların oluşması ve şartların gerektirmesi halinde, bu aşımalar Kurumca belirlenecek bir süre içinde giderilir. Aşımların giderilmesi için belirlenen süre içinde bu Kanunun idarî para cezalarına ilişkin hükümleri uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Krediler ve Risk Grubu

Krediler

Madde 48- Bankalarca verilen nakdî krediler ile teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdî krediler ve bu niteliği haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdî krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayrinakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.

Birinci fıkrada belirtilenlere ilâve olarak, kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.

Risk grubu

Madde 49- Bir tüzel kişi veya bir gerçek kişi ile eşi ve velâyeti altındaki çocukları, bunların birlikte veya tek başlarına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklar veya yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları ortaklıklar bir risk grubunu oluşturur. Risk grubu, ayrıca, bu fıkrada belirtilenlerle aralarında birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya birkaçının ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta kefalet, garanti veya benzeri ilişkiler bulunan gerçek ve tüzel kişileri de kapsar.

Bir banka ile bu bankanın nitelikli pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürü, bunların birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklar veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturur. Risk grubu, ayrıca, bu fıkrada belirtilenlerle aralarında birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya

birkaçının ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta kefalet, garanti veya benzeri ilişkiler bulunan gerçek ve tüzel kişileri de kapsar.

Yukarıda belirtilen risk gruplarının belirlenmesinde birlikte kontrol edilen ortaklıklar, bu ortaklıkların kontrolünü birlikte sağlayan her bir hissedarın risk grubuna dahil edilir.

Sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazine Müsteşarlığına ait olan veya hisselerinin çoğunluğu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının elinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar, sermaye, yönetim ve denetimleri itibarıyla doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile birlikte ayrı ayrı risk grubu oluştururlar.

Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

Dâhil olunan risk grubu ve mensuplara kredi kullandırma koşulları

Madde 50- Bankalar;

- a) Yönetim kurulu üyelerine, genel müdüre, genel müdür yardımcılara ve kredi açmaya yetkili mensuplarına; bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına; tek başlarına ya da birlikte sermayesinin yüzde yirmibeş veya fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,
- b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velayeti altındaki çocuklarına,
- c) Mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,

her ne şekil ve surette olursa olsun nakdi ve gayri nakdi kredi veremez, tahvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar.

Birinci fıkra hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde aslen bulunan veya temsilci bulunduran ve banka sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak nitelikli paya sahip olan gerçek kişi ortaklar ile tüzel kişi ortaklar hakkında uygulanmaz.

Bir bankanın ortaklıklarının yönetim ve denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda ilgili bankanın mensubu olması, bu ortaklıkların ilgili banka ile işlem yapmasına engel değildir.

Bankanın dahil olduğu risk grubunda bulunan gerçek ve tüzel kişilere kredi kullandırılması halinde, gerekli kararların yönetim kurulunun üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile alınması ve bunlara sağlanan kredi koşullarının kredi kullananın lehine diğer kişi ve gruplara kullandırılanlardan ve piyasa koşullarından farklılık arz etmemesi şarttır.

Bir bankanın yönetim kurulu üyelerine, mensupları ile bunların eşlerine ve velâyet altındaki çocuklarına, aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek krediler, üç katını aşmamak üzere çek karnesi veya kredi kartı verilmesi suretiyle kullandırılacak krediler ile bu Kanunun 55 inci maddesinin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen menkul kıymetler karşılığı kullandırılan krediler birinci ve dördüncü fıkra hükümlerine tâbi değildir.

Banka, bankanın risk grubunda yer alan kişilere açtığı kredileri Kuruma düzenli olarak raporlar.

Sonradan bu madde hükümlerine aykırı hale gelen kredilerin en geç altı ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur.

Kredi açma

Madde 51- Kredi açma yetkisi yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu; kredi açma, onay verme ve diğer idarî esaslara ilişkin yazılı politikaları oluşturmak ve bunların uygulanmasını ve izlenmesini sağlamakla ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Yönetim kurulu kredi açma yetkisini Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde kredi komitesine veya genel müdürlüğe devredebilir. Genel müdürlük kendisine devredilen kredi açma yetkisini diğer birimleri, bölge müdürlükleri veya şubeleri aracılığıyla da kullanabilir. Kredi komitesinin oluşumu ile çalışma ve karar alma esasları Kurulca belirlenir. Bu Kanunun kredi sınırlarına ilişkin hükümlerine tâbi olmayan krediler için kredi açma yetkisi yönetim kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde devredilebilir.

Kredi açma yetkisini haiz olanlar, kendileri ile eş ve velayeti altındaki çocuklarının veya bunlarla risk grubu oluşturan diğer gerçek ve tüzel kişilerin taraf olduğu kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar verme aşamalarında yer alamaz ve bu hususu yazılı olarak yetkililere bildirir.

Kurul, bu madde ve 50 nci madde hükümlerine aykırı olarak kullandırıldığı tespit edilen kredilerin, ilgili bankanın özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınmasına karar vermeye veya bu krediler tutarında ilave özkaynak temin edilmesini zorunlu tutmaya yetkilidir.

Kredilerin izlenmesi

Madde 52- Bankalar, kredileri nedeniyle maruz kalınacak riskleri ölçmek, karşı tarafın malî gücünü düzenli olarak analiz etmek ve izlemek, gerekli bilgi ve belgeleri temin etmek ve bunlara ilişkin esasları belirlemek zorundadır. Kredi müşterileri bu çerçevede konsolide ve konsolide olmayan bazda istenilen bilgi ve belgeleri bankalara vermekle yükümlüdür. Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Karşılıklar ve teminatlar

Madde 53- Bankalar, krediler ve diğer alacaklarla ilgili olarak, doğmuş veya doğması muhtemel zararların karşılanması ve bunlar dışında kalan varlıkların değer azalışları için yeterli düzeyde karşılık ayrılmasına, aktiflerin kalitesine ve sınıflandırılmasına, garantilerin ve teminatların alınmasına, bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesine, takibe alınan kredilerin izlenmesine ve vadesi dolmuş kredilerin geri ödenmesine ilişkin politikaları oluşturmak ve uygulamak, bunları düzenli olarak gözden geçirmek, tüm bu hususları icra edebilecek gerekli yapıları tesis etmek ve işletmek zorundadır. Bu fıkra hükmünün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Bu madde uyarınca ayrılan karşılıkların tamamı ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınırlamalar

Kredi sınırları

Madde 54- Bankalarca, bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullandırılacak kredilerin toplamı özkaynakların yüzde yirmibeşini aşamaz. Bu oran, 49 uncu maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan bir risk grubu bakımından yüzde yirmi olarak uygulanır. Bir adi ortaklığa verilen krediler, sorumlulukları oranında ortaklara kullandırılmış sayılır.

Bankalarca, hakim ortak veya nitelikli pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın bankaların sermayesinin yüzde bir ve daha fazla payına sahip olup pay defterine kayıtlı olan tüm ortaklarına ve bunlarla risk grubu oluşturan kişilere kullandırılacak kredilerin toplamı özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz.

Birlikte kontrol edilen ortaklıklara kullandırılan krediler, bu ortaklıkları birlikte kontrol eden hissedarların her birinin ortaklık sermayesinde sahip olduğu payların, birlikte kontrol ettikleri toplam paya oranı ölçüsünde ortaklığı birlikte kontrol eden her bir hissedarın dâhil olduğu risk grubuna kullandırılmış sayılır.

Bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna özkaynakların yüzde onu veya daha fazlası oranında kullandırılan krediler büyük kredi sayılır ve bunların toplamı özkaynakların sekiz katını aşamaz.

Bir risk grubuna kullandırılan kredilerin teminatını oluşturmak üzere aynı risk grubuna dâhil gerçek veya tüzel kişilerden kabul edilen aval, garanti ve kefaletler, risk grubuna ait kredi sınırlarının hesabında dikkate alınmaz.

Gayrinakdî krediler, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler, kabul edilen aval, garanti ve kefaletler, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlarla gerçekleştirilen işlemler, Kurulca kabul edilecek ülkelerin merkezî yönetimleri, merkez bankaları ve bankaları ile yapılan işlemler veya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler kredi sınırlarının hesabında Kurulca belirlenen esaslar ve oranlar dâhilinde dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, ana ortaklık bankalar bakımından konsolide esasa göre uygulanır.

Kredi sınırlamalarına tâbi olmayan işlemler

Madde 55- Aşağıdaki kredi işlemleri 54 üncü maddedeki sınırlamalara tâbi değildir:

- Karşılığı nakit, nakit benzeri kıymet ve hesaplar ile kıymetli maden olan işlemler,
- Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri menkul kıymetler karşılığı yapılan işlemler,
- Merkez Bankası nezdindeki piyasalarda veya kanunla teşkilatlanmış diğer para piyasalarında yapılan işlemler,
- Aynı kişiye ya da aynı risk grubuna yeni kredi tahsisi halinde daha önce yabancı para cinsinden veya yabancı para ölçüsü ile verilen kredilerin, müteakiben tahsis edilen kredinin kullandırılmaya başlandığı tarihteki cari kurdan dikkate alınması kaydıyla çek ve

kredi kartı kullandırılmaları hariç, kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz, kâr payı ve diğer unsurlar,

e) Her türlü sermaye artırımları dolayısıyla bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları,

f) Kurulca belirlenecek esaslar dâhilinde bankaların kendi aralarındaki işlemler,

g) Kurulca belirlenecek esas ve süreler çerçevesinde elden çıkarılması kaydıyla, halka arza aracılık yüklenimleri kapsamında edinilen ortaklık payları,

h) Özkaynak hesabında indirilecek değer olarak dikkate alınan işlemler,

i) Kurulca belirlenecek diğer işlemler.

Ortaklık paylarına ilişkin sınırlamalar

Madde 56- Bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki payı kendi özkaynaklarının yüzde onbeşini, bu ortaklıklar ile ana ve katkı sermayeden indirilenler dışındaki ortaklıklardaki paylarının toplam tutarı ise kendi özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz.

Bankaların yeni iştirak edinimleri ile mevcut iştiraklerindeki ortaklık paylarının artırılmasına ilişkin Kurulca belirlenecek bilgiler Kuruma tevdi edilir, bilgilerin Kuruma tevdi edilmesini izleyen yedi gün içinde olumsuz görüş bildirilmez ise işlem tekemmül ettirilebilir.

Bu Kanunun 55 inci maddesinin (e) bendinde belirtilen işlemler birinci fıkrada belirtilen sınırların hesabında dikkate alınmaz.

Birinci fıkrada zikredilen sınırların aşılması halinde, aşım tutarı özkaynak hesaplamasında ana sermayeden indirim kalemi olarak dikkate alınır.

Bankalar, kendilerinde doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olan ortaklık ve kuruluşlarda doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olamazlar, bunların hisse senetlerini rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

Gayrimenkul ve emtia üzerine işlemler

Madde 57- Bankaların gayrimenkullerinin net defter değerleri toplamı özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz. Bu hesaplamada, değerleme veya enflasyon düzeltmesine bağlı olarak oluşan ve gayrimenkul hesabına eklenen değer artışları yüzde elli oranında dikkate alınır.

Bankalar, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında gayrimenkul ve emtiayı esas alan sözleşmeler ile Kurulca uygun görülecek kıymetli madenlerin alım ve satımı hariç olmak üzere ticaret amacıyla gayrimenkul ve emtianın alım ve satımı ile uğraşamaz, ipotekli konut finansmanı kuruluşu ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları hariç olmak üzere ana faaliyet konusu gayrimenkul ticareti olan ortaklıklara katılamazlar.

Katılım bankaları tarafından gayrimenkul, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, kâr ve zarar ortaklığı, ortak yatırımlar yoluyla finansman sağlanması ve benzer faaliyetler nedeniyle üstlenilen yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yapılan işlemler, bu madde ile yasaklanan ve sınırlanan faaliyetler kapsamında değerlendirilmez.

Alacaklardan dolayı edinilmek zorunda kalınan emtia ve gayrimenkullerin elden çıkarılmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Sandık ve vakıflara ilişkin işlemler

Madde 58- Bankalarca, münhasıran çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandık ve vakıflara, açıklarının kapatılması için kaynak aktarılamaz.

Bağış sınırları

Madde 59- Bankalar ve konsolide denetime tâbi kuruluşlarca, bir malî yılda yapılabilecek bağış miktarı, banka özkaynaklarının binde dördünü aşamaz. Ancak, bu maddeye göre yapılacak bağışların en az yarısının kanunlarla vergi muafiyeti tanınan alanlara yapılması zorunludur. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Örtülü kazanç aktarımı

Madde 60- Bankalar, hâkim veya nitelikli paya sahip ortakları, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürleri ile bunların eş ve çocukları ya da bunların kontrol ettikleri ortaklıklar ile emsallerine göre piyasa koşullarından daha iyi şartlarda, örtülü kazanç aktarımına neden olabilecek nitelikte herhangi bir işlem tesis edemez.

Birinci fıkrada belirtilenlerle yapılacak alım, satım, kiralama ve benzeri işlemlerde bu Kanunun 34 üncü maddesinde belirtilen değerleme kuruluşlarınca tespit edilecek değerden farklı olarak banka aleyhine işlem yapılamaz.

BEŞİNCİ KISIM

Mevduata ve Katılım Fonu Toplamaya İlişkin Hükümler

Mevduat ve katılım fonu kabulü

Madde 61- Kredi kuruluşları ile özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi, aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat veya katılım fonu kabul edemez, ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile ilân ve reklamlarında bu izlenimi yaratacak ifade ve deyimleri kullanamaz.

Karşılığında hesap cüzdanı yerine makbuz, katılma belgesi, senet ve benzeri belgelerin verilmesi, alınan paraların mevduat veya katılım fonu kabulü sayılmasına engel değildir.

Resmî ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandık ve vakıfların münhasıran kendi üyelerinden bu amaçlar için topladıkları paralar ile sigorta şirketlerinin işlemleri bu Kanun uygulamasında mevduat ve katılım fonu kabulü sayılmaz.

Kalkınma ve yatırım bankalarının kendi müstakrizlerinden, ortak ve ortaklıklarından genel esaslar dâhilinde sağladıkları fonlar ile bankalardan, para piyasaları, sermaye piyasaları ve organize piyasalardan sağlayacakları fonlar bu Kanun uygulamasında mevduat sayılmaz.

Türkiye'de kurulan kredi kuruluşlarının yurt dışındaki şubeleri ve ortaklıkları, mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin evrakın düzenlenmesi işlemlerini faaliyette bulundukları ülkede yapmak zorundadır. Bu şube veya ortaklıklar adına hiçbir şekil ve surette yurt içinde mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin evrak düzenlenemez veya verilemez.

Türkiye'de kurulu kredi kuruluşları, yurt dışında kurulu ortaklıkları veya başka banka veya finansal kuruluşlar adına yurt içinde yerleşik kişilerden mevduat veya katılım fonu kabul

etmek amacıyla; evrak ya da cüzdan bulundurmaları, personel istihdam etmeleri, bu ortaklıklar veya başka kredi kuruluşu veya finansal kuruluşlar adına toplanacak mevduat ve katılım fonu üzerinden personele ücret, komisyon, prim ve benzeri adlar altında para ödemek veya personele bu kuruluşların reklamını yaptırmak suretiyle müşterilerini anılan kuruluşlara yönlendirmeleri, bu ve benzeri yöntemler kullanarak yurt dışında kurulu kuruluşlar adına mevduat ve katılım fonu kabul etmeleri, bu madde kapsamında izinsiz mevduat ve katılım fonu kabulü sayılır.

Kredi kuruluşları, mevduat hesapları ile katılım fonu hesaplarını Kurulun görüşü alınmak suretiyle Merkez Bankasınca tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek, tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılma fonunu diğer hesaplardan ayırmak zorundadırlar.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen sermaye piyasası araçları hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevduatın ve katılım fonunun çekilmesi

Madde 62- 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun rehinlere ve hapis hakkına, 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine, takasa dair hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla, mevduat ve katılım fonu sahiplerine ödenmesi gereken tutarları geri alma hakları hiçbir suretle sınırlandırılmaz. Mevduat veya katılma hesabı sahipleri ile kredi kuruluşları arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Zamanaşımı

Madde 63- Bankalar nezdlerindeki mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan hak sahibinin en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanlar zamanaşımına tâbidir.

Zamanaşımına uğrayan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklar banka tarafından hak sahibine ulaşılamaması halinde, yapılacak ilanı müteakiben Fona gelir kaydedilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Mevduatın ve katılım fonunun sigortalanması

Madde 64- Kredi kuruluşları, nezdlerindeki tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir.

Kredi kuruluşları, nezdlerindeki tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonlarını, sigortaya tâbi kısım üzerinden sigorta ettirmek ve bunun üzerinden prim ödemek zorundadır.

Sigortaya tâbi olacak tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonlarının kapsamı ve tutarı, Merkez Bankası, Kurul ve Hazine Müsteşarlığının olumlu görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir. Risk esaslı sigorta priminin oranı, yıllık bazda sigortaya tabi tasarruf mevduat ve katılım fonunun binde yirmisini aşamaz. Risk esaslı sigorta priminin

tarifesi, tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir.

Kredi kuruluşlarının iflâsı halinde mevduat ve katılım fonu sahipleri, Fonun imtiyazlı alacaklarından sonra gelmek üzere sigortaya tâbi olmayan kısım için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesindeki üçüncü sıra anlamında imtiyazlı alacaklıdırlar.

Kredi kuruluşlarınca Fona ödenen sigorta primleri kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen kredi kuruluşları nezdinde bulunan ve doğruluğu hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlanan mevduat ve katılım fonunun sigorta kapsamındaki kısmı, Fon kaynaklarından ödenir.

Sigorta kapsamı dışında kalan mevduat ve katılım fonu

Madde 65- Aşağıda sayılan mevduat ve katılım fonu hesapları sigortaya tâbi değildir:

- a) İlgili kredi kuruluşunun hâkim ortakları ile bunların ana, baba, eş ve velâyet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,
- b) İlgili kredi kuruluşunun yönetim veya müdürler kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile bunların ana, baba, eş ve velâyet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,
- c) 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanun kapsamına giren mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar,
- d) Kurul tarafından belirlenen diğer mevduat, katılım fonu ve hesaplar.

ALTINCI KISIM

Denetim ve Alınacak Önlemler

Denetim

Madde 66- Bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ve bunların faaliyetleri, Kurumun denetim ve gözetimine tâbidir.

Kurum, bankaların genel kurul toplantılarına gözlemci sıfatıyla temsilci gönderebilir.

Konsolide denetim

Madde 67- Bu Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, konsolide bazda sınırlama ve oranlara tâbi olan ana ortaklık bankalar ve bunların yurt içi ve yurt dışı bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları, şube ve temsilcilikleri konsolide denetime tâbidir.

Birinci fıkrada belirtilen kuruluşlar, öncelikle iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemleri, muhasebe ve finansal raporlama birimi, finansal tablolar ve raporları ile risk grubuna kullandırılan kredilere ilişkin bilgi ve belgeler olmak üzere her türlü kayıt, bilgi, belge, yapı ve sistemlerini konsolide denetime uygun ve hazır hale getirmek zorundadırlar.

Bağlı ortaklık ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların bu Kanun uyarınca yapılacak konsolide denetimi, gerek duyulması halinde, Kurum ve konsolide denetime tâbi kuruluşların denetimi ve gözetimi ile yetkili mercilerle birlikte gerçekleştirilir. Denetim sonuçları ile denetime esas bilgi ve belgeler anılan yetkili mercilerin görüşü alınarak Kurulca belirlenecek usûl ve esaslara göre paylaşılır ve kullanılır.

Önlem alınmasını gerektiren hâller

Madde 68- Konsolide ve/veya konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda bir bankanın;

- a) Aktiflerinin vade itibarıyla yükümlülüklerini karşılayamama tehlikesiyle karşı karşıya gelmesi ya da likiditeye ilişkin düzenlemelere uymaması,
- b) Gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin bozulması nedeniyle kârlılığını sağlayamaması,
- c) Özkaynaklarının sermaye yeterliliğine ilişkin düzenlemelere göre yetersiz olması veya bu durumun gerçekleşmek üzere bulunması,
- d) Aktif kalitesinin malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde bozulması,
- e) Bu Kanuna ve ilgili düzenlemelere veya Kurulca alınan kararlara aykırı nitelikte karar, işlem ve uygulamalarının bulunması,
- f) İç denetim, iç kontrol ve risk yönetim sistemlerini kurmaması veya bu sistemleri etkin ve yeterli bir şekilde işletmemesi veya denetimi engelleyici herhangi bir hususun bulunması,
- g) Yönetiminin basiretsizliği nedeniyle bu Kanun ve ilgili mevzuat ile tanımlanmış risklerin önemli ölçüde artması ve/veya mali bünyeyi zayıflatabilecek şekilde yoğunlaşması,

hâllerinden herhangi birinin tespit edilmesi durumunda, bu Kanunun 69 uncu, 70 inci ve 71 inci maddelerinde öngörülen tedbirler derhal alınır.

Düzeltilici önlemler

Madde 69- Kurum, 68 inci maddede düzenlenen;

- a) (a), (b), (c) ve (d) bentlerindeki hâllerden birinin tespiti halinde, bankanın özkaynağının artırılması veya kâr dağıtımının geçici bir süreyle durdurularak ihtiyatlara aktarılması veya ayrılan karşılıkların artırılması,
- b) (a) ve (d) bentlerindeki hâllerden birinin tespiti halinde hissedarlara kredi verilmesinin durdurulması veya aktiflerin elden çıkarılması suretiyle likidite temin edilmesi veya yeni yatırımların sınırlandırılması veya durdurulması,
- c) (b) ve (c) bentlerindeki hâllerden birinin tespiti halinde ücret ve diğer ödemelerin sınırlandırılması,
- d) (a), (b) ve (d) bentlerindeki hâllerden birinin tespiti halinde uzun vadeli yatırımların durdurulması,
- e) (e) ve (f) bentlerindeki hâllerden birinin varlığı halinde bu aykırılıkların giderilmesi,
- f) (g) bendinde belirtilen durumların varlığı halinde, kredi politikasının gözden geçirilerek riskli işlemlerin durdurulması, maruz kalınan vade, kur veya faiz riskinin azaltılması için gerekli önlemlerin alınması,

tedbirlerinden bir veya birkaçının ya da tamamının ve Kurumca uygun görülecek diğer tedbirlerin, Kurumun uygun göreceği bir süre ve onaylayacağı bir plân dâhilinde alınmasını ve uygulanmasını bankanın yönetim kurulundan ister.

İyileştirici önlemler

Madde 70- Banka tarafından 69 uncu maddede yer alan önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınmayacağı Kurumca belirlenmesi halinde Kurul doğrudan;

- a) 68 inci maddenin (e) ve (f) bentlerinde belirtilen karar, işlem ve uygulamalarda yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu bulunması halinde bankanın yetkili organından,

yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçının veya tamamının değiştirilmesini, gerektiğinde genel kurulun en kısa sürede olağanüstü toplantıya çağrılmasını istemek veya yönetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını görevden alarak veya üye sayısını artırarak üye atamak,

b) Yönetim kurulundan, 68 inci maddenin (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen karar ve işlemlerde sorumluluğu bulunan mensuplarının görevden alınmasını istemek,

c) 68 inci maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan hâllerden herhangi birinin ortaya çıkması durumunda sermaye yeterliliği veya likidite düzeylerinden birinin ya da her ikisinin yükseltilmesini istemek,

d) Yönetim kurulundan, 68 inci maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentleri ile ilgili olarak mali bünyenin düzeltilmesi, 68 inci maddenin (e) ve (f) bentleri ile ilgili olarak aykırılıkların giderilmesi veya 68 inci maddenin (g) bendi ile ilgili olarak maruz kalınan risklerin azaltılması için kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere Kurulca uygun görülecek bir plân oluşturulmasını ve yönetim kurulu üyeleri ile nitelikli paya sahip ortaklarından, bu planın yazılı olarak taahhüt edilmesini ve belirlediği dönemler itibarıyla uygulama sonuçlarını istemek,

e) 68 inci maddenin (a) ve (d) bentlerinde sayılan hâllerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, uygun bir süre vererek uzun vadeli veya duran varlıkların elden çıkarılmasını istemek,

f) 68 inci maddenin (b) ve (c) bentlerinde sayılan hâllerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, işletme ve yönetim giderlerinde kısıntıya gidilmesini veya mensuplarına her ne ad altında olursa olsun düzenli olarak ödenenler dışındaki ödemelerin durdurulmasını istemek,

g) 68 inci maddenin (a) ve (d) bentlerinde sayılan hâllerden birinin gerçekleşmesi durumunda, belirli kişi, kurum, risk grubu veya sektörlere nakdî ve gayrinakdî kredi kullandırımını sınırlandırmak veya yasaklamak,

dâhil olmak üzere, uygun göreceği her türlü tedbirin, onaylayacağı bir plân çerçevesinde alınmasını ve uygulanmasını bankadan ister. İlgili banka bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde yer alan tedbirlerin gereğini, Kurumca yapılacak bildirimden itibaren ivedilikle yerine getirmekle yükümlüdür.

Kısıtlayıcı önlemler

Madde 71- Banka tarafından 69 uncu ve/veya 70 inci maddelerde yer alan önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağının belirlenmesi halinde Kurul bankadan;

a) Faaliyetlerini, faaliyet türleri itibarıyla tüm teşkilatını veya gerekli görülecek yurt içi veya yurt dışı şubelerini veya muhabirlerle ilişkilerini kapsayacak şekilde kısıtlaması veya geçici olarak durdurulması,

b) Kaynakların toplanması ve kullanılmasına ilişkin olarak faiz oranı ve vade kısıtlamaları da dâhil olmak üzere, her türlü sınırlama ve kısıtlama getirmesi,

c) Yönetim kurulu da dâhil olmak üzere, genel müdür, genel müdür yardımcıları, ilgili birim ve şube yöneticilerinin bir kısmını veya tamamını görevden alması, görevden alınan kişilerin yerine atanacak veya seçilecek kişiler için Kurumdan onay alınması,

d) Sigortaya tabi mevduat veya katılım fonu tutarını aşmamak ve yeterli teminatı hakim ortakların hisse senetlerinden veya diğer mal varlıklarından karşılanmak üzere uzun vadeli kredi sağlaması,

e) Zarar doğurduğu tespit edilen faaliyetlerinin sınırlandırılması veya durdurulması, verimi düşük veya verimsiz varlıklarının elden çıkarılması,

f) İstekli olan bir veya birkaç banka ile birleşmesi,

- g) Özkaynakların artırılmasını sağlamak amacıyla uygun görülecek yeni hissedarlar bulunması,
h) Doğan zararın özkaynaktan indirilmesi,

tedbirlerinden bir ya da birkaçının veya uygun göreceği diğer tedbirlerin alınmasını ve uygulanmasını ister.

Faaliyet izninin kaldırılması veya Fona devir

Madde 72- Denetlemeler sonucunda bir bankayla ilgili olarak;

- a) Bu Kanunun 71 inci maddesi kapsamında alınması istenen tedbirlerin Kurul tarafından verilen süre içerisinde ya da her halükarda en geç on iki ay içinde kısmen ya da tamamen alınmaması ya da bu tedbirleri kısmen veya tamamen almış olmasına rağmen, malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığı veya bu tedbirler alınmış olsa dahi malî bünyesinin güçlendirilemeyeceğinin tespit edilmesi,
b) Faaliyetine devamının mevduat ve katılım fonu sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz ettiğinin ortaya çıkması,
c) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğinin tespit edilmesi,
d) Yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşması,
e) Hâkim ortaklarının veya yöneticilerinin, banka kaynaklarını, bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı veya dolanlı olarak kendi lehlerine kullanması veya dolanlı olarak kaynak kullandırması ve bankayı bu suretle zarara uğratması,

hâllerinden bir veya birkaçının varlığı durumunda Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla bankanın faaliyet iznini kaldırmaya ya da kredi kuruluşunun temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimini, zararın mevcut ortakların sermayesinden indirilmesi kaydıyla, kısmen veya tamamen devri, satışı veya birleştirilmesi amacıyla Fona devretmeye yetkilidir.

Faaliyet izni kaldırılan kredi kuruluşları bu Kanunda yer alan hükümlere göre, kalkınma ve yatırım bankaları ise genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Bu madde kapsamında alınan Kurul kararları Resmi Gazetede yayımlanır. Yayımlanma tarihi ilgililer bakımından tebliğ tarihi olarak kabul edilir.

Sistemik riske karşı alınacak önlemler

Madde 73- Finansal sistemin bütününe sirayet edebilecek ölçüde olumsuz bir gelişmenin ortaya çıkması ve bu durumun Kurumun koordinasyonunda, Fon, Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankasıyla müştereken tespiti halinde, alınacak olağanüstü tedbirleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

YEDİNCİ KISIM
Kanuni Yükümlülükler

Sırların saklanması

Madde 74- Kurul üyeleri ile Kurum personeli, görevleri sırasında öğrendikleri bankalara ve bunların bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıkları ve müşterilerine ait sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına

açıklayamaz ve kendilerinin veya başkalarının yararlarına kullanamazlar. Kurumun dışarıdan destek hizmeti aldığı kişi ve kuruluşlar ile bunların çalışanları da bu hükme tâbidir. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.

Bu Kanun hükümleri uyarınca Kurumun, yurt dışındaki muadili denetim mercileri ile akdedeceği ikili veya çok taraflı anlaşmalar çerçevesinde vereceği bilgi ve belgeler birinci fıkradaki sır kapsamında değildir. Kurul yapacağı anlaşmalarda veya anlaşmalar dışında elde edeceği sırların korunmasını sağlamakla görevlidir. Kurumun elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler, kuruluş ve faaliyet izni verilmesinde, faaliyetlerin denetiminde, düzenlemelere uyulup uyulmadığının izlenmesinde ve Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davaların görülmesinde kullanılabilir. Kurumun bu fıkra kapsamında elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler hiçbir kişi, kurum ve kuruluşa verilemez. Mahkeme kararına bağlanmış sır kapsamına giren bilgilerin verilmesinden Kurum sorumlu tutulamaz.

Bankaların ortakları, yönetim kurulu üyeleri, mensupları, bunlar adına hareket eden kişiler ile görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları, bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bankaların destek hizmeti aldığı kuruluş ve çalışanları hakkında da bu hüküm uygulanır. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.

Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların destek hizmeti kuruluşları ile aralarında akdedecekleri yazılı sözleşmeler çerçevesinde bu kuruluşların müşterilerinin risk durumlarının izlenmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve müşteri hizmetlerinin yerine getirilmesi nedeniyle yapılacak bilgi ve belge alışverişi ile hizmet temini ve ayrıca kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların kendi aralarında doğrudan doğruya veya en az beş banka tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapacakları her türlü bilgi ve belge alışverişi bu hükmün dışındadır.

İtibarın korunması

Madde 75- 5187 sayılı Basın Kanununda belirtilen araçlarla ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın araçlarından biri vasıtasıyla; Kurum ve Kurulun itibarını kırabilecek, bir bankanın şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olunamaz ya da bu yolla asılsız haber yayılamaz.

Etik ilkeler

Madde 76- Bankalar ile bunların mensupları; bu Kanuna, ilgili düzenlemelere, kuruluş amaç ve politikalarına uygun olarak faaliyetlerin icra edilmesini temin etmeye ve yönetimde adalet, doğruluk, dürüstlük ve sosyal sorumluluğu esas almaya yönelik etik ilkelere uymakla yükümlüdürler.

Etik ilkeler, kuruluş birlikleri tarafından Kurulun uygun görüşü alınmak suretiyle belirlenir.

Müşteri hakları

Madde 77- Bankalar, müşterilerinin, verilen hizmetlerden kaynaklanan her türlü sorularına cevap verecek bir sistem kurmakla ve bu hizmetle ilgili bilgiyi müşterilerine bildirmekle yükümlüdür. Bankalar, müşterilerinin talebi halinde müşteri ile yapılan işlemlere ilişkin her türlü belgenin bir nüshasını vermek zorundadır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan faaliyet konularına ilişkin olarak, bankalar ile bireysel müşterileri arasında akdedilecek sözleşmelerin şekil ve içeriğinde yer alması gereken asgarî hususlar ile tip sözleşmelerin uygulanacağı işlemler Kurulun uygun görüşü alınarak kuruluş birlikleri tarafından belirlenir.

Bankaların, kimliklerini ve vergi numaralarını belgelemeyen müşterileri adına mevduat, katılım fonu, kredi ve her ne ad altında olursa olsun hesap açmaları, sözleşme düzenlemeleri, havale ve kambiyo hizmetleri ile diğer bankacılık ve malî hizmetleri vermeleri yasaktır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurumun görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca düzenlenir. Bu fıkra hükmüne ve Maliye Bakanlığınca yapılan düzenlemelere uymayanlar hakkında 2/4/1998 tarihli ve 4358 sayılı Kanunun 5 inci maddesi hükmünün uygulanması bu Kanunun kovuşturma usulü hükümlerine tâbi değildir.

SEKİZİNCİ KISIM

Finansal Kuruluşlar

Kalkınma ve yatırım bankalarına ilişkin hükümler

Madde 78- Kalkınma ve yatırım bankaları, bu Kanunun 54, 55, 56, 57, 62, 64, 65, 107 ilâ 144 üncü maddeleri ile 132 nci maddesinin (b), (c), (d), (e) ve (f) bentleri hariç olmak üzere diğer hükümlerine tâbidir.

Finansal holding şirketi

Madde 79- Kurul, finansal holding şirketlerinin kapsamını belirlemeye ve kurulmasını zorunlu tutmaya; sermaye yeterliliği, iç sistemler, konsolide denetim ve denetimin koordinasyonuna ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir. Kurulca belirlenen kapsama girmekle birlikte finansal holding şirketi kurması zorunlu tutulmayan bir grubun tâbi olacağı hükümleri tespiti Kurul yetkilidir.

Finansal holding şirketleri hakkında, Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde bu Kanunun, 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 60, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 79, 93, 94, 95 ve 97 nci madde hükümleri ve bu maddelere ilişkin ceza hükümleri uygulanır.

Finansal holding şirketleri bakımından belirlenecek standart oranlar ve sınırlamalar ile yapılacak hesaplamalar yalnızca konsolide bazda dikkate alınır.

DOKUZUNCU KISIM

Kuruluş Birlikleri

Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği

Madde 80- Mevduat bankaları ile kalkınma ve yatırım bankaları, tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Türkiye Bankalar Birliğine; katılım bankaları ise aynı nitelikteki Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde üye olmak zorundadır.

Kuruluş birliklerinin idarî ve malî işlemlerinin Kurum tarafından denetimine ilişkin kurallar birliklerin statülerinde belirlenir.

Birliklerin görev ve yetkileri

Madde 81- Kuruluş birlikleri;

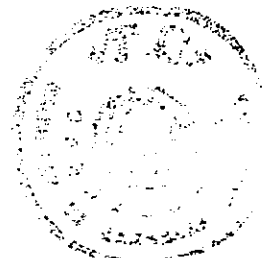
- a) Mesleğin gelişmesini temin etmek,
- b) Meslek ilkelerini belirlemek suretiyle, üyelerin birlik ve mesleğin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,
- c) Üye banka mensuplarının uyacakları meslek ilkeleri ve standartlarını Kurumun uygun görüşünü alarak belirlemek,
- d) İlgili mevzuat uyarınca alınan kararlar ile Kurumca alınması istenilen tedbirlerin uygulanmasını takip etmek,
- e) Üyeleri arasında haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak,
- f) Üyelerin ilan ve reklamlarında uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Kurumun uygun görüşünü alarak tespit etmek,
- g) Kurum ile işbirliği yapmak suretiyle bankalar arasında ortak projelere ilişkin işbirliğini temin etmek,
- h) Üyelerinin ortak menfaatlerini ilgilendiren konularda yönetim kurulu kararına istinaden dava açmak,
- i) Müşteri haklarına dair hükümlerde öngörülen sözleşmelerin şekil ve içeriklerine ilişkin usûl ve esasları belirlemek,
- j) Yasal müracaat hakları saklı kalmak kaydıyla, üyeler ve bireysel müşterileri arasındaki ihtilafların değerlendirilmesi ve çözüme kavuşturulmasını temin etmek üzere hazırlayacakları ve Kurulca onaylanan usûl ve esaslar dâhilinde hakem heyeti oluşturmak,

ile görevli ve yetkilidir.

Organlar ve statü

Madde 82- Kuruluş birliklerinin organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye bankaları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar; bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık sayım ilkelerine göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Kuruluş birliklerinin organları, çalışma esasları ve faaliyetlerinin kapsamı, birliklerin görüşünü alarak Kurumun yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak statülerinde gösterilir. Üyeler, birliklerin statüsüne ve birlikler tarafından alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadır. Kuruluş birliklerinin giderleri, statüleri gereğince tespit olunan oy sayısına göre üyelere dağıtılır. Üyeler, kendilerine düşen masraf paylarını statülerde belirtilen süre içinde yatırmak zorundadır. Masraf iştirak payları belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde birlikler tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Masraf iştirak paylarının ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmi belge niteliğindedir.

Kuruluş birliklerinin aldığı genel ya da özel nitelikteki karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında birliklerin yönetim kurulunca ikibin Yeni Türk Lirasından yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar para cezası uygulanabilir. Kuruluş birlikleri, cezaları ilgiliye tebliğ eder ve Fona gelir kaydedilmek üzere Kuruma ve Fona bildirir.

ONUNCU KISIM

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Kuruluş ve bağımsızlık

Madde 83- Kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur. Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ile Başkanlıktan oluşur.

Kurum, bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen düzenleme ve denetlemeyle ilgili görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurumun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kurum, bu Kanunda ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen malî kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usûl ve esaslar dahilinde serbestçe kullanır.

Kurum, görev ve yetkilerini etkin şekilde yerine getirmek amacıyla, yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

Kurumun malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

Madde 84- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Kurumun karar organıdır. Kurul, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul Başkanı Kurumun da başkanıdır.

Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması durumunda ikinci başkan, onun da bulunmadığı hâllerde Kurul tarafından belirlenecek bir üye Başkana vekâlet eder.

Üyelerin atanması

Madde 85- Kurul üyelerinin, aşağıda belirtilen şartları taşımaları zorunludur:

- a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartları taşımak,
- b) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşımak,
- c) 26 ncı maddede yer alan çalışması yasaklananlardan olmamak.

d) Hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi dallarda lisans veya lisansüstü düzeyinde öğrenim görmüş olmak.

Üyeler, yüksek öğrenim sonrası en az on yıl deneyim sahibi veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapan kişiler arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Üyelerden en az birinin hukuk fakültesi mezunu, birinin iktisat bölümü mezunu, birinin ise Kurumda başkan yardımcısı, ana hizmet birimi yöneticisi veya meslek personeli olarak çalışmış olması şarttır. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini başkan birini de ikinci başkan olarak görevlendirir. Bakanlar Kurulunun atama kararı Resmi Gazetede yayımlanır.

Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Kurul üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

Başkan ve üyelerin görev süreleri

Madde 86- Kurul Başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süreleri biten başkan ve üyeler yeniden atanamazlar. Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde, boşalan yere 85 inci maddede belirtilen esaslar dahilinde bir ay içinde atama yapılır. Bu şekilde atananlar, yerine atandıkları kişinin süresini tamamlar ve bu şekilde atananlardan iki yıl veya daha az süreyle görev yapanlar bir defalığına tekrar atanabilir.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak, ciddi hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremeyecekleri, atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri, durumlarının 87 nci maddeye aykırı olduğu anlaşılan veya görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyelerinin görevleri Bakanlar Kurulu kararı ile sona erdirilir. Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi halinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine bir ay içinde atama yapılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (5) numaralı bendinde öngörülen suçlarla ilgili olarak haklarında ceza davası açılan Kurul Başkan ve üyelerinden görevi başında kalması sakıncalı görülenler, Bakanlar Kurulu tarafından tedbiren görevden uzaklaştırılabilir. Görevden uzaklaştırılan Kurul Başkan ve üyeleri hakkında Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. Bu şekilde geçici olarak boşalan üyeliklere, 85 inci maddedeki şartları taşıyanlar arasından, tedbiren görevden uzaklaştırılan üye göreve dönünceye ve her halükârda söz konusu üyenin üyelik süresini geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca atama yapılabilir.

Yasaklar

Madde 87- Kurul Başkan ve üyeleri, bilimsel amaçlı yayın, ders ve konferans ile telif hakları hariç Kurumdaki resmi görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, Kurumun düzenlemek ve denetlemekle yetkili olduğu sektör veya alanla ilgili ortaklıklarda pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

Kurul Başkan ve üyeleri göreve başlamadan önce, kendilerinin veya eş ve velâyeti altındaki çocuklarının sahibi bulunduğu menkul kıymetlerden Hazine tarafından çıkarılan

borçlanmaya ilişkin olanlar hariç Kurumun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşların her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere otuz gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Kurul üyeliklerine atanmalarından itibaren otuz gün içinde bu fıkraya uygun hareket etmeyen üyeler, üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinden ayrılma ve izleyen bir yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle görevli olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamazlar. Bu fıkra hükmüne uymayanlara 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar verilir.

Kurul Başkan ve üyeleri ve diğer personel, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve ticari sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

Kurul Başkan ve üyeleri 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

Kurulun çalışma esasları

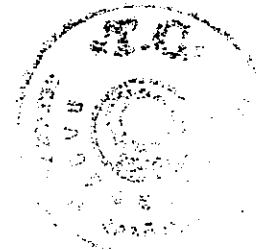
Madde 88- Kurul en az haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde toplanır. Toplantıyı Kurul Başkanı, yokluğunda ikinci başkan yönetir. Toplantının gündemi Başkan, yokluğunda ikinci başkan tarafından hazırlanarak toplantıdan en az bir gün önce Kurul üyelerine bildirilir. Gündem maddelerine geçmeden önce Başkan tarafından Kurumun faaliyetleri hakkında Kurula bilgi verilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantı başlamadan önce bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin gündeme eklenmesinin Kurulca kabul edilmesi gerekir.

Geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmayan veya bir toplantıya katıldığı halde Kurul kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy gerekçesini süresi içinde yazılı olarak bildirmeyen Kurul üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Kurul en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve bu Kanunda belirtilen özel nisap gerektiren haller dışında en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Toplantıda karar yeter sayısı sağlanamadığı durumlarda, izleyen toplantılarda oylarda eşitlik olması halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılarak karar alınır. Kurul kararı tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen işgünü, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

Herhangi bir nedenle üye sayısının Kurulun karar almasını imkansız kılacak bir sayıya düşmesi halinde, toplantı nisabı sağlanacak şekilde kıdemli Kurum başkan yardımcılarını vekâlet eder. Bu madde hükmüne istinaden Kurul üyeliği görevini yürüten Kurum başkan yardımcılarının mali ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

Bu Kanunda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Kurul kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir.

Kurul Başkan ve üyeleri kendisi, eşi, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

Kurul toplantıları gizlidir. İhtiyaç duyulması halinde görüşlerinden yararlanmak üzere uzman kişiler Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak Kurul kararları toplantıya dışardan katılanların yanında alınamaz.

Kurulun düzenleyici kararları tekemmül etmesinden itibaren en geç yedi işgünü içinde ilişkili Bakanlığa ve yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilir, gönderildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde Resmi Gazetede yayımlanır. Bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, denetleyici nitelikteki kararlar Kurumun internet sayfası başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur. Kurul, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı olan denetleyici nitelikteki kararların yayımlanmamasına karar verebilir.

Yaptırım öngören kararlar dahil tüm Kurul kararları, tekemmül etmeleri ve ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca tebliğ edilmeleri veya usulüne uygun olarak duyurulmaları ile birlikte uygulanabilir.

Kurul tarafından verilen idarî para cezalarına karşı ilgililer tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde idare mahkemelerine dava açabilirler. Dava açılmış olması cezaların tahsilini durdurmaz.

Süresinde ödenmeyen para cezalarına, vade tarihinden ödendiği tarihe kadar geçen süre için, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanır.

Para cezaları, tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Kuruma ödenir. Bu süre içinde ödenmeyen para cezaları, Kurumun ilgili vergi dairesine yapacağı başvuru üzerine, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Vergi dairelerince yapılan tahsilatlar ertesi ayın sonuna kadar Kurum hesabına aktarılır.

Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları meslekî ilkeler ile Kurulun çalışma usûl ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurulun görev ve yetkileri

Madde 89- Kurul bu Kanun ve diğer mevzuatta belirtilen görevler yanında aşağıdaki görev ve yetkileri de kullanır:

a) Düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu sektör veya alanla ilgili uluslararası ilke ve standartlarla uyumlu ikincil düzenlemeleri yapmak ve kararlar almak, gerektiğinde sektörde faaliyette bulunanlar arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkları çözümlemek üzere arabuluculuk ve uzlaştırıcılık yapmak veya bu konularda hakemleri belirlemek,

b) Kurumun stratejik plânını, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Kurumun hizmet birimleri ve bunların görevleri hakkında öneride bulunmak,

c) Kurumun stratejik plânı ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak,

d) Kurumun performansını ve mali durumunu gösteren raporları onaylamak,

e) Başkanın önerisi üzerine, başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak.

- f) Taşınmaz mal alımı, satımı, kiralanması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak,
g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Başkan

Madde 90- Kurumun en üst yöneticisi olan Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur. Bu sorumluluk, Kurum çalışmalarının yürütülmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde kamuya duyurulması görev ve yetkilerini kapsar.

Başkana, yokluğunda ikinci başkan vekalet eder.

Başkanın görev ve yetkileri şunlardır;

- Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları idare etmek, gündeme alınmayan başvurular hakkında gerekli işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin olarak Kurula bilgi vermek,
- Kurul kararlarının yayımlanmasını veya tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek,
- Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurula sunmak,
- Kurulun belirlediği stratejilere, amaç ve hedeflere uygun olarak, Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak,
- Kurul ile hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak, Kurum hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek,
- Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirilmesini yaptırmak ve bunları Kurula sunmak,
- Kurumun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında çalışma ve değerlendirme yapmak,
- Kurumun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Kurumu temsil etmek,
- Kurul tarafından atanması öngörülenler dışındaki Kurum personeli atamak,
- Kurum başkanı adına imzaya yetkili personelin görev ve yetki alanını belirlemek,
- Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

Başkan, Kurula ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, alt kademelere devredebilir.

Başkan yardımcıları

Madde 91- Başkana başkanlığa ilişkin görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurul kararıyla iki başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcılarında biri, yerinde denetim ve gözetimle görevli birimlerden sorumlu olur. Başkan yardımcılarının 85 inci madde belirtilen şartları taşıması gerekir.

Başkan yardımcıları gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla görev ve yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir.

Kurumun hizmet birimleri

Madde 92- Kurumun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Ancak, daire başkanlıklarının sayısı onu geçemez.

Hizmet birimleri, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve fonksiyonlara uygun olarak Kurumun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Anahizmet birimi olarak Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı kurulur. Hukuk, basın ve halkla ilişkiler, yönetim ve finans gibi alanlarda ihtiyaca göre sayıları beşi geçmemek üzere Başkanlık müşaviri görevlendirilebilir.

İnsan kaynakları ve eğitim, idari ve mali işler ve benzeri faaliyetleri yürütmek üzere Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı kurulur. Bu daire başkanlığında biri Kurulun özel büro hizmetlerinde kullanılmak üzere en çok dört adet müdürlük kurulabilir.

Kurum, düzenlemekle görevli olduğu alanın yoğun olduğu illerde olmak ve sayısı üçü geçmemek kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla yurt içi temsilcilik açabilir.

Kurum personeli

Madde 93- Bu Kanun ile Kuruma verilen görevlerin gerektirdiği sürekli görev ve hizmetler, bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları, bankacılık uzman ve yardımcıları, hukuk uzman ve yardımcıları ile bilişim uzman ve yardımcılarından oluşan meslek personeli ve idari personel eliyle yürütülür. Kurumun her türlü personelinin bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hariç, diğer bentlerinde yer alan nitelikleri taşımaları zorunludur.

Başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri ve meslek personeli kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilir. Kadro karşılığı sözleşmeli çalışan Kurum personeli ücret, mali ve sosyal haklar dışında, diğer personel ise her türlü hak ve yükümlülükleri yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Kurum personeline ilişkin kadroların ihdası ve iptali ile kullanılmasına dair esas ve usuller, meslek personeli hariç, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin eki cetvellerde yer alan kadro unvanları ile sınırlı olmak kaydıyla Kurul tarafından belirlenir.

Kurumun anahizmet birimlerinde uzmanlık gerektiren işlerde meslek personeli çalıştırılması esastır. Anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinde istihdam edilecek personelin nitelikleri Başkanın teklifi üzerine Kurul tarafından belirlenir. Kurumda yönetici, müşavir ve meslek personeli unvanlarını haiz olmayan personelin oranı bu Kanunun eki cetvellerde yer alan toplam kadro sayısının yüzde otuzunu geçemez.

Kurumda, meslek personeli sayısının yüzde onunu geçmeyecek şekilde, sektörde en az on yıl mesleki tecrübesi olanlar ile Kurumun faaliyet alanına ilişkin konularda doktor unvan ve derecesini alanlar arasından yeteri kadar yerli ve yabancı uzman personel, hizmet veya vekalet akdi hükümlerine göre çalıştırılabilir.

Kurum personeli başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez.

Bankacılık, hukuk ve bilişim uzman yardımcılığı ile bankalar yeminli murakıp yardımcılığına atanacaklar merkezi yarışma sınavıyla belirlenenler arasından seçilir. Uzman yardımcılığı ve bankalar yeminli murakıp yardımcılığına atananlar ikinci yılın sonunda yetki sınavına tabi tutulurlar. Yetki sınavı ile bu sınavda başarılı olanların yetkilerine ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Uzman yardımcılığı ve bankalar yeminli murakıp yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan yabancı dil puanı alması, yeterlik sınavında başarılı olması ve konuları ile ilgili hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak jüri tarafından kabul edilmesi halinde ilgisine göre bankacılık, hukuk ve bilişim uzmanı ile bankalar yeminli murakıbı olarak atanır ve bunlara bir defaya mahsus olmak üzere bir derece yükseltilmesi uygulanır. Mazereti olmaksızın tez hazırlamayan veya sınava girmeyen veya sınavda iki defa başarısız olanlar diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki öğrenim durumlarına uygun kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Kurumun meslek ve idari personelinin yeterlik ve yarışma sınavları, nitelikleri ile çalışma usûl ve esasları ile ilgili diğer hususlar Kurum tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluk

Kurumun görev ve yetkileri

Madde 94- Kurum, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın verdiği yetkiler çerçevesinde finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması, malî sektörün gelişmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması için;

a) Bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuatlarda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin; kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleşme, bölünme, hisse değişimini ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulanmasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek,

b) Yurt içi ve yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile anlaşmalar yapmak,

c) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak,

ile görevli ve yetkilidir.

Kurum tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir.

Kurum faaliyetlerinde, kalkınma planı, yıllık program ve hükümet programında yer alan ilke, strateji ve politikaları gözetir.

Kurum, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde kendisine verilen yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek veya özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir.

Kurum, iç düzenlemeleri dışındaki düzenleyici işlemlerini yürürlüğe koymadan önce sektör stratejisi ve politikaları ile ilişkisinin kurulması bakımından ilişkili Bakanlığın, kalkınma planı ve yıllık programla ilişkisinin kurulması açısından Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının ve diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. İlişkili Bakanlık ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı en geç yedi gün içinde cevap vermezse olumlu görüş verilmiş sayılır.

Kurumun hazırlayacağı ikincil düzenleme taslakları en az yedi gün süreyle Kurumun internet sayfası başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyunun bilgisine sunulur.

Özel nitelikli kararlardan gerekli görülenler doğrudan ilgili kişi ve kuruluşlara ve uygun görüldüğü takdirde Kurumun haftalık bülteni ile duyurulur.

Kamu kurum ve kuruluşları, Kanun ile belirlenmiş görev alanlarında Kuruma gerekli yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Sektörün geliştirilmesi

Madde 95- Kurum, finansal hizmetler sektörünün geliştirilmesi amacıyla;

a) İşlem ve aracılık maliyetlerinin azaltılarak bankaların kârlı, verimli ve rasyonel çalışmalarının ve finansal piyasaların tarafları arasında rekabet ortamının sağlanması,

b) Finansal sisteme rekabet gücünün kazandırılması, finansal piyasalara ilişkin diğer düzenlemeler ve uygulamalar ile bütünleşmenin gerçekleştirilmesi ve piyasanın daha etkin işleyişinin sağlanması suretiyle etkin ve şeffaf bir finansal sistemin oluşturulması,

c) Denetim ve faaliyet alanları bakımından uluslararası bankaların durumunun yakından izlenmesi, tecrübelerinden yararlanılması,

d) Birimler, kurumlar, meslek mensupları ve uluslararası diyalog ve işbirliğinin artırılması suretiyle malî piyasalarda, meslek mensupları arasında bütünleşmenin sağlanması,

e) Malî piyasalara ilişkin düzenlemelerin, ilgili taraflarla istişare edilerek hazırlanması,

hususlarında strateji belirlemeye yetkilidir.

Yerinde denetim ve gözetim

Madde 96- Bu Kanun hükümleri ile bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar hakkında diğer kanunlarda yer alan hükümlerin uygulanmasının ve bu kuruluşların her türlü işlemlerinin gözetimi ve yerinde denetimi ve bu Kanun kapsamındaki kuruluşların konsolide ve konsolide olmayan bazda risk yapısı, iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemleri ile varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları, yükümlülükleri ve taahhütleri arasındaki ilgi ve dengelerin ve mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların ve bu kuruluşların kurumsal yönetim ilkelerine uyum seviyesinin gözetimi, tahlili ve ölçümü Kurum tarafından yapılır.

Kurum, bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılan yıllık finansal raporların yapısı, uygunluğu ve güvenilirliğinin değerlendirilmesini de yerine getirir.

Bu Kanuna tabî kuruluşlar tarafından, Kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde konsolide ve konsolide olmayan bazda istenilen her türlü bilgi, belge, cetvel, rapor ve finansal tabloların, hesap ve kayıt düzenleriyle uyumlu olarak, zamanında ve doğru şekilde Kuruma tevdi edilmesi şarttır.

Söz konusu kuruluşlarda denetim yapma yetkisi bulunanlar tarafından düzenlenen rapor ve mütalaaların bir suretinin anılan kuruluşlarca Kuruma gönderilmesi zorunludur.

Kurum, incelemelerini Başkanın onayından geçmiş çalışma programları ile Başkan tarafından yapılacak görevlendirmeler çerçevesinde gerçekleştirir.

Başkan, yapılacak yerinde denetimde, Kurumun meslek personelinin oluşturan bankalar yeminli murakıp ve yardımcıları, bankacılık uzmanı ve yardımcıları, bilişim uzmanı ve yardımcıları, hukuk uzmanı ve yardımcıları arasından uygun göreceği bir denetim ekibini görevlendirir. Kurumun yerinde denetim yapmaya yetkili meslek personeli Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe yerinde denetim yapamazlar. Yerinde denetim yapan Kurumun meslek personeli denetim konularıyla ilişkili olarak bu maddede belirtilen tüm yetkileri haizdir.

Başkan, gerekli gördüğünde ve özellik arz eden konularda bağımsız denetim kuruluşlarını ilgili konu hakkında inceleme yapılması için görevlendirme yetkisini haizdir. Bağımsız denetim yapan kuruluşun denetçisi denetim konularıyla ilişkili olmak kaydıyla, bu maddede belirtilen ilgili yetkileri haiz olduğu gibi, bu Kanun kapsamındaki sırların saklanması yükümlülüklerine de tabidir.

Kurum, bankalardan, bunların bağlı ortaklıklarından, nitelikli paya sahip oldukları ortaklıklardan, birlikte kontrol ettikleri ortaklıklardan, şubeleri ile temsilciliklerinden, destek hizmeti kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri gizli dahi olsa istemeye, bunların vergiyle ilgili kayıtları dahil olmak üzere tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bilgi istenenler de istenilen bilgileri vermekle, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla, tüm bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak Kurumun yerinde denetim yapan meslek personeline açmakla, verilerin güvenliğini sağlamakla ve muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile vermek zorunda bulundukları bilgilere ilişkin mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifrelerini inceleme için ibraz etmek ve işletmekle yükümlüdür.

Kamu kurum ve kuruluşları, Merkez Bankası ve benzeri kuruluşlar ile Risk Merkezi görevleriyle ilgili olarak istenecek her türlü bilgi ve belgeyi gizli de olsa Kurumun yerinde denetim yapan meslek personeline geciktirilmeksizin verirler. Kurul, ilgili taraflarla bu husustaki detayları belirleyen mutabakat zaptı akdedebilir.

Kurum tarafından gerçekleştirilen denetimler sırasında talep edilmesi halinde, bankalar tarafından iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinde çalışanların görevlendirilmesi dahil olmak üzere her türlü destek sağlanır.

Diğer kanunlar uyarınca Kurumun meslek personelinin bu Kanun kapsamındaki görevleri dışında görevlendirilmeleri, bu maddede sayılan görevleri öncelikli olmak kaydıyla Başkan tarafından yapılır.

Kurum; 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden, Kurumun görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümlerinde zikredilen kuruluşlar ve ilgilileri hakkında, adı geçen Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkilere sahip olduğu gibi tüm bankaların kuruluş kanunu hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasını denetlemeye de yetkilidir.

Bankalarda yerinde denetim yapan kişiler, bu Kanunda belirtilen düzenlemeler dışında diğer kanunlara aykırılıkları tespit ettikleri takdirde bu tespitleri ilgili mercilere derhal bildirmek zorundadırlar.

Denetim ve gözetime ilişkin usul ve esaslar Kurulca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Bilgi ve belge isteme

Madde 97- Bu Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kuruluşlar ile ortakları, bunların bağlı ortaklıkları, nitelikli paya sahip olduğu ortaklıkları, birlikte kontrol ettiği ortaklıkları, şubeleri ile temsilcilikleri, bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşları gizli dahi olsa bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi Kurumun talebi üzerine Kuruma tevdi etmekle yükümlüdür.

Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından bu Kanun kapsamında verilen görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye ve incelemeye hazır bulundurmaya, tüm bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak ilgili personele açmaya, verilerin güvenliğini sağlamaya ve muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile vermek zorunda bulundukları bilgilere ilişkin mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye ve işletmeye mecburdurlar.

Bu madde kapsamında, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik

Madde 98- Kurumun faaliyetleri hakkındaki yıllık rapor, raporun ait olduğu dönemi izleyen yılın Mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna sunulur ve kesin hesaplar ile birlikte kamuya açıklanır. Kurum, faaliyetleri ile ilgili olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plân ve Bütçe Komisyonuna bilgi verir.

Kurum, stratejilerine ve bu stratejilerin yerine getirilmesine ilişkin olarak Bakanlar Kuruluna altı ayda bir bilgi verir.

Kurum, ilgili sektörde yaşanan önemli gelişmelere ve bu Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kuruluşların performanslarına ilişkin olarak toplulaştırılmış bazda üç aylık süreli raporlar yayımlar. Kurum risk yönetim politikalarını kamuya açıklar.

Kurul tarafından yapılan düzenlemeler, değişiklikleri de içerecek şekilde sürekli olarak güncellenmek suretiyle Kurumun internet sayfasında yayınlanır.

Kurumca hazırlanacak süreli raporların biçim ve içerikleri ile usûl ve esasları Kurulca belirlenir.

Kurumlararası işbirliği

Madde 99- Para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesiyle ilgili konularda, Kurum, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Merkez Bankası karşılıklı mütalâa ve bilgi teatisinde bulunurlar.

Kurum, Fon ve Merkez Bankası bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla veri tabanlarında yer alan ve birlikte üzerinde uzlaşılan bilgileri gizlilik hükümleri çerçevesinde paylaşırlar.

Yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili ve Kurum muadili mercilerin, kendi ülkelerindeki finansal piyasalarda faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki şube veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi talepleri ile bankaların yurt dışındaki şube veya ortaklıklarının konsolidasyon kapsamında yer alan bilgilerine ilişkin taleplerinin, karşılıklılık ilkesi de dikkate alınarak yerine getirilmesi Kurulun iznine tâbidir.

Kurum ayrıca, politikaların ve düzenlemelerin uyumlaştırılmasına yönelik olarak, gerekli gördüğü hâllerde yabancı ülkelerde denetim yapma ve eğitim ile personel değişimi imkanı sağlamak üzere Kurum muadili merciler ile yapacağı ikili anlaşmalar çerçevesinde veya başka yollarla finansal kuruluşlarla ve finansal piyasalarla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunmaya yetkilidir. Kurum, bu anlaşmaların usûl ve esasları hakkında kamuoyunu bilgilendirir.

Kurum, yurt dışında şube veya ortaklığı bulunan bir bankanın faaliyet iznini kaldırdığı veya Fona devrettiği takdirde, ilgili ülkenin muadil merciine durumu ivedilikle bildirir.

Yurt içi ve yurt dışı yetkili mercilerle denetime, bilgi paylaşımına ve diğer hususlara dair yapılacak işbirliğine ilişkin usûl ve esaslar ilgili tarafların görüşü alınmak suretiyle Kurulca belirlenir.

Finansal Sektör Komisyonu

Madde 100- Kurum nezdinde, Kurum, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu, Fon, Rekabet Kurulu, menkul kıymetler borsaları ve kuruluş birlikleri temsilcilerinden oluşan Finansal Sektör Komisyonu kurulur. Komisyon, finansal piyasalardaki güven ve istikrar ile gelişmeyi temin etmek üzere, bilgi teatisini, kurumlararası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, ortak politika önerilerinde bulunmak ve finans sektörünün geleceğini ilgilendiren konulara ilişkin görüş bildirmekle görevlidir.

Finansal Sektör Komisyonu en az altı ayda bir toplanır ve sonuçları hakkında Bakanlar Kuruluna bilgi sunar. Komisyonun çalışma usûl ve esasları üye kurumların görüşleri alınmak suretiyle Kurul tarafından belirlenir.

Eşgüdüm Komitesi

Madde 101- Bankacılık sisteminin genel durumu, kredi kuruluşlarının denetimleri sonucu alınacak önlemler, risk esaslı sigorta primlerinin hesaplanmasında kullanılmak üzere kredi kuruluşlarının malî bünyelerini gösterir derecelendirme sonuçları ve ayrıca bu bankaların mevduat ve katılım fonları hesap adetleri, sigortalı mevduat ve katılım fonları ve toplam mevduat ve katılım fonu tutarları ile faaliyet izninin kaldırılması veya Fona devir ihtimali bulunan bankaların zararı, aktifinin niteliği ve pasifleri hakkında gerekli bilgilerin paylaşılması, Fonun görev alanına giren konularda ve işlem tesis edilmesinin gerekli olduğu hâllerde Kurum ile Fonun azamî düzeyde işbirliği yapmasını sağlamak üzere Başkan ve Kurum başkan yardımcıları ile Fon Başkanı ve Fon başkan yardımcılarının teşekkül eden bir eşgüdüm komitesi kurulur.

Komite en az üç ayda bir defa olmak üzere, tarafların uygun göreceği sıklıkta toplanır. Tarafların bir diğerinden talep edeceği bilgilerin ve belgelerin diğer tarafa uzlaşılacak bir süre içerisinde verilmesi esastır.

Kurum ile Fon arasında, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında her iki kurumu ilgilendiren konularda ve bilgi paylaşımında izlenecek usûl ve esasların ayrıntılı olarak belirlendiği bir mutabakat zaptı akdedilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Kurumun bütçesi, hesap ve harcamaların denetimi

Madde 102- Kurumun gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Kurum bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerinde belirlenen usul ve esaslara göre hazırlanır ve kabul edilir.

Kurumun mali yıl sonunda oluşan gelir fazlaları, izleyen yılın Mart ayı içinde genel bütçeye gelir olarak aktarılır. Ancak, Kurum bütçe durumunu göz önünde bulundurarak daha önce de aktarma yapabilir. Gereken durumlarda genel bütçeden Kuruma aktarma yapılabilir.

Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Kurumun giderleri, bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerince bütçenin yürürlüğe girmesinden önce katılma payı adı altında Kuruma yapılacak ödemelerle karşılanır. Giderlere katılma payı olarak tahsil olunacak tutar, söz konusu kuruluşların bir önceki yıl sonu bilanço toplamalarının onbinde üçünü geçemez. Belirlenen süre içerisinde ödenmeyen katılma payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Kurumun iç denetimi ve dış denetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde yapılır.

Kurul, Kurumun yıllık hesaplarını bir bağımsız denetim şirketine denetletebilir ve bu durumda bağımsız denetim raporu faaliyet raporu içinde derc edilerek yayımlanır.

Kurum faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın Mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı ikincil düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca Kurumun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.

Kurumun yıllık faaliyet raporu, mali tabloları ve bütçe kesin hesabı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Kesin hesabın bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Yıllık faaliyet raporu, Sayıştayın mali denetim raporu ile ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı görüldüğü için yayınlanmayan denetleyici nitelikteki kararları dışındaki Kurul kararları ve ikincil düzenlemeler, işlemler, araştırma ve soruşturmalar her yılın Mayıs ayı sonunda Kurumun internet sayfasında ve resmi bültenleriyle kamuoyunun bilgisine sunulur.

Ücretler, malî ve diğer sosyal haklar

Madde 103- Kurul Başkanına Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dahil mali ve sosyal haklar tutarında aylık ücret ödenir. Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Kurul üyelerine ise Kurul Başkanına yapılan ödemelerin yüzde doksanbeşi oranında aynı usul ve esaslara göre ödeme yapılır.

Kurumun kadro karşılığı sözleşmeli personelinin ücretleri ile diğer mali ve sosyal hakları birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçmemek üzere Kurul tarafından tespit edilir.

Kurum personeline Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde fazla mesai ücreti ve performansla dayalı ödül verilebilir. Her halde Kurum personeline yapılacak ödeme tutarı birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçemez.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlar ile Kurum personeli hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Emeklilik ve diğer bakımlardan Kurul Başkanına bakanlık müsteşarı, Kurul üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Kurum başkan yardımcılarında bakanlık genel müdürü, 1 inci dereceli daire başkanlarına bakanlık genel müdür yardımcısı, başkanlık müşavirlerine bakanlık müşaviri, bankalar yeminli murakıp ve yardımcılarında kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen bakanlık müfettişi ve yardımcısı, bankacılık, hukuk ve bilişim uzmanlarına kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen Başbakanlık uzmanı, bunların yardımcılarında Başbakanlık uzman yardımcıları için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam ve temsil tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır. Bu hükümler, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere üniversite öğretim elemanı kadrolarından gelen Kurul Başkan ve üyeleri ile personel hakkında da uygulanır.

Kurul başkan ve üyeliklerine atananlardan, emekliliğini hak edip talebi sonucu emeklilik işlemi tamamlanan Kurul üyelerinin üyelikleri görev süreleri sonuna kadar devam eder. Atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olan Kurul üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yazı ile başvurdıkları tarihi takip eden ayın başından itibaren Sandıkla ilişkilendirilir. Bu üyelerin diğer sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıkları kesilir ve ayrılışlarında çeşitli sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödeyerek geçen süreleri birleştirilmek suretiyle kendilerine 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca aylık bağlanır.

Diğer personelin emeklilik açısından durumu 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler dikkate alınmak suretiyle kıyasen belirlenir.

Kurul üyelerinin görevden ayrılması

Madde 104- Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde müktesseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurum tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurum tarafından verilmeye devam edilir. Bu fıkra da belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Kurum tarafından yapılacak ödeme üç ayı geçemez.

Kurul üyeleri ile Kurum personelinin cezai ve hukukî sorumluluğu

Madde 105- Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli, görevleri esnasında veya görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılırlar. Buna ilişkin soruşturmalar, Kurul Başkan ve üyeleri için ilişkili Bakanın, Kurum personeli için ise Başkanın izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Kurul üyeleri ile Kurum personelinin iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında soruşturma izni verilmesi için, bu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması gerekir. Soruşturma izni verilmesi halinde bu durum ilgililere tebliğ olunur. Soruşturmaya izin verilmesine ya da verilmemesine dair kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabilir. İzin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamaz.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin, gerek görevlerinin ifası sırasında, gerekse görevden ayrıldıktan sonra, görevleriyle ilgili isnatlardan dolayı aleyhlerine açılmış ve açılacak ceza davaları, ilgili üye veya personelin talebi halinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından yürütülür. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgarî ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Kurum bütçesinden karşılanır.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli aleyhine, Kurulun veya Kurumun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası, Kurum aleyhine açılmış sayılır. Bu davalarda husumet Kuruma yöneltilir. Avukatlık ücreti ve dava giderine ilişkin bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü bu hukuk davaları için de aynen geçerlidir. Yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Kurumun ödeme yapması halinde, Kurum bu meblağı,

ilgililerinden talep eder. Kurumun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Kurul kararlarına karşı yargı yolu

Madde 106- Kurul kararları kesindir. Kurulun düzenleyici ve denetleyici nitelikteki kararlarına karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları öncelikli olarak görüşür ve karara bağlar.

İlişkili Bakanlık, Kurulun düzenleyici nitelikteki kararlarına karşı iptal davası açabilir.

Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davalarda yürütmenin durdurulması talepleri için ayrıca duruşma yapılır. Bu halde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 17 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasındaki otuz günlük süre uygulanmaz. Yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilecek kararlara ilişkin itirazlar, Kurumun savunması alınmadan sonuçlandırılmaz. İlgili taraf itiraza ilişkin başvurunun mahkemece kendisine tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde savunmasını vermek zorundadır. Aksi halde savunma beklenmeksizin karar verilir.

ONBİRİNCİ KISIM

Faaliyet İzni Kaldırılan ve Fona Devredilen Bankalara İlişkin Hükümler

Faaliyet izninin kaldırılması

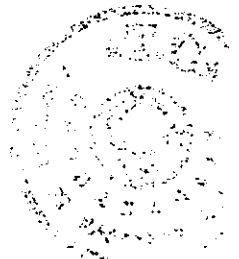
Madde 107- Bir bankanın bu Kanun hükümlerine göre faaliyet izninin kaldırılması halinde yönetim ve denetimi Fona intikal eder.

İznin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren, banka hakkındaki ihtiyatî tedbir dahil her türlü icra ve iflâs takibatı durur ve yeni icra ve iflâs takibi yapılamaz. Banka hakkında Fon haricinde üçüncü kişiler tarafından açılmış tüm dava, icra ve iflâs takipleri mahkeme, icra ve iflâs dairesi tarafından derhal Fona bildirilir.

Fon, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankadaki sigortalı mevduatı ve katılım fonunu doğrudan veya ilan edeceği başka bir banka aracılığı ile ödeyerek, mevduat ve katılım fonu sahipleri yerine bankanın doğrudan doğruya iflâsını ister. Bu görev ve yetki münhasıran Fona aittir. Bu şekilde yapılacak iflâs isteminde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 179 uncu maddesinin iflâsın ertelenmesine ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Fonun iflâs talebi hakkında 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır ve en geç altı ay içerisinde iflâs talebi hakkında karar verilir.

Yönetim ve denetimi Fona intikal eden banka hakkında iflâs kararı verilmesi halinde Fon, iflâs masasına 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinde yer alan üçüncü sıradaki tüm imtiyazlı alacaklılardan önce gelmek üzere imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder. Fon, bu Kanunun uygulanması ile sınırlı olmak üzere 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 166 ncı, 218 inci, 219 uncu, 223 üncü, 234 üncü, 236 ncı, 249 uncu, 251 inci ve 254 üncü maddelerindeki yetki ve görevler hariç olmak üzere iflâs dairesi, alacaklılar toplantısı ve iflâs idaresi görev ve yetkilerine sahip olarak bankayı tasfiye eder.

İflasına hükmolunan bankanın Fona olan borçları, masanın nakit durumuna göre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenir. Alacaklılar sıra cetvelinin düzenlenmesinde İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde öngörülen üç aylık sürenin yetersiz kalması halinde iflas idaresinin talebi üzerine, Fon Kurulu tarafından üçer aylık ek süreler verilebilir.

İflas kararı verilmeyen hallerde bankanın iradi tasfiyesi, banka genel kurul kararı aranmaksızın ve Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerin infisah ve tasfiyeye ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın tasfiye kurulu üyelerinin Fon tarafından atanması suretiyle gerçekleştirilir.

Bu Kanunun 12 nci maddesi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan yabancı banka şubeleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. Bu şubelerin mevcut ve alacaklarının yurt dışına transferine ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Fon, iflâs ve/veya tasfiye masasının aktifindeki paralarla, iflâs ve/veya tasfiye idaresi sıfatıyla tahsil ettiği paraları muhafaza ve nemalandırma hususunda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 9 uncu ve sair ilgili maddelerine tâbi değildir. 492 sayılı Harçlar Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü bu paralar için uygulanmaz.

Müflise ait menkul ve gayrimenkullerin satışında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon tarafından yönetmelikle düzenlenir.

Fona devredilen bankalar ile ilgili hükümler

Madde 108- Fon, bu Kanunun 72 nci maddesi hükümlerine göre ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankalarla ilgili yetkilerini maliyet etkinliğini sağlama ve mali sistemin güven ve istikrarını koruma ilkeleri doğrultusunda kullanır.

Fon, bu Kanunun 72 nci maddesi hükümlerine göre ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın faaliyetlerini Fon Kurulunca belirlenecek süre ile geçici olarak durdurmaya ve/veya devir tarihi itibarıyla düzenlenecek bilançosunu esas almak suretiyle;

a) Uygun göreceği aktiflerini, teşkilatını ve aksine talebi olmayan personeli ile devir tarihi itibarıyla mevduat bankaları bakımından mevduat toplamı en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranları ortalamasını, katılım bankaları bakımından katılım fonu toplamı en yüksek üç bankaca uygulanan getiri oranları ortalamasını geçmemek üzere işlemiş faiz ve getirileri ile birlikte sigortaya tâbi tasarruf mevduatı ve katılım fonlarını ve pasifte yer alan karşılık kalemlerini, kurulacak bir bankaya ya da mevcut bankalardan istekli olanlara devretmeye ve aktif ve pasifi kısmen veya tamamen devredilen bankanın faaliyet izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

b) Hisselerine sahip olmak kaydıyla ve sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu tutarını aşmamak koşuluyla mali yardım sağlamaya ve kendisine intikal eden hisseleri temsil eden sermayeye karşılık gelen zararları devralmaya,

c) Devralınacak zararlar sonucunda hisselerinin tamamına sahip olunamaması halinde, zararın ödenmiş sermaye tutarından düşülmesi suretiyle hesaplanacak sermaye esas alınmak

üzere bulunacak hisse bedelinin Fon Kurulunca belirlenecek süre içinde banka hissedarlarına ödenmesi karşılığında hisselerini devralmaya,

d) Faaliyet izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

yetkilidir. Devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisseler, üzerindeki her türlü hak ve takyidattan âri olarak Fona intikal eder.

Hakkında bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu tutarını aşmamak kaydıyla Fon tarafından ödenir. Bu halde ve hakkında bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanan bankanın faaliyet izninin kaldırılması durumunda bu Kanunun 107 nci maddesinin ikinci ve 110 uncu maddesinin üçüncü fıkraları uygulanmaz. Bu Kanunun 107 nci maddesine göre iflas masaları kurulması halinde, Fon ödediği tutar kadar iflas masasına 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinde yer alan üçüncü sırasındaki tüm imtiyazlı alacaklılardan önce gelmek üzere imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

Fon, hisselerinin çoğunluğu veya tamamı kendisine intikal eden bankanın;

a) Gerekliğinde mali ve teknik yardım da sağlamak suretiyle, varlık ve yükümlülüklerini kısmen veya tamamen, mevcut bankalardan istekli olanlara ya da kurulacak bir bankaya devretmeye veya bankayı istekli olan başka bir bankayla birleştirmeye,

b) Fon Kurulunca gerekli görülen hallerle sınırlı olmak üzere, mali bünyenin güçlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerektiğinde;

1) Sermayesini artırmaya,

2) Merkez Bankasının görüşünü alarak kanuni karşılık yükümlülüklerini cezai faizlerini de kaldırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye,

3) İştirak, gayrimenkul ve diğer aktiflerini satın almaya veya bunları teminat olarak alıp karşılığında avans vermeye,

4) Likidite ihtiyacını gidermek üzere mevduat koymaya,

5) Alacaklarını veya zararlarını devralmaya,

6) Varlık ve yükümlülükleri ile ilgili her türlü işlemi yapmaya ve nakde tahvilini sağlamaya,

c) Sahip olduğu aktifleri iskonto uygulayarak veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya ve gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya, .

d) Hisselerini bu Kanunun 7 ve 8 inci maddelerindeki hükümlere istinaden Kuruldan izin alınmak kaydıyla ve Fon Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde üçüncü kişilere devretmeye,

yetkilidir.

Bu madde hükümlerine göre yapılan devir işlemlerinde alacaklı ve borçluların rızası aranmaz.

72 nci madde kapsamında temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankaların, mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi ve satışı ile ilgili süreç devrin yapıldığı tarihten itibaren en geç dokuz aylık bir süre içerisinde tamamlanır. Fon Kurulu kararı ile bu süre üç ayı geçmemek üzere uzatılabilir. Bu süre içinde devir, birleşme veya satışın tamamlanamamış olması halinde Fonun talebi üzerine Kurul bankanın faaliyet iznini kaldırır.

Banka kaynaklarının istismarı

Madde 109- 72 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların hakim ortakları ve yöneticileri, bu Kanunun şahsi sorumluluğa ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki fıkralarda belirtilen şekilde kullanılan kaynakları ve bu suretle uğranılan zararları Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin etmekle mükelleftir.

Bu maddenin uygulamasında, bankaların hâkim ortaklarının, yönetim kurulu, kredi komiteleri, yöneticiler, şubeler, diğer yetkili ve görevliler aracılığıyla veya sair suretlerle, banka kaynaklarını ve varlıklarını; rehnetmek, teminat göstermek, açıldığı tarih itibarıyla kredibilitesi olmayan ya da bu husus araştırılmadan kişilere kredi vermek, karşılığında kredi temin etmek amacıyla kredi kullanırmak, yurt içi veya yurt dışı banka ve mali kuruluşlar nezdinde depo veya sair adlarla hesap açtırmak veya bu hesapları teminat göstermek ve sair şekillerde doğrudan veya dolaylı olarak kendileri veya başkaları lehine para, mal, her türlü hak ve alacak temini amacıyla kullandıkları ve kullandırdıkları banka kaynakları ve varlıkları, dolanlı olarak kullanılmış kaynak sayılır.

Bu madde kapsamında kullanılan kaynaklar ve maruz kalınan zarar kapsamında iade ve tazmin talebine mesnet teşkil edecek işlemler ile iade ve tazmine konu edilecek tutarlar, ilgili bankada Kurumca yapılacak incelemeler sonucu ulaşılabacak tespitler de dikkate alınarak Fon Kurulunca belirlenir.

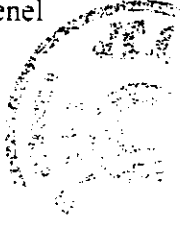
Bankanın faaliyet izninin kaldırılması halinde Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin edilemeyen tutarlar Fon alacağı haline gelir ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Bankanın Fona devrinden sonra Fon tarafından verilecek süre içerisinde kullanılan kaynakların ve bu suretle uğranılan zararın iade ve tazmin edilmemesi veya Fon tarafından uygun görülecek biçimde teminatlandırılmaması veya bu ortaklara ait hisselerin Fon tarafından verilecek süre içinde üçüncü kişilere devredilmemesi halinde bu zarar veya kullanılan kaynakların miktarı dikkate alınmaksızın ortaklara ait hisseler başkaca bir işleme gerek kalmadan Fona intikal eder. Bu suretle Fona intikal eden söz konusu hisselerin üçüncü kişilere satışını müteakip Fon tarafından elde edilen tutar hakim ortakların bankaya ve/veya Fona olan borçlarına mahsup edilir.

Bu madde kapsamında kullanılan banka kaynağı ve bu suretle uğranılan zarar, Fon tarafından verilen süre içinde iade veya tazmin edilse veya Fon tarafından uygun görülecek biçimde teminatlandırılrsa dahi bilançoda görülen bakiye zararın özkaynakları aştığının tespiti halinde Fon, bankanın faaliyet izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye yetkilidir. Bilançoda görülen zararın özkaynakları aşmaması halinde ise, Fon en az beş üyesinin aynı yöndeki oylarıyla alınan Fon Kurulu kararıyla hakim ortaklar dışındaki ortaklara ait hisseleri, zararın ödenmiş sermaye tutarından düşülmesi suretiyle hesaplanacak sermaye esas alınmak üzere bulunacak bedel üzerinden Fon Kurulunca belirlenecek süre içinde banka hissedarlarına ödenmesi karşılığında devralmaya yetkilidir.

Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalara ilişkin ortak hükümler

Madde 110- Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın ana sözleşmelerinde yer alan düzenlemelerin genel kurul yapılmaksızın değiştirilmesine ve tescil ettirilmesine Fon yetkilidir.

Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların hâkim ortaklarından ve tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarlarından ve yöneticilerinden, kendilerine, eşlerine, altsoy ve üstsoyuna, kan ve kayın hısımlarına, evlatlıklarına ve kendilerini evlat edinenlere ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ile yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesi vermelerini istemeye yetkilidir. Mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde Fona verilmesi zorunludur. Bu mal beyanının hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir.

Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankada mevduat ve katılım fonu sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik olarak gerekli göreceği her türlü tedbiri alır. Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankanın hakim ortakları ve tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarları ve yöneticilerinin mal, hak ve alacaklarına Fonun talebi üzerine mahkeme tarafından teminat şartı aranmaksızın ihtiyatî tedbir veya ihtiyatî haciz konulabilir, bu kişilerin yurt dışına çıkışları yasaklanabilir. Bu şekilde alınan ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava, icra ve iflâs takibine konu olmaz ise kendiliğinden ortadan kalkar. İlgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 11 inci bab hükümlerine göre açılacak iptal davalarında aciz vesikası şartı aranmaz.

Faaliyet izninin kaldırıldığı veya Fona devredildiği tarihten itibaren bankanın alacaklılarından temlik yoluyla alacak edinen borçlular, temlik yoluyla edindikleri alacakları ile bankaya olan borçlarının takasının yapılması veya mahsup edilmesi talebinde bulunamaz. Bu sonucu doğuracak takas ve mahsup işlemleri banka açısından geçersizdir.

Fon tarafından kurulan banka

Madde 111- Bu Kanundaki hükümler çerçevesinde bir bankanın iflâs ve/veya tasfiyesinde tesis edilecek işlemlerin uygulanması amacıyla Kurumdan alınacak izinle ve geçici bir süreyle faaliyette bulunmak üzere, hisselerinin tamamı Fona ait olan banka kurulabilir.

Fon tarafından banka kuruluşunda ve devir ve birleşme işlemlerinde bu Kanunun 7, 8 ve 9 uncu maddeleri, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile devir ve birleşmeye tâbi tutulacak bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının yüzde yirmiyi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri uygulanmaz. Kuruluşa ilişkin karar Resmi Gazetede yayımlanır ve banka Fonun talebi üzerine Ticaret Siciline tescil edilir. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Verilen izin süresi içerisinde bankanın iflas ve/veya tasfiye işlemlerinin tamamlanamaması durumunda izin süresi, Fonun talebi üzerine Kurul tarafından uzatılabilir.

Şahsi sorumluluk

Madde 112- Bir bankanın yöneticilerinin ve denetçilerinin kanuna aykırı karar ve işlemleriyle banka hakkında 72 nci madde hükümlerinin uygulanmasına neden olduklarının tespiti halinde, bankaya verdikleri zararlarla sınırlı olarak bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek, Fon Kurulu kararına istinaden ve Fonun talebi üzerine doğrudan şahsen

iflâslarına mahkemece karar verilebilir. Bu karar ve işlemler bankanın hâkim ortaklarına menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortaklar hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden uygulanır. Bu suretle tahsil edilen tutarın Fon tarafından ödenen mevduat ve katılım fonu tutarı ve fer'ileri mahsup edildikten sonra bakiye kısmı tasfiye halindeki veya iflâsa tabi bankaya iade edilir.

Mahkemece iflâsına karar verilenler hakkındaki takibi Fon yürütür.

Bu madde hükmüne göre iflâsı istenenler hakkında mahkemece 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun 107 nci ve 110 uncu maddeleri hükümleri, bu maddeye göre şahsi iflâsı istenenler hakkında da uygulanır.

ONİKİNCİ KISIM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Kuruluş ve bağımsızlık

Madde 113- Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile verilen yetkiler çerçevesinde tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve mali piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması amacıyla, mevduatın ve katılım fonlarının sigorta edilmesi, Fon bankalarının yönetilmesi, mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi, satışı, tasfiyesi, Fon alacaklarının takip ve tahsili işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması, Fon varlık ve kaynaklarının idare edilmesi ve Kanunla verilen diğer görevlerin ifası için kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kurulmuştur.

Fon görevini yaparken bağımsızdır. Fonun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Fon Kurulunun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Fon, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu ile Başkanlıktan oluşur.

Fonun merkezi İstanbul'dadır. Fon, görevli ve yetkili olduğu alanın yoğun olduğu illerde olmak ve sayısı üçü geçmemek kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla yurt içi temsilcilik ve tahsilat birimleri açabilir.

Fon, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Fon, görev ve yetkilerini etkin şekilde yerine getirmek amacıyla, yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

Fonun malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu

Madde 114- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu, Fonun karar organıdır. Fon Kurulu, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Fon Kurulu Başkanı Fonun da başkanıdır.

Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması durumunda ikinci başkan, onun da bulunmadığı hâllerde Fon Kurulu tarafından belirlenecek bir üye Başkana vekâlet eder.

Üyelerin atanması

Madde 115- Fon Kurulu üyelerinin, aşağıda belirtilen şartları taşımaları zorunludur:

- a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartları taşımak,
- b) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşımak,
- c) 26 ncı maddede yer alan çalışması yasaklananlardan olmamak,
- d) Hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi dallarda lisans veya lisansüstü düzeyinde öğrenim görmüş olmak.

Üyeler, yüksek öğrenim sonrası en az on yıl deneyim sahibi veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapan kişiler arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Üyelerden en az birinin hukuk fakültesi mezunu, birinin iktisat bölümü mezunu, birinin ise Fonda başkan yardımcısı, ana hizmet birimi yöneticisi veya meslek personeli olarak çalışmış olması şarttır. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini başkan birini de ikinci başkan olarak görevlendirir. Bakanlar Kurulunun atama kararı Resmi Gazetede yayımlanır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Fon Kurulu üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

Başkan ve üyelerin görev süreleri

Madde 116- Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süreleri biten başkan ve üyeler yeniden atanamazlar. Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde, boşalan yere 115 inci maddede belirtilen esaslar dahilinde bir ay içinde atama yapılır. Bu şekilde atananlar, yerine atandıkları kişinin süresini tamamlar ve bu şekilde atananlardan iki yıl veya daha az süreyle görev yapanlar bir defalığına tekrar atanabilirler.

Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak, ciddi hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremeyecekleri, atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri, durumlarının 117 nci maddeye aykırı olduğu anlaşılan veya görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görevleri Bakanlar Kurulu kararı ile sona erdirilir. Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi halinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine bir ay içinde atama yapılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (5) numaralı bendinde öngörülen suçlarla ilgili olarak haklarında ceza davası açılan Kurul Başkan ve üyelerinden görevi başında kalması sakıncalı görülenler, Bakanlar Kurulu tarafından tedbiren görevden uzaklaştırılabilir. Görevden uzaklaştırılan Kurul Başkan ve üyeleri hakkında Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. Bu şekilde geçici olarak boşalan üyeliklere, 115 inci maddedeki şartları taşıyanlar arasından, tedbiren görevden uzaklaştırılan üye göreve dönünceye ve her halükârda söz konusu üyenin üyelik süresini geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca atama yapılabilir.

Yasaklar

Madde 117- Fon Kurulu Başkan ve üyeleri, bilimsel amaçlı yayın, ders ve konferans ile telif hakları hariç Fondaki resmi görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ve bunların doğrudan ya da dolaylı ortaklıklarında pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri göreve başlamadan önce, kendilerinin veya eş ve velâyeti altındaki çocuklarının sahibi bulunduğu menkul kıymetlerden Hazine tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin olanlar hariç bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ve bunların doğrudan ya da dolaylı ortaklıklarına ait her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere otuz gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Fon Kurulu üyeleri atanmalarından itibaren otuz gün içinde bu fıkraya uygun hareket etmezlerse üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Fon Kurulu kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen bir yıl içinde yönetim ve denetimleri Fona devredilen kuruluşlarda ve bunların doğrudan ya da dolaylı ortaklıklarında görev alamazlar. Bu fıkra hükmüne uymayanlara 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar verilir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile diğer personel, Fonla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve ticari sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

Fon Kurulunun çalışma esasları

Madde 118- Fon Kurulu en az haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde toplanır. Toplantıyı Fon Kurulu Başkanı, yokluğunda ikinci başkan yönetir. Toplantının gündemi Başkan, yokluğunda ikinci başkan tarafından hazırlanarak toplantıdan en az bir gün önce Fon Kurulu üyelerine bildirilir. Gündem maddelerine geçmeden önce Başkan tarafından Fonun faaliyetleri hakkında Fon Kuruluna bilgi verilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantı başlamadan önce bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin gündeme eklenmesinin Fon Kurulunca kabul edilmesi gerekir.

Geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmayan veya bir toplantıya katıldığı halde Fon Kurulu kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy

gerekçesini süresi içinde yazılı olarak bildirmeyen Fon Kurulu üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Fon Kurulu kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Fon Kurulu en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve bu Kanunda belirtilen özel nisap gerektiren haller dışında en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Toplantıda karar yeter sayısı sağlanamadığı durumlarda izleyen toplantılarda, oylarda eşitlik olması halinde Fon Başkanının bulunduğu tarafın oyu üstün sayılarak karar alınır. Fon Kurulu kararı tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen işgünü, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

Herhangi bir nedenle üye sayısının Fon Kurulunun karar almasını imkansız kılacak bir sayıya düşmesi halinde, toplantı nisabı sağlanacak şekilde kıdemli Fon başkan yardımcılar vekâlet eder. Bu madde hükmüne istinaden Fon Kurulu üyeliği görevini yürüten Fon başkan yardımcılarının malî ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

Bu Kanunda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Fon Kurulu kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri kendileri, eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

Fon Kurulu toplantıları gizlidir. İhtiyaç duyulması halinde görüşlerinden yararlanmak üzere uzman kişiler Fon Kurulu toplantısına davet edilebilir. Ancak Fon Kurulu kararları toplantıya dışardan katılanların yanında alınamaz.

Fon Kurulunun düzenleyici nitelikteki kararları tekemmül etmesinden itibaren en geç yedi iş günü içinde ilişkili Bakanlığa ve yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilir ve gönderildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde Resmi Gazetede yayımlanır. Bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, Fon Kurulu kararları uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur. Fon Kurulu, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı nitelikteki kararların yayımlanmamasına karar verebilir.

Haklarında dava açılıp yürütölmelerinin durdurulmasına veya ihtiyati tedbir kararı verilmesine rağmen, nihai aşamada iptal istemleri reddedilen bu Kanunun 132 nci maddesinin (e) bendinde yer alan para cezalarına, işlemin ilgiliye tebliği tarihinden itibaren kanuni faiz uygulanır. Para cezaları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin uyacakları meslekî ilkeler ile Fon Kurulunun çalışma usûl ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Fon Kurulunun görev ve yetkileri

Madde 119- Fon Kurulu bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen görevler yanında ayrıca aşağıdaki görev ve yetkileri de kullanır.

a) Fonun ana stratejisini, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Fonun hizmet birimleri ve bunların görevleri hakkında öneride bulunmak.

- b) Fonun ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak,
- c) Fonun performansını ve mali durumunu gösteren raporları onaylamak,
- d) Fon Başkanının önerisi üzerine, başkan yardımcılarını ve daire başkanlarını atamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Fon Başkanı

Madde 120- Fonun en üst yöneticisi olan Fon Başkanı, Fonun genel yönetiminden, temsilinden ve Fon Kurulunca alınan kararların yürütülmesinden sorumludur. Bu sorumluluk, Fon çalışmalarının yürütülmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde kamuya duyurulması görev ve yetkilerini kapsar.

Fon Başkanına, yokluğunda ikinci başkan vekalet eder.

Fon Başkanının görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Fon Kurulu toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları idare etmek, gündeme alınmayan başvurular hakkında gerekli işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin olarak Fon Kuruluna bilgi vermek,
- b) Fon Kurulu kararlarının yayımlanmasını veya tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek,
- c) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Fon Kuruluna sunmak,
- d) Fon Kurulunun belirlediği stratejilere, amaç ve hedeflere uygun olarak, Fonun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak,
- e) Fon Kurulu ile hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak, Fon hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek,
- f) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirilmesini yaptırmak ve bunları Fon Kuruluna sunmak,
- g) Fonun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında çalışma ve değerlendirme yapmak,
- h) Fonun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Fonu temsil etmek,
- i) Fon Kurulu tarafından atanması öngörülenler dışındaki Fon personelini atamak,
- j) Fon Başkanı adına imzaya yetkili personelin görev ve yetki alanını belirlemek,
- k) Fonun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

Başkan, Fon Kuruluna ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, alt kademelere devredebilir.

Başkan yardımcıları

Madde 121- Fon Başkanına başkanlığa ilişkin görevlerinde yardımcı olmak üzere Fon Kurulu kararıyla iki başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcılarının 115 inci maddede belirtilen şartları taşıması gerekir.

Fon başkan yardımcıları gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir.

Fonun hizmet birimleri

Madde 122- Fonun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Ancak, daire başkanlıklarının sayısı onu geçemez.

Hizmet birimleri, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve fonksiyonlara uygun olarak Fonun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Fonda anahizmet birimi olarak Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı kurulur. Hukuk, basın ve halkla ilişkiler, yönetim ve finans gibi alanlarda ihtiyaca göre sayıları beşi geçmemek üzere Başkanlık müşaviri görevlendirilebilir.

İnsan kaynakları ve eğitim, idari ve mali işler ve benzeri faaliyetleri yürütmek üzere Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı kurulur. Bu daire başkanlığında biri Fon Kurulunun özel büro hizmetlerinde kullanılmak üzere en çok dört adet müdürlük kurulabilir.

Fon personeli

Madde 123- Bu Kanun ile Fona verilen görevlerin gerektirdiği görev ve hizmetler, Fon avukatları, Fon denetçisi ve denetçi yardımcıları, Fon uzmanı ve uzman yardımcılarında oluşan meslek personeli ile idari personel eliyle yürütülür. Fonun her türlü personelinin bu Kanunun 115 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hariç, diğer bentlerinde yer alan nitelikleri taşımaları zorunludur.

Başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri ve meslek personeli kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilir. Kadro karşılığı sözleşmeli çalışan Fon personeli ücret, mali ve sosyal haklar dışında her türlü hak ve yükümlülükleri yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Fon personeline ilişkin kadroların ihdası ve iptali ile kullanılmasına dair esas ve usuller, meslek personeli hariç, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin eki cetvellerde yer alan kadro unvanları ile sınırlı olmak kaydıyla Fon Kurulu tarafından belirlenir.

Fonun anahizmet birimlerinde uzmanlık gerektiren işlerde meslek personeli çalıştırılması esastır.

Fonun ikinci fıkrada belirtilenler dışındaki personeli idari hizmet sözleşmesiyle istihdam edilir. İdari hizmet sözleşmesiyle çalıştırılanlar emeklilik ve sosyal güvenlik yönünden 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabidir.

Fonda çalışan personel başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez.

Fon denetçi yardımcılığı ile Fon uzman yardımcılığına atanacaklar merkezi yarışma sınavıyla belirlenenler arasından seçilir. Fon uzman yardımcılığı ve Fon denetçi yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan yabancı dil puanı alması, yeterlik sınavında başarılı olması ve konuları ile ilgili hazırlayacakları tezin oluşturulacak jüri tarafından kabul edilmesi halinde uzman veya denetçi olarak atanır ve bunlara bir defaya mahsus olmak üzere bir derece

yükseltilmesi uygulanır. Mazereti olmaksızın tez hazırlamayan veya sınava girmeyen veya sınavda iki defa başarısız olanlar diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki öğrenim durumlarına uygun kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Fonun meslek ve idari personelinin yeterlik ve yarışma sınavları, nitelikleri ile çalışma usûl ve esasları ile ilgili diğer hususlar Fon tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluk

Fonun görev ve yetkileri

Madde 124- Fon, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatla verilenler dışında aşağıdaki görev ve yetkileri de kullanır.

- a) Fon Kurulu kararlarının uygulanmasını sağlamak,
- b) Fonun insan kaynakları politikalarını belirlemek,
- c) Yurt içi ve yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile anlaşmalar yapmak,
- d) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak.

Fon, Fon Kurulu kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir.

Fon, sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu üzerinden prim hesaplanmasına esas teşkil edecek gerekli bilgilerin gönderilmesini ve bu primlerin belirlendiği esaslara göre yatırılıp yatırılmadığının denetlenmesini Kurumdan istemeye yetkilidir. Kurum, makul bir süre içerisinde, Fon tarafından istenen bilgileri temin etmek ve/veya denetimi yapmakla yükümlüdür.

Fon faaliyetlerinde, kalkınma planı, yıllık program ve hükümet programında yer alan ilke, strateji ve politikaları gözetir.

Fonun hazırlayacağı düzenleme taslakları en az yedi gün süreyle Fonun internet sayfası başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyunun bilgisine sunulur.

Kamu kurum ve kuruluşları, Kanun ile belirlenmiş görev alanlarında Fona gerekli yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Bilgi ve belge isteme

Madde 125- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Fon tarafından bu Kanun kapsamında verilen görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye mecburdurlar.

Bu madde kapsamında, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Fonun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Fonun hesap ve harcamaların denetimi

Madde 126- Fonun iç ve dış denetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde yapılır.

Fonun yıllık hesapları bir bağımsız denetim şirketince de denetlenir ve bağımsız denetim raporu faaliyet raporu içinde derc edilerek yayımlanır.

Fon, faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın Mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca Fonun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.

Fonun yıllık faaliyet raporu, mali tabloları ve bütçe kesin hesabı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Kesin hesabın bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Yıllık faaliyet raporu, Sayıştayın mali denetim raporu ile ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı görüldüğü için yayınlanmayan kararlar dışındaki Fon Kurulu kararları ve düzenlemeler, işlemler, araştırma ve soruşturmalar her yılın Mayıs ayı sonunda Fonun internet sayfasında ve resmi bültenleriyle kamuoyunun bilgisine sunulur.

Fon; dava, alacak, takip, tahsil, yeniden yapılandırma ve diğer faaliyetleri ile ilgili olarak üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlayacağı raporlarla kamuoyunu bilgilendirir. Fon, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu özel gündemle yapılacak toplantı ile yılda iki defadan az olmamak üzere bilgilendirir.

Ücretler, mali ve diğer sosyal haklar

Madde 127- Fon Kurulu Başkanına Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dahil mali ve sosyal haklar tutarında aylık ücret ödenir. Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Kurul üyelerine ise Fon Kurulu Başkanına yapılan ödemelerin yüzde doksanbeşi oranında aynı esas ve usullere göre ödeme yapılır.

Fonun kadro karşılığı sözleşmeli personeli ile diğer personelinin ücretleri ve diğer mali ve sosyal hakları birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçmemek üzere Fon Kurulu tarafından tespit edilir.

Fon personeline Fon Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde fazla mesai ücreti ve performansa dayalı ödül verilebilir. Her halde Fon personeline yapılacak ödemeler tutarı birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçemez. Fonun taraf olduğu davalarda Fonu temsil eden avukatlar lehine hükmolunan vekalet ücretlerinin hak sahiplerine dağıtımı Fon Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde yapılır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atanalar ile Fon meslek personeli hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Emeklilik ve diğer bakımlardan Fon Kurulu Başkanına bakanlık müsteşarı, Fon Kurulu üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Fon başkan yardımcılarında bakanlık genel müdürü, 1 inci dereceli daire başkanlarına bakanlık genel müdür yardımcısı, başkanlık

müşavirlerine bakanlık müşaviri, Fon denetçilerine ve denetçi yardımcılarına kazanılmış hak aylık dereceli itibarıyla karşılık gelen bakanlık müfettişi ve müfettiş yardımcısı, Fon avukatlarına ve Fon uzmanlarına kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen Başbakanlık uzmanı, Fon uzman yardımcılarında Başbakanlık uzman yardımcısı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam ve temsil tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır. Bu hükümler, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere üniversite öğretim elemanı kadrolarından gelen Fon Kurulu üyeleri ile personel hakkında da uygulanır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananlardan, emekliliğini hak edip talebi sonucu emeklilik işlemi tamamlanan Fon Kurulu üyelerinin üyelikleri görev süreleri sonuna kadar devam eder. Atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olan Fon Kurulu üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yazı ile başvurdukları tarihi takip eden ayın başından itibaren Sandıkla ilişkilendirilirler. Bu üyelerin diğer sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıkları kesilir ve ayrılışlarında çeşitli sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödeyerek geçen süreleri birleştirilmek suretiyle kendilerine 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca aylık bağlanır.

Fon Kurulu üyelerinin görevden ayrılması

Madde 128- Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananların Fon Kurulunda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Fon tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Fon Kurulu Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Fon tarafından verilmeye devam edilir. Bu fıkrada belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Fon tarafından yapılacak ödeme üç ayı geçemez.

Fon Kurulu üyeleri, Fon personeli, Fonun atadığı veya Fonu temsilen seçilen yöneticilerin, iflâs idare memurlarının ve Fon personelinin sorumlulukları

Madde 129- Fon Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Fon personeli, görevleri esnasında veya görevleri nedeniyle işledikleri suçlar ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılırlar. Buna ilişkin soruşturmalar, Fon Kurulu üyeleri için ilişkili Bakanın, Fon personeli için ise Fon Kurulu Başkanının izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Fon personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir.

Fon Kurulu üyeleri ve Fon personeli hakkında soruşturma izni verilmesi için, bu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması gerekir. Soruşturma izni verilmesi halinde bu durum ilgililere tebliğ olunur. Soruşturmaya izin verilmesine ya da verilmemesine dair

kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabilir. İzin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamaz.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin, gerek görevlerinin ifası sırasında ve gerekse görevden ayrılmalarından sonra, görevleriyle ilgili isnatlardan dolayı aleyhlerine açılmış ve açılacak ceza davaları, ilgili üye veya personelin talebi halinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından yürütülür. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin on beş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Fon bütçesinden karşılanır.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personeli aleyhine, Fon Kurulunun veya Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası, Fon aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda husumet Fona yöneltilir. Avukatlık ücreti ve dava masraflarına ilişkin yukarıdaki fıkra hükmü işbu hukuk davaları için de aynen geçerlidir. Yargılama sonucunda Fon aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Fonun ödeme yapması halinde, Fon bu meblağı, ilgililerinden talep eder. Fonun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi ve bu Kanunun 72 nci maddesi uyarınca işlem yapılan bankalarla ilgili olarak, Bakan, Kurul veya Fon Kurulu tarafından atanan yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılmış bulunan davalar da atamayı yapan ilgili mercii olan Kurum veya Fon aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda da husumet ilgili kuruma yöneltilir. Yargılama sonucunda ilgili kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle, ödeme yapılması halinde, ilgili kurum bu meblağı, ilgililerinden talep eder. İlgili kurumun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Fon tarafından bu Kanunun 136 ncı maddesi hükümlerine ve/veya bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (7) numaralı fıkrasının (a) bendine istinaden atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile müdürler kurulu üyeleri ve tasfiye memurları ve/veya yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankaların iştiraklerinde bu bankaları temsilen görev yapan yönetim ve denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri, tasfiye memurları ile bu yöneticilerce görevlendirilen genel müdür, genel müdür yardımcısı ve diğer şirket çalışanları ve/veya hisseleri Fona devredilen iştiraklerde Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri, iflâs ve tasfiye memurları ile bu yöneticilerce görevlendirilen genel müdür, genel müdür yardımcısı ve diğer şirket çalışanları aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları ile şahsi sorumluluk davaları Fon aleyhine açılır. Fonun ödeyeceği tazminatı ilgililere rücu işlemlerinde bu maddenin dördüncü fıkrasındaki usul ve esaslar uygulanır. Bu şekilde atanan ve/veya görev yapan yöneticilere, atandıkları ve/veya görev yaptıkları şirketlerin doğmuş veya doğacak kamu borçları ile Sosyal Sigortalar Kurumu borçlarının ve her türlü işçi alacakları ile söz konusu şirketlerin tâbi olduğu ilgili diğer mevzuattan kaynaklanan borçlarının ödenmemiş olması nedeniyle şahsi sorumluluk yüklenemez.

Fon tarafından atanan ve/veya görev yapan yukarıdaki fıkrada sayılan yöneticilerin, şirketlerin sermayesini kaybetmesinden ve/veya borca batık olmasından dolayı mahkemeye bildirimde bulunma yükümlülükleri yoktur. Yaptıkları işlemlerden ve/veya bildirimde bulunmamaktan dolayı bu şahıslar hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 179, 277 ve devamı maddeleri ile 345/a maddeleri hükümleri uygulanmaz ve görevleri süresince yaptıkları işlemlerden dolayı haklarında 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca şahsi sorumluluk davası dahil herhangi bir alacak veya tazminat davası açılmaz.

Şirketin yönetim ve denetimi Fon tarafından devir alınmamakla birlikte Fon tarafından atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile müdürleri, ortaklar genel kurulunca görevden alınamazlar ve ibra edilmeyerek haklarında görev yaptıkları dönemde veya görevleri sona erdikten sonra, yaptıkları işlemlerden dolayı mali sorumluluk davası açılmaz.

Fon Kurulu kararlarına karşı yargı yolu

Madde 130- Fon Kurulu kararları kesindir. Fon Kurulunun düzenleyici ve denetleyici nitelikteki kararları ile miktarı beşyüz bin Yeni Türk Lirasını aşan Fon Kurulu kararlarına karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Fon Kurulu kararlarına karşı yapılan başvuruları öncelikli olarak görüşür ve karara bağlar.

Fon Kurulu kararlarına karşı açılacak idarî davalarda yürütmenin durdurulması talepleri için ayrıca duruşma yapılır. Bu halde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 17 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasındaki otuz günlük süre uygulanmaz. Yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilecek kararlara ilişkin itirazlar, Fonun savunması alınmadan sonuçlandırılmaz. İlgili taraf itiraza ilişkin başvurunun mahkemece kendisine tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde savunmasını vermek zorundadır. Aksi halde savunma beklenmeksizin karar verilir.

Fonun bütçesi

Madde 131-Fon gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Fonun bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirlenen usul ve esaslara göre hazırlanır ve kabul edilir.

Fonun bütçe yılı takvim yılıdır.

Fon, bu Kanunda ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen malî kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usûl ve esaslar dahilinde serbestçe kullanır.

Fon mevcudunun kullanılış usul ve esasları ile bu Kanunla Fona verilen yetkilerin kullanılmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Fon tarafından hazırlanacak yönetmelikte gösterilir. Fon giderleri Fon kaynaklarından karşılanır.

Fonun giderleri Fon Kurulu kararıyla yürürlüğe giren, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sitemine göre hazırlanan yıllık bütçeye göre yapılır. Bütçe, Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, birer örneği de ilişkili Bakana, Hazine Müsteşarlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Fonun gelirleri

Madde 132- Fonun gelirleri;

- a) Mevduat ve katılım fonu sigortası primlerinden,
 - b) 63 üncü maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan,
 - c) Kuruluş izni verilen bankaların kurucularının, faaliyete geçiş tarihinden itibaren bir yıl içerisinde, bu Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında Fona yatıracakları sisteme giriş payından,
 - d) 18 inci madde hükümleri çerçevesinde, Fona yatırılacak tutarlardan,
 - e) Bu Kanun ve bu Kanun hükümlerine aykırılık dolayısıyla hükmolunacak adli para cezalarının yüzde ellisi ile idari para cezalarından,
 - f) Fon mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden,
 - g) 20 nci madde uyarınca Fona gelir kaydedilecek değerlerden,
- oluşur.

Fonun ek kaynak temin etme yetkileri

Madde 133- Fon, Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hasıl olduğunda Fona ikrazen verilmek üzere Hazine Müsteşarlığınca özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir. Özel tertip devlet iç borçlanma senetlerinin faiz oranları ve geri ödeme şartları da dahil olmak üzere tâbi olacağı usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Fon tarafından müştereken belirlenir. Mali yıl bütçe kanunlarında yer alan borçlanma ile ilgili hükümler ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 ve 6 ncı maddesi hükümleri bu senetler için de geçerlidir.

Fon, Kurum görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu kararı ile bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alabilir. Avans kullanımına ilişkin kararlarda uygulanacak faiz oranının belirtilmesi zorunludur.

Olağanüstü hallerde, Fon kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda Fonun talebi üzerine Merkez Bankasınca Fona avans verilebilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Fonun görüşü alınarak Merkez Bankasınca belirlenir.

Fon, yaptığı borçlanmalar üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahiptir. Hazine Müsteşarlığınca Fona ikrazen ihraç edilmiş bulunan devlet iç borçlanma senetlerinden doğan borçlar, tahsil edilemeyeceklerinin tespiti halinde, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi hükümleri çerçevesinde Bakanlar Kurulu kararı ile tasfiye edilebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Takip ve Tahsil Usulleri

Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin yetki ve usûller

Madde 134- Fon, bu Kanunun 132 nci maddesinde sayılan Fon gelirleri ile 109 ve 137 nci maddesindeki alacaklarını 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsile yetkilidir.

Fon, bu Kanunun 109 uncu maddesinde sayılan alacakların takibine, banka kaynağının kullanıldığı tarihten itibaren banka defter, kayıt ve belgelerine göre anapara, her türlü faiz, komisyon ve sair giderlerin toplamından oluşan birikmiş alacak tutarı üzerinden, 132 nci maddesinde sayılan alacakların takibine tahakkuk eden anapara üzerinden, 137 nci maddesinde belirtilen alacakların takibine ödemeye esas olmak üzere tespit edilen tutar üzerinden başlar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun kapsamındaki alacaklara uygulanan oranda gecikme faizi uygular.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasında anılan Kanunun Maliye Bakanlığı tahsil dairesi ve diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkileri kullanır.

Borçlu veya borçlunun malları başka mahâllerde bulunduğu takdirde, Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerini, kendi tahsil dairesi aracılığı ile uygulayabileceği gibi, tahsil dairesi bulunmayan mahâllerde, o mahâldeki Maliye Bakanlığı tahsil dairesi aracılığıyla da uygulayabilir.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takibine karar verdiği alacaklarına ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerini uygulayabilir.

Fon, satış ilanı ve satış şartnamesinde belirtmek suretiyle 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapacağı açık artırmalarda satış bedelinin alıcının talebi halinde taksitle tahsiline karar verebilir.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre satışa arz ettiği mal, hak ve alacaklarla ilgili ihaleye katılmaya, pey sürmeye ve alacağına mahsuben ihaleden mal, hak ve alacakları satın almaya yetkilidir.

Bu Kanunun 108 inci maddesi uyarınca bir bankanın alacaklarının devralınması halinde bu alacaklar, devir tarihi itibarıyla Fon alacağı haline gelir ve bu alacaklarla ilgili olarak borçlu aleyhine 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlatılmış bulunan takipler ile alacağın tahsiline yönelik davalara kaldığı yerden devam edilir.

Bu Kanunun 108 inci maddesi uyarınca devralınan alacaklar nedeniyle Fona borçlu olanların iflâsı halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 221 inci maddesindeki iflâs bürosu Fon temsilcisinin katılımıyla teşekkül eder. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 223 üncü maddesindeki iflâs idaresinin, Fonun talep etmesi halinde üyelerinden en az biri, Fonun göstereceği iki kat aday arasından icra tetkik merci tarafından seçilir. Fon, alacağının tahsili bakımından gerekli görürse iflâs idaresinin en az iki üyesinin önereceği iki katı aday arasından seçilmesini talep etmeye yetkilidir. Bu durumda, icra tetkik merci iflâs idaresinin asgarî iki üyesini Fonun önereceği adaylar arasından seçer. Fon, bir üye seçtirmişse icra tetkik merci diğer bir üyeyi alacak tutarı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından, bir üyeyi de alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği adaylar arasından seçer. Fon iki üye seçtirmişse, diğer bir üye icra tetkik merci tarafından alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından seçilir.

Fon, takip ettiği alacaklar ile ilgili olarak iskonto da dâhil olmak üzere her türlü tasarrufta bulunmaya, sulh olmaya, satmaya, geri almaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları belirleyeceği koşullar ile devralmaya ve

alacağın yeniden itfa planına bağlanması da dâhil olmak üzere borçlularla anlaşma yapmaya ve borçlularla yaptığı anlaşmalar kapsamında Fon Kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar dâhilinde muhafaza tedbiri uygulayıp, uygulamamaya, dava açıp açmamaya veya açılmış bulunan hukuk davalarının yapılan anlaşma süresince durdurulmasını mahkemeden istemeye yetkilidir.

Fon her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere, Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden, ticari işletme rehni, taşınmaz rehni ve taşınır rehni dahil olmak üzere her türlü ayni ve şahsi teminat almaya ehil ve yetkilidir.

Fon tarafından, bu Kanunun 72 nci maddesi uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya yönetim ve denetimi Fona intikal eden bankalarla ilgili olarak, takibi şikayete bağlı suçlar dahil olmak üzere, bu Kanun hükümleri uyarınca yapılan başvurular üzerine açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında Fon, suçtan zarar gören olarak müdahil sıfatını kazanır. Bu davalara bağlı şahsî haklar dahi Fona ait olur.

Fona borçlu gerçek kişi ile tüzel kişilerin kanuni temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri Fonun talebi üzerine uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Fon tarafından yönetmelik ile düzenlenir.

Sorumluluk davalarına ilişkin istisnai yetkiler

Madde 135- Faaliyet izni kaldırılan bankaların tasfiyelerinin tamamlanması ancak iflas veya tasfiye masa alacaklarının tahsil edilememiş olması halinde, bankanın sorumlulukları tespit edilen ortakları, yönetim kurulu eski üyeleri ve denetçileri aleyhine varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın tazmini için tasfiyenin tamamlanmasını müteakip beş yıl içinde Fon tarafından dava açılabilir.

Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem yapılan bankalar ile tasfiyeye tabi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankaların ve Fon bankalarının hisselerinin üçüncü kişilere devir veya intikali halinde banka tarafından, bankanın eski ortakları, yöneticileri ve denetçileri hakkında açılmış olan dava ve takiplere Fon tarafından kanuni halef sıfatıyla kaldığı yerden devam olunur. Bu dava ve takipler sonucunda hükmolunacak tutarlar Fona ait olur. Bu bankaların başka bir bankaya devredilmesi ya da başka bir banka ile birleşmesi, hisselerinin üçüncü kişilere devredilmesi ya da tasfiyelerine karar verilmesi halinde bu işlemlerin tamamlanmasını takip eden beş yıl içinde bankanın sorumlulukları tespit edilen yönetim kurulu eski üyeleri ve eski denetçileri aleyhine varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın Fon adına tazmini istemi ile Fon tarafından dava açılabilir. Dava açılmasına dair Fon Kurulu kararı dava şartı olarak aranan genel kurul kararı yerine geçer.

Bu madde kapsamında açılan veya açılacak davalar ile kanuni halef sıfatıyla takip edilen davalarda, maktu vekalet ücretine hükmedilir.

Fonun alacaklarının tahsiline ilişkin diğer yetkiler

Madde 136- Fon, alacağının tahsili bakımından yarar görmesi halinde ve Fona borçlu olup olmadıklarına bakılmaksızın, mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü

maddesi ve bu Kanunun 72 nci maddesi uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalar ile tasfiyeye tabi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankaların;

a) Yönetim ve denetimine sahip olduğu iştiraklerinin,

b) Hakim ortağı olan tüzel kişilerin,

c) Gerçek ve tüzel kişi hakim ortaklarının hakim ortak olduğu şirketlerin,

d) Yukarıda sayılan kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen şirketlerin ortaklarının,

bu maddede belirtilen şirketlerde sahip oldukları hisselerinin tamamına ve/veya bir kısmına ilişkin temettü hariç ortaklık hakları ile bu şirketlerin yönetim ve denetimini devralmaya ve şirket ana sözleşmesinde belirlenen yönetim, müdürler ve denetim kurulu üyelerinin sayıları ile bağlı kalmaksızın ve imtiyazlı hisselerine dayanılarak atanıp atanmadıklarına bakılmaksızın görevden almak ve/veya üye sayısını artırmak ve/veya eksiltmek suretiyle bu kurullara üye atamaya yetkilidir.

Doğrudan ya da dolaylı olarak Fonun yönetim ve denetimini devraldığı bankaların veya şirketlerin ve/veya bu madde uyarınca yönetimini ve denetimini devir aldığı şirketlerin ve Fon iştiraklerinin ortak sayısının, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel kanunlarda belirtilen zorunlu ortak sayısının altına düşmesi halinde tüzel kişiliklerine halel gelmez.

Fonun yönetim ve denetimini devraldığı şirketlerin ve/veya bu madde uyarınca yönetimini ve denetimini devir aldığı şirketlerin, Fon tarafından atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ve müdürleri ile Fonun atadığı bu yöneticiler tarafından şirketi temsil ve ilzam ile yetkili kılınan genel müdür, genel müdür yardımcısı ve müdür gibi şirket çalışanları veya Fon, birinci fıkrada sayılan gerçek veya tüzel kişilere ait şirket hisselerinin ve/veya bu şirketlerdeki lisans, ruhsat, 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi hükmü kapsamında geçici frekans ve kanal kullanımı ve imtiyaz sözleşmelerinden doğan hakları dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıklarının ve/veya bu hisselerle orantılı aktiflerinin satışını gerçekleştirmeye ve bu satışlardan elde edilen tutarları Fon alacaklarına mahsup etmeye veya şirketlerin kamu borçları ve/veya Sosyal Sigortalar Kurumuna borçları ile sair borçlarını ödemede kullanmaya ve bu işlemler ile ilgili kararlar almaya 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 324 üncü maddesi ile bağlı kalmaksızın yetkilidirler.

Bu şirket ve iştiraklerin yüzde kırkdokuzundan fazlası ile bunlara ait her türlü mal, hak ve varlıklar, gayri menkullerle ilgili özel kanunlarındaki kısıtlamalar saklı kalmak kaydıyla yabancı gerçek ve tüzel kişilere satılabilir.

Fon alacaklarının tahsilini teminen, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca haczedilen aktif değerler ile lisans, ruhsat ve imtiyaz sözleşmelerinden doğan haklar ve bu varlıkların ferî veya mütemmim cüzü niteliğindeki sözleşmelerden doğan, ancak başlı başına iktisadî değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıkları bir araya getirerek ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturarak alıcısına geçişini sağlayacak şekilde satışına, hacizli malların birden fazla borçluya ait olması ve/veya birden fazla alacaklının haczi olması halinde de satış yaptırmaya, ihale bedelinin ödeme şeklini, para birimini, alıcıların sahip olması gereken şartları, ödeme tarihini ve ihalenin sair usûl ve esasları ile satış şartlarını 6183 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın belirlemeye, satışa konu ticarî ve iktisadî bütünlüğü alacağına mahsuben satın almaya, satışa konu varlıkların ait olduğu şirketlerin teknik bilgi, yazılım, donanım, ekipman, mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını ihale bedelinden ödemeye veya ihale alıcısına ödetmeye Fon Kurulu yetkilidir. Fon Kurulu, satış kararıyla birlikte, bu satış gerçekleştirmek üzere en az üç kişiden oluşan bir satış komisyonu oluşturur ve başkanını belirler. Satış

komisyonu, toplam üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplam üye sayısının salt çoğunluğu ile karar alır. Ticarî ve iktisadî bütünlüğün muhammen bedeli, satış komisyonu tarafından, uzman gerçek veya tüzel kişilerin kıymet takdiri raporu dikkate alınarak, daha önce bütünlüğü oluşturan varlıkların ayrı ayrı kıymet takdirlerinin yapılmış olması ile bağlı olmaksızın düzenlenecek rapor çerçevesinde Fon Kurulu tarafından belirlenir. Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan mahcuzlar üzerinde birden fazla kişinin aynî veya şahsî hakkının bulunması veya bunların mülkiyetinin birden fazla kişiye ait olması durumunda, bu mal, hak ve/veya varlıkların değeri ayrı ayrı tespit edilir. Bu madde hükümleri uyarınca yapılacak satış sürecinde, satış ilânının Resmî Gazetede yayımlanması ilgililere yapılacak tebliğ hükmündedir. Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturduğuna karar verilen mahcuzların satışı, kapalı zarf veya açık artırma usullerinden biri veya ikisi birlikte uygulanmak suretiyle yapılır. Bundan sonra, Fon Kurulunun gerekli görmesi halinde ihalelere, pazarlık usulü ile devam edilebilir. Bu usullerden hangisinin uygulanacağına, ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan mal, hak ve varlıkların nitelikleri dikkate alınarak Fon Kurulu tarafından karar verilir. İhale bedelinin dağıtımına esas sıra cetveli satış komisyonu tarafından düzenlenir. İhalenin sonuçlanması, Fon Kurulunun onayına bağlıdır. Satışın Fon Kurulu tarafından iptal edilmesi hali hariç olmak üzere, ihalenin feshi halinde alıcısına teslim edilmiş olan mal, hak ve varlıkların iadesi istenemez. Ancak, ihale bedeli ve bu bedelin ödeme tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri uyarınca işleyecek faiz tutarı toplamı ile sınırlı olmak kaydıyla hak sahiplerinin tazminat hakları saklıdır. Bu hüküm uyarınca yapılan satışlarla ilgili ihalenin feshi davaları, Fonun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülür. Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturulmasına karar verilmesinden itibaren iki yıl içerisinde ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan mahcuzların, Fonun izni olmaksızın imtiyazlı alacaklılar dahil üçüncü kişiler tarafından muhafaza altına alınması ve satışı talep edilemez, mahcuzların maliklerinin iflasına karar verilemez, ilgili takyidatlar hakkında zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez.

Yukarıdaki hüküm çerçevesinde telekomünikasyon, enerji, ulaşım, radyo, yazılı ve görsel medya ve diğer sektörlerdeki, yönetim ve denetimi veya hisseleri Fon tarafından devir alınan şirketlere tanınmış imtiyaz sözleşmesi, lisans, ruhsat, işletme izni, ön izin, yayın izni, 3984 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi hükmü kapsamında geçici frekans ve kanal kullanımı ve benzeri izinlerin yeni alıcıları adına devri ve tescili işlemleri, Fonun bildirimi üzerine ilgili kurum, kuruluş ve üst kurullarca, gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip başkaca bir işleme gerek kalmaksızın en fazla bir ay içinde tamamlanır.

Bu madde uyarınca yapılacak satışlara ilişkin diğer esas ve usûller Fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

Varlıkları ticarî ve iktisadî bütünlük kapsamında satılan şirketlerin kamu kurum, kuruluşları ve üst kurullara olan ve satış tarihine kadar tahakkuk etmiş borçları satış bedelinden garameten tahsil edilir. Garama ile dağıtım sonrasında bakiye borç kalması, lisans, ruhsat, imtiyaz sözleşmesi, geçici frekans ve kanal kullanımı ve benzeri hakların devri ve yeni alıcısı tarafından işletilmesi için gereken ve kamu kurum, kuruluşları ve üst kurullarca yapılması gereken devrin tescil ve nakli işlemine engel teşkil etmez.

Bu Kanunun 72 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmü uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalar ile tasfiyeye tabi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankaların, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen gerçek ve tüzel kişiler ile gerçek kişilerin kan ve kayın hısımlarının edindikleri ve/veya bu suretle üçüncü kişilere edindirdikleri para, her türlü mal, hak ve alacakların banka kaynağı kullanılmak suretiyle

edinildiği ve/veya edindirildiği kabul edilir. Bu gerçek kişiler ile tüzel kişiler tarafından edinilen para, her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında bu madde hükümlerini uygulamaya Fon yetkilidir. Bu suretle edinildiği ve/veya edindirildiği kabul edilen para, her türlü mal, hak ve alacaklar üzerinde ilk kredinin ve/veya banka kaynağının kullanıldığı tarihten sonra üçüncü kişilere yapılan satış, devir ve temlik, sınırlı ayni hak tesisi gibi işlemler ile üçüncü kişiler lehine tesis edilen ayni ve şahsi her türlü hak Fona karşı hüküm ifade etmez. Bu hukuki işlemlere taraf olan, külli ve cüz'i halefleri dahil tüm şahısların, yukarıda belirtilen işlemlerin gerçekleşmesinden sonra edindikleri ve/veya edindirdikleri para, her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Yukarıda belirtilen işlemlere taraf olan üçüncü kişiler bankanın faaliyet izninin kaldırılması veya yönetim ve denetiminin Fona devrinden sonraki işlemler nedeniyle, bu maddenin birinci fıkrasında sayılan kişiler ise bankanın faaliyet izninin kaldırılması veya yönetim ve denetiminin Fona devrinden önceki ve/veya sonraki işlemler nedeniyle iyiniyet iddiasında bulunamazlar. Bankanın faaliyet izninin kaldırılması veya yönetim ve denetiminin Fona devrinden önce satış, kira, devir ve temlik gibi işlemler ile ayni ve şahsi hak tesisine ilişkin işlemlere taraf olan üçüncü kişiler iyiniyetli olduklarını kanıtlamak zorundadırlar.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan gerçek ve tüzel kişilerin yönetim ve/veya denetimindeki şirketlerde ve/veya işletmelerinde iş akdine bağlı ve/veya bağlı olmaksızın geçici veya sürekli olarak istihdam edilen şahısların kurucusu, ortağı, yöneticisi veya denetçisi olduğu şirketlerin; bir iş akdine bağlı olmaksızın, yukarıda sayılan şahısların vekâleten ve/veya ticari mümessil ve/veya ticari vekil sıfatıyla ve/veya vekâletsiz iş görme hükümleri gibi herhangi bir hukuki ilişkiye dayanarak geçici ve/veya sürekli olarak temsil eden şahıslar ile temsil ettikleri gerçek ve/veya tüzel kişilerin; bu fıkra da belirtilen şahıslar dışındaki ve/veya bunlar tarafından kurulan şirketlere bankacılık mevzuatına ve/veya teamüllerine uyulmadan ve/veya teminatsız ve/veya yetersiz teminat ile kredi kullandırılan ve/veya genellikle faaliyet yeri olarak aynı adresi kullanan ve/veya yapılan sözleşmelere cayma hakkı ve/veya borcun nakli gibi hükümler koymak suretiyle kullandıkları kredileri ve/veya banka kaynaklarını bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ve/veya dolaylı olarak tek başına ve/veya birlikte elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilere ve/veya bunların ve/veya bankanın iştiraklerine ve/veya doğrudan veya dolaylı bağı bulunan şahıs ve şirketlere yukarıdaki fıkralarda sayılan gerçek veya tüzel kişilere aktarılmasını sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin kullanmış oldukları krediler ve/veya banka kaynakları bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ve/veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklar tarafından kullanılmış banka kaynağı sayılır ve bu şahıslar ile edindikleri ve/veya üçüncü kişilere edindirdikleri para, her türlü mal, alacak ve haklar hakkında bu madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun 72 nci maddesi uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankanın hâkim ortakları, bankanın yönetim kurulu üyeleri, denetim kurulu üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları ve bunların eş ve çocukları ile evlatlıklarının, bunların diğer kan ve kayın hısımlarının ve imzaya yetkili banka mensuplarının kendi aralarında veya üçüncü kişilerle yaptıkları taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı ayni hak tesisine ilişkin sözleşmeler mahsus siciline veya defterine kayıt ya da şerh edilmiş olsun veya olmasın her türlü şahsi haklar ve/veya zilyetliğin devrine dair sözleşmeler dahil her türlü tasarrufları ile kara, hava ve deniz taşıtları gibi taşınır ve yalı, villa, ada, site, tüm eklentileri ile çiftlik gibi taşınmazlarla ilgili adi ve hasılat kira sözleşmeleri, taşınır veya taşınmaz mal, finansal kiralama sözleşmeleri, uydu ve kablolu yayın kanalı kullanma hakkı, televizyon kanalı ile gazetelerin yayım hakkı, marka ve lisansı devir

ve kullanma hakkı veren sözleşmeleri, idare ve hizmet vekâleti ile Avrupa Birliği standartları üzerinde prim ödemek suretiyle yapılan hayat, bireysel emeklilik, ihtiyarlık ve sağlık sigorta sözleşmeleri ve limitli veya limitsiz kredi kartı ile ATM kartı sözleşmeleri ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller ile her türlü hisse devir sözleşmeleri Fon Kurulunun kararıyla geçersiz sayılır. Bu sözleşmelerin geçersizliğinden dolayı karşı tarafça açılacak tazminat davalarında sözleşmede muvazaa bulunmadığını ve sözleşmeyle ödenen bedelin muvazaalı olmayan rayiç bedel olduğunu ispat yükü davacıya aittir.

Borçlunun, haline münasip konut kiralamasına ilişkin sözleşme yukarıdaki fıkra kapsamı dışındadır.

Fon, bu maddede sayılan alacaklara ilişkin para, mal, her türlü hak ve alacaklara ihtiyatî haciz koymaya, muhafaza altına almaya ve Fon tarafından belirlenecek kurum ve kuruluşlarca hazırlanacak raporları dikkate alarak tespit edeceği değeri üzerinden, alacağına mahsuben devralmaya yetkilidir.

Bu alacaklara zararın ve/veya alacağın doğmasına sebebiyet veren haksız işlemin yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme faizi uygulanabilir.

Fon tarafından bu madde hükümlerine istinaden tesis edilen işlemlere karşı idari yargı mercilerinde açılan davalarda mahkemelerce yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için teminat şartı aranmaz.

Fon tarafından bu madde hükümlerine istinaden yapılacak işlemlerde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu madde ile Fona tanınan yetkiler Fon tarafından başkaca bir işleme gerek olmaksızın Fon Kurulunun karar alması ile tekemmül eder. Yapılan işlemlerden tescile tâbi olanlar Fonun talebi üzerine tescil ve gerektiğinde ilan olunur.

Sigortaya tâbi mevduat ve katılım fonu tutarının eksik beyanı halinde uygulanacak takip ve tahsil usulleri

Madde 137- 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile bu Kanun uyarınca banka tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tâbi mevduat ve katılım fonu tutarı ile Fon tarafından tespit edilen mevduat ve katılım fonu tutarı arasında bir fark bulunması halinde, bu fark nispetinde bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları, imzaları bankayı ilzam eden memurları ve şube müdürleri ile yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının, kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere, hak ve alacakları, döviz tevdiat hesapları ve limitli ve limitsiz kredi kartı ve ATM kartları hesapları dahil tüm banka hesaplarının dondurulmasına, kara, hava ve deniz taşıtları dahil her türlü taşınır ve taşınmaz mal, kıymetli evrak ve yurt içi veya yurt dışı hazine bonosu, devlet tahvili, hisse senedi, yatırım fonları katılım belgeleri gibi diğer menkul değerlerle, bağımsız ticari işletme, fabrika ve tesisler, bu tesislerin işletilmesine yönelik marka ve lisans hakları, kamu imtiyaz sözleşmelerinden doğan televizyon kanalı, elektrik santrali gibi bir tesisin kurulması ve işletilmesi yetkilerini veren lisans, ruhsat ve işletme hakları ile bu tesislerin lisans hakkına dayanarak veya lisans hakkı bulunmadan kuran ve işleten şirketlere ait hisse senetleri, hak ve alacakların üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen

veya kısmen kaldırılmasına, belirtilen tüm mal, kıymetli evrak, nakit ve diğer değerlerin zaptına ve/veya resmî sicillerdeki kayıtları üzerinde ihtiyatî tedbir konulmasına, bunların bir tevdi mahalline yatırılmasına ve hak ve alacakların üzerine diğer tedbirlerin konulmasına, bunlardan elde edinilmiş her türlü taşınır ve taşınmaz mal, hak ve alacaklar ile kıymetli evrak, nakit, bir tesisi işletme ve kurma hakkı veren marka ve lisans hakları, bu tesisleri lisans, ruhsat ve işletme hakkı ile veya bu hakları bulunmadan işleten, kuran ve hak sahibi niteliğini haiz şirketlere ait hisse senetleri hakkında belirtilen tedbirlerin alınmasına, Fonun talebi üzerine ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimi, yargılama sırasında ise mahkeme tarafından karar verilir.

Yukarıda belirtilen farkın bu Kanunda yer alan hükümler dahilinde takip ve tahsiline Fon tarafından karar verilebilir. Bu hükümler, yukarıda sayılan kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen kişiler hakkında da uygulanır.

Tedbire ilişkin talepler, hâkim veya mahkeme tarafından evrak üzerinde yapılacak inceleme sonucunda derhal ve nihayet yirmidört saat içinde sonuçlandırılır. Gecikmesinde sakınca görülen hallerde Cumhuriyet başsavcılıkları da hak ve alacakların dondurulmasına karar verebilir. Cumhuriyet başsavcılıkları bu kararı en geç yirmidört saat içinde sulh ceza hâkimine bildirir. Hâkim en geç yirmidört saat içinde bu kararı onaylayıp onaylamamaya karar verir. Hâkim tarafından onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır.

Sulh ceza hâkimince verilen tedbirler, tedbir kararını veren mahkemenin bulunduğu yerdeki nöbetçi icra dairesi tarafından infaz olunur ve Fonun, bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izninin kaldırıldığı tedbir kararlarının verildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde suç duyurusunda bulunmaması ve/veya 6183 sayılı Kanuna göre alacağın tahsili yolunda takip başlatmaması ve/veya alacağın tahsili yolunda hukuk mahkemelerinde dava açmaması halinde sona erer. Bu süre içerisinde suç duyurusunda bulunulması ve/veya Fon tarafından 6183 sayılı Kanuna göre alacağın tahsili yolunda takip başlatılması ve/veya alacağın tahsili yolunda hukuk mahkemelerinde dava açılması halinde tedbirler, Fon alacakları tamamen tahsil edilinceye kadar devam eder. Mahkeme, bu Kanun hükümlerine göre Fon tarafından ödenen ve/veya ödenecek miktarın, sorumlular tarafından doğrudan Fona ödenmesine karar verir. Bu takdirde tedbirler, hükmolunan meblağın sorumluların bu fıkra uyarınca tedbirlere konu edilen, para, mal, hak ve alacakları ile diğer mal varlığından tahsiline kadar devam eder.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümlerin konusu olup, sorumluların boşanmış veya dul eşlerinin, diğer kan hısımları ile kayın hısımları ve üçüncü kişilerin mülkiyeti ve tasarrufuna geçirilmiş bulunan tüm mal, sınırlı ayni veya şahsi hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. Tüm bu mal, hak ve alacaklara ilişkin olarak açılmış veya açılacak davalarda bu kişiler 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 3 üncü maddesindeki iyiniyet karinesi ile 985 inci maddesindeki mülkiyet karinesinden ve tüm resmî sicillere iyiniyetli güven ilkesinden yararlanamaz. İyiniyetle edinmiş olduklarını ispatladıkları takdirde, yaptıkları ödemelerin muvazaalı olmayan rayiç değer olduğunu belgelendirmeleri şartıyla ödediklerinin asli sorumluların mal varlığı ve diğer varlıklarından alınmasına mahkemece karar verilir.

Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izni kaldırılan bir banka nezdinde mevduat ve katılım fonu hesabı bulunmamasına rağmen sahte olarak düzenlediği belgeler veya sahte olduğunu bildiği belgeleri ibraz ederek veya ettirerek, kendisine veya bir başkasına ödeme yapılmasını talep eden kişilere, fiilleri daha ağır cezayı

gerektirmediğ takdirde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Kendilerine veya gösterdikleri yahut hak sahibi kıldıkları kişilere ödeme yapıldıktan sonra bu fiilleri işledikleri ortaya çıkan kişilere; bu cezanın yanı sıra ödenen tutarın on katı kadar adli para cezası verilir. Bu kişiler hakkında yukarıda belirtilen hükümler uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiğı tarihten önce gerçekleştirilen fiiller nedeniyle, bu madde hükümlerine göre Fon tarafından ödeme yapılmasına veya yapılacak olmasına sebebiyet veren kişiler ile bunların eş ve çocuklarına ait her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Fon alacaklarının yasal teminatı

Madde 138- Fon alacaklarının tahsilini teminen, Fon tarafından bu Kanun hükümleri çerçevesinde açılan ve/veya takip edilen dava ve takiplerde verilen ihtiyatî haciz veya tedbir kararları uyarınca üzerine ihtiyatî haciz veya tedbir konulan para, her türlü mal, hak ve alacaklar, bu davalara konu alacakların yasal teminatını oluşturur ve karar kesinleşinceye veya takip sonuçlanıncaya kadar devam eder. Mahkemece karara bağlanan alacaklar, tedbir konulan para, mal, her türlü hak ve alacakların bedelinden, imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil olunur.

İspat külfeti

Madde 139- Fon tarafından bu Kanunun 109 ve 112 nci maddeleri hükümleri uyarınca açılmış ve açılacak davalarda ispat külfeti davalılara aittir.

Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin istisnalar

Madde 140-Fonun taraf olduğı her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen Fon aleyhine neticelenmesi halinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Fon hakkında uygulanmaz. Fona ait mal, hak ve alacaklar haczedilemez.

Bu Kanunun 108 inci maddesi uyarınca bir bankanın, borçlarının, taahhütlerinin yüklenilmesi veya alacaklarının devralınması halinde, bu borç, taahhüt ve alacaklarla ilgili olarak açılmış veya açılacak dava ve icra takiplerinde kanunlarda yazılı zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dahil her türlü süre alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiğı tarihten itibaren Fon bakımından dokuz ay süre ile durur.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak Fonun yapılan ihalelere iştirak etmesi halinde teminat şartı aranmaz.

Fonun alacaklı olduğı takiplerde borçlular tarafından yapılan itirazlar satış dışında takip işlemlerini durdurmaz.

Fonun alacaklı olduğı dosyalarda yaptırılan kıymet takdirleri ile satış ilanlarının borçlular dışındaki ilgililere tebliğı, ilanda belirtilen süreler geçerli olmak kaydıyla ve sadece bildirim mahiyetinde olmak üzere varsa bilinen son adreslerine yapılacak tebligat ile yoksa keyfiyetin ilan tebliğı suretiyle yapılır. Fonun alacaklı olduğı dosyalarda ihalenin feshi davası açan davacıların ihale bedelinin yüzde kırkı tutarında dosyaya teminat yatırması şarttır. İhalenin feshi davasının davacı aleyhine sonuçlanması halinde, dosyaya yatırılan teminat sıra cetvelinde pay düşen alacaklılara garameten ve derhal ödenir.

Fonun alacaklısı olduğı icra dosyalarında Fona ödenmesi gereken satış bedelleri sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin teminatsız olarak ödenir.

Satış bedeli dosyaya yatırıldığı tarihten Fona ödendiği tarihe kadar kamu bankalarının yıllık mevduata uygulanan en yüksek faiz oranından veya Merkez Bankası reeskont faiz oranı üzerinden icra müdürlüğünce nemalandırılarak ödenir. Faiz tutarı paranın dosyaya yatırıldığı tarihten itibaren kistelyevm hesaplanır.

Fonun iştirakleri ile ilgili yetkileri

Madde 141- Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların kendisinin ekonomik değeri olan iştirakleri ile bu Kanunun 136 ncı maddesi ve mülga 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (7) numaralı fıkrası kapsamında yönetim ve denetimini devraldığı şirketler ile ilgili olarak 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaksızın yapılacak sermaye artırımları da dâhil olmak üzere, yeniden yapılandırma ve Fon alacağının tahsiline yönelik olarak söz konusu şirketlerin mal, hak ve alacaklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla Fon Kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde malî kaynak sağlamak da dâhil gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

Fon ve faaliyet izni kaldırılan bankalara ilişkin malî istisnalar

Madde 142- Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır ve Fonun işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan istisnadır.

Faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflâs ve tasfiye idarelerinin Fon tarafından, borçlarının ve/veya taahhütlerinin üstlenilmesi ve/veya alacaklarının devralınması halinde Fonun, üstlendiği borçlar ve/veya taahhütler ile devraldığı alacaklarla ilgili devir ve temlik sözleşmeleri, her türlü teminatın tesisi ve kaldırılması, sözleşmelerin bozulması, dava ve icra takipleri ile bu borçlar ve/veya alacaklar ve/veya taahhütlerle ilgili diğer her türlü işlemler ve bu işlemlerle ilgili düzenlenen kağıtlar, eğitime katkı payı hariç olmak üzere her türlü vergi, resim, harç, fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkümlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükmünden istisnadır.

Borçlu tarafından ödenmesi gereken tahsil harcı dahil her türlü vergi, resim, harç ve masraflar bu alaktan mahsup edilemez. Bu işlemlerden kaynaklanan döner sermaye ücreti ödenmez ve diğer kesintiler yapılmaz.

Fon alacağına karşılık bir malın Fon veya Fon bankaları tarafından rızaen veya icraen satın alınması halinde bu işlemlerle ilgili olarak tarafların ödemekle yükümlü olduğu eğitime katkı payı hariç vergi, resim, harç ve döner sermaye ücreti gibi mali yükümlülükler aranmaz.

Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflâs ve tasfiye idarelerinin, mahkeme ilâmını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmesi ve her türlü ihtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz ve tehir-i icra taleplerinde teminat şartı aranmaz.

Fon alacaklarına ilişkin davalarda 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır.

Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflâs ve tasfiye idarelerinin, yukarıda belirtilen işlemler nedeniyle kendi aralarındaki ve/veya diğer gerçek ve tüzel kişilerle aralarındaki işlemler nedeniyle düzenlenen sözleşmeler, belgeler ve sair kağıtlar ile bunların değiştirilmesi, yenilenmesi, uzatılması, devredilmesi ya da yeni bir itfa planına

bağlanması, alacakların teminatlandırılması, teminatların devir alınması, tarafların sulh ve/veya ibra olması ve/veya her ne nam altında olursa olsun herhangi bir işleme tâbi tutulması nedeniyle düzenlenen kağıtlar ve/veya belgeler her türlü vergi, resim ve harçlar ile özel kanunları ile hükmolunan mali yükümlülüklerden istisnadır. Bu hüküm üçüncü kişiler yönünden, Fonun ve/veya Fona intikal eden bir bankanın ve/veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen müflis bankaların iflâs idarelerinin, tasfiyeye tabi tutulan bankaların tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsili ile ilgili işlemlere taraf olmaları halinde uygulanır.

Fonun, bu Kanunun 133 üncü maddesi uyarınca gerçekleştireceği borçlanma ve avans işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan istisnadır.

Hisseleri kısmen veya tamamen Fona ait şirketlerin veya faaliyet izni kaldırılan bankaların veya yönetim ve denetimi Fon tarafından devralınan şirketlerin Fon ile yapacağı her türlü işlemler banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisnadır.

Tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen müflis bankaların tasfiye ve iflâs idarelerinin yapacakları işlemler ve elde edilen her türlü gelirler banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisnadır.

Fon bankaları, faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsilini teminen yapacakları her türlü işlem, dava ve icra takipleri, bu dava ve takiplerin borçlularınca kabul edilmek suretiyle kesinleştirilmesi, eğitime katkı payı hariç olmak üzere her türlü vergi, resim, harç ve fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükmünden istisnadır. Bu bankaların Fona devrettikleri iştirak, gayrimenkul, mal ve her türlü aktif veya pasifinden dolayı oluşan kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Faaliyet izni kaldırılan bankaların, Fon bankalarının sandıklarının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri halinde, aktüerlerce tespit edilen fiili ve teknik açıklar için, faaliyet izni kaldırılan bankaya, Fona ve/veya Fon bankalarına rücu edilemez.

Zamanaşımı

Madde 143- Bu Kanundan kaynaklanan Fon alacaklarına ilişkin dava ve takiplerde zamanaşımı süresi yirmi yıldır.

Yetkili mahkeme

Madde 144- Fon, Fon bankaları ve faaliyet izni kaldırılan bankaların iflâs ve tasfiye idareleri tarafından açılacak hukuk davalarına asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır. O yerde, birden fazla asliye ticaret mahkemesi bulunması halinde, bu davalar (1) ve (2) numaralı asliye ticaret mahkemesinde görülür.

Fon, Fon bankaları ve faaliyet izni kaldırılan bankaların iflâs ve tasfiye idareleri tarafından muamele merkezi veya ikâmetgâhı İstanbul ili sınırları içinde olan kişiler aleyhine açılacak hukuk davaları ile borçlular hakkında açılacak iflâs davalarına İstanbul (1) ve (2) numaralı asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır. İflas davası açılması halinde, bu mahkeme, hakkında iflâsı istenen borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine borçlu aleyhine iflâs davası açıldığını bildirir.

Bu Kanun hükümleri ile Fona verilen yetki ve görevler gereğince açılmış ve açılacak her türlü davalara adli tatilde de bakılır, bu davalarda bilirkişiler resmi kurum ve kuruluşlarda görev yapanlar arasından seçilir, duruşmalara otuz günden fazla ara verilmez.

Varlık yönetim şirketi

Madde 145- Fonun sahip olduğu varlıkların yönetimi veya alacaklarının tahsili hususunda Fona verilmiş olan görevleri; kuruluşu ve sermaye artırımı 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 29 uncu maddesi ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi hükmünden muaf ve sermayesinin tamamına Fonun sahip olduğu bir anonim şirket aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Şirket, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulaması ve bilgi isteme yetkisi dışında Fonun sahip olduğu tüm hak, menfaat, istisna ve muafiyetlerden aynı şekilde yararlanır.

Şirketin sermayesi, ana sözleşmesi, yönetim ve denetim organları Fon Kurulunca belirlenir.

Bankalar ve Fon dahil diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla, kuruluş ve faaliyet esasları Kurul tarafından belirlenen varlık yönetim şirketleri de kurulabilir. Varlık yönetim şirketleri alacaklarının tahsili ve alacakların ve/veya diğer varlıkların yeniden yapılandırılması kapsamında alacak tahsili amacıyla edindiği gayrimenkul veya sair mal, hak ve varlıkların işletilmesi, kiralanması ve bunlara yatırım yapılması ve yine alacaklarını tahsil etmek amacıyla borçlularına ilave finansman sağlamak veya sermayelerine iştirak etmek dahil olmak üzere her türlü faaliyeti gerçekleştirmeye yetkilidir.

Fon kurulacak varlık yönetim şirketlerine dilediği oranda sermaye sağlamak suretiyle kurucu ortak veya hissedar olarak katılmaya yetkilidir.

Fonun en az yüzde yirmi hissedar olduğu varlık yönetim şirketleri, Fondan devraldığı alacaklarla ilgili olarak bu Kanunun 134 üncü maddenin sekizinci fıkrası ve 140 ıncı maddenin beşinci fıkrasında Fona tanınan hak ve yetkileri kullanır.

Varlık yönetim şirketleri bu kapsamdaki işlemleri nedeniyle doğmuş veya doğması beklenen, ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayrılacak alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Kurul tarafından belirlenir. Varlık yönetim şirketlerinin bu fıkra uyarınca ayırdıkları karşılıkların tamamı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Bu Kanun kapsamında kurulan varlık yönetim şirketleri ile 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 3 üncü maddesinin yedinci fıkrası uyarınca Kurulun çıkarmış olduğu yönetmelik kapsamında kurulan varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemler ve bununla ilgili olarak düzenlenen kağıtlar, kuruluş işlemleri de dahil olmak üzere kuruldukları takvim yılı ve bunu izleyen beş yıl süresince 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre ödenecek damga vergisinden, 492 sayılı Harçlar Kanununa göre ödenecek harçlardan, her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden, kaynak

kullanımını destekleme fonuna yapılacak kesintilerden ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi hükmünden istisnadır.

Varlık yönetim şirketi tarafından, bu borçların, taahhütlerin yüklenilmesi veya alacakların, varlıkların devralınması halinde, bu borç, taahhüt, alacak ve varlıklarla ilgili olarak, takibi şikayete bağlı suçlar dahil olmak üzere açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında, alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiği tarihten itibaren, suçtan zarar gören olarak, varlık yönetim şirketi kendiliğinden müdahil sıfatını kazanır.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Diğer Hükümler

Faiz oranları ile diğer menfaatler

Madde 146- Bakanlar Kurulu, bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulanacak azamî faiz oranları ile sağlanacak diğer menfaatlerin nitelikleri ile azamî miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu, bu yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.

Parasal tutarlar

Madde 147- Para cezalarına ilişkin hükümler hariç olmak üzere, bu Kanundaki parasal tutar ve sınırlardan her biri, her yıl kısmen ya da tamamen, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan yıllık üretici fiyat endeksindeki artış oranının gerektirdiği miktarı geçmemek üzere Kurul kararıyla artırılabilir. Bu Kanunda yer alan maktu para cezaları ise, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan yıllık üretici fiyat endeksindeki artış oranı kadar artırılmak suretiyle bulunacak tutarlar üzerinden uygulanır.

Vergi, resim, harç istisnası

Madde 148- Bu Kanunun 19 uncu maddesine ve bu maddeye ilişkin düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilecek birleşme, bölünme ve hisse değişiminden doğan kazançlar, kurumlar vergisinden istisna edilir. Vergiden müstesna tutulan bu kazanç, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendine göre tevkifata tâbi tutulmaz.

Yukarıdaki fıkra kapsamında gerçekleştirilecek birleşme veya bölünmelerde, münfesi kurumun bölünme veya birleşme öncesi son bilançosunda görülen, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun mükerrer 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi hükmüne göre indirilebilir nitelikteki zarar tutarı, devralan kurumca beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla gider olarak kurum kazancından indirilir.

Bu Kanun kapsamında yapılacak birleşme, bölünme, hisse değişimi, infisah ve şirket kuruluşu işlemleri sırasında düzenlenen kağıt ve sözleşmeler ile münfesi kurumun menkul ve gayrimenkul mallarının devralan kurum adına kayıt ve tescili işlemleri ve münfesi kurum tarafından birleşme veya bölünme tarihinden önce düzenlenen veya lehe alınan teminat mektupları, sözleşmeler, şerhler, teminatlar ve sair kağıtların, devralan kurum adına yenilenmesi, uzatılması, değiştirilmesi, devredilmesi veya bozulmasına ilişkin işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan, lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır.

Bu maddenin birinci fıkrası çerçevesinde gerçekleştirilen birleşmelerde, Türkiye'de faaliyette bulunan devralan kurumun aktifinde kayıtlı olan gayrimenkuller ve iştirak

hisselerinin satışından doğan kazançlar ile devralan kurumlara doğrudan veya dolaylı olarak iştiraki bulunan tam mükellef sermaye şirketlerinin aktifinde kayıtlı olan gayrimenkuller ve iştirak hisselerinin satışından doğan kazançların satışın yapıldığı yılda devralan kurumun sermayesine ilâve edilen kısmı birleşmenin gerçekleştiği tarihten itibaren, bu tarihin içinde bulunduğu hesap dönemi ile izleyen iki hesap dönemi süresince kurumlar vergisinden müstesnadır. Vadeli satış halinde, satışın yapıldığı hesap dönemini takip eden ikinci hesap dönemi sonuna kadar devralan kurumun sermayesine ilâve edilen tutarlar da bu istisnadan yararlanır. İlk yapılan tahsilatın iştirak hissesi veya gayrimenkulün maliyet bedeline ilişkin olduğu kabul edilir. Bu fıkra hükmüne göre vergiden müstesna tutulan kazançlar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b-ii) alt bendine göre vergi tevkifatına tâbi tutulmaz. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 391 inci maddesinin bu suretle gerçekleştirilecek sermaye artırımına aykırı hükümleri uygulanmaz. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu fıkra kapsamında yapılacak işlemler tapu ve kadastro harcından, düzenlenen kağıtlar damga vergisinden, lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır. Bu hükümden yararlanan kurumların gayrimenkul ile iştirak hisselerinin satışından doğan kazancın tespitinde 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrası hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen kazançların sermayeye ilavesi nedeniyle ortaklarca elde edilen menkul sermaye iradî için beyanname verilmez, başka gelirler nedeniyle verilen beyannameye bu gelir dâhil edilmez.

Bankaya borçlu durumda olan şirketler ile bunların kefilleri bu borçlarına karşılık ilgili bankaya sahip oldukları taşınmazlarını devretmeleri halinde icra kanalıyla satış işlemleri dâhil bu devir işlemleri, katma değer vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, kurumlar vergisi, damga vergisi ve tapu kadastro harcından müstesnadır.

Bu Kanun kapsamındaki kuruluşların alacağın tahsili amacıyla rızaen veya icraen edindikleri ve elden çıkarılmaları Kurumca belirlenen usûl ve esaslara bağlanan ortaklık payları, emtia ve gayrimenkullerin edinilmesi ve elden çıkarılması katma değer vergisi dâhil her türlü vergi, resim ve harçtan, lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır.

Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları tespit etmeye yetkilidir.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

Ceza, Soruşturma, Kovuşturma ve İnfaz Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

İdari Para Cezaları, Zamanaşımı ve Tekerrür

İdari para cezaları

Madde 149- Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanunun;

a) 13 üncü ve 14 üncü maddelerine aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması halinde, ellibin Yeni Türk Lirasına kadar,

b) 18 inci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları hükümlerine aykırılık halinde, onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,

- c) 25 inci maddesine aykırı şekilde atama yapılması veya 26 ncı maddesinde belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması halinde, kırkbin Yeni Türk Lirasına kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi halinde, bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,
- d) 28 inci madde hükümlerine aykırılık halinde, onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- e) 33 veya 34 üncü maddelerine ya da 37 nci maddesinin birinci fıkrasına ya da 38, 39 veya 42 nci maddelere aykırı davranılması halinde yirmibeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- f) 43 üncü maddede öngörülen bildirimlerin yapılmaması halinde onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- g) 50 nci maddesindeki kredi yasaklarına uyulmaması halinde verilen kredinin yüzde beşi tutarına kadar,
- h) 52 nci maddesine aykırı davranılması halinde, onbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- i) 53 üncü maddesine göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi halinde, beşbinbeşyüz Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde ikisine kadar; üç aydan az olmamak üzere Kurumca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi halinde ise, tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde üçü tutarında,
- j) 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına uyulmaması halinde, ellibin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde birine kadar,
- k) 56 ncı maddesine aykırı şekilde ortaklık payı edinilmesi halinde, yirmibin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşine kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,
- l) 57 nci maddesindeki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık halinde, yirmibin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değerın yüzde onuna kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise, kredi kullandırımından kaynaklanan aykırılık hariç, bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,
- m) 58 inci madde hükmüne aykırılık halinde aktarılan miktar kadar, 59 uncu maddedeki sınırlamaya uyulmaması halinde, sınırı aşan miktar kadar,
- n) 61 inci maddesinin beşinci ve yedinci fıkralarına uyulmaması halinde ellibinYeni Türk Lirasına kadar,
- o) 62 nci maddesindeki yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde onbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- p) 96 ve 97 nci maddeleri kapsamında Kurum tarafından bu Kanun kapsamındaki kuruluşlardan talep edilen bilgilerin gönderilmemesi halinde onbeşbin Yeni Türk Lirasına, geç gönderilmesi halinde onbin Yeni Türk Lirasına, eksik bilgi ile gönderilmesi, kontrol hataları içermesi veya kontrol hatalarının süreklilik arz etmesi halinde onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- r) 146 ncı maddesi uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere aykırı şekilde faiz alınması veya verilmesi ya da sair menfaat sağlanması halinde, onbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, sağlanan menfaat tutarına kadar,

idari para cezası uygulanabilir.

İlgili kişilere ilişkin idari suçlar ve cezalar

Madde 150- Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, ilgili gerçek ve tüzel kişilere ise, bu Kanunun;

- a) 18 inci maddesinin birinci, ikinci veya dördüncü fıkrasına aykırılık halinde, onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- b) 36 ncı maddesine aykırılık halinde, yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar,
- c) 38 inci maddesine aykırılık halinde, yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar,

idarî para cezası uygulanabilir.

Sınırlamalara, kararlara ve düzenlemelere aykırı hareket

Madde 151- Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ile ilgili gerçek ve tüzel kişilere,

a) Bu Kanun veya bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan sınırlamalara doğrudan ya da dolaylı olarak uyulmaması halinde onbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın binde beşine kadar,

b) İlgili maddelerine göre, Kurul ve Kurum tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde onbin Yeni Türk Lirasına kadar,

idarî para cezası uygulanabilir.

Bu madde ile 149 ve 150 nci maddelerde yazılı idari para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince Fon tarafından tahsil edilir.

İdari para cezalarının uygulanmasında usûl

Madde 152- İdari para cezalarının uygulanıp uygulanmayacağına ilgilinin savunması alındıktan sonra karar verilir. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir.

İdari para cezasının verilmesini gerektiren fiilin tekrarı halinde, gün para cezası ve oransal cezalar hariç olmak üzere, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde, önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Verilen idarî para cezaları ilgisine tebliğ edilir.

Bu Kanunun 149, 150 ve 151 inci maddelerine göre idari para ceza uygulanması, aykırılığın vuku bulduğu tarihten itibaren beş yıllık zamanaşımına tâbidir. Nispî idari para cezasını gerektiren hallerde zamanaşımı süresi sekiz yıldır.

Bu Kanunun 13 üncü maddesi hükümlerine aykırı olarak yurt içinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında 149 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanmakla birlikte, bunlar Kurumun talebi üzerine valiliklerce geçici veya sürekli kapatılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Adli Suçlar ve Cezalar

İzinsiz faaliyette bulunmak

Madde 153- Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın banka gibi faaliyet gösteren ya da mevduat kabul eden yahut katılım fonu toplayan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu suçun bir işyeri bünyesinde işlenmesi halinde bu işyerlerinin bir aydan bir yıla kadar, tekerrür halinde ise sürekli olarak kapatılmasına karar verilebilir.

Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın ticaret unvanlarında, her türlü belge, ilân ve reklamlarında veya kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda banka adını ya da banka gibi faaliyet gösterdikleri ya da banka gibi mevduat veya katılım fonu topladıkları izlenimini uyandıracak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu işyerlerinin bir aydan bir yıla kadar, tekerrür halinde ise sürekli olarak kapatılmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralara aykırılık halinde Kurumun ilgili Cumhuriyet başsavcılığını muhatap talebi üzerine sulh ceza hakimince, dava açılması halinde davaya bakan mahkemece işyerlerinin faaliyetleri ve reklamlar geçici olarak durdurulur, ilanları toplatılır. Bu tedbirler, hâkim kararıyla kaldırılınca kadar devam eder. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.

Mevduat ve katılım fonu sahiplerinin haklarını engellemek

Madde 154- Bu Kanunun 62 nci maddesi hükmüne aykırı davrananlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Düzeltilici, iyileştirici ve kısıtlayıcı önlemleri almamak

Madde 155- Bu Kanunun 69, 70 ve 71 inci maddelerine göre, Kurul veya Kurumca alınması istenen önlemleri almayan bankaların bu önlemleri almakla yükümlü olan mensupları, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılırlar.

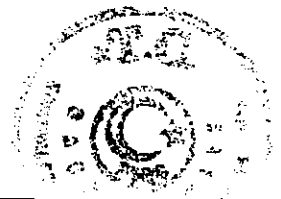
Birinci fıkrada belirtilen önlemleri almamak, bankanın nitelikli paya sahip ortaklarına veya bunların iştirak ve kuruluşlarına yarar sağlamak amacıyla yapıldığı takdirde dört yıldan altı yıla kadar hapis cezasına ve onbin güne kadar adli para cezasına hükmedilir.

Yetkili merciler ile denetim görevlilerince istenen bilgi ve belgeleri vermemek ve görevlerini yapmalarını engellemek

Madde 156- Bu Kanunla yetkilendirilen mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeler ile bu Kanun kapsamındaki kuruluşların, konsolide finansal tabloların hazırlanmasını teminen 38 inci madde kapsamında istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzel kişilerin görevlileri bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Belgelerin saklanması yükümlülüğüne aykırı davranmak

Madde 157- Bu Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen belgelerin saklanması yükümlülüğüne uymayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunmak

Madde 158- Bu Kanun kapsamındaki kuruluşların, bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine ve mahkemelere verdikleri gerçeğe aykırı beyanlardan dolayı, bunları ve bunların düzenlenmesine esas teşkil eden her türlü belgeleri imza edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı suç, bu Kanunun 33 üncü maddesi uyarınca bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenerek onaylanmış gerçeğe aykırı beyanlar içeren belgeler kullanılarak işlenmiş olur ise, faile verilecek ceza altıda bir oranında artırılarak uygulanır. Ayrıca, suç vasıtası belgeleri gerçeğe aykırı olduğunu bilerek onaylayan bağımsız denetim kuruluşunun görevlileri de aynı şekilde cezalandırılır.

Birinci ve ikinci fıkrada yazılı suçlar neticesinde özel veya kamusal bir zarar doğarsa verilecek cezalar yarısı oranında artırılarak hükmolunur.

İşlemlerin kayıt dışı bırakılması ve gerçeğe aykırı muhasebeleştirme

Madde 159- Bu Kanun kapsamındaki kuruluşların işlemlerinin kayıt dışı bırakılmasından, gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmesinden, kanunî ve yardımcı defter ve kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabirleri ile hesap mutabakatı sağlanmadan yıl sonu bilançolarını kapatmalarından dolayı, bunları ve bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri gerçeğe aykırı nitelikte olduğunu bilerek imza edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı suç, bu Kanunun 33 üncü maddesi uyarınca bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenerek onaylanmış olup da gerçeğe aykırı beyanlar içeren belgeler kullanılarak işlenmiş olur ise, faile verilecek ceza yarısı oranında artırılarak hükmolunur. Ayrıca, suç vasıtası belgeleri gerçeğe aykırı olduklarını bilerek onaylayan bağımsız denetim kuruluşunun görevlileri de aynı şekilde cezalandırılır.

Birinci ve ikinci fıkrada yazılı suçlar neticesinde özel veya kamusal bir zarar doğarsa verilecek cezalar altıda bir oranında artırılarak hükmolunur.

Gerekli bilgi ve belgeleri göndermemek

Madde 160- Bu Kanun kapsamındaki kuruluşların işlemleri kaydetmekle veya muhasebeleştirmekle görevli kişilere gönderilmesi gereken bilgi ve belgeleri göndermemek veya gereken talimatları vermemek suretiyle işlemlerin kayıt dışı bırakılmasına veya gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmesine veya kanunî ve yardımcı defter ve kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabirleri ile hesap mutabakatı sağlanmadan yıl sonu bilançolarını kapatmalarına neden olan bu Kanun kapsamındaki kuruluşların mensupları, bu fiilleri zimmet suçunu oluşturmadığı takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

Birinci fıkrada yazılı suç neticesinde özel veya kamusal bir zarar doğarsa verilecek ceza yarısı oranında artırılarak hükmolunur.

Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme

Madde 161- Bu Kanuna tâbi kuruluşların bilgi işlem sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, bu fiili zimmet suçunu oluşturmadığı takdirde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanuna tâbi kuruluşların bilgi işlem sistemindeki verileri ve finansal raporlama ile ilgili diğer her türlü unsurları bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, bu fiili zimmet suçunu oluşturmadığı takdirde sekiz aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İtibarın zedelenmesi

Madde 162- Bu Kanunun 75 inci maddesine aykırı davrananlar üç aydan iki yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı fiil neticesinde özel veya kamusal bir zarar doğarsa verilecek ceza altında bir oranında artırılarak hükmolunur.

Sırların açıklanması

Madde 163- Bu Kanunun 74 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen yükümlülüğe uymayanlar için bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin beşyüz güne kadar adli para cezası hükmolunur. Banka ve müşterilere ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen kimseler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklamış olursa verilecek cezalar altında bir oranında artırılır. Ayrıca, fiilin önemine göre sorumluların bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev yapmaları, iki yıldan aşağı olmamak üzere geçici veya sürekli olarak yasaklanır.

Zimmet

Madde 164- Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, altı yıldan oniki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararı tazmine mahkum edilirler.

Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde faile on iki yıldan az olmamak üzere hapis ve meydana gelen zararın üç katına tekabül edecek tutarda gün para cezası verilir. Ayrıca meydana gelen zararın ödenmemesi halinde mahkemece re'sen ödettilmesine hükmolunur.

Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bir bankanın; hukuken veya fiilen yönetim ve denetimini elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının, kredi kuruluşunun kaynaklarını, kredi kuruluşunun emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendilerinin veya başkalarının menfaatlerine kullandırmak suretiyle, kredi kuruluşunu her ne suretle olursa olsun zarara uğratmaları zimmet olarak kabul edilir. Bu fiilleri işleyenler hakkında on yıldan yirmi yıla kadar hapis ve zararın üç katına tekabül edecek tutarda gün para cezasına hükmolunur. Ayrıca, meydana gelen zararın müteselsilen ödettilmesine karar verilir.

Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Bu durumun hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

Örtülü kazanç aktarma ve edinme

Madde 165- Bu Kanunun 60 ncı maddesine aykırı davrananlar ile örtülü kazanç elde edenler, altı yıldan oniki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Örtülü kazanç aktarma ve edinme suçunun konusunu oluşturan değer in azlığı nedeniyle verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

Diğer kanunlara aykırılıklar

Madde 166- Bu Kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde, failleri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kovuşturma Usulü

Yazılı başvuru ve müdahale

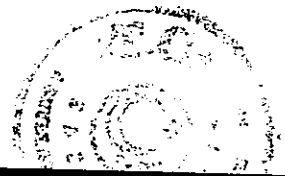
Madde 167- Bu Kanunda belirtilen suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma yapılması, Kurum veya Fon tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir. Ancak, 164 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturmalar Kurumun veya Fonun yazılı bildirimini üzerine veya gecikilmesinde sakınca görülen hallerde re'sen Cumhuriyet savcılarınca yapılır ve Kurum ve Fon haberdar edilir. Bu fıkra uyarınca yapılan soruşturmalar neticesinde açılan kamu davalarında, Kurumun veya Fonun başvuruda bulunması halinde, bunlar başvuru tarihinde müdahil sıfatını kazanırlar.

162, 163 ve 164 üncü maddelerde yazılı suçlardan dolayı ilgililerin dava hakkı ile 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri saklıdır.

İtiraz ve bildirim

Madde 168- Bu Kanunun 167 nci maddesi uyarınca başlatılan soruşturmalar neticesinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verilirse, bu karar ilgisine göre Kuruma veya Fona ve ilgili bankaya tebliğ edilir. Kurum, Fon ve ilgili banka kendisine tebliğ edilen bu kararlara karşı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraza yetkilidir.

Kamu davası açılması halinde, iddianamenin bir örneği ilgisine göre Kuruma veya Fona tebliğ edilir.

Özel yetki

Madde 169- 164 üncü madde kapsamındaki veya bu suçlarla bağlantılı olup da ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlara ait davalar, fiilin işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan (1) numaralı ağır ceza mahkemelerinde görülür. Gerekli görülen yerlerde Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu tür suçlara bakmak üzere o yerlerdeki diğer ağır ceza mahkemeleri de görevlendirilebilir veya yeni ağır ceza mahkemesi de kurulabilir.

Bu Kanunun 162 nci maddesinde yazılı suçun internet vasıtasıyla işlenmesi halinde yetkili mahkeme, mağdurun banka olması durumunda ilgili bankanın, mağdurun Kurum ve Kurul olması durumunda Kurumun merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir.

Bilirkişi incelemesi

Madde 170- Bu Kanunun uygulaması ile ilgili olarak, bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen suçlardan dolayı açılan ceza davalarında bilirkişi, raporunu dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hâkim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle bu Kanun kapsamında hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüz güne kadar adli para cezasına mahkûm edilirler. Dosyanın bilirkişiye tevdi tarihinde dava zamanaşımı süresi durur. Bilirkişinin raporunu mahkemeye verdiği tarihten itibaren bu süre kaldığı yerden işlemeye devam eder.

Kurum, Fon, Fon bankaları ile bankaların iflâs idareleri tarafından açılan hukuk davalarında gerekli görülen hâllerde, yaptırılacak bilirkişi incelemelerinde, bilirkişi raporunu dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hâkim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle bu Kanun kapsamında hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüz güne kadar adli para cezasına mahkûm edilirler.

Özel soruşturma ve kovuşturma

Madde 171- 164 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamına giren suçların soruşturma ve kovuşturmalarda aşağıdaki hükümler tatbik olunur:

a) Soruşturma, iş bölümü ilişkilerine göre, Cumhuriyet başsavcılarınca veya görevlendireceği Cumhuriyet savcılarınca bizzat yürütülür. Bu suçlar, görev sırasında veya görevden dolayı işlenmiş olsalar bile, Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır.

b) Bu suçların soruşturma ve kovuşturmalarda, 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 2 ilâ 10 uncu maddeleri de uygulanır.

c) Bu suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturmalarda kolluk; soruşturma ve kovuşturma sebebiyle şüpheli, sanık, tanık, bilirkişi ve suçtan zarar görenleri, Cumhuriyet savcısının veya mahkeme naibinin veya istinabe olunan hâkimin emriyle belirtilen gün, saat ve yerde hazır bulundurmaya mecburdur. Bu emir, çağrılanlar hakkında kolluğa ihzar müzekkeresinde olduğu gibi zor kullanma yetkisi verir.

d) Cumhuriyet başsavcılıkları, bu suçların soruşturmasında gerekli olması halinde, geçici olarak yargı çevresi içerisinde veya dışındaki, genel bütçeli dairelere ve katma bütçeli idarelere, bütün kamu kurum ve kuruluşlarına, belediyelere, bankalara ait bina, araç, gereç ve

personelden yararlanmak için istemde bulunabilirler. Bu istemler, ilgili kurum ve makamlarca geciktirilmeksizin yerine getirilir. Özürsüz olarak bu istemleri yerine getirmeyen sorumlu kişiler, üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

e) Soruşturmanın gerekli kıldığı hâllerde, suç mahallî veya delillerin bulunduğu yerlere gidilerek soruşturma yapılır.

f) Soruşturmanın sonuçlanmasına kadar, bu suç faillerinin her türlü mal, alacak, para ve sair eşyalarına hakim kararı gecikmesinde sakınca olunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile el konulur. Bu suçlara iştirak edenler ile suç faillerinin bu suçlar nedeniyle elde ettiği her türlü haksız kazanımın transferi sonucu elde edilen, kan ve kayın hısımlar ile üçüncü şahıslar nezdindeki mal, alacak veya sair her türlü şeylere de Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile el konulur.

g) El koyma kararı yirmidört saat içinde yetkili ve görevli sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim kırksekiz saat içinde kararını açıklar. Aksi halde el koyma hükümsüz kalır.

İnfaz

Madde 172- 164 üncü maddede yazılı suçlardan dolayı mahkûm olanlar, Fona veya Hazineye olan borçları ve tazminatları ödemediği veya bu borçlar ve tazminatlar mal varlıklarından tahsil olunamadığı sürece, bunlar hakkında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

ONBEŞİNCİ KISIM

Son Hükümler

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

Madde 173- A) 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri (12/5/2001 tarihli ve 4672 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi ile 12/12/2003 tarihli ve 5020 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası hariç) yürürlükten kaldırılmıştır.

B) İkrazaatçılık hariç ödünç para verme işlerine ve finansal kiralama faaliyetlerine ilişkin olarak 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda yer alan görev ve yetkilere ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

C) 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun;

a) 30 ve 34 üncü maddeleri hariç olmak üzere, diğer maddelerinde yer alan "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu",

b) "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık" ibareleri ise "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu",

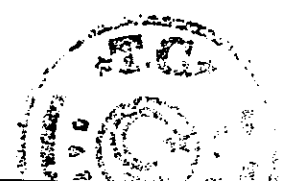
c) 32 nci maddesinin (b) bendi "10 uncu maddesinde belirtilen yönetmelik Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca,"

şeklinde değiştirilmiştir.

D) 30/9/1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 12 ve 13 üncü maddelerinde yer alan "Müsteşarlık" ibareleri "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu",

b) 14 üncü maddesinin birinci fıkrası "Bu Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi finansman şirketleri ve faktoring şirketlerinin faaliyetleri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, ikrazatçıların faaliyetleri ise Müsteşarlıkça denetlenir."

c) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu finansman şirketleri ve faktoring şirketlerinden, Hazine Müsteşarlığı ise ikrazatçılardan her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilir."

şeklinde değiştirilmiştir.

E) 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın görüşünü alarak" ibaresi ile beşinci fıkrasında yer alan "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın da görüşlerini alarak" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

F) 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 ıncı maddesinin (I) numaralı fıkrasının (b) bendi ve (II) numaralı fıkrası ile 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) Banka, Bankacılık Kanunu uyarınca, olağanüstü hâllerde ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna avans vermeye yetkilidir. Verilen avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekli ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun görüşü alınarak Bankaca belirlenir."

"II- Bankalar ve elektronik ödeme araçlarını çıkaran kuruluşlar dahil olmak üzere Bankaca uygun görülecek diğer mali kuruluşları yükümlülükleri esas alınarak, Banka nezdinde açılacak hesaplarda nakden tesis edilecek zorunlu karşılıkların oranı, zorunlu karşılığa tabi yükümlülüklerin kapsamı, tesis süresi ve bu yükümlülükler için tesis edilen karşılıklara gerektiğinde ödenecek faiz oranı ve mevduat veya katılım fonlarından olağanüstü çekilişler ile birleşme, devir ve bölünme hallerinde yapılacak işlemler de dahil olmak üzere uygulamaya yönelik her türlü usul ve esaslar Bankaca belirlenir.

Banka, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca alınacak karar üzerine birleşme, devir ve bölünme işlemleri süresince kredi kuruluşlarına zorunlu karşılıklar hesabından iade yapmaya veya bu yükümlülüklerini ertelemeye yetkilidir.

Yukarıda belirtilen kuruluşların taahhütlerine karşı bulunduracakları umumi disponibilitenin nitelik ve oranı gerektiğinde Bankaca tespit edilir.

Bankaca yapılacak düzenlemeye göre zorunlu karşılıkların Banka nezdindeki hesaplarda bloke olarak tutulmasının istenmesi halinde, bloke hesaplarda tutulan zorunlu karşılıklar, hiçbir amaç ve konunun finansmanı için kullanılamaz, temlik ve haciz edilemez.

Zorunlu karşılıkların ve umumi disponibilitenin süresinde tesis edilmemesi veya eksik tesis edilmesi halinde Banka, belirleyeceği usul ve esaslara göre, eksik kısım için; Banka nezdindeki hesaplarda faizsiz mevduat tutulmasını istemeye veya cezai faiz tahakkuk ettirmeye yetkilidir. Tahakkuk ettirilen cezai faiz alacakları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulu Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir. Tahsil edilen cezai faizler Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna gelir kaydedilir."

"Madde 44- Banka, Türkiye'de faaliyette bulunan mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, finansal holding şirketleri, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri ile Banka ve Bankacılık Düzenleme ve

Denetleme Kurulunca belirlenecek diğer malî kuruluşların müşterilerinin risk durumlarına ilişkin bilgileri nezdinde toplamak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve ilgili kuruluşlar ile paylaşmak üzere Risk Merkezi kurar.

Yukarıda belirtilen kuruluşlar, bankalar bakımından keşide ettikleri protestolar da dâhil olmak üzere, müşterilerinin risk durumları hakkında istenecek her türlü bilgiyi belirlenecek biçim ve içerikte vermekle yükümlüdür. Risk Merkezinin bütün işlem ve kayıtları gizlidir.

Risk Merkezince sağlanacak bilgilerin biçim ve içeriğine, derlenmesine, paylaşılmasına ve diğer hususlara ilişkin usûl ve esaslar Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun uygun görüşü alınmak suretiyle Bankaca belirlenir.”

G) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14 üncü maddesinin (A) fıkrasının birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri için, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme ve emekli keseneklerinin bu derecelerden kesilmesi şartı aranmaz.”

H) 30/1/2002 tarihli ve 4743 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Kurulmuş olan varlık yönetim şirketleri bu Kanun hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini yürütür.

Mülga kanunlara yapılan atıflar

Madde 174- Diğer kanunlarda mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununa yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

Diğer kanunlarda ve mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda özel finans kurumlarına yapılan atıflar, katılım bankalarına yapılmış sayılır.

Geçici Madde 1- Bu Kanuna göre çıkarılacak, yönetmelik, tebliğ ve kararlar yürürlüğe girinceye kadar, kaldırılan hükümlere dayanılarak çıkarılan düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Bu Kanunda öngörülen düzenlemeler bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Kurum tarafından daha önce faaliyet izni verilmiş olan tüm bankalar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kanunlara uygun olarak yapmakta oldukları faaliyetlerine devam ederler. Bankalar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren, iki ay içinde faaliyet gösterdikleri alanları bildiren beyannameyi Kuruma verirler. Bankalar, faaliyetlerini bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamındaki faaliyet konularını genişletmeden önce Kurumdan izin almak zorundadır.

Bankalar ve finansal holding şirketleri durumlarını, bu Kanun hükümlerine bir yıl içinde intibak ettirmek zorundadır.

Geçici Madde 3- Bağımsız denetim kuruluşları durumlarını 31/12/2006 tarihine kadar 36 ncı madde hükmüne uygun hale getirmek zorundadır.

Geçici Madde 4- Bu Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki yüzde yirmibeşlik oran, bir risk grubuna kullanılabilecek krediler yönünden, 31/12/2005 tarihine kadar yüzde otuzbeş, 1/1/2006 tarihinden itibaren yüzde yirmibeş olarak; yüzde yirmilik oran, 31/12/2005 tarihine kadar yüzde otuzbeş, 1/1/2006 tarihinden 31/12/2006 tarihine kadar yüzde yirmibeş, 1/1/2007 tarihinden itibaren yüzde yirmi olarak uygulanır.

Bu Kanunun 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına ilişkin hesaplamalarda ortaklık payları; 2005 yılında yüzde kırk, 2006 yılında yüzde 50, 2007 yılında yüzde 60, 2008 yılında yüzde 75, 2009 yılında yüzde 90, 1/1/2010 tarihinden itibaren yüzde yüz oranında dikkate alınır.

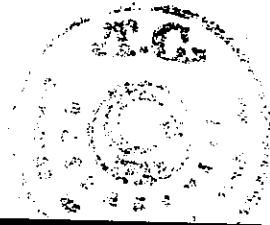
Geçici Madde 5- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, iştirak tutarları Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen oranların altında olan kredi kuruluşları, hiçbir şekil ve surette bu maddede yer alan oranları aşamazlar. Aynı tarih itibarıyla iştirak tutarları Kanunda belirtilen oranlardan herhangi birini aşan kuruluşlar, aşım tutarlarını, 31/12/2005 tarihine kadar yüzde yirmisini, 31/12/2006 tarihine kadar yüzde kırkını, 31/12/2007 tarihine kadar yüzde altmışını, 31/12/2008 tarihine kadar yüzde seksenini, 31/12/2009 tarihine kadar yüzde yüzünü itfa etmek suretiyle giderirler.

Geçici Madde 6- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında sandık ve vakıfları bulunan bankalar durumlarını 31/12/2007 tarihine kadar 58 inci madde hükmüne uygun hale getirmek zorundadırlar.

Geçici Madde 7- Halen faaliyette bulunan özel finans kurumları, bir yıl içerisinde ticaret unvanlarını katılım bankası ibaresini de kapsayacak şekilde değiştirmek ve mevcut durumlarını Kanunun finansal raporlamayla ilgili hükümlerine intibak ettirmek zorundadır. Özel Finans Kurumları Birliği Türkiye Katılım Bankaları Birliği olarak addolunur ve bu Kanununun hükümlerine tabi olup, üç ay içinde durumunu bu Kanun hükümlerine uygun hale getirir.

Geçici Madde 8- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Kuruma yarışma ve yeterlilik sınavıyla alınmış; avukat (Kurum uzman yardımcısı) ve Kurum uzman yardımcıları, bankacılık uzman yardımcısı olarak atanır. Kurumda yeterlilik sınavını geçerek avukat (Kurum Uzmanı) ve Kurum Uzmanı unvanını kazanmış olanlar bankacılık uzmanlığına atanır. Bunların Kurumda çalıştıkları süreler bankacılık uzman yardımcılığı ve bankacılık uzmanlığında geçmiş sayılır.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığından naklen atanmış olup, bu kurumlara mesleğe özel yarışma sınavı ile alınmış ve yeterlik sınavında başarılı görülerek uzman statüsünde görev yapan ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Kurum uzmanı olarak çalışan personel bankacılık uzmanı olarak atanır. Bunların geldikleri kurumlarda ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda çalıştıkları süreler bankacılık uzmanlığında geçmiş sayılır. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce başka kurumlardan naklen atanmış bankalar yeminli murakıp ve yardımcılarının geldikleri kurumlarda çalıştıkları süreler Kurumda geçmiş sayılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında zikredilen Kurum uzmanları dışında kalan Kurum uzmanlarının kadroları şahıslarına bağlı olarak devam eder. Bu kadrolara bir daha atama yapılmaz.

Geçici Madde 9- Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihteki Hazine Müsteşarlığının 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu hükümleri ile 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ikrazatçılık dışındaki hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili personeli, muvafakatlari alınmak kaydıyla ve bir yıl içinde talep etmeleri halinde Kuruma naklen atanır. Kanun yürürlüğe girdiği tarihte, Müsteşarlığın ilgili personelinden yurt dışı teşkilatında görev yapan veya uluslararası kuruluşlarda görevli bulunan, lisans üstü eğitim nedeniyle yurt dışında bulunan veya askerlik ya da sair nedenlerle ücretsiz izinli olanların naklen atanma hakları saklıdır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde kullanılmayan haklar geçersiz olur.

Hazine Müsteşarlığından naklen atanacak ilgili personelden, yaş şartı dışındaki şartları taşıyan ve Kurulca belirlenecek usul ve esaslara göre yeterli görülenler arasından en az üç yıllık hizmeti bulunanlar bankacılık uzmanı, üç yıldan az hizmeti olanlar bankacılık uzman yardımcısı olarak atanır. Bunların geldikleri kurumda çalıştıkları süreler bankacılık uzman ve uzman yardımcılığında geçmiş sayılır. Naklen atanan personelden Müsteşarlığa karşı mecburi hizmet yükümlülüğü bulunanların Kurumda geçirdikleri süreler bu yükümlülüklerin ifasında dikkate alınır.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre Hazine Müsteşarlığından naklen ataması yapılan personelin kadroları hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvelin Hazine Müsteşarlığına ait bölümünden çıkartılmış sayılır.

Kurum veya Fon personeli iken Fonda veya Kurumda geçici olarak görevlendirilen personel, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde kurumlarına iade edilmemeleri halinde bulundukları Kuruma veya Fona naklen atanmış sayılır.

Geçici Madde 10- Bu Kanun yayımlandığı tarihte halen Fonda çalışmakta olan personelden, Kanun ile Fona verilen görevlerin gerektirdiği aslı ve sürekli görevleri yürütecek personel ile ilgili düzenlemeler Fon norm kadrosu da dikkate alınarak Fon Kurulu tarafından belirlenir.

Geçici Madde 11- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 26/12/2003 tarihine kadar temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetim Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında başlatılan işlemler sonuçlanıncaya ve her türlü Fon alacakları tahsil edilinceye kadar bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 14, 15, 15/a, 16, 17, 17/a ve 18 inci maddeleri, ek 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri ile geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce haklarında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanun gereği mal bildiriminde bulunması gerekenlerin, bildirimde belirtmedikleri veya gerçeğe aykırı olarak bildirdikleri her türlü taşınır ve taşınmaz mal, hak ve alacak ile gelir ve harcamalar da haksız mal edinme hükümlerine tâbidir. Haksız mal edinmediğini ispat edene bu hüküm uygulanmaz.

Geçici Madde 12- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem yapılan bankalar ile tasfiyeye tâbi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankalar hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (5) ve (6) numaralı fıkraları hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Geçici Madde 13- 72 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalar hariç olmak üzere, 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendinin (6) numaralı alt bendi; bu Kanunun 136 ncı maddesinin dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci ve onüçüncü fıkraları, 138 inci maddesi, 139 uncu maddesi, 140 ıncı maddesinin ikinci fıkrası ve geçici 12 nci maddesinin ikinci fıkrası, 26/12/2003 tarihine kadar temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında uygulanır.

Geçici Madde 14- Sermayesinin yarısından fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalarda (Tasfiye Halinde T. Emlak Bankası A.Ş. dahil) 26/12/2003 tarihinden önce bankacılık teamüllerine göre teminatlı ve/veya yetersiz teminatlı kredi kullanıp da vadesi geçtiği halde henüz ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar ya da yeniden yapılandırma şartlarını ihlal edenler ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller, taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı aynı hak tesisine ilişkin sözleşmeden doğan haklarında diğer bankaların ve üçüncü kişilerin muvazaadan ari hakları aleyhine olmamak üzere Fon alacaklarının tahsiline ilişkin 125, 136, 138, 139, 140, 142, 144 ve 170 inci madde hükümleri, tasarrufun iptali davalarında aciz vesikası şartı aranmaması, tüzel kişilerin kanuni temsilcileri ile borçlu ve borçla diğer ilgililerin yurt dışına çıkmasını yasaklama dahil bankalarınca uygulanır.

Geçici Madde 15- 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendinin (6), (7) ve (8) numaralı bentleri ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 15/a maddesi ve 22 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında sayılan ceza ve hukuk davalarını kovuşturan, soruşturan ve yürüten Cumhuriyet Savcıları ile hâkimler bu işleri ivedilikle yürütürler ve görevleri süresince disiplin nedenleri hariç mazeretleri ve istemleri olmadıkça üç yıl süre ile başka bir yere veya göreve atanamazlar. Görev süresi dolanlar tekrar atanabilirler.

Geçici Madde 16- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflâs etmiş olan bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler saklı kalmak kaydıyla iflâs idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Bu maddenin uygulanmasında iflâs idareleri bu Kanunun 107 nci ve 142 nci maddesinde Fona verilen yetkileri haizdir.

Geçici Madde 17- Bu Kanun ile, Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümler makale şamildir.

Geçici Madde 18- Kurul Başkanı ve Fon Kurulu Başkanı hariç olmak üzere, Kurula ve Fon Kuruluna ilk atanan üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. İkinci yılın sonunda kur'a sonucu üyelikleri sona eren üyeler bir defalığına tekrar atanabilir.

Geçici Madde 19- Bu Kanunun yayımını izleyen bir ay içerisinde mülga 4389 sayılı Kanunla kurulan Güvence Fonu tutarları Fona devredilir.

Geçici Madde 20- Bu Kanunun 101 inci maddesinin son fıkrasında Kurum ile Fon arasında akdedilmesi öngörülen mutabakat zaptı üç ay içinde yapılır.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T/ 850

Yürürlük

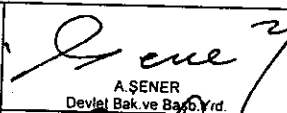
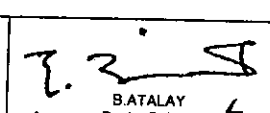
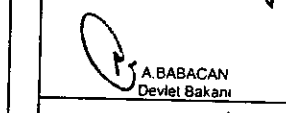
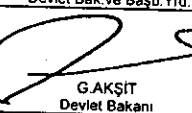
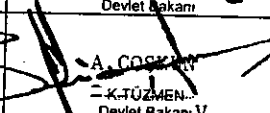
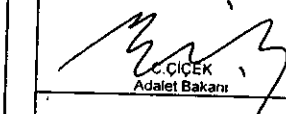
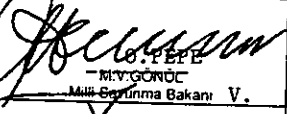
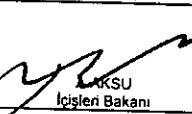
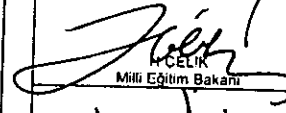
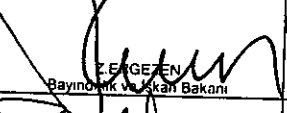
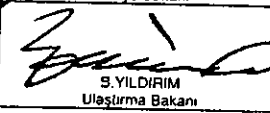
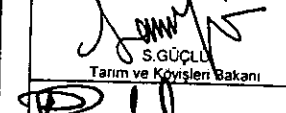
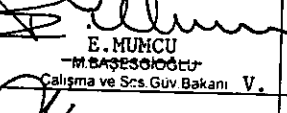
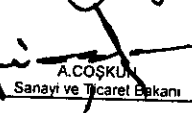
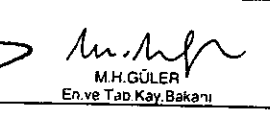
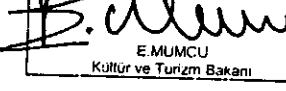
Madde 175- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 176- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 A. COŞKUN Devlet Bakanı V.
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜC Milli Güvenlik Bakanı V.	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKMAN Maliye Bakanı
 M. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGİZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKIN Sedâlik Bakanı	 S. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylere Bakanı	 E. MUMCU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-1028

181